

700715

8
40

Az Nemes

OKOS TANATS-ADASSAL
ES EKZESEN Bollással felékesítetett me-
toságos firtunak

DEBRECZENI
FEKETE ISTVAN

Uramnak, AZ DEBRECZENI
Nemes es tiszteletes Republicának edgyik
fő oszlopának, az Ecclesiának kegyes Pátri-
usának kedves jó egészséget es boldog ho-
sbsá-
gletet kívánok az áldásnak Urátul
meg-
adani.

Annonia ez, mel-
lyen mi Magya-
rok Istennek ke-
gyelméből lakúk
vagy inkább a fok
infegek es romlá-
sok-között vaju-
sunk, Tiszt. Uram

mellyet az Hystoricusok a, beren-
csének játékos laptájának neveznek
ez okon, hogy az immár tizen-há-
rom izben biratott külömb külömb
sele nemzetektül, ugy-mint 1. az
Nemetektül. 2. a Togata-Galliából
valo Franciáktul. 3. Cimbrisektül
kiket mostan Dánusoknak hinak. 4.

a, Mellis.
HyA. p. 3. e.
17. P. 129.

);(2

Got-

216.
A TISZÁNTÚLI REFORMATUS EGYHÁZKERÜLET
TULAJDONA.

A J A N L O

Gothufoktul. 5. Vandalufoktul. 6. Visontag à Gothufoktul. 7. Hunufoktul. 8. Ostrogothufoktul. 9. Alemánufoktul vag Nemetektül. 10. Longobárdufoktul. 11. Gothufoktul. 12. Avarefektül. 13. Az magyaroktul; melyhez adhatom ezt méltán, hogy ez à ferencsének fok visontagságát à külső pogányok es idegen fömfédoknak siralmas *injuriáját*, ki-befelhetetlen inféget borongattatásokat es romlásokat fenvedte es ma-is fenvedi bőfégesen.

Debreczen Várasának à mi lakó edes hazánknek somoru visontagságok-alá vettetett állapottyát, ha jól megfontolom, ez Pannoniának földén méltán nevezhetem (ha szabad így állanom) ötet à ferencsének játékos laptájának, mert hogy lakosinak ottan ottan valo változásoktul (mivel negyed vagy ötödizen örökös lakosát valamely haylékának alig mutathatnok) semmit néhollyak, el halgassam hallatlan inféget, rendeletlen sarcsoltatásit es idef-ova-valo siralmas hurcsoltatásit; né emlitsem keserves borongatásit es sanyargattatásit, mellyekben csimere ferint mint az bárány à pogány es Nemzetünköl-valo eh farkasok közöt csak alig piheg az llnak kegyelme

Thren. 3.

L E V E L.

kegyelme alatt, melyrül vagyon hogy tellyes-
 feggel meg nem eméztettünk, mi-
 vel az Urnak irgalmassági uyjultak
 meg minden reggel raytunk; bizo-
 nyára, hallatlan es siralmas könyhul-
 latásra es fekete gyázra melto do-
 log, az mennyiser az Urnak orrá-
 bol ki jöt füst, es az ő bájából báрма-
 zot megh-eméßtő tűz, es eleven be-
 nek-által meg romlot es püstult ke-
 servesen. Nem ohatom hogy itt
 azok-közzül némellyekrül né em-
 lekezzem. An. 1564 Várasunk-
 nak égése kétser lett, ugy-mint el-
 söben 4. Sept. hét orakor à Prædi-
 catio alat, à második visont hét ora-
 kor azon honak hatodik napjan,
 mely tűz támadot Csapo ucsában I-
 stván deák házául, mely miatt à pa-
 rochiális ház meg-éget es à templū,
 mely hatvan négy estendeigh állot
 püstábá, es meg eppitetet à felséges
 BETHLEN GABORNAK Feje-
 delmi kegyelmessége, es az Váras-
 nak serény gond-viselőinek à Tiszte-
 letes MIKE PAL, IUHOS FE-
 RENCZ, es BACSO IANOS U-
 raimnak vigyázások által, es Isten-
 nek benteletetett, An. 1628. 26
 Novemb. An. 1565. lött uyjab
 romlása, mert Székely Antal à Nyi-

Thren 3. 23
23.

Psal. 18. 9.

A J A N L O

ri paykosokkal es dulo-fosztó Gur-
bancsokkal Várasunkra jöven első-
ben a Káptélyt gyújtatta-megh es az
után az boltokat fel-vágatta es pra-
dálta, mellyekből penzt ezüst arany
műveket, Bécsi, Krakkai es Török
orságból költ marhát vit el, harmad-
fel ház ezer forint árát, es pogányi
dühösséggel égette a Várost, mely-
ben visont, sok ezer forintára kárt
tett, mint a Boldog emlekezetű ME-
LIUS PETER ez Ecclesiának hu-
son hat estendőknél tovább vigyázo
lelki pástora egy Praefatiójában
meg-jegyzette. Az öreg emberek-
től a mennyire végére mehettem az
mint vélekednek idejéről, An. 1580.
éyjel első álmokor visont nagy tűz
gerjedet Czegléd-ucsában, Magya-
ri Ferencz házánál, mely Piats Vá-
rad es Szent-Miklos ucsának mind
két ferit nag réfre meg-eméztette,
es a nagy károk-közöt tizen het em-
bereket foytot es rontot meg. Volt
An. 1623. Várad-ucsában es Csa-
po-ucsában. An. 1639. Nem ki-
csiny tűznek gerjedezese, de mind
ezek-felett siralmas es igen keserves
ez mostani tűz-miat lótt romlása fe-
gény Várasunknak, mellyet a ma-
radékoknak emlekezetül írásban
így hagyok.

Lásd meg
az a köny-
vet mely
Az egész
Sz. Irasbol
valo igaz tu-
domanyrul
vagyon.

L E V E L

Christus Urunk születése-után An.
 1640. foly vala, es immár a Tavas-
 nak első gyönyörűsége zőidellő é-
 késségével az embereket gyönyör-
 kötteti vala, midőn az Uy estendő-
 nek negyedik holnapjának (mellyet
 a mi magyarink Pápiszálván es az Iz-
 raellel a pár-hagymákra es dinnyék-
 re az lelki Egyptusra ásitván a fertel-
 mes Babylonnal Szent György ha-
 vának neveznek) el-érkezvén hu-
 son harmadik napja (mellyet visont
 babonás rosz velekedeffel Sz. Györg
 napjának neveznek, nagy innep-
 nek-is tartanak gorombául es ma-
 gok gondolatlanul, holott affle em-
 lekezetes Szent ember György ne-
 vű soha nem volt, es a kit az Pápisták
 bolondul tisztelnek egy lator Arriá-
 nus eretnek ember volt, kinek em-
 lekezeti elötte viselni Ker. ember-
 hez mint illik, az okos ember megh-
 itilheti) es délben tizenket ora után
 mint egy fél-fertály volna hirtelen-
 séggel Peterfi-lakab ucsában közel
 a Templomhoz Kádas-András házá-
 nál támadá rettenetes tűz, mely e-
 gész négy oráiglan gerjedezvén e-
 leb-eleb erőt vevén Csapo, Czeg-
 léd, Varga, Sz. Anna-asszony es Vá-
 rad-ucsákat el-folyván nagy szép ép-

Num. II. 4.

Vid. Hosp.
 de Fest.
 Christianos,
 pag. 78. 79.

A J A N L O

pületeket az Váras házával és Istál-
lojával az belső ispotállyal es ahoz
tartozó malmokkal-eggyüt meg-e-
mezte es porrá tón, es hat embere-
ket-is meg-öle.

Azon holnapnak 26. napján, mi-
kor az emberek az Urnak első meg-
látogatásával keveset gondolnának,
az Urnak suytolásában kacsagnának
es az tűz-alatt-is a Váras házánál I-
stennek es az ő bolgainak bossúsá-
gokra semtelenül hegedültetnének
es ugrálnának, haragjából az Ur nag-
selet támazta Del es Nap-nyugot
közöz, es azonban a Kégmed házá-
nál igen boros es tűztül távoly valo
helyrül veletlenül egy es két ora
közöt rettenetes tűz támada, mely-
nek el-óltásán Várasunknak mostani
Tiszteletes Birája BORNEMISZA
I A N O S Uram, Kégnek akkor segi-
tő tárfa noha forgalmatoson nagy
fokasággal fáradna, mindazáltal a se-
bes fél-által a tűz erőt vén es az Ke-
gyelmed házán által menvén, csak
hamar egy ora-alatt Czegléd-ucsá-
nak egy darábját el-suytá, es Burgü-
dián Csapo-ucsának nagy részén ál-
tal menvén, Szappanos es Olajos u-
csákat az jo kutig Várasunk kerité-
sevel-eggyüt porrá es hamavá tevé,
mely

L E V E L.

mely bõrnyûségekben derek es fel-
lyer-házak à piacson-valo boltok-
kal-egyûtt három ház két házak es
tizen-négy ház malmok es gyõ-
nyõrûséges kertek sokak egtenek
meg. Mely könyhullatásokra mel-
to siralmas jayt õregbitet à sok na-
pokon Várasunkban lévõ ki-besél-
hetetlen nagy felelem, éyjeli es nap-
pali retteges es à bértelen nyukha-
tatlanfág, mely-miatt meg az Innep-
napokon-is az isteni bõlgálatra az
Urnak hazában fel nem gyûlekez-
hettek Várasunknak lakosi, hanem
à tûz gyuladásoktul rettegvén az u-
csákon halgatták az Urnak besédét
Scholánkbeli tudos Iffiaknak hájok-
bol.

Hallottam ez siralmas állapotban,
sokaktul, hogy az Tatár járása es Vá-
rad bállásakor-is annyi felelemben
es epedesben Várasunknak lakosi a-
lig voltanak mint ez bõrnyûségben,
mivel akkor kívül volt à bántásra va-
lo keferûség, most penigh belõl es
nem tuttuk éyjelé, nappalé, mel-
lyik ucsában, más vagy magunk há-
zábol gerjed meg-eméßtõ vesede-
lem, holot kevés nap mulhatott el, à
mellyen tûzes el rakot bérbámok
nem találtatnának az lövényekben

A J A N L O

házának ezterháiban es az ucsákon
 valo rakás fákbán-is, es az mellyen
 ketűer háromsor-is káros sebesség-
 gel tűz nem támadot volna, gyakor-
 ta meg az házaknak tetején vigyázo
 emberek-alatt-is. De ki győzné ez
 ifonyufágokat elő-fámlálni? Sir az
 én lelkem valamennyűer azokrul
 meg-emlekezem, firnak el hittem a-
 zok-is valakik az Iosephnek ilyen
 romlását fánnnyák, jay azoknak à kik
 azonn nem bánakoznak, Amos 6. 6.
 Közeli vagyon az Urnak napja azok-
 ellen, à mikesppen cselekedtek es
 cselekeűnek velűnk, ugy cselekeű-
 nek velek-is az ōfejekre tér à mivel
 nekűnk fizetnek. Abd. vers. 15.

Kérdipenig talám it valaki: Ez i-
 fonyu tűz es az által valo romlás hő-
 nét vett eredetet? Mi meg ismerjűk
 bűneinket es azokat vallyuk annak
 okának lenni, mivel azokkal indi-
 tottuk fel à bossu-állo es es buzgo
 haragu Istent, ki az bűnt bűntetés
 nélkül semmikeppen nem hadgya,
 Nah. 1. 2. 3. Es így az Urtul jöt ki ez
 tűz mi-ellenűnk meg-vallyuk, mivel
 tudgyuk hogy nincsen gonos à Vá-
 rasban mellyet à léhova nem berez-
 ne, Amos 3. 6. Egyébképpen azt
 nyilván mondhatom, hogy nem let
 vigya-

Nah. 1. 2. 3.

Amos 3. 6.

L E V E L.

vigyázatlanfágból nem let az lakofoknak gond-viseletlenségekből, hanem nemely viperatermetű istentelen embereknek Gehénnának tűzére méltó fertelenségekből, mint a fok el-rakot tűzes férfámok meg-mutatták az időnek alkalmatossága, mellyet ugyan tanatsból választottak volt Várasunk romlására, a melyben Kégd Várasunk fő Birája lévén, az Egri summának bevitelében fáradozot fő fő urainkal es az Szegedi fokadalomnak alkalmatosságával a népnek válogatot sinei, Várasunktul távolv volnának: Mire néztek pedig ez ifonyu igyekezetben? Bizonyára irigylettek azok ez Várasban az Ur IESUS CHRISZTUSNAK igaz ismeretit, bánták az Ur beszédének tisztán-valo ki-hirdetését, saynálták a sent Sacramentomoknak Urunk rendelése-ferint valo ki-folgáltatását, Irigylettek Scholánkból fok tudos Ifiaknak es okos embereknek bármazását, minekokáert igyekeztek azonn hogy Várasunk romlásával a Christusnak igaz ismeretit meg-homályosítsák, főt ű sent Felséget nem csak miközvülünk, hanem nagy résent orfágunkból-is idegenné tehetnek,

mellyet

A J A N L O

mellyért a feleknek járáfára igen vi-
gyáztak, es az tűzes férfámok raká-
lát ugy alkalmaztatták, hogy Scho-
lánk, s az Urnak háza es az Istennek
bölcsainak haylekokkal-eggyüt por-
rá tetessenek.

Ez vér-fopo hohérok, es istente-
lé emberek kicsodák voltak magok
tudgyák, es azok kiknek kegyetlen
tanátsokból es kisteteséből, hihető
nagy summának fel-vetélevel, vég-
hez vitték ez hallatlan latorfágot.

Mindeneknek-felette jól tudgya
amà fivéneknek vizsgálója a *boßßu-alla-*
Pfal. 94. 1. *nak Istene, Psal. 94. 1.* Ki hamar megh-
Pfal. 12. 6. fizet nekik es el-veßti õket amaz õ
 beféde-ßerint, *Pfal. 12. 6.* *Az nyomor-*
ruságoknak pusztításokert es az segényeknek
sobazkodásokert mindgyarast fel-kelek mert
meg-Sabaditom azokat, kiket törben eytet
az ellenseg.

Ez siralmas állapotban a ki-befél-
hetetlen sõrnyűsegek-közöt mi, mit
cselekedtünk? Volt kinek kinek
gondgya elégfégesen a kinek ese
volt, es felt azonn hogy ugy né jár-
junk mint Sodoma es hasonlatosok
Esaia 1. 9. né legyünk Gomorrához, mellyet
az Seregeknek Ura fordítot-el, *Esaia*
1. 9. egy darabját Várasunknak mint
az tűzből ki-ragadot úfögöt az õ di-
csõse-

L E V E L.

esőfégeért reménfégünk felett csudálatosan meg tartván es meg oltalmazván. Főkeppen Kégek elég faragsága len a tiszteletes Nemes Tanátsal, mert maga semelyeben Kégd éyjel es nappal, hol paripán, hol gyalog strafat allot, minden felé vigyázot ferenyfeggel, az tűz-közöt fűst es láng-alat forgolodott, mely nagy nyukhatatlanfág-miatt ez uy estendőbeli negy holnapok-alat siralmas betegseg K. elegge meg-gyötre, es közzülünk csak ki nem ragadá; hasonlokepen tanatsbeli Uraink-is serényen forgolodtak, es a segény kőfseggel az vigyázásban eyjet napot eggyé tettek. Mi penig Istennek solgai, az Urban immár boldogul el-nyugot KERESZEGHI HERMAN ISTVANNAL, a Tisán innet lévő Ecclesiának vigyázo Püspökével a mennyire az felelem, rettegés, éyjeli nappali nyukhatatlanfág engedte, tiszttünkben elő-mentünk, a tanításban, intésben, vigyázásbá es Imádságokban fáradoztunk, a több munkáim közöt penig én az én szerelmes hitestársomnak a kegyes csetű es jó erkölcsű Thuri Szabo Ersebethnek siralmas halála miatt-valogyaßomban es keserűsegemben a mi

kicsiny

A J A N L O

kicsiny pihenést vehettem, ez néhány oktató Prædicációkat az Urnak házában az Hívek oktatására és vigasztaltatására ki-hirdettem, és imé mostan az maradékoknak emlékezetül ki-is bocsátottam az Urnak kegyelmes segedelme-által.

Az ki-bocsátást penigh cselekedtem a K. bocsúltes neve-alat azért, mert ez az főrnység Várasunkban lőt a K. harmadik biroságának idejében, és K. a sok fejelem és rettegek-közöt éyjeli és nappali nyukhatatlanfágával, serény forgolodásával és forgalmatos vigyázásával igyekezett annak meg-oltására, Kégd serény forgalmatosfággal az romlásból fel építette a Váras házait boltyaival-egyetemben az embereknek remenfégek-felet azon egy estendőben, K. jó-akarattyából nem csak serkengetet hanem illendő költségével-is segitette ez könyvetskenek ki-nyomtatását, kerem azért bocsóllettel K. hóg vegye tőlem sokot kegyesége-berint ez kicsiny munkámat jó-akarattal, hadd legyē emlékezetül maradékoknak, és külfő jó-akaróinknak.

Az felséges Ur Istent, a könyörületességnek es minden irgalmasfágnak At.

L E V E L.

Attyát, én imádom s-kérem buzgo-
 fágoson, hogy nekünk Fiában az
 Ur IESUSBAN kegyelmezzen-megh,
 ſegény Várafunkon könyörüllyön,
 ez firalmas romlásból azt kegyelme-
 ſen éppítse, több ilyen védelem-
 tül vagy ehez haſonlotul, ſőt akar
 mely lelki es testi gonoftul védel-
 mezze, lakofit lelkekben teſtekben
 boldogitſa meg-áldgya, azok-közöt
 penig K. meg-ſentellye, beteges e-
 rőtlenſégiből orvoſöllya, ſerelmefi-
 vel minden jokkal bőſegeſen coro-
 názza, es Ker. Republicánknak ja-
 vára az Eccleſiának haſnára, ſok ide-
 ig boldog es kedves állapotban meg-
 tarcsa, es minden jora igazgafſa,
 mellyekért Dáviddal azt mondom,
 Pſal. 102. 2.3. Uram halgafd meg az én Imadſa-
 gomat, es az én kiáltafom juffon tehozzad. Né-
 seycs-el à te orcsadat én töllem. Maycs hozzam
 à te füleidet, ez napon kiáltok tehozzad, kamat
 halgas-meg-engemet. Pſal. 72. 18. 19. Aldot az
 Ur Iſtē, az Izraelnek Iſtene, ki csuda dolgokat cse-
 lekeſzik egyedül, es aldot légyen az ő dicsősége
 neve mind örökké, es tellyesedgyék béaz ő dicső-
 ſégével az egész föld, Amen, Amen.

Uram Debreczenben, 1. Aug. An. 1641.

*Kegyelmednek az Ur dolgaiban Bere-
 zettel ſolgal*

KIS-MARIAI VESZELIN PALÀ.
 DEBRECZENI ECCLESIA-
 nak immár 12. éſtatendók alatt hivata-
 los lelki paſztora az Urban.

Ios-kec

Jot-kevano Rythmusok.

EZ könyvnek authora, ki légyen meg-irva, vagyon à titulusban, Erre indította Várasunk romlása, ötet nagy siralminkban, Mikor az tűz-miatt, főrnű egés-miat, sívünk volna bánatban.

Hogy azért ez igyben, Ielkünkben két-fégben, né esnénk, ezek-ellen, Orvotságot szerze, uyjitást kerese, az Istenek könyveben, Szép tanításokkal, Prædicációkkal, vigasztala sívünkben.

Mellyeket hazánknek, hazánk fiainak, (i-rigy valaki bányya) Ez kis könyverskeben, nyomtas rendiben, emlekezetül hagyta, Kiert az nagy Isten, ötet fent igyeben, kegyelmesen meg-áldgya.

Ki ez nyomtastul, Istenes munkátul, kölcségedet nem fántad, Ebben jot kívánni, hiveknek főlgálni, magadat meltoztattad, Imé hiv-voltodat, jo-akaratomat, Urhoz ezzel mutattad.

Isten azért veled, latogafson téged, kedves jo-egéséggel, Várasunk javára, hiveknek háfnára, lásson kegyelmességel, Es igy jóvendőben, coronázzon menyben, téged örök élettel.

Debreczeni TISZTA IANOS.

DE-

DEBRECZEN VARASA-
nak 1640 estendőben tűz mi-
at lőtt firalmas romlásában
prædicaltatott oktató ta-
nítások.

ELSŐ PRÆDICATIO.

Thren. 2. 18. 19. 20.

O Sion léányanak Kőfala, éyjel es nappal
follyanak a te köny-hullatásid, mint a fo-
lyo-viz, meg-ne fűnnyél, meg-ne nyu-
godgyek a te femednek fénye.

Kely-fel, kiálts éyjel első álmokor, Őnts-ki
mint a vizet a te fivedet az Ur előtt, emeld-
fel kezeidet hozzá, ezt mondván:

Uram lásd-meg, es tekints-megh, kívül csele-
kedtél ilyen képpen?

Ti mindnyajan, kik által men-
tek az uton, ne legyen nektek
nehéz, tekincsetek meg es las-
satok: ha vagyon olyan banat
mint az enyim? Keserűséggel
illetet engemet az Ur az ő há-
ragjának napján, a magaság-
ból tette becsatot az en eson-
táimra

A

táimra es uralkodott azokon: halot vetet az en labai-
 nak, el vetet engemet, pusztava tett engemet es sünet-
 len bankodom. Egyben köttetet az en alnakságomnak i-
 gaja az ő kezevel, egybe fonattattak es be vetettek az
 en nyakamban, erőltenne tette az en erőmet: Adott
 az Úr engemet azoknak késekben, kikül meg nem sa-
 badulhatok. Az Ierusalem városának kepe-
 ben regen ily keserves befeddél panaszol-
 kodót a síralmas Profeta az Jeremias
 Thren. 1. 12. 17. 14. sírván keserget es ke-
 serves panaszában fölloát a megh haragut
 Istennek Ierusalem ellen gerjedet harag-
 jarul, es az ő haragjának isonyu jeleirül,
 úgy mint a tűz által valo meg emeltete-
 serül, ellenség kezében valo adattatásarul,
 rabfagarul, meg erőltetéseirül es pusztu-
 lásarul, mellyek azon oly sulyosok, nehe-
 zek es hallatlanok voltak, hogy sírtában
 azt mondana: Thren. 2. 13. *Micsoda bizony-
 ságok hozzak neked-elődben? Micsoda példái mutat-
 hatnek teneked Ierusalemnek leánya? Mi hasonlításak
 te hozzad, hogy meg vigasztaljalak tegedet Sionnak
 Sion leánya? Nagy mint a tenger a te nyomorúságod:
 kicsoda gyógyít meg tegedet?*

✕ O Sion leánya, a lehojának busulásatul
 meg alaztatot, síralomban be merült De-
 bre

breczen, en az Ur Iesusnak folgaja, mostani keserves romlásodban, ó nem méltan hasonlítlak-é tegedet Ierusalemhez? Ti uton járók, kik ezen által mentek, kerlek ne legyen nehez tinektek, tekincsetek meg és lassatok ha vagyon-é olyan banat mint Debreczene? Avagy nem illette-é az Ur őtet keserűséggel az ő haragjának napján? Ennek lakosát nem adta-é az idegeneknek kezekben, kiktől meg nem szabadulhatnak? Nem bocsátotta tüzet a mi esontainkra, hogy meg emésztene minket? Nem vetette lábainknak halot, nem tette-é az mi ucsainkat pusztává? Igen is bizonyára kiváltsképpé ez 1640 estendőben Sz. György havának 23 és 26 napján tamadot rettenetes tűz által, mely miatt ez segeny meg romlot varasunknak sine és kiélséb rebe hamuva lón és porra. Rettenetes busulása ez a meg haragut Istennek, Kicsoda salithattya ezt le? Siralmas halgatoinknak, en az Ur Iesusnak ez Ecclesiában hivatalos folgaja legyen, mind vigasztalásokra, mind

A 2

penig

penig oktatásokra tanításokat akarván tenni, az Ur haragjának meg enyhítésére mit kelljen cselekedniek, azt adom eleikben, az Jeremiafnak fel vett befediből.

Iehova, irgalmasságnak atya, te könyörüly rayzunk, es bent lelkeddel vezerey es legely, hogy ebbeli kegyes igyekzetünk, a te haragodnak lebalítására, nekünk jobbulásunkra es vigasztalásunkra, mindenek felett pedig neked dicsősögedre szolgállyon, Amen.

F. Fel tett eselő ez oktató tanításimbá ez lehen: A borbú allo Urnak ily siralmas itiletit látvan Varásunkon, mit kell cselekednünk nekünk Debreczen lakosinak az Ur haragjának enyhítésére? Meg mutatom ezt az fel vett befediből Jeremiafnak mellyekben az Ierusalem varásának iszonyu pusztulásan keseregven oktattya az Iuda maradékot keserűsegekben mit csekedgyenek? Sirjának es keseregjenek tudni-illik es buzgólagoson esedezzenek Istenuék haragjának meg enyhítéséért. Ugyan ez mostan a mi tisztünk is, mellyet hogy annal jobban esünkben vehessünk, kettőt kell megh lárnunk.

1. Kite oktat itt a Profeta, es micsoda állapotban?

han? II. Mit tanácsol ő neki hogy csekedgyek?

Első dolog, melyről à börtűnek magyarázattyaert melro bollandom ez: *Az Ieremias Profeta kit szolít megh és mi csoda allapottyaban? A felelet meg tetűik à Profeta meg bollandito bebedeből, mely ez: O Sion leanyanak kőfala. Kettő vagyon itt.*

Parto. I. Az à kit meg bollandit.

II. Annak fíralmas allapottyaa,

Az à kit meg bollandit nem egyeb, hanem à magan púšťan valo varas az Ierusalem Thren. 1. 1. *az Istennek varasa es à felseges Istennek sz. lako helye Psal. 46. 5. az Salem melyben az Iehovanak hayleka, à Sion melyben ő neki lako helye vala Psal. 76. 3. melyben fűsti vala es kemencse je Elai. 31. 9. Kit bevetet az Ur maganak es valasztot lako helyul ezt mondvan: Ez leszen az en nyugodalnam mind örökke itt, lakozom, mert ezt kívátam vala. Psal 132.*

13. 14. mellyet nevez Sion leanyanak kőfalának. A Sion leanyan az iras erti az Isten anyaszent-egyhazat, Igy Sophonias cap. 3. 14. 15. Örűly Sion leanya örűvender, Izraeł, örűly es tellyes szírel örűvender, Ierusalemnek leanya:

tette az Ur a te iteletedet, el sordította ellensedet, es az Ur te közötted vagyon nem lats többé veszedelmet. **Ismet Zacharias cap. 9. 9.** Örűly erössen Sionnak leanya, ör vanderz Jerusalemnnek leanya: mert ime a te kiralyod el-jö teneked igaz es szabadito, ő segeny es samar baton ülo a nöstény samar vemben.

Ez Sion leanyanak az Isten anyasenteghazanak kőfalanak módgya Ieremias a Jerusalemer. Miert? Azert, 1. Mert az Isten az ő Testamentumban Jerusalemet valasztotta vala maganak iako helyül az ő sent tisteletire, abban helyhezette vala az ő Templomat az ő kegyelmes jelenlétének ki mutatására, melyrül monda ő maga az Ur Salamonnak a Templum meg senteltetése után. 1. Reg. 9. 3. *Meg senteltem az hazat mellyet eppitetel, abban helyhezteté az en nevetet mind öröke: ott lesnek az en semeim es az en sívő mind öröke:* 2. Mert Jerusalében vala a sent hely, a hova az Istének tisteletire fel gyülekeznek vala az Izrael nézetsegi David bebéde berint. Psal. 122. 3. 4. *Az Jerusalemer, seven eppitetett város, mely egyben berkeztetett egy yelőkeppen, hogy oda menyenek, a nemzetsegek, az Urnak nemzetsegi, az Izraelnek bizonyosaghoz az Urnak nevenek tisteletire* 3. Mert Jerusa:

rusalem mint egy kőfala es bastyaja vala az Iste anyabétegyházának, mivel ő neki ígerte vala az Ur Zach. 2. 5. Leszek ő neki az Ur fal körös-környül, es dicsősejere leszek ő neki ő közepette melyre nevezve mondottak az hivek dicsekede Iste Plal. 46. 5. 6. Az Isten vízenek folyasi meg vidamittya az Istennek varasat, es az seleges Istennek bent lako helyet. Az Isten ő közepette vagyon, ennekokacrt meg nem indul, meg szeriti Isten ötet haynal fele.

Ez Ierusalē varasat az Ecclesianak régi kőfalat es bastyajat, lassuk micsoda alapottyan bõllittya meg a Profeta: Megmurattya azt imez igetske O, melynek mivel sok különb különb fele jegyzesi vannak az Irsban, azt el halgatom, hanē egy soval azt mondom, hogy az itt fanakozasnak igeje, mert ugyan-is az siralmas Profeta fanakozik itt es keseregh az Ieruselem varasának siralmas puštulasan, melyre bocsata a buzgo haragu Ur Nah. 1. 2. haladattan ságaert es ifonyu gonofságaert az Chaldeusok által, kik mint megmondotta vala az Ur Hab. 1. 6. 7. 8. Fel jöven az ellen elrontak azt, es abban az Urnak

*o Hogyha az nem helytelenül, a nevek nagy-lyk is az in
lalkom s a ti kedvly-jogokom, az sivan kir is in sivan köny
vez mind hog is lank. Először a szöveg.*

Templomát meg egetek. 2. Chron. 36. 14. & seq.
mely ifonyu romlással ő pogany nepeknek as-
sionya leven, lan özvedzye, annyira, hogy sirna felette
igen ejsaka, es az ő köny hullatast, az ő orcsajan le foly-
nának, mivel nem talaltatek minden ő barati közülki
ötet meg vigasztalna, es minden barati ötet meg utal-
van lonek ő neki ellenfeji Thren. 1. 1. 2. mely si-
ralmas állapotyat latvan semeivel es
köyvezven sürü köny-hullatafokkal az
Ieremias Ier. 13. 17. Mint az Ierusalem la-
kosinak Istenül adatot Profeta, meg fol-
littya ötet kegyesen oktattya, annak ma-
radek lakosit, mit cselekedgyenek hogy
az Ur az ő siralmas állapotyat el-fordi-
csa es napjait megh uyjitsa mint alab c. 5.
21. buzgosaggal kivannya, mely oktato
tanars adasarul ez utan follok, hanem itt
tanusagokat jegyzek meg.

I. T A N U S A G.

Az igaz Isten igaz itiletiből meg az ő
kedves szerelmes lako helyit-is jo tetese
serint siralmas es somoru állapotra bo-
csattya. Az igaz Istennek mikeppen
minden utai igazak Psal. 25. 10. akkeppen

*us. Infor. In hangjannak jele hit az igazan itile-
mikor In az ő diszkrétio az frunteti, es annak
helyeit a q. struktattya, Ier. 9. 19*

azaz fenegy hazának mind háyleka mind erősege, De vallyon meg tartoztatta-e attul somoru itéletit? Nem bocsatta-e jo tetese-berint siralmas allapotta? Bizonyara igen-is. Mit follok penig en itt azokrul à rettenetessegekrul mellyeket benvedet nem csak az külső poganyokrul hanem még az Izrael kiralyitul-is? Nagy volt az, à melyre néz itt az Profeta, hogy azt à Chaldaeusoknak kezeben ada, tellyességgel el pusztitac, lakosit fegyverre hanyata, es az maradek sepreleket mese földre rablagra vitette mind az berint mikeppen regen az ő fogai által megh mondotta vala annyira hogy Ieremias az fel vet igek előtt azt mondotta, vers. 17.

Meg cselekedte az Ur à mellyeket meg gondolt, megh ellyesitette sárvat mellyet eloitul-fog van meg parancsolt vala, elrontotta es nem kedvezet, es meg vidamította te raytad az ellenfeget, selemelte sárvat à te ellenfegednek.

Utolso rólására el érkezet nyomorult orszagunkban. Debreczen avagy nem kedves es szerelmes lakó helye volt-e Istennek? Hízeltedes nélkül follok, en nekem ugy teszik, hogy nagy refre ez

Uhu
Appli
cato.

Adm. Törvényesnek a sokaságunk volt
mellyeken Jn 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Aszteranyjanak nyomosa Jer. 47. 29. (VI. Aszteranyjanak nyomosa 2. Crim. 36. 15. 16)

Prædicatio-

volt à Sion leányanak az Isten anyabent-
 egyhazanak kőfala, ez volt az Isten igaz
 tiszteletinek hayleka, é volt daykaja az Ur
 seminariumjának melyből származtak je-
 les öflopí az Ecclesianak. Ily kedves hay-
 lekanak az Ur avagy kedvezet-é? Kőny-
 hullatás nélkül nem említhetem mellye-
 ket ez szenved naponkent, es minemű in-
 segeknek es nyomoruságoknak örvenye-
 be burittatot be, annyira hogy az en itile-
 tem szerint ha volna kinek, sirvan mond-
 hatna Ióbbal, 19. 21. *Oh ti en barátim, könyö-
 rüllyetek meg en raytam, könyörüllyetek meg en ray-
 tam, mert az Istennek keze vere megh engemet, azt
 mondhatna Ieremiaszal, Thren. 1. 12. 13.
 Oh ti mindnyajan kik által mentek az uton, ne legyen
 nehez tinektek tekintsetek meg es lassatok: ha nagyon-é
 olyan banat mint az enyim keserűséggel illetett enge-
 met az Ur, &c. Ig cselekedet az Ur à mi edes
 hazankal, Mit cselekedgyünk azért? Si-
 ras à mi dolgunk es könyörgetes mint az Iere-
 mias tanatsabol megh értők, de azért fő
 tiszteünk az hogy az igaz Istennek minden
 meg latogatasiban ismerjük meg bősze-
 allo kezét es az ó itiletiben való igazsa-
 gat*

ollyan mint az övös bokor. Mich. 7. 2. 4. mostan
senki az ö atyafian nem könyörül, mert kabdos jobb
kezre, de ugyan megbehezik eszik balkezre de ugyan
nem elegešsük meg, mindnyajan az ö karjknak busz
eszik. Az Manasse meg emessti az Efraimot, az Efra-
im a Manasset es ezek mind a ketten a Iuda ellé vának.
Reše volt ebben az hallatlan könyörü-
letlenſegben az Ierusalem varasanak ki a
Sion leanyanak kófala az Isten igaz tiste-
letinek hajléka vala, de mikor a Babyloni-
usok azt rontanak, latvan azt az Edomi-
tak, nem hogy ſanakoztak volna rajta,
föt inkább ördögi modon kacsagvan rom-
lasokon azt mondottak, mint az hivek e-
lő hozzak Pſal. 137. 7. Roncsatok, roncsatok,
mind fundamentomaig valami abban vagy n.
Nem ez az istenfélő ker. embernek tisti, *U. J. G.*
hanem hogy kegyelen ſanakozzek fele-
barattyan, ſanakozzek azokon az helye-
ken mellyek az Iſté igaz tisteletinek ſal-
lasi es hajlaki, mellyet kivan az Apostol *U. J. G.*
Rom. 12. 15. Sirjatok az sirokkal. Illyeti
ker. ſanakozas vala a régi ſentekben az
Ieruselé romlasan azért mōdotta Eſaias:
22. 4: Hadszjatok beket ennekem, hogy ke-
sergeſ.

sejtessem magamat sirással, ne erőltessetek engemet
 hogy meg vigasztaljátok engemet az en nepeim leánya
 nak romlása felől. Ieremias Thren. 2. 11. Megh
 fogyatkoztanak az en sémém à siralom miat, meg ha-
 borodtanak az en belső részeim, es az en mayjam föld-
 re ki öntetett az en nepem leayanak gyötrelme miatt.
 Mcneas cap. 1. 8. 9. Ennekokaert kesergek en es jay-
 gatok, ruhatalan es mezitelen jarok, sirok mint az Sár-
 kanyok, jaygatok mint az Strutsmadarnak fia, mivel
 keservesek az ő csapasi, es el-erkezet à veszedelem sün-
 ten Iudaig, el hatot az en nepemnek kapujaig, sinton
 Ierusalemig.

Segeny Debrecsen, te az Urnak igaz
 tibeletinek hayleka vagy, ime az Ur az
 ő igaz iteletiből jay mely siralmas pus-
 tulasra bocsata tegedet, de vallyon vala-
 ki banakozike te raytad, sirattya-é siral-
 mas pustulasodat? Igen kevesen vannak
 ollyak az te sombedid közzül, sőt à kik-
 nek kellene-is raytad keserülni, Crocodil
 modgyara emeztven tegedet keseregnek
 te raytad, gonos akaroid penig ha lehet-
 ne egy kaban vizben el vesztenenek tege-
 det. Mit tudts tenni? Sirvan fohazkod-
 gyal az Urhoz ki teged haragjaban meg-
 snytolt, az igaz Urki nem szenved hetöje à

bossanak es bossu-allo, buzgo haragu Nah. 1.
 2. azoknak kik te raytad örülnek es az te
 romlasodon kacagnak keserü jájjal fizet
 meg vegtere. Iay tinektek, kik nem san-
 nyatok az Iosephnek romlasat azt mondgya
 Amos affele Tatar termebetü farkások-
 nak Am. 6. 6. azért ä te gonos akaroid-
 nak is jáy lehen vegék az Edomitakkal,
 kiknek hasonlo állapotban Abdias vs. 10.
 azt mondgya: A te atyadfia ellen az Iakob
 ellen való gonofsagodert sal te re ad szidalom,
 es ki vagatol mind öröké. En mostan tege-
 det vigasztallak ez siralmas sorsban, ha az
 Urnak hatalmas keze alát magadat meg
 alázod, ugy viseled magadat mint ez ti-
 tan töllem meg hallod, az Lehova meghi
 könyörül te raytad, kegyelemre fordul
 hozzád, ä te ellenlegidnek báját be pe-
 cetti, begyen vallással öket be burittya, es
 tegedet ä te bizodalmas varakozasodban
 ugy meg segít, hogy Daviddal vidam fül-
 vel azt mondgyad Psal. 40. 2. 3. 4. Vár-
 van vartam az Urat, es ő en hozzám tere, es megle-
 balgatá az en kiáltasomat. Es ki vont engemet ä rette-
 netes kutyboles az sáros sörtöböl, es felallata az kassk

lára az en lábaimat, es meg erősíte az en lépésimet. Ed-
ada az en sámba uy eneket à mi Istenünknek dicsire-
tít Boldog ember az, à ki az Urban vetette az ö remen-
seget.

Meg hallok 1. 2.

Az Iehova Isten, ki az ő igaz itéleti-
ből mint Ierusalemet akkeppen ez ked-
ves-haylekat most siralmas romlásra ju-
tatta, az embereknek siveket inditsa ke-
reftyeni fanakozásra, melytül viseltet-
ven egy sivel lélekkel igyekezzenek an-
nak meg orvoslására, ez nyomorult helya-
nek meg maradására, es abban az Isten i-
gaz tiszteletinek ki szolgálataására, mellyet
engedgyen à könyörülő Atya sents fiaért
az Ur lesusert Amen, Amen.

II. PRÆDICATIO.

Oh Sion leanyanak kőfala, &c.

AZ emberek közöt külömb külömb-
féle természetűek voltak eleitül fog-
van, mert, hogy többrül ne bollyak sokan
farkasi kemeyfeggel voltak felebaratyok-
hoz,

hoz, mások pedig kegyes fanakozással
 vannak azokhoz, annyira hogy ha lehet-
 seges lett volna azokert nag' dologra mé-
 tek volna magok védelmevel-is. Em-
 beren való fanakozás mint egy fában né
 találta az *Athenas*beli *Timon*ban, ki an-
 nyira gyűlölte az embereket, hogy magát
 sémé viláगतul meg foytatta, hogy az
 embereknek jó berencsejékek ne nezhet-
 ne; es azoknak védelmekben annyira
 gyönyörködöt, hogy azt mondana *Sí*
quem piam conspexero igne flagrantem & obtestan-
tem, ut restingvam, pice oleoq, restingvam, ha vala-
 kit latnak tűzben égni es hozzám kiáltani
 hogy sebes langjat meg-olcsam, fenyő vias-
 sal es olajjal oltanám gerjedezelet. *Hasonlo volt*
ehez az Hannibal felesége is mint *Fulgosius*
 írja, lib. 9. c. 10. ki annyira gyönyörkö-
 döt az embereknek vérek-hullafában,
 hogy egykor ember vérrel tellyes árkot
 latván nagy örvendezéssel azt mondana:
O formosum spectaculum! Oh nézésre gyönyörűseges
dologh! Nem emberek voltak ezek, hanem
 fene bestiák, holot az okos embereknek
 méltó fanakozni felebarattyükö, mellyet
 B az ok-

okralan állatok-is az ő feleken meg csele-
 kefnek. Ellenben az emberek között ol-
 lyak találkoztak, kik kegyesen fanakoz-
 ták az embereknek bomorú forfokon.
Xerxes Perstanak méltóságos kirallya, mi-
 kor az *Hellepontuson* es az *Abydenusok*
földén sokasagu nepet egy hegytől el-
 szemlelte volna noha magát azokra ne-
 ve boldognak mondána, mindazáltal ke-
 serevesen sirt, melyrül kerdetven *Artaba-*
nusnak azt mondotta: *Gondolkodvan azon,*
mely igē rövid legyē az emberi élet, fanakozó ez nagy
sokasagon, mely között ez után szaz estendővel egy sem
 fog élni. *Heraclitus*-is mihelyen embert la-
 tot el keseredet, es keserevesen sirt előtte
 viselven az embernek vilagi siralmas sa-
 nyargatásit. De mit hozok külső pelda-
 kat elő? A' bent irásban adattatnak ilyē
 kegyes emberek előnkben. *Moyse*s lát-
 van a' pusztában Istennek fel lobbant ha-
 ragjat az *Izrael* ellen fanakozvan raytok
 azt monda *Exod. 32. 32.* *Mostan* *Uram* bo-
 tsásd meg ezeknek bünöket, hogy há megnē bocsátod tö-
 rőly ki engemet a' könyvből, mellyet irtal. Sz *Pal*-is
*Christus*tul elszakat árokka kívánt lenni előtte vi-
 selven

felven à Sidoknak Istentúl reb berint va-
 lo meg vetteteseket Rom. 9. 2. 3. Oh bi-
 zonyara illyen kegyes fanakozas kiván-
 tatnok ma begéy varasunknak ily siralmas
 puftulasaban, à mi som fedinktul, à mi U-
 rainktul, es egyeb felebaratinktul; illyen
 kevantatnek mi magunk közöt-is megh-
 romlot felebaratinkhoz es Atyankfiái-
 hoz; most kevantatnek ez keserves rom-
 lasban keresztényeni fanakozással arrul er-
 tekezünk: Mit kellyen cselekednünk
 ily siralmas sorsban az Ur haragjapak le-
 ballitasara? Igiretem berint errül akarok
 immar tanitast reoni, ha, hivek figyelme-
 gesen ez keserűségnek idejen rea halgat-
 tok:

*Iehova bent siadnak kedveért ald meg ily kegyes
 saratsagunkat, Amen.*

Az Ieremias Profetanak magyarázat-
 ra fel vett befediből világosságnak oka-
 ert ket dolgokat tettem vala fel magyará-
 zatra ugy mint, 1. 2. Az elsőül föllottam,
 most következők à második, tndni illik
 à Profeta tanats adása, melyben oktatya

Ierusalemet mit cselekedgyek az ő somoru
pusztulásában.

Summa ferint kevan attul, I. Ke-
terves sirast, vers, 18.

II. Buzgóságos könyörgest, vers.
19. 20. Ezeket kell mostan mioc-
künk-is cselekedőnk hegeny Varasunk-
nak ily somoru romlásában mint ez után
meg halljuk.

Elfő tanatsa à Ieremias Profetának ez,
hogy az ő siralmas állapottyában kefer-
ves sirankozast tegyen, melyről így bol,
1. *Eyjel es nappal folyának à te köny-hulla-
tásid mint à folyo viz, vagy mint Tremel-
lius: fac ut descendant tanquam torrens la-
crymæ interdium ac noctu, mint à patak fol-
lyanak à te köny-hullatásid, eyjel es nap-
pal; köny-hullatást kevan es sívbéli kefe-
rűseget, olyat pedig mely legyen megh
bűnes nélkül némimémű az elő kut fejek-
ből való folyása à patakoknak, mely le-
gyē nem csak nappal az embereknek vi-
gyaza:*

gyazasának idejen hanem eyjel-is mikor nagy csendesen soktanak nyugodni az emberek nappali fáradságok után.

2. *Meg ne sünnysel, megh ne nyugodgyek à te semednek fenyé.* Lattatik itt az Profeta nezní az Ierusalem városának ifonyu romlásának fenn letelere, mely nem hog' megh sünt volna sőt naponkent es orankent öregbedet, azért azt kevannya hog' mikeppen à vesedelem es romlas nem sünik meg raytok, hanem naponkent öregbedik es nehezedik, azonkeppen ók is meg ne sünnyenek az siraftul es könyvezestul, hanem meg sünes nélkül az ó semeknek fenyé könyhullataffal gyótrógyek, es ne legyen semmi nyugodalnok à siralomtul eyjel es nappal; mely kívanságaban, en azt mondom, hogy nem annyira kevannya az külső siraftat à semeknek, melyre elegge haylandok az emberek à siralmas állapotban, hanem az belső bünökön valo kesergest es abbol fármazot megh terest Istenhez à bünökből, melyrül az Ur így szólott Ioel, 2. 12. 13.

Terjetekek megh en hozzam tellyes szívetek szerint böy-
 tessél is, sirással-is, keserűséggel-is, saggassatok meg szív-
 eteket nem ruhaitokat s-terjetekek à ti Uratokhoz I-
 stentekhez. Mert ő kegyelmes es igazalmas, kesedelmes
 az haragra, es nagy az ő kegyelmessége megh tartozik
 a büntetéstül. Mivel ennekokaert az Profe-
 ta az Ierusalemnek siralmas állapottya-
 ban azt tanacsollya, hogy szívbeli keserű-
 séggel sirankozzék bűnökön es az ő bű-
 nöknek iszonyu büntetesen, megh tetszik
 abbol hogy minekünk-is tisztünk ez siral-
 mas állapotban az hogy keseregjünk es
 keseregven sirankozzunk. De mivel nem
 minden siralom es keserűség kedves Isten-
 nek elette azt méltó meg tanulnunk itt 1.
 Micsoda dolgokon kell sirnunk? 2. Kicsoda e-
 lött? 3. Mikeppen? es 4. A mi siralmunk-
 nak könnyhullatásit micsoda dolgokkal töröl-
 lyük el szemün rül? Mindenikről méltó
 derekasán emlekez-nünk.

A siralmas Profeta keserves es bűnet-
 len való sirást tanacslla à Ierusalemnek az
 ő siralmas pusztulásában, az mi nekünk-is
 tisztünk Varasunknak mostani hallatlan

tomlasában, de az à kérdés elsőben: Mi-
csoda dolgokon kell mi nekünk sirnunk
es keseregnünk? Itt melto azt meg legy-
zeni hogy az emberek siralmának sok o-
kai vannak. Sirankoznak es könyveznek
nemelleyek 1. Csak sokasbol mint az A6-
konyi-állatok közöttül sokak, kikről iga-
zan à Poeta:

Ut flerent oculos erudiere suos. 2. Az
ő szívbeli nagy örömdök es vigalagok mi-
at, mikeppen sira Ioseph keservesen az ő
ágyas hazában, latván az ő ötset Benia-
mint életben es egessegeben Gen. 43. 30.
sira Iacob-is Gosenben latván az ő fiat Jo-
sephet, kit az előtt meg holtnak itil vala
Gen. 46. 29. 3. Az ő szívbeli somorusa-
gok es keserűsegek miat, mikeppen sira
Agár à Parán püstajában latván hog kif-
ded magzattya az Ismael à somjusagh
miat az halathoz közelitene Gen. 21. 16.
Sira Iacob-is azt itilven hogy az ő fia à
Joseph az fene vadrul el saggattatot vol-
na es nem-is akart vigasztaltatni, azt
mondvan: *Sirvan megyek az en siambhoz*

kopor-

szoban Gen. 37. 25. Ezek között ez siralomnak idején mellyik indit minket siralomra es sirankozásra? Indit talam nem mellyeket az szokas, mivel sokan akarmely kedvetlen állapotban is szoktak gyakorta még feletteb-is sirankozni. Az öröm akarkitül-is közöttünk tavoly vagyon, hanem azok kapdosnak azon kiknek nem fay az Iosephnek romlása, es a kik az testi gyönyörűseget úzik inkább hogy sem gondolnának valamit az Urnak haragos meg latogatasival; Meg marad azért hog az szívbeli somorusag fő oka mellyen mostan mi méltan kesergünk méltan somorkodunk búnetlen könyhullatasokkal. Itt pedig az a kérdés. *Micsoda kiváltsképpen való ok lehet mellyen mi mostan méltan kesergünk es sirankozunk?* Kettő keves befeddel. I. A' bűn es istentelenseg, mellyel az Isten haragra es bossú-állásra inditatot mi ellenünk. II. Az Urnak kelemenyes ostroma, mellyel latogatot minket az ő igaz itéletiből az mi gonoszságinkert. Mindenikről nem árt bollandunk vilagosabban

ban hogy az emberek annal inkább felinditva ſtanak az ſirankozásra ez moſtani ſiralmás állapotban.

I. Elő ok, mely ſomorú keſerűſeget és keſerű ſiralmat méltan ſerezhet moſtan mi bennünk nem egyéb hanem az bűn és iſtentelenség mellyel az igaz Iſtent haragra és boſtu-állásra ingerlettük, mert ugyan is á mint hogy oly az Iſten, ki nem gyönyörködik az hitelenségben és nem lakik ö nala á gonof, és gyűlöl minden gonof cselekedetet, Pſal. 5. 5. 6. azonkeppen az ő haragja nyilván vagyon menyből az embereknek minden hitelensegek és hamisságok ellen kik az igazſágot hamissan fogva tartják. Rom. 1. 18. es így méltan moſtan mi nem annyira á mi Atyainknak alnokságokat hordozzuk mint nehul ſol Ieremias Thren. 5. 7. mint á közöttünk uralkodo gonofſágokat, mellyeken méltan keſeregetünk.

Kerded: Mellyek azok? 1. A' mi ſajat gonofſágink. 2. A' mi Kereſtyen felebarátainknak eſeti. 3. Ez világi iſtentelen látroknak utalatos fertelmeslegi es egbeti kiálto latorſági, mellyekről ha voltakép

pen elmelkedünk sirankozhatunk mi mostan keservesen mind azokon, nem kü-
lömbé mint ama bűnös Aethonyi-állat sirc
az Ur labai előtt annyira hog' könyhullata-
sival meg mosna Iesusnak lábait, Luc. 7.
37. 38. Azt mondom azért rend érint
hog' ez mi mostani siralmas állapotunkbā:

I. Sirhatunk es kesereghetünk mi eg-
gyen egyen à mi saját bűneinken es go-
nozságinkon, mellyek felette igen sokak,
nehezek es megh tudhatatlanok. Sokak
annyira, hogy à mit Manasses az ó kö-
nyögeseben vers. 9. mondott gonozsági-
rul, mi-is méltan mondhattuk az mi ál-
lóságinkrul: *Uram az mi bűneink à tenger ső-
vényenek sámlalhatatlan sokságot felyül haladgyak I-
gen sokak à mi hamisságink igen sokak, es nem vagyuk
méltoek, kik az magas egekre fel tekintünk à mi hamis-
ságinknak soksága miatt.* Továbbá nehezek,
mellyekert nem csak ez vilagi büntete-
seket, hanem az örök kárhozatot-is mélt-
tan meg erdemellyük, holot mi utalatos
*es dohos emberek mint az vizet úgy sőmjü-
bozzuk az alnokságot Job. 15. 16.* Megh
tudha:

hatatlanok vegtere, mert mivel minden nyajan sokakban megh esünk Jac. 3. 2. es az igaz is egy napon hetseer az az, sokbor megh esik, Prov. 24. 16. Megh nem erthettyük à mi álnokságinkat, annyira, hogy Daviddal méltan mondhattuk, Pfal. 19. 13. Uram, kicsoda tudhattya megh à veiket? Az en tiikos bűneimből tisztis megh engemet. Mivel azért ilyen sokak, nehezek es megh tudhatatlanok à mi bűneink es álnokságink avagy nem méltan indithattak é Istent ez kemény bossú állásra es reánk bocsator nehez büntetetre: Bizonyara igen méltan, azért méltan sirankozunk es kesergünk mostan à mi gonos bűneinken hogy így megh terven azokbol az Urhoz sirással, kesergessel es böytelessel tellyes sívünk sserint es megh saggatvan sívünket nem ruhainkál kegyelmet talallyunk es bűneinknek bocsanattyat, ez romlasbol megh uyjulast, az Urnalà ki kegyelmes es irgalmas, kesedelmes az baragra es nagy az à kegyelmessége, ki megh tartozik à büntetéstül, Ioel. 2. 12. 13.

II. Sirhatunk es kesereghetünk à mi felebaratinknak es Kereszten feleinknek.

Ca

isele.

eseteken. Ugy vagyon, hogy ha maso-
 kat nem vizsgálunk-is; a mi saját semeink-
 ben elég nagy gerenda találtak; Luc. 6.
 41. mely szolgálhat szolgál is mi nekünk
 romlásunkra, mindazonáltal, hogy senki
 magát innen ki ne vőnya es masok-is job-
 bulást vegyenek, ha felebarátinkra tekin-
 tünk, es Keresztyen feleinket el semlelyük,
 avagy nem látjuk-e elég utalatozsago-
 kat? Isten tünő azokat elő fámlaloi,
 mert mint sent Pál Rom. 3. 10. & seqq.
*Sol: Nincsen csak egy igaz is. Nincsen ki tudna es
 még keresne az Istent. Mindnyajan az emberek el hay-
 lottak, ha sőtalanokka lettek, Nincsen ki józ cséleked-
 nek, nincsen csak egy-is. Az ő torkok mint az megh
 nyilatkozot koporso, az ő nyelvekkel alnoksagot solnak,
 az ő ajakok alatt aspis kegyo mérge vagyon. Kiknek sa-
 jok atkozodással es bosszusag solással ielhes. Az ő la-
 bok gyorsak a vér-ontásra. Az ő útokban romlas es
 nyomorgatas vagyon. A bekeségnek utai nem tud-
 gyak. Nincsen az isteni feleletm ő eloitök. Ezekről.
 ha gondolkodunk, oh; nem méltan kese-
 reghetünk-e? Jay bizonyára méltan, mi-
 vel azok is a hallatlan utalatozsagok von-
 ták es hozták mi reánk ez ifonyu romlást
 es pu*

pustulást, a bűnök ellen haragra gerjedező Iehováatul.

III. Sirhatunk es kesereghetünk mi ez világi istentelenségeknek es latroknak utalatos fertelmességis es istentelenségis. Minemű retteneteslegek azok? mely fámlalhatatlanok es isonyuk azok? Mert hogy mostan el halgassam a tavoly valo poganyoknak es az fertelmes kegyetlen Tatároknak es Törököknek hallatlan undoksagokat; el mulassam a bálványozo es banonas Pápistáknak, a fent Irás ellen koholt hitvan velekedesit, es emberi agytul gondolt fidalmas lelemenyit, meg se emlitsem az sok Eretnekeknek es tevelgőknek káromkodo gonozsagit, hallatlan es isonyu mi közöttünk is a kepmutakóknak csak né kezzel meg tapasralható fertelenségek, mivel a Phariseusokkal látatnak kívül az embereknek igazaknak: De belől rakvak kepmutataással es minden Isté Törvénye ellen valo bűnnel, Math. 23. 28. Sőt ugyan el fenvedhesetlen a fertelmes psykosoknak, utat-álló Tolvajoknak

es az fejenysegnek javait somjuhozo es fel pra'dalo orvoknak e'gben kialto istentelenlegi, mellyekrűl elmelkedven ki ohatna megh hogy ne könyvezne siralmason, holot azok fő okai ez mi siralmas romlasunknak, mely isonyusagok miat zonyira gerjedezet az Urnak haragja, hogy ha az seregeknek Ura, valami keveset meg nem hagyot volna bennűnk, (kik az ő haragjat engebtellyűk) ugy jartunk volna mint az Sodomabeliek, es lettűnk volna hasonlatosok à Gomorraboz, Esai. 1. 9. Ez elég most az elsőrűl à többirűl masbor hallyük.

T A N U S A G.

Az Istent felő Kerestyen embernek mindenek felet az emberek közöt el áradot bűnőkön kel könyvezni es sirankozni. Az Isten az Adomnak sok nyomorusagokban eset rayzatit, Syr. 40. 1. Gyakorta az ő fogjai által inti sirastra jaygatastra, mikeppen imé az Ieremias által is: *Oh Sion leanyanak kőfala, eyjel es nappal folyának à te könyhullatásid, &c.*

Las hasonlo dolgot Joel, 2. 17. &c. Mely
 siralomnak es kesergesnek kell lenni min-
 deneknek elõtte az embernek bûnein, es
 Isten ellen valo gonozsagin, mellyeken
 valo sirankozásra indította Ieremias min-
 den ketseg nélkül a fel vet igekben, es a
 mellyeken hihetõ hogy sirankoztak-is so-
 kan az hivek latvan bûnõk ellen az Isten-
 nek rettenetes haragjat raytok. Így az õ
 bûnet sirata keservefen a Peter Apostol,
 a kakas so-utan meg emlekezven mikep-
 pen meg tagatta vala az õ mesteret az Ur
 Iesus Christust, Matth. 26. 25. Az õ bû-
 net keserge amaz bûnõs Asszonyi állat,
 mégh pedig oly bõseges kõnyhullatafok-
 kal, hogy az Urnak labait meg mosna a-
 zokkal, Luc. 7. 37. 38. Az õ bûnet sira-
 ta amaz aryanak feleségevel gonobul cõ-
 ember-is 1. Cor. 5. 1. annyira hogy az A-
 postol ugyan meg inte a Coriothusbelie-
 ket hogy vigasztalják õtet, hogy valami-
 módon a feletteb valo keserüségül meg ne e-
 mezzenek 2. Cor. 2. 7. Erre nezer David
 mikor azt mondotta Psal. 51. 10. Engedgyed

hogy ballyak örömet es vigasgot, hogy örvendezze-
 nek az en tetemim mellyeket, Isten, meghrontottal.
 Psal. 40. 13. *Az en szívem el hadgya magát az*
en bűneim miat. Nē csak magunk gonoz-
ságin bűkleg sirankozunk hanem Ke-
rebtuyen felebarátinknak eseteken-is. Mi-
ert? Mert még az Istennek Angyali-is
homorkodoak az embereknek gonozlá-
gokou, mikeppen örülnek egy bűnösnek meg té-
résén, Luc. 15. 10. Mi örülnek-é Ke-
rebtuyen felebarátinknak eseteken? jobb
inkáb sirankozunk, hogy meg ne fed-
dettefsünk az Apostoltul à Corinthus be-
liekkel, 1. Cor. 5. 1. 2. Hallattatik ti köztetek
fertelmesség (orságh, gyilkosság vagy akar-
mely csegeres gonozsag) oly penig mely à po-
ganyok közöt-is nem nevezsetik, ti penig sel suvakodta-
tok, es nem kesergettetek. De nem csak Ker. fe-
leinknek fogyatkozasokon hanem megh
közettünk lévő kép-mutatoknak es el ve-
remedett gonosoknak fertelmessegeken-
is illik sirankozunk, követven az Ur Ie-
sust ki látvan Ierusalemet sirt azon hogy megh
verne az ő bēp intesit es tanitasit es ešeben
egm venne az ő meg látogatasának idejet, Luc. 19.
 41. Si-

41. Sirankozot Illyes-is hogy az Izrael el fakadot volna Istétül, azért módotta az Urelőc, 1. Reg. 19. 40. *Nagy busulasom vagyok a seregeknek Uraért Isteneért, mert az Izrael fia elhadtak a te szövetségedet le vontottak az te Oltaridat, es a te Profetaidat meghölik segyverrel, es egyedul maradtam, engemet-is pedig balatra keresnek.*

Mi Debreczennek lakosi ma látvan a mi fok gonozságiokat látvan Ker. Atyákfiainak birtelensegeket es ez vilagi istenteleneknek utalato ságokat mit cselekedgünk? Párbo nevű Remeterül írja Socrates, lib 4. H. E. C. 18. Hogy mikor Athanasiusnak hivatalyara Alexandriaban menteben látot volna egy csifran felöltözött Ábonyi-állatot, mindgyarast el fakodot sirvan, melynek okat tölle mikor kerdettek volla, azt felelte volt, hogy két dolgok inditottak őtet sirasra, egy az, hogy látva azt az Ábonyi-állatot magának veszedelmet keresni; másik az, hogy ő oly borsalmatossággal nem igyekeznek kedveben lenni Istennek, mint az hízeltednek a fajtalan latroknak. Oh vayha mi közzülünk-is ma ilyen kegyes Pám-

bok talaltatnanak! Oh vajha mi-is sirnánk
 masoknak feslet erkölcsökön, es hogy mi
 igen lassan igyekezünk kedveskedni Istē-
 nek jo magunk viselelevel, sőt inkább i-
 deginittyük őtet mi tülünk gonos csele-
 kedetinkkel! Kikben az isteni felelem-
 nek sikraja talaltatik, en az Ur nevében
 kerem azokat, hogy velem egygút sirja-
 nak es keseregjenek à minden felé el ára-
 dot istentelensegeken. Nosa hi vek sir-
 junk es keseregjünk sivünk berint, de ug
 hogy 1. Ismerjük meg à mi bűneinket es
 ne igazitsuk magunkat amaz negedes
 Phariseussal, hanem az segeny Publica-
 pussal alázzuk meg magunkat módgyuk;
Isten legy kegyelmes nekem bűnösnek Luc. 18. 13.
 Daviddal, Psal. 130. 3. *Ha à mi bűneinket meg-
 tartandod Isten: Iab, kicsoda maradhat meg? Psal.*
143. 2. Uram, ne pöröly à te solgaddal, mert egy igaz
sem talaltatik te előtted az elok között. 2. Meg is-
merven bűneiket azokrul tegyünk vallást
 az Ur előtt mondvan Daviddal, Psal. 40.
 13. *Azen hamissagim többek az en bajam balanal.*
 Psal. 51. 5. 6. *Azen bneimet en ismerem, es az en*
bűnöm bűntelen előttem sorog ennekem. Tenedek csak
 te ne:

teneked vetkeztem es gonoszagot cselekedtem a te szemeléd előtt. 3. Így meg ismerven álnokságainkat es Isten elót megh valvan, sirassuk azokat es utallyuk megh el hagyvan a mi gonosb utainkat bívbeli töredelmességgel, mely kedves es kellemetes áldozat Isten elót ver. 19. Mely nekünk lehen vigasztalásunkra az mi siralmas állapotunkban, mivel az Ur raytunk be tellyesíti imez mondasat, Matth. 5. 4. *Boldogok az kik sirnak, mert ők meg vigasztaltatnak.*

Meg hallok hogy sirnunk kell nekünk, 1. 2. 3.

Az igaz, de könyörülő Isten, ki nek elötte magunk, felebaratink sőt mindnyájan vetkeztünk gonoszagot es hitetlenséget cselekedtünk, nekünk kegyelmezzon megh, es bent Lelket advan biveioker inditsa fel, hogy bűneinket meg ismerhesük, azokon bívünk berint sirhassunk, sőt azokat meg utalvan hatra hagyhassuk es ő hozzá meg terven ő neki bentségben es igazságban szolgálhassunk az mi csetünknek minden napjaiban,

Amen, Amen. III. Præ-

III. PRÆDICATIO.

Azon igekből,

O Sion leányának kőfala, &c.

Minden dolgoknak ideje vagyon, azt mondotta amaz bölcs Király es Prædicator az Salamon, Eccles. 3. 1. Es mindigarast vers. 4. utanna adta: *Ideje vagyon a sírasnak es az nevetesnek, ideje vagyon az jaygatásnak, ideje vagyon a bökesnek.* Fel verradot ma mi nekünk is Debreczeniek az idő, de vallyon az sírasnak es jaygatásnak, vagy nevetesnek bökesnek es tombolásnak ideje-e? Talalhatna, el hittem, közödtünk sokakat, ha ki keresne, kik ez időt örömet nevetesnek es bökesnek idejenek mondanak sőt sokaknak ugyan nevetesnek es bökesnek ideje is ez, ugy mint a kik ma is az ő testi gyönyörűsegekre kedvek berint clinek, es az tűz alatt is a korcsoma hasnal, magokat hegedültetik szobzodnak es reszegeskednek, Istennek es sok meg

meg keseredet hiveknek bossúságokra.
 De oh jay bizonyára mi nekünk sirásnak
 es jaygatásnak ideje ez. Kerded: Miért?
 Megh hárad az Iivem keserűségemben,
 ha sokat bollok; oh imé minden ember
 jólattya tudgya valaki semeit be nem
 huda. Ki ragadliattya; kerlek, hogy ne
 künk má, sőt inkább tellyes életünkben si-
 rasra vagyon inkább időnk hogy sem ne-
 vetésre, jaygatásra hogy nem bőkesre
 tombolásra? Fa természetű ember ragá-
 dod-e ezt? Nyisd fel a bor hályogról be-
 rostelyosodot semeidet; nem látod-e az
 Urnak haragja fel lobbant mi ellenünk?
 nem vesed-e esedben a meg emestő tűz
 mint gerjedez raytunk? Jay bizonyta az
 megh emesteni kezdet minket meg-is es-
 mest ha az Ut Christusban velünk meg
 bekellet Istennek irgalmasságabol ez
 meg emestő tűz meg né enhitetik es ro-
 lunk haragja el nem fordítatik; melynek
 nyilván való jele ez iszonyu rölás mely hir-
 telenséggel ketvet egymás után esek Va-
 rasunkon a veletlen hirtelenül tamadó
 rette

rettenetes tűz miatt, mely által Varasunknak sine es kiesseb reke hamuva lón es elpusttula. Mely isonyusagot erdemlettek à mi gonozsagink es Isten ellen valo bűneink, mellyek meg sokasodtanak, az égben fel hatottanak, ingerelven es mint egy erővel bossu-állásra vonvan az Istent az ő igaz es csudalatos itéletiből. Meltan azért, azt mondom, hogy ez az idő nem nevetesnek hanem sirasnak es jaygatasnak ideje, most vagyon helye az Ieremias tanacs adasának à mi helyűben: *O Sion leanyanak kőfala, folyának az te könnyhullataid, &c.*

Erre hogy mi-is fel indittatnank ez sirasnak es jaygatasnak idejen az vegre à Profeta tanacs adasabol meg tanulok hog ma minekünk-is melto keservesen sirnók es kesergeűnk. Micsoda dolgon penigharrul reb ferint bollottam, most à mi hatara maradt arrul bollok rövideden.

Edes Atyánk, ez mi siralnunkban ne hagy el minket, hanem sent Lelked által oktas hogy sirasunk közöt-is szivesseges dolgokrul elmelkedveűnk, Amen.

Az

Az Jerusaleem Varosának rettenetes romlalat semeivel latvan az Jeremias azé tanacsollja à Juda maradékinak, hogy azon somoru siveles könyvező semekkel sirjanak es jaygassanak, melyből en azé hozam ki ide fellyeb, hogy ma mincünk-is Varasunknak ily somoru romlalatban melto sirnunk es kesergenünk. Az lön penigh elsőben à kérdés: Micsoda dolgokon? Azt mondam, hogy az má bűneinken es bűneinknek büntetese; Er rül ertsünk mostan à második kérdéssel egyyüt.

Második dolog, mellyen má mi meltan sirhatunk, nem egyeb hanem az má bűneinknek kemeny büntetese, mellyel az igaz Isten igaz itiletiből meltan látogatot minket. A büntetesek penig es ostor Istennek mi raytunk két felek, közönsegesek tudni illik es kivalkkeppen valok. Közönsegesek azok, à mellyekkel az igaz Isten látogattya haragjabol az eláradot gonozsagokert nemzetünket, mineműek az hadak, pártütések, tamadatok, vgye

ver-ontások, az dög-halalok mérge és minden külső joknak bűk volta és dragasága. Kiváltsképpen valok azok a mellyeket bocsát Isten az emberekre magok vagy kedveseknek semelyekben vagy azoknak jószágokra, mineműek a rettenetes betegségek, szívbeli fájdalmok, keserűségek, kesértetek, kárvallások, nevezet herint ez mostani rettenetes éges varasunkban, mely miat ennyi sok házak, ékes öröksegek, szép gyümölcsös és fölőkertek hamuvá és porrá lettenek, mellyekről ha voltakeppen gődolkodunk az adamasnál keménybek leűnk ha nem sírunk és kesergünk, annal inkább ha bűncincket meg ismerven meg ertyük azokat az mi gonozságioknak büntetéseinek lenni az Urnak ama bebede herint, Deut. 28. 1. & seq. *Ha nem engedendéz a te Uradnak Istenednek bebedenek, hogy meg őrizzed és meg tartsad minden parancsolatit és rendelésit, read júnék az atkok és meg környekeznek tegedet, atkozot leszes a vadashan, atkozot a mezőben, &c. Bocsát az Ur atkot, romlast és veszedelmet te read mindenben valamit kezdés vagy cselekezésel migh nem el töröltetel és gyorsasággal el vess*

el vess a te cselekedetednek gonoszságaert, mely által el
 baatal engemet. Es az után elő famlallya mi-
 csoda legyen az átokban, tudni-illik,
 a dog halál, száraz, beteglegek, a salyság, rogya, az
 esőnek idejében való meg tartóztatása, segyver, rab-
 ság sűrűnek rettegesi es többek, mellyek avág
 nem ballottak-é bűséggel mi közinkben?
 Bűségesen bizonyara, azért azokon mi
 ma méltan sirhatunk a mi bűneinkel eg-
 gyüt.

T A N Ú S Á G.

Minekutanna az ember megismervén
 bűneit sirankozik azokon, az ő bűnei-
 nek büntetesen is méltan sirankozhatik.
Az halál soldgya az bűnnek, Rom. 4. 24.
 Ugy minden büntetéseknék es csapások-
 nak is, azért mikeppen a Keresztyen em-
 bernek méltó sirankozni az ő bűnein
 mindeneknek előtte, akkeppen azokon a
 a csapásokon is, mellyek követik az bű-
 nőket, mellyet imé meg kevan Jeremias a
 Juda maradékitul, mert előtte viselven a
 Jerusalemen esett kemény pustulást imé
 azt mondgya: *Oh Sion leányának köfale
 follyanak a te könyhullatásid, &c.* Így az
 D Ur ő

Ur ő maga-is Icr. 9. 17. 18. 19. Figyelmeztet-
 tek reá es hiyjatok el a síro Asszonyokat hadd jöjjenek
 el, es a bölcs Asszonyokhoz is küldjétek el, hadd jöj-
 jenek el sijnének es sírassanak minket es az mi seme-
 ink is hullassanak könyveket, es az mi seinünk bejai
 közül szálljanak alá vizek. Mert Szombol ilyen nagy
 sírasnak sava hallattatik: Mikeppen vablattatánk el?
 Mert el hadtuk a földet, es az mi lako helyünket az el-
 lenség el pusztította. Ismet, vers. 20. 21. Halljátok meg
 Asszony nepek az Urnak sávat, es hallják meg a ti
 fileitek az ő sájanak beszédet, es tanítsatok meg a ti lea-
 nyúkat a sírasra, es minden Asszony az ő barátságát
 az jaygatasra, mert feljöt az halál a mi ablakunkra,
 be jöt az mi palotainkban, hogy el vesesse a kicsiny
 gyermekeket az utakról es az issiakat az utsakból.
 Ezt mutattya a példák-is. Az Izrael fi-
 ai látvan Istennek kemény csapását ray-
 tok meg ismerven bűnöket sirtanak az ő
 bűnökön es rólafokon mint a Birak köny-
 ve mutattya. Jeremiás látvan Juda or-
 szágának iszonyu csapását azért mondotta,
 Jer. 9. 1. O ha valaki az en fejemet vizek-
 ke változtatná, es az en szememet könyhul-
 latsá soknak kutsfejevé! eyjel nappal sírat-
 nam az en nepem leányának megöletteit. U-
 runk Jesus-is látvan Jerusalemet es előt-
 te viselyen reá köveközendő pustulasát,
 sír

sira tarta ezt mondvan: O vayha avagy
 csak te eszedben vehetted volna a mellyek
 neked a te bekefedre valok; de azok most
 el reytettek a te szemeid elött, Luc. 19. 41.
 42. Így mi-is ma látva a mi siralmas tom-
 lasunkat méltan keserüünk azon, De úgy
 hogy abban feletteb nem kell el merül-
 nünk, hanem magunkat még kell merce-
 kelnünk, hogy a keserűségtül megh ne e-
 mestetessünk. Meg mertekellyük pedig
 abbā magunkat, I. Ha azokat az Istének
 a mi bűnünk ellen való igaz itéletinek tu-
 laydonittyuk, es azokban az ő igazságat
 magasztaljuk Daviddal, Psal. 119. 137.
 Igaz vagy Urám es igazak a te itleted. II.
 Ha meg gondollyuk, hogy azok noha ke-
 meny suytolasok mindazáltal az Istennek
 Arcai sujtolasi es vebbei, mellyek nekünk
 javunkra solgálnak, Rom. 8. 28. Minde-
 nek javokra solgálnak azoknak, a kik Isten-
 beretik. III. Ha azoknak suysága alatt e-
 gyedül Istenhez folyamodunk es a megh
 szabadulásert csak ő neki esedezünk amaz
 ő kevasága berint Psal. 50. 15. Hiy engemet

Segitsegül a te sbrongutasodnak napjan, es en meg sabbaditlak tegedet es te dicsöites engemet.

A mostani romlásban mivel az Profeta tanácsa szerint sirnunk kell mi nekünk, második felrett kérdésünk ez vála: *Kicső előtt kell sirnunk minékünk?* Felelet ez kérdésre nyilván való a Profeta beszédéből, vers. 19. Holot így bol: *Óncs ki mint az vizet a te sivedet az Ur előtt, mellyet úgy vagyon, hogy a könyörgésről mód melynek sívból kell lenni az Ur előtt, mindazonáltal azt vihetni a sírasra-is, a mellyet sívból kel cselekedni, még penig egyedül az Isten előtt. Miert? Azert mert mikor mi sirunk es kesergünk, sirunk vagy a mi bűneinken vagy a mi bűneinknek büntetésin. Ha bűneinken sirankozunk, melto hogy az Isten előtt legyen, mert azok Isten ellen vannak annyira, hogy meltan mondhatt yuk egyen egyen Daviddal, Pfal. 51. 6. Uram, teneked vékeztem, csak a te szemeid előtt cselekedtem gonoszságot. Ki előtt ónthetnök azert ki síralminkat bűneinken, mint az Iste előtt, ki ellen cselekedtük azokat? Bűneink büntetésin ha könyvezünk, ki előtt*

előt lehet az hasznosbā, mint à Jehova előt, kiről Amos cap 3.6. *Nincsen veszedelē à varasbā, mellyet az Jehova nem szerzene?* Az Ur előtt sirjunk azért es keseregjünk, hogy az Ur látvan à mi szívbeli töredelmességünket, mihelyt minket meg vert à mi bűneinkert azonkeppen megh engedgye minden bűneinkert es azoknak büntetéseit is el fordítsa mi rollunk érdemeert amà *Serelmes fiának, kiben mi bozant egyser meg engedtetet, Math 17. 5.* Ez az második kérdésről is.

T A N U S A G.

A' Keresztyen embernek bűneinek büntetése valo siralmat Isten előtt kell ki őnteni. A' Ker. embernek mint idel fel megh hallottuk, búkseg sirankozni az ő bűnein es bűneinek büntetésin, mellyet nem kell gorombaul cselekedni mint sokan regen cselekedtek es ma is cselekednek: A' siralmas állapotban Saul az őrdöngős asszonyhoz mene *Endorban*, es az előtt jelenie megh szívbeli borogattasit, jóvendőt kerden attul à *Philitéusok* ellen valo csatajainak ki meneteliről, 1. Sam. 28. 7. 8. *Ochafias* az ő betegsegeben az *Ekronbeli*

Belzebub előtt jelente megh követi által
 siralmas sorfat kerdezven tőlle, ha megh
 gyógyulna-é betegségeből? 2. Reg. 1. 2.
 A Pápis atyafiak a meg holt sientekhez
 fohazkodnak es azoknak jelengetik (ha
 hallanak es tudnak *de nem tudgyak* Efsai. 6.
 16.) kedverlen állapottyokat. Mi közör-
 tünk-is sokan csak sípolodnak, es imita-
 mot csak emberek előtt sirankoznak es
 keseregnek minden hason nélkül. Ama-
 zok Isten ellen cselekeznek; ezeknek pe-
 nig cselekedetek elegenden, mivel mint a
 Profeta mondgya az Isten előtt kell ki-
 ontani a mi bűneinket, az az, ő előtte ke-
 sernünk az mi bűneinken es bűneinknek
 büntetésio. Ezt cselekedtek eleintül fog-
 yin az Istennek sient emberi, erre nezeve
 mondotta David, Psal. 38. 10. *Uram, te e-
 lötted vagyok minden kevénságom, es az en nyögésem
 vagy fohazkodásom te tölled el nem reytetik.* Psal. 31.
 10. 11. *Uram, nyomoruságom vagyok, meg hegya-
 dot banat miat az en orcsam az en lelkem es az en ha-
 sam. Mert elfogyatkozot életem a banat miat, es az
 ön sírdeim a fohazkodas miat, az en eröm elszakadot,
 az en hamisságomert, es az en csontaim meg Benyved-
 senek.*

zenek. Kelle pelda: Az Izrael fiaí Gibbeanal az Benjamin fiaitól meg veretteten, Mizpaban menenek fel es ott az Ur sátoraban síranak az Ur előtt Jud. 20. 26. Ezechias Kiraly halvan az Urnak izenest Esaiástól, hogy meg kellene haloi, beteg ágyában befordula à fal-fele es az Ur előtt síra keservefen, Esai. 38. 2. 3. Ama bűnös Ábbonvi-állat az Ur Jesus labai előtt síraokozek mosogatvan könyhullatásával az ő labait es hajaval törölgetven, Luc. 7. 38.

Oh siralmas Keresztyenek mi mit cselekedgyünk: Mikeppen à mi bűneink sokak, nehezek es ki befelheterlenek, azonkeppen azoknak büntetesi-is súlyosok es fámlalhatatlanok. Ki mōdhatna ki nyelvel ez hirtelen folyo tűz miat lōtt ifonyu kárvaslalinkat: Ki befelhetoe meg közönleges es tizfer meg bokroztatatos inségünket: Sivünknek penig felelmet, rettegeset es keserűseget, en azt mondom Szent Pallal, 1. Cor. 13. 1. *Ha Angyaloknak nyelveken szólnek-is de ki nem jelent-*

hetnem. Oh mi Istenünk, edes Atyánk,
 méltan sirankozunk azért te előtted,
 méltan gyöflünk könnyhullással eb-
 ben a te házában az te tekinteted elei-
 ben hogy ki ófsúk az mi bűneinket es az
 mi lelkünknek keferúseget te előtted,
 meg is cselekedésük azt bűvbeli fohazko-
 dással, Edes Atyánk azért azt mondgyuk: Veitkez-
 sünk Uram, te neked, este előtted alnkságot cseleked-
 sünk, megb vallyuk oh igaz Isten, es azokon sirunk es
 kesergünk te előtted. Veitkezték te ellened a mi Key. se-
 lebaratunk es sokakban tegedet megb hantottak: oh mi
 Istenünk, azt te előtted meg vallyuk, es azokon te e-
 lőtted sirunk es kesergünk; Nagy es iszonyu ez vilagh-
 nak es annak istentelen fiainak istentelensege, es ellened
 való gonoszsága, azt te neked vallyuk, nagy es igaz I-
 sten, es azokon te előtted sirunk es kesergünk. Sokak a
 mi gonoszságinknak büntetesi ottan ottan dragaság, eh-
 seg, döghalal, hadak, romlás, inség, méltatlan sarcsol-
 zatás, sefelem es retteges borongat minket es azokon oh
 igaz Isten te előtted sirunk es kesergünk. Meg hayt van
 pedig a mi bűvünknek térdeit, azon esedeznék teneked,
 oh mi Istenünk, oh mi edes Atyánk, hogy bocsásd meg
 a mi bűneinket, engedd meg selebaratinknak eseteket
 ez vilagnak pedig istentelenseget ne nezzed, terics meg
 minket te bűzzád es meg terünk, hogy hirdessük a te ir-
 galmaságodat. Edes Atyánk, kerünk elegetd megb bü-
 noinknek siralmas büntetesi, téry bűzzánk haragodból
 kegye.

kegyelemre, szüntesd meg haragodnak gerjedezeset, es szabadíts ki minket ez veszedelemből, mely megh környekezett minket.

Isténnek hivei, illyé kegyes sirákozásunk á mi bűneinken es bűneinknek büntetésin nem lehen fogatlan az irgalmasságnak es könyörületességnek Atya es Istene előtt, mert mivel ő irgalmas, kegyelmes kesedelmes az haragra es nagy irgalmasságu, ki megh tartya irgalmasságot ez eriglen es el veszi az hamisságot, az bunt, á vétket. Exod. 34. 6. 7. Meg haragjában is megh emlekezik irgalmasságául Hab. 3. 2. Míkeppen az Atya könyö. ül az ő sian, akkeppen könyörül az őtet felökön, mert tudgya, hogy romlando edenyek vagyunk, megh emlekezik hogy porból valok vagyunk, Psal. 103. 13. 14. miacokokaért hozzánk tér, megh bannya sándekat es megh tartozik á büntetéstül, Joel. 2. 13. 14. David az Jehovarul, kinek előtté siralmit kiöntötte büntelen, azt monda, Psal. 56. 9. Uram, az en könyhullatásimat á te tömlőben raktad, avagy nem tudnád azoknak sámat? Ez az jó gödvisező Iehova, kinek előtté még hajunk sálati-is sáman vannak, Math. 10. 30. az ő tömlőjebé fedte es fedi á mi könyhullatásiokat, jól tudgya azoknak sámat, azért az mi siralmitok es könyhullatásioink nem hábontalannok ő előtté, es így megh keserüli az mi

keferűseginket, meg bannya bomorúsá-
ginkat, es el tőrűl à mi femeinkrűl min-
den kőnyhullatásokat, meg vigasztal min-
ket, mind ez életben az ő kegyelmes ol-
calmazásával es szabadításával, s mind ez
élet után az örök boldogságnak meg ada-
sával amaz ő befede feript, Psal. 91. 14. 15.
16. Mivel ez engemet szeret, meg szabadítom őtet, fel-
magasztalom őtet, mert ismeri nevemet. Segitsegűl hi-
vott engemet, meg halgatom őtet, velle vagyok haborn-
ságában, meg mentem es meg dicsoitem, hősű nap-
okkal be töltöm őtet, es meg mutatom ő neki az en sa-
badításomat.

Hallank most kettőrűl, I. 2.

Jehova Isten, kinek házában most eg-
gyűt vagyunk, es kinek fine előt sirunk-
is bűneiknek es bűneinknek büntetésűn,
kőnyőrűly meg raytunk, sived essek meg
raytunk, vedd el rolunk melto harago-
dat es büntetésűnket, tőrűld el kőnyhul-
latásűnkat hogy teged vidam orcsával es
sista sivel szolgálhassűk es magasztal-
hassűk felsegedet minden ideje-
ben à mi életűnknek, Amen.

Amen.

IV. Præ

IV. PRÆDICATIO.

O Sion leányanak kőfala, &c.

AZ Jonas Profeta Istenül Niniveben küldettetven Izrael földéről, mikor elment és a városban be ment volna egy-napi járó földön, és azt kiáltotta voloa: *Még negyven nap vagyon es Ninive el fillyed, Jon. 3. 3. 4.* Azt olvastuk vers. 4. hogy az Ninivebeliek bűttenek Istennek, és bűjtőt hirdeten kicsinytül fogva nagyig gazban öltöztenek. Mert minekutanna az Jonas bebete a Ninivebeli Kiralynak fűleben eset volna, *fel kelven az ő kiralyi sarkból levele az ő kiralyi ruhajat, es gyazban öltözven üle az porban, es meg hirdete Niniveben az fő nepeinek akaratyabol hogy se az emberek, se a barmok, ökrök es juhok, semmit meg ne költsanak se ne ennenek, se vizez ne innanak, hanem sarkban öltözven kiáltanak bűntelen Istenhez, vers. 6. 7. 8.* Ez kegyes cselekedetekrül elmelkedven en mostan a Ninivebelieknek meltan mondhatom tinektek, Debreczennek lakosi, a mit Urunk monda.

monda az Sidoknak, Matth. 12. 41. *A Ninivebeliek, fel tamadnak az itiletben ez nemzetiseggel egyetemben, es karhoztattyak ezt, hogy ők megh tertenek az Ionas Prædicalasara.*

Mi Istennek egyházi, solgai az Urtul hozzátok küldetven nem eleget sollowtunk az Jehovának neveben? *A magatok lelketek ismereti tegyen bizonsagor, mert nem vádol minket semmi-is, annyira, hogy jo lelki ismerettel, az Ur előtt ebben az ő házában semetekben azt merem mondani: hogy mi eleget intettünk, az Istenhez valo meg terefre es meg jobbulasra: eleget kertünk fohazkodással is a bünüknek hátra hagyasara, es az Isten bebedehez valo engedelmessegre: Eleget fenyegettünk az Isten fel lobbano hagyajaval es megh emezettö büntetesevel. Semmit nem habnala hissem kiáltasunk, heában len esedezesünk sirvan csak azt kiáltók az Ur előtt Esaiassal, Es. 53. 1. *Uram, kicsoda hissen a mi Prædicallasunknak? Az Urnak karja kinek jelenik megh?**

A. Ni.

A' Ninivebeliekkal nem fordítók el azért az Úr haragját, hanem azt felgerjesztők, hogy kicsiny heja lenne, hogy megh ne emezténé minket, mint ma könyves semekkel és keserves bível sirattyuk és szokogjuk.

A' siralmas büntetes így raytunk levé mi Úrnak bögai mit cselekedgyünk. Hallom füleimben zengeni az Úrnak imé savat az utolsó vesedelemről: Hof. 8. i. *Vegyed sádban a kürtöt es mondgy ad: Mint a Keselyű olyan sebeseñ jö a vesedelem. Jay el jö es nem kesik mert meg segük az Úrnak frigyét, es az ő törvénye ellen hitetlenül cselekedtünk. Migh az lenne még-is az Úr neké így bol, Es. 58. i. Kiáltó tellyes torokkal megh ne sünyyel, emeld fel mint az Trombita az te sód at, azért az Jeremiás tanács adása ferint azt kiáltom hogy az Ninivebeliekkal rérjetez megh Isteoliez, sirjatok ő előtté a ti bűneiteken es bűneiteknek büntetesin, es könyörögjetez az Úrnak kegelmeért. A' mi siran: kozásunknak penigh mikeppen kellyen tenni*

lenni hogy fogados legyen Isten előtt ;
 azt merto meg ertenuk ; arrul bollok pe-
 nig en mostan.

*Kegyelemnek Istene, segellyed a mi erotelensagunket
 es vezerey bennunket hogy legyen ebbeli munkank id-
 vesszes eppulettel, Amen.*

Az Jeremias Profetanak tanacs adasa
 szerint meg ertok ide fellyeb hogy Vara-
 sunknak mostani siralmas állapotyanban
 merto minekunk sirankoznunk es keser-
 genunk, mely hogy oktalan es hafonta-
 lan ne legyen, negy dolgokat mondok hog
 sükfegeskeppen meg kell ertenuk, ugy-
 mint, 1. 2. 3. 4. Mivel penig a ket elforut
 hallottunk ez ideigh, most halljunk az
 harmadikrul-is.

Harmadik dologh, mellyet az mi mo-
 stani siralmas állapotunkon valo siranko-
 zasukban meg kell gondolnunk ez vala:
 Mikeppen kell minekunk mostan sirnunk
 es keseregnunk? Meg mondom oem sok
 fokkal: Sirankoznunk kell mi nekunk ez
 siralmas állapotban.

I. Alázatofon. II. Meg búnes nélkül.
 III. Szivbeli töredelmességgel. IV.

Minden

Minden világi öröm es vigasagh nélkül.
 V. Istenhez való megh teressel. Ezeket
 vilagosb értelemnek okaert egy egy ta-
 núsagbá adom tend berint à hivek eleibē.

I. T A N U S A G.

Alázatosan kell az Ur előtt mostan sir-
 nunk à mi bűneinken es az mi bűneink-
 nek büntetelin. Az Isten igen utallya à
 kevelyeket, bereti az alázatosokat, az ke-
 velyeknek ellene áll, de az alázatosoknak
 adgya az ő kegyelmet, 1. Pet. 5. 5. Azere
 valaki ő eleiben akar menni nem kel an-
 nak ő eleiben vinni kevely szemeket, mellyeket
 gyulóltsöt utalatos az ő lelkenek, Prov. 16. 17.
 Ha nem alázatos szívvel es töredelmes lelket, mely kel-
 lemetes aldozat ő előtté, Psal. 51. 19. Azert va-
 laki sir ő előtté sirjő alázatossággal, mert
 alázatosság nélkül utalatos akar mely ke-
 serges-is ő előtté; minekokaert à kik azé
 cselekebbik az Urul azt hallyak à mit az
 kepmutato bójtrül mondot regen az Iz-
 raelitáknak Esai. 58. 5. Avagy illyene az
 böyt (à keserges siralom) mellyet en paran-
 csoltam, bogy nap estig az ember gyötörje az ő lelket es

mint a káka le haycsa az, ő sije? vagy hogy lakot es
 hamvat teritsen ő maga alá? Ezt neveződe si-
 ralomnak: m. Ha mondana Nem az, ha-
 nem a mely lehen az szívnek alázatosága-
 val mivel az ember azt nezi a mi sseme előtt vagyó,
 de az Isten azt nezi a mi az szívben vagyon, 1. Sam.
 16. 7. Atyamfia, akarode hogy a te bü-
 neiden es búneidnek büntetésin valo mo-
 stani siralmad ne legyen az Ur előtt utála-
 tos, hanem kellemetes, kerlek, tavoly le-
 gyen te tölled minden negedseges kevey-
 seg, hanem szívbeli alázatosag talaltasok
 a te siralmadban, nem lehen fogatlan si-
 ralmad az Ur előtt, hanem igen fogana-
 tos. Ugy hogy orvofsagot nyujtsod te-
 neked a te keserűségid ellen. Miert: A-
 zert, mert közel vagyon a töredelmes szív-
 vekhez, az töredelmes lelkeket meg tartya, Psal. 34. 19. Arra
 tekint a ki szegeny es töredelmes szívű, es a ki az ő besse-
 det rettegi, Eesai. 66. 2. Melyre nevezve az
 Ur azért ajánlotta mi nekünk az alázatos-
 ságot, Math. 11. 29. Tanulliyatok en töllem, mert
 en belid es alázatos szívű vagyok, es talaltok nyugodal-
 mat a ti lelketeknek en nálam. Sz. Peter-is 1. Pet. 5. 6.
 Alázatosok meg magatokat az Istennek hatalmas keze
 alat, hogy titeket alkalmas idöben felmagazzallyó.

II. T A N U S Á G.

Meg fűnes nélkül fűkseg Isten elõti sira-
 dunk à mi bűneinken es bűneinknek bűn-
 tetesin. Hogy ez így legyen ime az Jere-
 mias ezt világosan elõnkben adgya, mert
 az Jerusalemnnek siralmas pustulasan valo
 könyvezest tanacsolva az Juda marade-
 kinak, azt mondgya, 1. Hogy mind eyjel
 es nappal, az az, minden meg fűnes nel-
 kül follyanak az õ könyhullatafi. 2. Hogy
 úgy follyanak mint à patak, mely az õ fo-
 lyasatul meg nem fűnik mind addig míg
 nem annak kutseje meg sarad, 3. Hogy
 meg ne fűnyenek semmikeppen es az õ
 semeknek fűnye meg ne nyugodgyek az
 siralmas könyvezestül. Es bizonyára ez-
 is kevantatik à mi bűneinken es bűneink-
 nek bűntetesin valo srankozásinkbã, mert
 mikeppen à mi bűneink fűntelenek es so-
 kak, es azokert az Istē fűntelē suytol min-
 ket az õ igaz itiletibõl, azonkeppen mel-
 to hogy azokon srankozzunk megh fű-
 nes nélkül, ha azt akarjuk, hogy az mi si-
 ralmink Isten elõti hasontalanok ne legye-
 nek.

nek. A' kik el kezdik ugyan à sirast az ő bűnökön es bűnöknek büntetésin, de abban álhatatlanok, el hadgyak azt igen könnyen, ne vélyek azok, hogy valamit hasznallyanak Isten előtt megh sűrű könyhullatásokkal-is: Ugy jarnak mint az E-fau, ki egyetlen el advan az első sülötsegek meltságot az Iakobnak, Gen. 27. 28. az után mikor az aldaft vissza akarna nyerni öröksegszerint meg vetteket jollehet könyhullatásokkal keresne azt, Heb. 12. 16.

17. Az Izrael fiai mikor à Beniámin ellen hadakoznanak es restek volnanak buzgofag nélkül az sirasban meg plágal-tatanak à Beniáminitaktul, de minékutan-na nem csak az első hanem másod es harmad napon-is az Ur házaban Micspaban fel mentenek es nap estigh sirtak volna az Ur előtt kedvet talalanak es azok ő győződelmet vőnek, Jud. 20. 18. & seq. Így ma-is az Ur előtt kegyelmet azok találnak sirafokkal, à kik eyjel nappal meg búnes-nélkül keserves könyhullatásokkal untat-tyak őtet, kiknek kesergeseket latvan nem ohattyá, hogy őket megne bánnya, mint

cdes

Édes anya, kinek tulaydonfaga az, hogy
 el ne felejtkezzen az ő kised magzattyarul, es meg-
 lekezzen az ő mehenkfiarul, Esai. 49. 16. kik-
 nek azt mondgya à mit monda, az Izra-
 eloek, Ier. 31. 20. *Avagy nem kedves fiame ne-
 kem az Ephraim? Avagy nem kedvere tartot gyer-
 meke? Miulta szollottam ő-selöle, meg emlekezem ö-
 rolla, azért az en belső tagaim meg indultanak en-
 bennem ö rayta, könyörülven könyörülök rayta* Hos.
 11. 8. 9. *Mikeppen cselekedgyem teveled Ephraim?
 Mikeppen adgyalak kezben tegedet Izrael? Mit csele-
 kedgyem veled? Ugy cselekedgyem-é veled mint So-
 domával? Ugy tegyeke veled mint Seboimmal? Meg-
 eset en-bennem az en szívem, meg-szantam egyekeze-
 temet. Nem cselekezem veled az en haragomnak bu-
 sulasa-berint nem tenek Ephraimnak el-veztesere.
 Mert Isten vagyok en nem ember, szent vagyok en
 benned, es nem megyek-be többé, haraggal à varasbá*

III. T A N U S A G.

Szivbeli töredelmességgel kel mine-
 künk à mi bűneinken es bűneinknek bűn-
 tetésio sirankoznunk. Ezt jelenti itt Je-
 remias mikoron Judának azt mondgya :
 Őniski à te szivedet az Ur elöt. Mert jól tudta,
 hogy az Urnak-elötte csak semmi az ol-
 lyaten keserges, mely csak à szemekben

es az orcsanak feketesegében lattatik mi-
 nemű a kepmutatóke, Matt. 6. 16. azért
 kevannya a szívnek kesergetet es töredel-
 messeget, mikeppen Joel-is cap. 2. 13.
Szaggassatok meg a ti sziveiteket es nem ruhaitokat,
 az honnet maga-is az Ur mindenek-felet
 embertül a szivet kevannya: Prov. 23. 26:
Szerelmes fiaim, ad ennekem a te szivedet. Deut. 6. 5:
Szeressed a te Uradat Istenedet tellyes szivedből.
 Istennek hívei, akarjatóke hogy a ti bű-
 neiteken es bűneiteknek büntetési-
 válo ürunkozastok Istennek-előtte kedves le-
 gyen, kerlek barmazzek az szivből, ked-
 ves leben az ő neki, mert a szivbeli töredel-
 messeg kedves áldozat Isten-előt a töredelmes es ke-
 serves szivet nem utallya-meg Psal. 51. 19. a töredel-
 mes szivekhez vagyon közel az Ur, a töredelmes let-
 küeket tartya meg, Psal. 34. 19. arra tekint a ki se-
 geny es töredelmes szívű es a ki az ő beszedet rettegi
 Ésai. 66. 2. A külfő töredelmességet is,
 úgy vagyon meg nem veti az Ur tellyes-
 seggel, hanem arra-is tekint, mint az A-
 chabnak példaja meg mutattya, ki az
 Uroak fenyegetésire meg-indulvan mi-
 kor sakban öltözöt es bőytölt volna, az
 Ur azt

Ur azt monda Illyesnek 1. Reg. 21. 29.

Latad é, hogy Achab meg-alazta magát en-elöttem; mivel azt cselekedte nem hasom reaja à veszedelme az ő idejében, hanem az ő fiának idejében hasom-el à veszedelmet az ő házára; mindazáltal à hivbeli

keserges kedveseb ő-elötte, az által vetetik-el az ő haragja derekason az embe-
Example Davidis

rekrül; mint amà bünös Assonyi-állatnak *2. m. etc*
 példaja mutattya, ki mikoron hivbeli töredelmességgel könyvezne bűnein az Ur-elött konyhullatással mosogatván az ő lábait, bocsanattyaat nyere, melyrül monda az Ur Simonnak, Luc. 7. 47.

Ar ő sok bűnei meg-bocsátattak ő neki, mert igen szeretet, es az után ő magának-is v. 48. Meg-bocsátattak teneked à te bűneid. A kik fiveknek töredelmessége nélkül csak külsőkeppen sirankoznak ő-elötte azoknak azt mondgya: Esai. 29. 13.

Ez nép csak bajával közelit en hozzám es az ő ajakokat tisztelnek engemet, az ő szívük pedig távol vagyon en töllem.

IV. T A N U S Á G.

A külső világi örömnék es vigasagnak hatra hagyásával kel minékünk Isten-

E 3

előt à

elöt à mi bűneinken es bűneinknek bűn-
 tetésin sirankoznunk. Nem minden ör-
 róm es vigasag vettetik meg à siralmas
 állapotban, à belső Urban valo öróm i-
 gen meg kevántatik mellyet az Aposto-
 lokban dicsir bent Lukacs, Act. 5. 41. kik
 örömmel mentenek-el à tanats-elöl, ör vendezven hogy
 mellokka tette őket isten arra, hogy az Iesusnak neve-
 ert bosszúsagat illetetnének, az honnet az Apo-
 stol-is Rom. 5. 3. 4. 5. Az haborusagokban-is
 dicsekedünk, tudvan, hogy az haborusag bekezeses tü-
 rest nemz, à bekezeses türes meg-keserte, à meg-ke-
 fertes remenséget, à remenség pedig meg né szegyenit.
 Meg vettetik pedig ez vilagi faytalan ör-
 róm es vigasag, mely helyezettet à
 nagy boritalban, tobzodásokban, musica
 serfámok zengésenek halgatasaban,
 tombolásokban, mellyekben valakik gyö-
 nyörködnek jay azoknak mint az Ur
 mondgya, Esai. 5. 11. 12. Jay azoknak kik jo
 reggel fel kelnek hogy reszegeskedgyenek, es mulatnak
 à bor-mellet mind estveig, hogy a bor fel gerjese őket
 kiknek lakodalmokban vagyon lant, hegedu, dob sip
 es bor, az Urnak pedig doigat nem tekintik-meg es az
 ő kezének cselekedetis nem gondollyak-meg. 22.
 Jay az nagy bor ibatonakes à kik serenyek à reszege-
 tesre-valo

tesre-*valo* bornak töltésere. Halgásd, nagyubát mondok: **A'**menyegzői öröm es hazafisagbeli vigasag szabados, melyrül Salamon, Prov. 5. 18. 19. Örvendez à te iffiusagodnak felesegenek leszen teneked à te feleseged, mint szerelmes nősten *Barvasod* es kedves vad ketske az ő emloi meg-elegiszenek tegedes, az ő szerelmében gyönyörködgyel süntelen, mindazáltal ezt az örömtől is méltó à siralmas állapotban el hallastani, azért tanacsollya az Izraelnek Ioel cap. 2. 16. hogy az Istennek papjai sirvan à templum es à tornacs-közöt ki mennyen à völegeny az ő belfő hazabol es à menyasszony az ő agyas hazabol, az az, hogy még à meg-engetetet szabados gyönyörűségül-is magokat meg-tartozcassak az Ur haragjanak le-sallittatásáert. Dicsiretre méltó befede amaz Urias Hiteusnak, mellyet monda David kiralynak mikor sorgalmatoztatnek hazahoz-*valo* menetelre az Izrael fiainak táborozásának idejen. 2. Sam. 11. 11. Az Isten ladaja, az Izrael es Iuda nemzetsége satorban vagyon, az en Uram az Ioab-is es az en Uramnak solgai mezőben vannak: Es en hogy mennek-be az en hazamban, hogy egyem es igyam es felesegemmel hállyak? Ugy ellyen à te lelked es az en lelkem, hogy nem mi velé az.

Oh bizonyára kegyesen cselekednek ma-
 is az emberek, hogy ez mostani siralmas
 állapotot meg tekintven látvan ennyi sok
 fep öröksegeknek pusztulását, látvã hogy
 a pusta házakban mint satorban sirnak
 Ker. felebaratink, hogy affele menyegzői
 lakodalmat hátra hagynának es sirvan
 kialtanának az Urnak szolgálival az Urhoz
 mondvan: *Legy kegyelmes Uram a te nepedhez,*
es ne bocsassad szidalmra a te örök segedet hogy a po-
gányok a raytok uralkodgyanak, hogy ne mondgyak a
nepek: Hol vagyon az a Istenek? Joel. 2. 17.
 mellyet látvan az Ur meg-banna sandekat es al-
 dasat terjeztene mi veank, mivel a kegyelmes es irgal-
 mas, kesedelmes az haragra es nagy az a kegyelmes
 sege meg tartozik a büntetéstul *Y. 13. 14.*

V. T A N U S A G.

Istenhez-valo meg-teresszel búkség mi-
 nekünk a mi bűneinken es bűneinknek
 büntetési srankoznunk. Az Istenhez-
 valo meg-teres igen kedves Istennek-e-
 lőtte, mely áll a gonosztul-valo el haylasban es az
 jonakkövetesében, *Psal. 34. 15.* minekokaert
 mikor azt mondam, hogy a mi bűneinken
 es bú-

es bűneink büntetésin-*valo* sirankozásunknak kel lenni Istenhez-*valo* megteresszel, azzal azt jelentem, hogy kel lenni a bűnök el hagyásával es az jonak követésével, mert a mi bűneink okai a mi büntetésünknek, mellyet lattatik kevanni az Jeremias mikor azt mondgya: *eyjel nappal sollyanak a te könyhullatásid meg ne sünyyenek,* melyben azt kevannya, hogy annyira foglalatosok legyenek, a sirásban, hogy az ő sívekben es cselekedetekben semmi helyet ne adgyanak a bűnöknek, sőt azokat el ravoztatvan es jot cselekedven igyekezzenek meg-*terni* az Urhoz mint Joel mondgya, Joel 2. 12. *Még mostan-is, azt mondgya az Ur, Terjetekek meg en hozzam tellyes sívetekek berint sírassal-is, kejergeffel-is;* mellyet az sívek regen megh cselekedtek mikor egymásnak az Ur csapás alatt azt mondotak, Hof. 6. 1. *Iertek el, terjünk vissza az Urhoz, mert ő Saggator meg es gyogyit meg minket, meg vert es be kötözi a mi sebeinket.* Istennek hivesei, mi is hogy Istenhez *valo* megteresszel sirathassuk bűneinket es bűneink büntetését, melto az Urhoz esedeznünk azt mond-

Es

van;

van, Jer. 31. 18. *Meg vertel Uram minket, es meg verettünk mint az tulok, ki à jarmot nem szokta, térics meg azért minket es meg térünk, mert te vagy az mi Urunk Istenünk. Thren. 5. 21. Terics meg minket se bozzad, Uram, es meg terünk, eppits selà mi napinkat mint vala regi idöben. Ha ekkeppen siran-kozunk mi à mi bűneinken es bűneinknek büntetésin, az, az Ur előtt minden ketseg nélkül kedves lehen, es kedvez mi nekünk, el veszi à mi bűneinket meg bűnteti bűneink büntetésit, mert ő kegyelmes Ur es nem engedi hogy az igaz mind örökre haborgatassék, Psal. 55. 23. Es mi nekünk-is az ő tanítványival azt mondgya, loh. 16. 21. *Ti nektek mostan keserűsögtök vagyon, de ismet meghalatlak titeket, es örölni fog à ti sívotek, es senki à ti örömeteket el nem veszi ti töletek.**

Meghallok, 1. 2. 3. 4. 5.

Az hatalmas Isten, kinek hathato ereje által mehetünk elő mi akarmely jó dologban-is, sent Lelke által vezereleyen minket, hogy sirhassunk à mi bűneinken es bűneink büntetésin kegyesen, az az, a lázatofon, meg bűnes nélkül, sívbeli töredelmessleggel, világi rob öröm nélkül
es Isten.

Istenhez való megteressél, hogy így az
kedves leventé előtté a mi keferüséginket
fordítsa örömré, mely megmarad-
gyon mind örökkön örökre,
Amen, Amen.

V. PRÆDICATIO.

O Hen lelkem, miért hadrad el magadat,
miért buskodol en bennem? Bizzál az I-
stenben, mert en meg ő neki hálákat adok,
mert ő az en orcsamnak szabadítója, es ő en-
nekem Istenem.

AZ Ur Iesus halálra ki vitettetven Je-
rusalemból, mikor nemely asszonyi-ál-
latok síratnak őtet, reajok fordulvan aze
mondotta nekik: Luc. 23. 28. 29. 30.
*Ierusalemnek leanyi, ne sírjatok én-raytam, hanem
sírjatok ti magatokon es a ti magzatatokon. Mert ime
el-jönek a napok, mellyeken aze mondgyak: Boldogok
a medduk es a mely mehek nem sültének, es az emlök
mellyek nem süptattak. Akkor kezdik mondani az
begyeknek: essetek mi reánk; es az halmoknak: buri-
csatok-est*

csatok-el minket. Az Ur tudni-illik, elmelkedven az Ierusalemre következendő rettenete segekrül, azt tanacsollja az Ierusalem leányinak, hogy sirjanak, de nem ő rayta, hanem ő magokon, es az ő maradékjokon, mivel rettenetes hallatlan es utolsó romlás követi őket az Istennek bossu-allo haragjabol. Elmelkedven en-is az Istennek kemény haragjarul es bossu-allasarul, mely immar el kezdetet segeny varasunkon, es a melynek micsoda ki menetele legyen mi raytunk es a mi maradékinkon jövődöben csak Isten tudgya egyedül, mit mondhatok en ma tinektek egyebet, hanem az Urnak siralomra intő bebedet: Debrecsennek, *leanyi sirjatok ti magatokon es a ti maradékotokon.* Miert talam akarod tudni? Azert, hogy ha az Ur nem könyörül raytunk a mi haladatlansagunkert oly utolsó vebedelem kevetheti varasunkat es orsagunkat, hogy azt fogjuk mondani sirvan: *Boldogok a medduk es a mely mehek nem sultenek &c.*

Errül gondolkodvan mostan, oh Debrecsen-

brecsennek lakosi, méltó bizonyára mi-
nekünk sirunk magunkon és maradékin-
kon, úgy mindazonáltal hogy a mi siral-
munkoak ki menetele ketsebben eses né
legyen. Cain az ő atyafiat az Abelt a-
gyon verven, mikor Istentől meg solita-
tor volna: *A te atyad fianak vere kiált en hoz-
zam a földről es sententiat hallot volna meg
bana cselekedetet, sira azon, de nem jól,
mert ketsebben esek, azért monda, Gen.
4. 13. 14. Nagyub az en bűnöm, hogy sem mint
en aze el bordonhatnam. Ime most el-üz engemet ez
földnek sinerül, es a te orcsad-elött el kell reytezmem,
bnydosó es vandorlo leszek a földön, melyből az kévetke-
zik, hogy valaki en ream találkozik meg-öl engemet.*
Iudas el árulvan mesteret es a Sidoknak
kezekben advan, meg-ismere ugyan vet-
ket, es árul vallast teven, keserge rayta,
de rosbul, mert ketsebbé esven *magat fel a-
kastá. Matt. 27. 5.* Ma mi nekünk-is mel-
to meg-ismernünk bűneinket, méltó a-
zokon sirankoznunk, de nem úgy hogy
azok miat ketsebben esünk es el-veb-
sünk; mellyet az Urnak kegyelmebol
hogy el tavoztathassunk illendő azt meg-
tanul:

tanulnunk: A' mi könyhullatafinkat mi-
keppen vagy minemű dolgokkal kell el-
törtenünk? Erről tanítok mostan rövid-
deden. *Engedgyed, oh vigasztalásnak Istene, hogy
ily kegyes munkánk szolgálynon vigasztalásunkra es id-
vösségünkre. Amen.*

Negy dolgokrul emlékeztem volt ide
fellyeb mellyek feriot hasznoson formál-
hatnok mostani siralmas állapotunkban-
valo siralmainkat, tudoi-illik 1. 2. 3. 4. E-
zeknek harmarul értettünk ez ideig e-
legsegesen mostan a negyedikrül-is ér-
csünk idvösségesen.

Mivel a' mi mostani siralmas állapo-
tunkban melto mi nekünk sirankoznunk
az Jeremias tanats-adása-feriot, az im-
mar negyedber es utolsor a' kerdes: A'
mi siralmas könyhullatafinkat micsoda
dolgokkal kell mi nekünk el-törlepünk?
Nem hasontalan kerdes ez! A' szívbeli
somorúság es keserűség ha feletteb-
valo vegre veszedelmet sokot hozni az em-
bernek, mely-ellen orvosság a' könyhul-
latafoknak el-törlese. Rachelrül azt írja
Jeremi-

Jeremias cap. 31. 15. *hogy siratta az ő fiait, es nem akart vigasztaltatni.* Nem helyesen; Mi-
 enk az, hogy ha sirunk à mi bűneinken es
 bűneink büntetésin ugy sirunkozzunk,
 hogy keserűséginktől meg ne emezte-
 tefsünk, sőt azok-ellen szívünkben vigasz-
 talast vegyünk követven példajat David-
 nak, ki noha az ő Soltariban ottan ottan
 sirunkozot es siralmas keserűségiről pana-
 solkodot mindazáltal vífont azok-ellen
 magát vigasztalta es az ő könyhullatásic
 el törölte hathato vigasztalásokkal, mi-
 keppen cselekedet à fel-vet igekben, ho-
 lot serkegetven szívét es lelkét az ő keserű-
 ségiben vigasztallya magát az ő Isten-
 ben helyheztetet bizodalmaival, es az I-
 stennek rea nezendő kegyelmes igireti-
 vel, mellyeket mint ő neki Istene, bizo-
 nyoson ő rayta be fog tellyesíteni: mel-
 lyekel meg mutattya hogy az hívek az ő
 siralmas keserűségekben könyhullatásoc-
 kat el törölhetik. I. Istenben-valo tö-
 kelletes bizodalommal. II. Az Isten-
 nek kegyelmes igiretiyel. III. Mel-
 lyet en

lyet en adok hozza: Az egymás-közöt-
valo kegyes vigasztalásokkal: Mellyeket
nagyub ertelemnek okaert ily tanusagok-
ban adok az hivek-eleiben.

I. T A N U S A G.

Az Istenben valo tökelletes bizoda-
lom meg enyhíti es eltörli az hiveknek
kőnyhullatásokat az ő kedvetlen állapot-
tyokban. Az Istenben helyheztetet bi-
zodalom es remenseg, mint fent Pál
mondgya Heb. 6. 19. *A mi lelkünknek ugymint
erős es batorlagos vasmatkaja* mert mikeppen
az erős vasmatka a tengeri habaruban a
tengeren kereskedőknek batoritásokra
es meg-tartásokra igen hasznos eszköz, ak-
keppen az Istenben helyheztetet bizoda-
lom batorlagosokka teszi az hiveket es
bírattya minden veszedelmek-ellen, hog
azokban alhatatosan meg állyanak, mely
vagyon abból, hogy az fundalratik I.
Az Istennek Mindenható hatalmában,
mely által segitseggel lehet az őveinek
mindenekben, holot *semmi beşed nem lehetet-*
lenő

len ö neki, Luc. 1. 37. *Es veghetetlen böséggel minde-
neket meg-cselekedhetik, fellyeb, hogy nem mint ker-
jük vagy elmenkben be fogjuk.* Ephes. 3. 20.

II. Az Istennek atyai kegyes indulat-
tyában es kegyelmességeben, mely-
által, segítségével akar léni az öveinek min-
denekben, mivel *mikeppen könyörül az atya az*

ö fiain, akkeppen könyörül az ötet felökön, Psal. 103.

13. III. Az Istennek melyseges böl-
cselegébē, mely-által segítségével tud len-
ni az öveinek az ö jo tetsese. *Serint azok-*

nak meg-tartatafokra, holot tudgya az Ur

az hiveket a kesertetekből meg-sabadítani, 2. Pet. 2.

9. *Mellyekre-nézve bátorságosok az hi-*

vek annyira, hogy a veszedelmek-közöt

sőt még az hatal árnyekanak völgyeben-is ne fellye-

nek, Davidal Psal. 23. 4. az haboruságokban-is

dicsekedgyenek. Szent Palal Rom. 5. 3. *Es meg-*

uyjitvan hivekben meg-allyanak bator-

ságoson minden keserűsegekben es azt

mondgyak visont Davidal, Psal. 11. 1.

Az Urban bizom, hogy hogy mondgyatok tehat az en

telkemnek. Fus az heggyekre mint a madar? Psal.

118. 6. *Az Ur en-velem vagyok, nem felek, mit*

árthatna nekem az ember? Sz. Palal. Ró. 8. 38. 39.

En bizonnaalel hittem, hogy sem élet &c. Es semmi-

nemüteremtet allat el nem sakaſthat minket az Iſtennék ſéretetivel mely vagyon az Ieſus Chriſtusban.

Iſtennek valasztot fiai es leanyi, ez mi ſiralmas állapotunkban, melyben mi megtan ſirunk à mi bűneinken es à mi bűneinknek büntetefiò az mi Iſtenben helyheztetet bizodalmuuk es reményegűnk vigaztal es elezget minket, az enyhitemeg à mi keſerűegűnket. Meg-enyhiti bűneinken-valo ſiralmunkat es keſerűegűnket, mert bizunk az Iſtenben, ki imar mi nekűnk edes atyank à Chriſtusban, kinek baranya el-veſti ez vilagnak bűneit, Ioh. 1. 29. Kinek vere meg tiſtit minket minderbűneinkbòl, 1. Joh. 1. 7. Minekokaert à mi bűneink am bator ſokak, nehezek es rettenetefek legyenek, mindazonáltal mi nekűnk veſedelműnkre es karhozatunkra nem ſolgaloak, mert az bolot à bűn meg nevedik, ott a kegyelem ſokkal inkább nevedik, Rom. 5. 20. Meg-enyhiti bűneinknek büntetefiò-valo ſiralminkat-is, mert biztunk es ma-is bizunk az Iſtenben, kinek hatalma es akarattya-is vagyon à mi ſabaditatusunkra, es azokbòl ki tud minket ſabadítani

ditani alkalmas idöben annyira hogy ez bizodalomtul viseltetven, azt mondgyuk *s*ent Palal, Rom. 8. 28. Tudgyuk, hogy minenkunk, kik *I*stent *s*erettyük, mindenek javunkra *s*olgalnak, kik az *ö* vegezese-*s*erint hivatalosok vagyunk. *I*smet *Ÿ*. 18. Azt mondgyuk bizonynyal, hogy a mellyeket mostan *s*envedünk, nem hasonlitandok a dicsöseghez mely nekünk mez-jelentetik. *I*smet, 2. Cor. 4. 8. 9. Mindenüt nyomorgattatunk, de nem *s*oritatunk-meg, ketelkedünk de mindenestul nem *e*-sünk ketsegeben. Haborusagot *s*envedünk, de abban el nem hagyatunk, meg-alaztatunk, de el nem *v*-sünk, Mivel hiv az *I*sten, ki nem hagy minket sellyeb kesertetnünk annal a mint el-*s*enedhetjük, söt mind a kesertettel-egyetemben a *s*abadulafra utat nyit, hogy azokat el-*s*enedhesük 1. Cor. 10. 13.

II. T A N U S A G.

Az *I*stennek kegyelmes igireti meg-*e*nyhitik es el-törlik az hiveknek köny-hullatafokat az *ö* sirlalmokban. Chryso-stomus mondata hom. 21. in Genes. t. 5. p. 98. a *s*ent *I*ras-felöl: *Hujus tanta est præstantia ut nulla sit in illa syllaba, nullus apex, qui non contineat aliquem inus latentem thesaurum, azt* mondotta, hogy a *s*ent *I*ras oly meltsagos, hogy annak akar mely bötüje es red-

betske-is nincsen belső titkos kencs-nel-
 kül, mely bent Irasbeli hathato kencsek-
 nek hathatob ereje meg-terfik kivaltké-
 pen az Istennek kegyelmes igiretiben,
 mellyek kevanatosbak minden tística aranyales
 edesbek minden sin meznel, es a mellyek megvida-
 mittyak a sivet es megvilagosittyak a szemeket, Psal.
 19.9.10. Mellyeknek gyönyörűseges vol-
 tat David meg-kostolván azért mondot-
 ta. Psal. 119.92.93. Uram, ha a te törvényed nem
 volt volna en gyönyo üsegem, el-veztem volna en ve-
 gen az en nyomorusagomban. Soha el nem felekezem
 a te parancsolatidról, mert azok-által elevenítettél-
 meg engemet. Minekokaert a siralmas álla-
 potokban az Istennek kegyelmes igireti
 solgálnak az hiveknek vigasztalásokra es
 keferűsegeknek meg-enyhitesere, es a-
 zok-által-is törölték-el eleitől-fogva
 könyhullatásokat es enyhitettek hiva-
 nek somorusagát az ő kedvetlen állapot-
 tyokban. Az Isten igiretivel enyhite hi-
 venek keferűséget lakob az Esautul-valo
 felteben azért monda. Mahanaimban,
 Gen. 32.9.10.11.12. Oh en Atyamnak Abra-
 hamnak Istene es az en atyamnak Isaaknak Istene, U-
 ram, ké

ram, ki ennekem azt mondad: Eregy haza à te földben à te rokonságod-közze, es jól tessék te-veled. Kisseb vagyok en minden te jó tetemenyidnel es igazságodnal, mellyet cselekedtel à te szolgálal. Mert egy palczával mentem vala által az Iordan vizen, most pedig ket seregem vagyok. Szabadics meg engemet az en atyamnak az Esauinak kezéből, mert felek hogy el ne joyjon es el-vessejen engemet es az anyyat az ő fiaival-egyben. Te pedig azt mondottad: jól tessék te-veled es à te magodat ollyanna tessém mint a tengernek fövénye mely meg nem számlálthatik az ő sokaságát. Az Istennek igiretivel gyamolította magát David sok háborúságiban, es arra nevezve mondotta, Psal 143. 1. Uram, halgass meg az en könyörgésemet, figyelmezzel az en imátságomra, à te igireted es igazságod-ferint halgass meg engemet. Az Istennek igiretivel biztata sent Peter Pünköszt napján, az ő sívekben meg-kefereket hiveket, kik à tanítványoktul azt kerdezik vala: Mit cselekedgyünk atyamfiai sírsíak? Melyre ő választ teven, nekik azt monda: Terjetek meg es kerestelkedgyetk meg mindnyajan az Iesusnak nevében à bűnnek bocsánatnyara, es vessitek à sent Leleknek ajandekat. Mert tinektek lettek az igiretek es à ti fiaitoknak es mindeneknek, kik messiße vannak, valakiket tudni-illik à mi Istenünk elohivand.

Act. 2. 37. 38. E 3 Istea-

Istennek hivei, ez mi mostani siralmas állapotunkban, melyben méltan sirunk a mi bűneinken es bűneinknek büntetésin az Istennek kegyelmes igireti vigasztalnak minket es enyhítik-meg a mi keserűséginket. Az Istennek igireti enyhítik meg bűneinken-valo siralmainkat, mert azok biztatnak minket, hogy a mi bűneink Istentől meg bocsátatnak minékünk, melyre neveznek ime sеп igiretek, *Elsai. 1. 18. Ha a ti bűneitek ollyatenok volnanak mint a vörös festék ollyanok lesznek mint az hó, es ha pirossak lesznek mint a piros festék, ollyanok lesznek mint a sejer gyapju, Elsai. 43. 25. En vagyok, en vagyok, ki el töröm a te alnakságodat en magamert es a te bűneidről meg nem emlekezem, Matt. 9. 2. Bizzal jofiam, meg-bocsátattak te neked a te bűneid. Ezek az Istennek igireti oly bizonyosok es alhatatosok, es oly igazan be tellyesednek hogy Micheas Istennek azt mondgya az hivek biztatására, Mich. 7. 18. 19. Kicsoda ollyan Isten mint te vagy? ki el veszed a mi alnakságinkat, es a te örökséged maradékanak gonozságot el balgatód. Nem mind örökre tartya-meg az ő haragját, mert gyönyörködik az irgalmasságban. Hozzánk örvén könyörül raytunk, eltapodgya a mi alnakságinkat es*

kat es à tengernek melyseges örvenyiben veti minden
 bűneinket. Az Istennek igireti enyhitik
 bűneink büntetefin-valo keferűseginket,
 mert azok biztatnak minket, hogy à mi
 kedvetlen állapotinkban ne fellyűnk,
 mert azokban Istenűl meg tartatunk es
 meg-sabaditatunk alkalmas időbē, mely-
 re neznek ime, ſep igiretek, Psal. 50. 15.
 Hiy engemet segítségre à te ſorongatatafodnak napjan
 es en meg-sabaditalak tegedet., Psal. 91. 14. 15.
 Mivel ez engemet ſeret meg-sabaditom ötet, ſelma-
 gaztalom ötet mert ismeri nevemet, segítségűl hívot
 engemet meg-halgatom ötet, velle vagyok haborusa-
 gaban, meg-mentem es meg-dicsőitem, Esai. 43. 1. 2.
 Ne ſely, mert en meg-valtottalak tegedet, enyim vagy
 te, mikor à vizen általmenendez veled vagyok, es à
 vizek el nem buritnak teged, mikoron à tűzön jaran-
 daſ meg nem egysz es à lang meg nem perſel tegedet.
 Ez igireti is Istennek viſont alhatatofok
 es bizonyofon be tellyefednek az hīve-
 ken à mellyekre nezve azoknak vigazta-
 lafokra igy ſol Sophonias cap. 3. 14. 15.
 Örűly Syon leanya, örvendez Jerűſalemnek leanya.
 Letette az Ur à te itiletedet elfordította ellenegidet,
 az Ur te-közötted vagyon nem lats többbe veſedelmet.
 Mind ezek à ſep igiretek el törűlhetik à

mi mostani könyhullatásinkat-is mivel azok mi raytunk-is be tellyesednek es meg nem csálnak minket, mert Urunk mondotta, Luc. 21. 33. *Az ég es a föld el múlnak de az Urnak beßedi semmikeppen el nem múlnak.*

III. T A N U S A G.

Az hiveknek egy mas-kozót valo kegyes befelgetések es vigasztalások megnyhitik a bívbeli keßerüßegeket. Az hivek azon egy fő Jesus Christus alatt valo titkos testnek tagjai, mivel azok az ő testéböl es az ő csontyabol-valok Ephes. 5. 30. mely titkos testnek tagjainak tístek egy mashoz micsoda legyē az Apostol megírja, 1. Cor. 12. 25. 26. Es azt mondgya: *Hogy ne legyen hasonlas a testben a tagok egyenlőkeppen egyik a másikert sörghalmatos leven a testet taplalyak. Es ha egyik tag szenved mind a tagok egyetemben bankodnak. Ha egyik tag tizteßeggel illetetik egyetemben örülnek mind a tagok. Tízpenig a Christus teste vattok es ő tagjai vez-ßerint, mellyel tísteket az igaz hiveknek abban helyheztetí, hogy mint a Christusnak tagjai az ő felebarattyoknak tístelßegeken örvendezenek si-*

nek siralmas benvedeseken pedig bankod-
gyanak. Ez mostani siralmas állapotya-
ban segeny varasunknak, latvan Ker. fe-
lebaratiunknak siralmas benvedeseket es
nagy kar-vallasokat, meltan bankodunk
mi azokkal-együtt es az Apostol-intese-
serint Rom. 12. 15. meltan *sirunk a sirokkal,*
mindazonáltal, hogy azok tellyesseggel
meg ne emeztetessenek a somorusagoka-
tul, kegyes beszedinkkel es vigasztalasi-
kkal melto oket keserusegekben es kar-val-
lasokban elezgetnunk es vigasztalnunk
neve sent Pálnak imez intesere 1. Thess.
4. 18. *Vigasztallyatok egymást.* No azert, se-
relmes atyamfia, viseld elotted ezt ke-
gyesen es ha elöl találod kárt-vallot es si-
veben meg-keseredet felebaratodat, ne
keserítsed meg őtet merges beszeddel,
hanem inkább vigasztallyad őtet az Isten-
nek kegyelmes igiretivel, oltalmával es
atyai gondviselelével, mondgyad: *Oh e-
des atyamfia, edes barátom, szerelmes jó akaro Uram,*
látom a te keserűségedet, jól tudom karvallasodat &c.
De sünyel-meg a feletteb való keserűségűl jusson eszed-
ben az hogy az Urul vagyok ez, az Urul mondom a
F 5
ki meg-

ki meg-sebesít es kinek kezei meg-gyógyítanak, à ki
 karvalatogat es abból víssont meg-éppít. Kerlek ne ke-
 telkedgyel az ő jó voltában, mert ő edes atyád sőt ke-
 gyes anyád el nem felelkezhetik rollad, annal inkább el
 nem hagytegedet ezromlásban; Hatalmas Isten, sőt
 El Schadaí, mindenekre magában elég jezes erős Isten
 azért remenséged-kivül-is meg-aldhat teged Tovab-
 ba hozd elő à te febaratodnak vigasztala-
 sara, à Jobnak siralmas állapottyat, kit az
 Ur keservefen mind külső javaiban mind
 maga semelyeben meg-latogata, de ab-
 bol víssont kegyelmesen fel éppítte Job. 1.
 2.40. c. Hozd elő az Jerusalemnnek siral-
 mas forsat mellyet az Ur tűz es fegyver-
 által el pusztita, de az után csudalatoson
 meg-éppítete. Mondgyad azt: Ma-is a-
 zon hatalmas az Ur, nem rövidultek-meg az ő karja
 hogy azt nem cselekedhetne, E/sai. 59. 1. Meg-is csele-
 kessi, mert mikeppen az edes atya könyörül az ő fiain,
 akkeppen könyörül az ötet felökön, Psal. 103. 13. Azért
 kegyesen meg-orvosolta karvallasídat, mindenekben
 meg-éppít csudalatoson, azért bévedd bekevel az Ur-
 nak meg-latogatafit mondvan lobal, Job. 1. 21. Mezi-
 selen jöttem ki az en anyamnak meheből es mezitelen
 terek oda; Az Ur adta, az Ur vette el-is: Aldot le-
 gyen az Ur neve. Illyen es hasonlo kegyes
 befedek-

befedekkel enyhithettyúk mi à mi síral-
minkat ez à mi felebaratinknak keferúse-
geket es mostani síralmas állapotunkban.

Meg tanulok mostan. 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, kiben vagyon ne-
künk minden bizodalunk es kinek ke-
gyes igireti-által vigasztaltatunk minden
somorufaginkban es keferúseginkben,
mostan-is ne hadgyon minket vigazta-
las-nelkül, ne engedgye háfontalannak
à mi ó benne helyhezteret bizodalmun-
kat, sőt az ó igiretivel kegyesen biztasi-
son es vigasztallyon minket, es töröllye

el à mi könnyhullatafinkat örökke-

valo örvendezesűnkre es vi-

gasztaltatafunkra. Amen,

Amen.

VI. PRÆDICATIO.

Thren. 2. 19. 20.

" Kely fel, kialts cyjel első atomkor &c.

Ona ki mine a vizek, refiolta az ibr elde

Ubi res in periculum vertitur, nihil magis expedit, quam in promptu optimum capere consilium, azt mondotta igen okoson es helyesen Procopius de Bell. Persic lib. 6. Mellyel, azt jelentette hogy a vefedelmes állapotban semmi nem lehet hasznosab dollog mint a jo es hasznos tanacsnak kés volta, melten is penig mert mint nemely tudos ember mondotta: A Respublikak es egyeb tarsasagok addig viragoznak, addig maradnak fentő állapotban, miglen azokban viragzik es uralkodik a bölcsesseg es az jo tanacs adas. Szegeny varasunknak es abban levő Respublikanak minemű siralmas es vefedelmes allapottya legyen, mi búkseg azt sok befedel exaggerationom? Lattyak azt azok, a kik banakoznak az Josephnek romlasan es a kik

kik nem gyönyörködnek az ő karjoknak
 hufának eteleben es rágasában, à melya
 ben az en itiletem-ferint semmi háfnos-
 sab nem lehet mint az jó tanács adás
 mely jó útát mutat abból-valo kimene-
 kedésre. Á' mi az külső háfnos tanácsot
 nézi, arra gödgya vagyon vigyazo Ker-
 magistratusúknak es à tiszteletes Tanács-
 nak, kik sereny elmevel es forgalmatossá-
 gal vigyaznak varasunknak es Respubli-
 cinknak ily siralmas sorfában-valo meg-
 maradására. En az Ur Jesus Christusnak
 egyhazi hivatalos szolgálja leven belső jó
 tanátsal gyamolitom varasunknak meg-
 keferedet lakosit ez somoru romlásban
 es pusztulásban.

Az Jeremias siralmas pusztulását lát-
 van az Isten varasanak Jerusalembnek es à
 maradék Sidoknak tanácsot advan mit
 cselekedgyenek hallatlan romlásokban
 tanácsla ő nekik somoru kefergest es sí-
 rankozást, Ismet buzgo könyörgést I-
 stenhez-valo fohazkodást. Szomorú ke-
 sergest tanácsla, mikor azt mondása *vers.*

18 *O Sion leányanakkö sála eyjel es nappal folyanak à te könybullataid, &c. Buzgo könyörgest tanacsol pedig mikor imé azt mondgya: Kely fel, ki alts eyjel első alomkor &c. Ez somoru állapotban micsodat tanacsolhatnak, hivek, en tinektek ezeknel hasznosabokat? Semmit sem az en itiletem szerint, Minekokaert ez tanacs-ada somban elő menven à tanacs-ada snak masodik csikkelyerül vollok à felvet igekből. Uram Isten bent Lelkednek ereje által igazgas hogy ebben is elömenetelünk boldog es idvössleges legyen Amē.*

AZ Jeremias Profeta sirankozvan az Jerusalemnak à Chaldeusok-által löt iszonyu romlasan es pusztulasan es oktavan à maradék Sidokat olyan keserves fokokban mit cselekedgyenek azt mondotam ide fel 11. prædicatiomban hogy tanacsol kettőt, 1. 2. Az elsőről ertettünk ez ideig, meg tanulvan abbol, hogy mi nekünk mostan sirnunk kel à mi bűneinken es bűneinknek büntetésin; Ertsünk immar à masodikról is melyből azt megtanulhattuk à siras-utan, továbbba mit kel mi nekünk cselekednünk?

Második tanácsa az Jeremias Profetának, melyben oktattya az Juda maradékit mit cselekedgyenek az Jerusalembek rettenetes romlásában ez, hogy buzgó könyörgéssel esedezzenek es könyörögjenek Istennek, azért mondgya: *vers. 19. 20. Kely fel, kiáltás ejjel első alomkor öntse ki a te siveidet, &c.*

I. A' könyörgés *Panes*
 gesre-való forgalmaztatás. *vs. 19.*

II. A' könyörgés formájának le-irattatása. *vers. 20.*

Az Jeremias tanácsolvan az Juda, maradékit, hogy a Jerusalembek siralmas romlásában buzgólagos könyörgéseket es esedezéseket nyujtsanak Istenhez, mindeneknek előtte hathato befedekkel forgalmaztatattya őket a buzgó esedezése; azért szólvan az Jerusalembek, ne gyet mond es rendel így szól.

I. *Kely fel.* Ez igitskeben néz a Profeta az Juda maradékinak elmejeknek tunyaságára restsegere, mely miat, noha
 az Jeo

az Jerusale ektelenül el püstult vala, lakosai mint a barmok Babyloniaban rabsagra úgy haytatatnak vala, minden felől hallatlan retteneteségeket szenvednek vala, mindazáltal meg-is mint mely alomban merülvén az ő gonoszságokbá sunnyadoznak sőt aluának es mint holt elevenek elbámulyan tunyalkodnak vala es semmibé Istenhez folyamodni nem akarnak vala, minekokaert ez befevedel serkengeti őket, hogy az ő bűnöknek mely álmabol ebredgyenek-fel, vegyek efebekben magokat, igyekezzek meg-jobbitani cseteket es esedezessel folyamodgyanak Istenhez hogy tellyeseggel meg ne rontatafianak, azért mondgya;

II. *Kialts eyjel, első alomkor, vagy mint Tremel. In principio vigiliarum, az eyjeli vigyazásoknak kezdetiben.* Kialtast kevan ő tölők, mely nem a saynak módnelkül-valo rikoltasa, hanem az hiv embernek, Istenhez-valo sava es esedezese, melynek sívból kell sarmazni, mint az intesnek harmadik csikkelye meg mutatya.

tya. Mely esedezesben kevan buzgosa-
 got, es mint vers. 18. a sirasban, fűnietlen-
 valo seréyseget, mert emlekezik *eyjelről*,
 mely Istenül az embereknek nappali fá-
 ratlagok-utan valo nyugodalmokra ren-
 deltetet, emlekezik az *esbakai vigyazásoknak*
kezdetiről, vagy mint a miénk fordittya vi-
 lagoson *első alkorrul*, melyben az embe-
 rek ágyokban nyugodalomra advan ma-
 gokat fáratlagok utan, melyében es edes-
 sebbē szoktak álunni: Minekokaert azok-
 kal azt kevanys, hogy latvan a siralmas
 állapotot, mely meg nem fűnik, hanem
 ottan ottan öregbűl raytok, ōk-is meg ne
 fűnnyenek az Istenhez-valo kialtastul,
 hanem meg akkoron-is, mikor masok
 nyugofnak, mikor ōk-is csendesen al-
 hatnanak, ne nyugodgyanak, hanem ki-
 altsanak Istenhez buzgo kőoyörgesek-
 kel, mig az Ur meg-halgassa ōket es ke-
 gyelmet kőozóllye ō-veliek.

III. *Ónts-ki mint az vizet a tessivedet*
az Ur-előt. Az esedezesben, hogy az
 Jeremias nem csak a baynak kialtasat, ha-

G

nem in-

nem inkább a szívnek buzgóságát kevény-
nya azt jelemi meg itt, mikor bol a szív-
nek ki önteteferül, mely follasnak neme
vetetet bebedéből az Anna Aßionynak, 1.
Sam. 1. 15. melyben az Eli Pap-elót az ő
könyörgéseben való buzgóságául így
follot: *Az en szívemet öntöttem az Ur eleiben:*
vetetet Davidnak ime savaiból, Psal. 62. 9.
*Biztatok az Urban mindenkor ti nepek, a ti szívete-
ket tölcsetek ki ő előtté.* Ezzel azért azt akarja
hogy szívbeli indulattal es nagy buzgosa-
gal, tellyes sívekből esedezzenek es kő-
nyörögjenek Istennek az ő meg-saba-
ditatásokert.

IV. *Emeld fel kezeidet hozzá.* A
kezeknek fel emeltetése az ég-fele buz-
góságnak jele a könyörgésekben, azért
mondotta David, Psal. 78. 2. *Uram, halgasd
meg az en könyörgésemnek sávat, midön kiáltok te
hozzád es midön fel emelem kezemet a te sentséges
templomodra,* Psal. 134. 2. *Urnak solgái, emellye-
tek fel a ti kezeiteket, az Urnak házában es áldgyatok
az ő nevet, melyre nevezé sents Pál paran-
csolvan, hogy az hívek mindenúrt segit-
segül hiyjak es imadgyak az Istent, azt
mondottis*

mondotta, 1. Tim. 2. 8. *Akarom, hogy a férfiak imádkozzanak akar mely helyen selemelvé tista kesseket, minden harag es ketelkedes-nelkül. Mikor azért a Profeta az kezeknek fel emeleset kevannya azt akarja, hogy az hivek elveven ez földről minden elmelkedeseket es csak egyedül Istenre függeztven indulattyokat, tista ahitatos elmevel könyörögjenek es esedezzenek Istennek az ő meg szabadito kegyelmeért. Ez a könyörgésre-valo intes.*

De mivel igen nehez a siralmas állapotban embernek jó modgyával könyörögni, holot mi felette igen erőtelenek vagyunk annyira, *hogy a mit kell kernünk a mint kelene nem tudjuk, Rom. 8. 26. Annakokért a Profeta a Sidokat meg tanittya a könyörgésre, es format ír eleikben mely-berint könyörögjenek Istennek, azt mondgya azért hogy így follyanak vers. 20. Utam - lásd meg es tekints-meg, kívül cselekedel ilyenkeppen!*

Rövid Imatlag ez de igen helyes melyben meg-jegyeztetik.

I. A' könyörgésnek törvény-

berint-valo csellya.

II. A' melto kevanlag.

III. A' könyörgesnek meg-hal-
gatatafanak fundamentoma.

A' könyörgesnek törvény berint-valo
csellya az , à kihez kel minékünk hivek-
nek esedezesünket igazgatnunk , ki nem
egyeb, hanem az Jehova Isten. Azert
mondgya , hogy így szóljanak: *Uram* ,
vagy mint à bötüben vagyon: *Jehova* ,
meg-mutatvan azzal hogy az ő könyör-
gesekben csak az igaz Istennek esedeze-
nek , ki ő maga mondotta, Psal. 50. 15.

*Hiy engemet segítségre à te borongatasodnak idejen es
en meg-sabadulak tegedet , Psal. 81. 9. 10. Hal-
gasd-meg, nepem, es szóllok teneked , oh Izyael, ha
meg-halgats engemet. Ne legyen teneked idegen Iste-
ned, es idegen Isten-élet ne hajoly-meg. En vagyok à
te Urad Istened.*

A' melto kevanlag ez rövid esedezes-
ben nem egyeb hanem az Jehovanak la-
tasa es tekintese , mert így sol: *Uram* ,
lafd-meg es tekints-meg. A' bent Iras Istennek
ket latalt vagy tekintest tulaydonit. Eg-
gyik ha-

gyik haragos, mellyel néz à gonofokra es
 szolgál azoknak veszedelmekre. Psal. 34.
 17. *Az Urnak tekintete azok-ellen nagyon kik gon-
 nosst cselekednek, hogy ki gyomlatlyá ez földrül azo-
 nak emlekezeteket.* Második kegyes, mellyel
 néz az hívekre es szolgál azoknak elő-
 mentekre es meg szabaditatasokra ver. 16.
 18. *Az Urnak semei az igazakon es az ő sűlei azoko-
 nak kialtasokön. Az igazak kialtnak es az Ur meg-
 balgattya es minden á nyomorusagokból meg-szabadi-
 tya őket.* Itt az Urnak kegyes tekinteterül
 szól, azért ez rövid könyörgésben à ke-
 gyes kevanlag az, hogy az Jehova, ke-
 gyelmes semeit fordítsa hozzajok es ha-
 ragjat rollok el-fordítván könyörűlyön
 raytok, es kegyelmességet közölven vel-
 lek szabadicsa-meg őket, az ő siralmas
 romlasokból.

Lássuk ez esedezésnek fundamento-
 mat-is. Az nem egyeb hanem az Isten-
 nek az ő nepevel az Izraellel regen tet
 frigy kötése, melyben nekik azt igitte
 vala *hogy lenne ő nekik Istenek mind örökre,* Gen.
 17. 7. mellyet jelentnek imez igekkel:
Lásd-meg kivel cselekedtel ilyenkeppen? Nemel-
 lyek ite

lyek itt azt itilik, hogy itt vagon egyben verese az Juda fiainak à több nemzetségekkel, mintha így állanának: Uram, *lajd meg, ha volte oly nep az eg-alat ki ennire mint mi meg nyomoritatot volna?* En azt mondom, hogy ennel tovább néz à Profeta, tudni illik à frigy kötésre, melyet Isten regentet vala az Atyakal az ő berelméből saját nepeül valasztvan őket, Deut. 7. 6. 7. m. h. így állanának: Uram, ha à poganyokkal cselekettel volna ekkeppen kik tegedet nem ismernek, nem tisztelnek, csuda nem volna. De mivel mi te frigyestid, te örökleged es valasztot neped vagyunk, úgy mint az Abrahamnak sent magva, méltó hogy meg tekincsed mit cselekettel mi veünk mely keményen meg rontottal minket, es így könyörületestegre inditással mi hozzánk ez mi isonyu romlasunkban. Így azért forgatvan ebben az Isteennek az Atyakal tet frigy kötésre, alattomban azt kevannyak, hogy az Ur arra tekincven, tekincsen reajok kegyeslen es nekik meg-kegyelmezven szabadicsa-meg

csa-meg őket az ő siralmas romlásokból. Ez az esedezesnek formája-is tőt inkább ez a Profeta tanacs-adasának második cikkelyenek is magyarázattya, melyből meg-terfik, hogy mikeppen az Jüda maradéknak az Jerusaleem városának pusztulásában a Profeta második tanacsloc buzgólagos könyörgést, akkeppen Segeny Városunknak mostani romlásában minékünk tistünk az Istenhez való könyörges es esedezes. Mivel penigh nem minden könyörges es esedeses fogatos es kedves Istennek elötte, Joh. 9. 31. mint ide fel az első tanacs-adasnak, ugy ennek is megh világosításában lassuk es ertsük megh.

I. Kinek elötte kell mi nekünk könyörögnünk.

II. Micsoda hasznos joknak megnyerésért ?

III. Mikeppen kell esedeznünk ?

IV. Oltsan mind ezeknek kegyes ki szolgálataának hasznos voltarul-

is emlékezzünk.

Lá Tuk itt egy szóval az elsőt a tanúságnak kedvéért.

Az Jeremiásnak tanács-adása ferint Váraságnak mostani romlásában buzgóságoson kel mi nekünk könyörgésünk, es esedeznünk, az pedig elsőben a kérdés: *Kinek előtte?* Meg ter bik a felelet az Profetának inteséből, es az könyörgésnek formajabol-is. Az intesből, mert abban azt kevannya, hogy kiáltvan Isten előtt öncsek ki híveket, es ő hozzá emellyek fel kezeket, azért monda: *Kely fel, kiáltcs eyjel, első álmkor, öncs ki mint az vizet áte sívedet, emeld fel kezeidet hozzá.* A könyörgésnek formajabol penigh, mert így oktartya őket hogy szólyanak esedezesekben: *Iehova lásd meg es tekincs megb, kivel cselekedtel ilyen keppen, es mellyekkel mint egy uyjal mutat az Jehovára, kinek kel az híveknek esedezni, az ő nyomoruságokban, mellyet a mi tanúságunkra ilyen keppen jegyzek meg.*

T A N U S Á G.

A siralmas állapotban fel emelt keze-
zele

zel es ki öntetet sível az híveknek Isten
 előtt kell esedezniük. *(A' kedvetlen álla-^{lls 29}*
 potokban, tudgyak azt az emberek, hogy
 igen hasznos az könyörgés, minekokaert
 annak súlyágátul óbtönöztetvê sokan e-
 sedeznek-is de sokan istételenül, nem ke-
 resztienül, gorombául. Istentelenül kiál-
 tanak à Chármel hegyen az Báloak à Je-
 zábel ástalarul elő papjai, kik *segítségül hi-*
vák az Baalnak nevét reggeltül sógván mind deligh,
mondván: Baal halgas meg minket, 1. Reg. 18. 26.
 Nem keresztienül könyörgenek ma à Pá-
 pisták, kik az ó borongatásokban à megh-
 holt fentekhez, Máriához, Peterhez,
 Pálhoz es többekhez kiáltanak, de ha-
 sontalanul; mert azok *nem ismerik, es nem tud-*
gyak őket, Esai. 63. 16. Nem segíthetik ö-
 ket, mivel *nincsen ö bennekből való erő.*
Ki ment az ö lelkek, földé lettek, el-veszet minden ö gon-
dolattyyok, Psal. 146. 3. 4. Gorombául ki-
 áltanak pedig azok, kik csak az emberek-
 előtt sapolodnak, kápolodnak, es egy for-
 sem tudnak imatkozásokban hasznos dol-
 gokra szólni. Nem ez az Isten hívei-
 nek tiűtek à siralmas állapotokban, hanem

az hogy latvan raytok az Urnak haragos
 meg latogatasat, bünöket meg ismerjek,
 mellyekkel az Urnak vessejet megh er-
 demlertek, es sirankozvan bünökön es
 bünöknek büntetésin, esedezzenek Isten-
 nek fel emelt kezzel es az ő hiveknek az
 Ur elüt való ki ootasaval, mellyet kívánt
 itt Jeremias az Jerusalemben pusztulásában a
 Juda maradékital, azért mondotta: *Kely
 fel, es kialcs első álmokor, &c.* Azért mondotta
 hogy így bollyanak: *Uram lásd meg, es tekints
 meg, kivel cselekedtet illyen keppen?* Es bizonyya-
 ra meltan-is mert az Urnak kell egyedül
 könyörögni, őtet kell segítségül hini az
 hiveknek, mint maga kevannya, Psal. 50.
 25. *Hiy engemet segítségre a te borongattatásodnak in-
 dejen.* Ő tudgya egyedül az embereknek
 nyomoruságokat, ő halgattya megh kö-
 nyörgéseket, es ő tellyesíti be azoknak
 kevanóságokat, azért mondotta David,
 Psal. 145. 18. 19. *Közel vagyok az Ur mindenek-
 hez kik őtet segítségül hívják, mindenekhez kik őtet tö-
 kellőteltséggel segítségül hívják. Az őtet felőknek aka-
 rattyaokat teszi, azoknak könyörgéseket megh halgattya,
 es őket megh szabadittya.*

Isten

Istennek hivei, ez mostani siralmas á-
 lapotunkban, mi kihez folyamodnunk &
 ki előtt öntendők ki szívünket & kihez emel-
 nőd fel kezeinket & Bizonyára csak e-
 gyedül az Jehovához, mint itt az Jere-
 mias tanácsollja: *Kely fel kials esyjel első álom-
 kor, önts ki mint az vizet a te sívedet az Ur előtt, emeld-
 fel kezeidet hozzá.* Regen Asaph azt mon-
 dotta, Psal. 73. 25. *Uram, kicsoda valna nekem
 mennyegbē több naladnal? te naladnal egyebben nē
 gyönyörködöm ez földön.* David így szólott, Psal.
 142. 2. 3. *Az en szommal kiáltok az Urhoz, Az en
 szommal könyörgök az Urnak. Ki ontom ő előtte az en
 Lelkemet az en nyomoruságomat ő előtte ki jelenitem.*
Az hivek így follenak, Psal. 123. 1. 2.
*Te hozzád emelem az en semeimet, ki lakozol mennyeg-
 ben. Imē miképpen a szolgáknak semei az ő Uroknak
 segítségére neveznek, es az szolgáló leányok semei az ő
 asszonyának segitsegere: Azon keppen a mi semeink
 az mi Urunkra Istenünkre, mig nem könyörül mi ray-
 tunk. Tanultyunk, hivek ezektől a fent
 emberektől, es azoknak példajokkal, a mi
 gyönyörűségünk legyen egyedül az Je-
 hovában, ő hozzá kiáltunk a mi szókkal,
 ő neki könyörögjünk, ki jelentven ő előtt
 te nyomoruságinkat, az ő segitsegere te
 gyene*

U. S. J. J. J.

gyenek függestve à mi bemeink, migh
nem könyörül ralytunk, mellyet bizo-
nyara kegyelmesen meg cselekefik, mert
mikeppen az atya könyörül az ő fiain, akkeppen könyö-
rül az ötet felekön, Psal. 103. 13. Az Urnak jo volta
az ötet felekön mind örökkön, örökre, es az ő igaz mon-
dása azeknek fiainak fiain, 17. Minekelette kiált na-
nak, en meg halgatö, még mikor solnanak, en meg hallö,
Maga az Ur azt mondotta, Esai. 65. 24.
Ha mi fel emellyük ö-hozzá kezeinket,
ö elötte ki öntyük fiyeinket, es kiáltunk
ö neki buzgo esedezessel, minden ket-
seg nélkül meg halgat mioket, es az mi
mostani siralmas keserüségünköl, ke-
gelmes szabadulást enged mi nekünk, mert
ö az ö befedet meg nem változtattya, i-
giretit megh nem masollya, cselekedeti-
vel is be tellyestti, à mit mondot, Psal.
50. 15. *Hiy engemet segítsegre, es en meg szabadulak
tegedet. Psal. 91. 15. Següségül hívot engemet, meg
halgatom ötet, velle vagyok haboruságaban, megh
mentem, es meg dic ötem ötet.*

Meg hallok rövidében, 1. 2.

Az Ichova Isten, ki mi túlünk azt ke-
vannyá, hogy minden sorongattatafiakbá

csak

csak egyedül ő hozzá folyamodgyunk, s
 sent Lelke által bennünket inditson fel,
 hogy az mi mostani keserűségünkben ő-
 hozzá siessünk, ő hozzá emellyük keze-
 inket, ő előtte öntsük ki bűveinket, es így
 ő tölle kegyelmesen megh halgattatvan,
 borongattatásinkban szabadulást nyerhes-
 sünk, es minden áldásiban részesül-
 hesünk, Amen. Amen.

VII. PRÆDICATIO.

Pfal. 67. 2. 3. 4.

AZ Isten könyörüllyön raytunk, es áldgyon
 meg-minket, világosítsa-meg mi hozzánk
 az ő ortfajat.

Hogy meg ismerjek ez földön a te útaidat,
 es minden pogány nepek-közöt a te sabadi-
 tasidat.

Tisztelnék teged a népek Isten, tisztelnék
 teged minden népek.

Z siralomnak völgyében, mely-
 ben nyomorusagra sülettetik az
 ember mint a madar az röpülese,

Iob. 5. 7.

Job. 5.7. Melybē az ember életének srintē a leg jobb
 vése-ü saydalom es munka, Pſal. 90. 10. A sok
 firalmas es kedvetlen állapotok közöt az
 Ker. embernek tisti mi legyen, maga az
 cſó Isten Atyai keppen meg tanította mi-
 kor David által azt mondotta, Pſal. 50. 15.
Hiy engemet segítségre a te ſorongattatásodnak napjā,
es en meg ſabadulak tegedet; mely Isteni ke-
gyes oktatásra nevezem, az Istennek vála-
tot fiai, eleitül fogvan az ő ſorongattatá-
sokban es firalmas állapottyokban, kö-
nyörgésekkel Istenhez folyamodtanak
segítsegert. Nagy ſorongattatásban vala
Máhánaimban Jákob, mikor követitül
meg ertette volna, hogy Esau az ő bat-
tya, negy ſáz firfiakkal jönne ő neki elei-
ben, azért mindgyarast az Urhoz esek es
ötet hívá segítsegül mondvan, Gen. 32.
9. 11. Oh en Atyámnak Abrahamnak Iſtene es az en
Atyámnak Iſaaknak Iſtene. Szabadics meg engemet,
az en batyámnak kezéböl, mert ſelek hogy elne joyjön
es el vesseſen engemet, es az annyat az ő fiaival egybē.
 Nem kicsiny ſorongatása vala Davidnak,
 a Ziph puſtájában, mikor az Ziphu-
 sok el menven azt mondanak Saulnak, 1.
 Sam. 23.

Sám. 23. 19. Psal. 54. 2. *Nem de nem mi nálunk
lappange à David? melyre az Saul nagy had-
dal indult vala ő ellene. Mit cselekedik?
Istenhez folyamodvan, így énekel, vers.*
3. 4. 5. *Isten, à te nevedert szabadics meg engemet, es
à te hatalmassagodból, itely meg engemet. Isten, hal-
gald meg az en imaságomat, figyelmezzel az en szá-
nak beszédire. Mert az idegenek feltamadtak en elle-
nem, es az kezeitlenek kerésik az en lelkemet, kik az I-
stent nem gondolják. Feletteb való busulásbá
vala Josaphat, az Juda fiaival, mikor az
Ammoniták, Moábiták à több poganyok-
kal együtt felgyülekeztek vala, hogy
elvéstenek őket, es ne nevezetnék többé az Izraelnek
neve, Psal. 83. 5. Mit tud tenni ily sörnyű-
ségben? Istenhez folyamodik, az Ur e-
lőtt ónti ki szívét, mondvan 2. Chron, 20.
12. *Oh mi Istenünk, nem iteled meg őket? Mert nin-
csen mi bennünk annyi erő, hogy ellene alhatnánk ez
szantalan sokaságnak, mely mi reánk jö. Nem tudunk
bóra lenni, hanem csak te read néznek à mi szemink.**

Több példákat miért számlálnék elő?
Imé erre az Jeremias-is pelda, ki látván
Jerusalemnek iszonyu pusztulását, azt iz-
nacsollja az Juda maradékinak, hogy I-
stenhez folyamodgyanak, es ő neki ese-
dezzék

dezzenek buzgólagosan, melyből en-
ide fel azt hozam ki, hogy mai siralmas
állapattyanban segény Varasunknak ti-
tünk az, hogy buzgó könyörgésekkel I-
stenhez folyamodgyunk, és ő neki ese-
dezzünk a mi szabadulásunkert. Melyről
valo derekas tudakozásnak okert a mely
kerdeseket ide fel meg jegyzettem, most
az másodikról akarok tanítani.

*Iehova, minden szivbeli Imádságoknak meg halgato
Istene, te neked esedezzünk most-is, hogy kegyelmedet
nyujtsad hozzánk, es legy kegyelmes segítségel ne-
künk mostan-is, Amen.*

AZ Jeremias rancs-adása ferint a mi
mostani siralmas állapotunkban ti-
tünk az Istenhez valo könyörges, es buz-
gó esedezes, mint ide fel megh ertettük,
mely kegyes tanats-adásnak, boldogul va-
lo veghez vitetéseert, negy dolgokról
mondam hogy rendel bollyunk, ugy mint,
1. 2. 3. 4. Az elsőről mivel bollyottam, im-
már az másodikról melto emlekezmem.

Fel tett eselunk ferint második dolog,
a melyről itt kell bollyanunk ez: Micso-
da dolgoknak megh ismereseert kell mi
nekünk

bekünk Istennek könyörögnünk, ez siral-
 mas állapotban? Augustinus mondása;
 serm. 15. de verb. Dom. t. 10. *Omnes, quan-*
do oramus mendici Dei sumus ante januam magni pa-
tris familias stamus, az az, *Mi emberek,* mikor kö-
 nyörünk, mindnyajan Istennek koldusi vagyunk, es
 ama nagy cseledes gazdanak aytaja előt állunk, Mel-
 to mondás: mert noha az Laodiceabeli
 gyülekezetnek Angyalával sokan azt
 módgyak, Apoc. 3. 17. *Gazdag vagyok, meg-*
gazdagultam, es semmi nélkül né búkölködöm, mind az-
által, mint ot az Urból, nyomorultak, nyaralya-
sok, begenyek, vakok es meztelenek vagyunk, annyi-
 ra, hogy mint a koldusok lelkekre es te-
 stünkre nevez mindnyajan búkölködünk
 az Istennek lelki es testi javai es áldási-
 nélkül, melyről ha voltaképpen elmelke-
 dünk, ez kerdesre volo feleletem mebbe
 terjedne, de nezek a mostani siralmas ál-
 lapottra, es arra tartozo hasznos dolgok-
 rul szóllok, es keves befeddél azt mondó,
 hogy mostan nekünk kell könyörögnünk
 Istennek.

I. Az Iehovanak kegyelméért.

II. Haragjának rollunk elfordis-
 tásaért

H

III.

III. Szegény Varasunknak mostani romlásból való feléppüleseért.

IV. Reánk törő hitetlen ellenté-
ginknek büntetéseért. Ezekért hogy annál
buzgóságosabban esedezzünk Istennek, ren-
del akarok állani bizonyos tanításokban.

Mindeneknek előtte ez siralmas álla-
potban, azt mondom, hogy az Istennek
kegyelmeért kell mi nekünk könyörög-
nünk. Meltan bizonyára, mert ez kefer-
ves meg látogatásban az Urnak, láttatik
az Isten az ő kegyelmevel mi tőlünk el-
fordultnak lenni es mellette mi tőlünk el-
távolozni, holot imé mint semeinkel lat-
tyuk nem kedvez, es hogy Jóbal álljak;
Job. 16. 9. *Az ő haragja nyomorgat minket, mint
ha halaloskeppen gyűlölné, es korgattya fogait elle-
tünk, mint az ellenség, es az ő semeinek fényet reánk
moresztette az ő büfűlalat bűneinkert miot ő
meg emestő tüzet langozva bocsatra kí-
ellenünk, annyira, hogy ha kegyelemre
nem ter mi hozzánk meg kell emeztet-
nünk, holot rettenetes dolog az ő kezében esni, Heb.
10. 31. Minekokaert melto az ő kegyelme-
ért mostan alázattal Istennek könyörö-
gőgnánk.*

rógnunk; De itt az a kérdés: Micsoda befedekkel? Azt az en itiletem ferint meltan cselekedhettyük az Davidnak felvett befediből, mellyekben az Isten nepe mellett buzgofagofon esedezik Istennek, hogy legyen jelen annak az ő kegyelmevel es kegyelméből származot áldással, hogy így mindenek ez földön megh ismerjek az ő nepe az ő kegyelmet, es szabadításat, es azért áldgyak es tiszteljek őtet. Derekas erzelemnek okaert lassuk az igeket, mellyekben kettő vagyon.

I. A Davidnak esedezese vers. 2.

II. Az esedezesnek oka, vers. 3. 4.

A Davidnak esedezese imez: *Az Isten könyörüllőn ráytunk, es áldgyon megh minket, Vilagofítsa meg mi hozzanak az ő orcáját.* Itt summa ferint David az Izraelre kevannya az Istennek kegyelmet, es azért hármat mond.

1. *Az Isten könyörüllőn ráytunk.* Az Istennek könyörületessége es kegyelme együt jár, mivel azokon vagyon az I-

H 2

Istennel

Istennek könyörületessége a kikre terjeszti jó voltából az ő kegyelme, mint Moysesnek monda, Exod. 33. 19. *Könyörülök azkin könyörülök, kegyelmes leszek a kinek kegyelmes leszek; mellyet David jól tudván, mikor esedeznek Istennek bűnnek boesánattyaiban reá terjeztendő kegyelmeért azt mondotta, Psal. 51. 3. Könyörülj en ráytam en Istenem a te kegyelmességedert; Az te irgalmasságodnak jóksága szerint, töröld-el az en bűneimet. Itt azért David mikor azt mondgya: az Isten könyörüllyön ráytunk, azon esedezik, hogy az Isten az ő nepeinek ne tekincse méltatlanságot, hanem az ő nagy irgalmasságából fordullyon hozzájok kegyelemre, és bűnőket megh bocsátván kegyelmevel vegye könyörül őket, es szánakozván ráytok az ő könyörületességinek jeleit mutatva ki ő ráytok azoknak az ő siralmas állapotokból való ki szabadításokra.*

2. *Es aldigyon meg minket.* Az Istennek kegyelme minden jónak kút feje es abból származnak minden áldások az emberekre, mint David mondgya, Psal. 36. 8. 9. 10. *Oh Isten, mely igen bocsületes a te irgalmasságod!*

szagod! annakokaert az embereknek fiait biznak a te barnyaidnak árnyékában, megh elegitettek a te hazadnak köversegevel, es a te gyönyörűségednek folyó vizével meg itatod őket, Mert te nallad vagy on az életnek kutszeje, es a te vilagos szagod által latunk vilagos szagot. Itt David azt mondvan: *Az Isten aldigyon meg minket, azt kevannya, hogy az Isten az ő kegyelmet ugy mutatssa az ő nepehez hogy azt külső áldásával is meg mutatssa raytok, jól teven ő vellek, es meg áldvan őket minden cselekedetekben.*

3. *Vilagosítsa megh mi hozzánk az ő orcsajat. A meltosagos semelyek mikor valakikre vidam orcsával neznek jo akarattak es kegyelemnek jele az, melyre nezeve Salamon, Prov. 16. 15. Az kiralynak vidam orcsajaban elet vagy on, kinek jo akarattya olyan mint a tavasszi efsőnek suruköde. Az Istennek is vidam orcsával valo nezes mikor tulaydonittatik az Irasban, jele az ő kegyelemnek es jo akarattyanak, melyre nezeve mondotta Moyses, Gen. 4. 4. Hogy az Isten tekintet Abelre, es az ő áldozattara, az az, kedves volt Isten előtt Abel es az ő áldozattara, es böcsületes de hitnek általa, Heb. 11. 4. Mi-*

H;

neko.

pekokaert mikor azt mondgya: *Az Isten vilagosítsa meg mi-hozzánk az ő orcsáját, azon es fedezik, hogy a nagy kegyelmű Isten kegyelemre fordulvan az ő nepehez, mutassa kegyellegét, es bizonyos jelekkel hitesse el hogy kedvez az ő nepenek, es kegyelmes leven nekik, áldafat fogja reájok terjeztetni. Hasonlokeppen esedezet ezen David, Pfal. 4. 7. Uram mutasd meg mi nekünk a te orcsádnak vilagát, es így nagy örömet adts a mi szívünkben. Pfal. 80. 4. Szerzeknek Isten mutatd meg a te orcsádat mi raytunk.*

Lászuk okat a Davidnak esedezesenek. Az ez summa berint: hogy így mindenek meg ismerjek az Istennek kegyelmet az ő nepehez, es azért őtet áldgyak es tisztellyek. Melyrül visont rendel harmat mond.

I. Hogy meg ismerjek ez földön a te utadat. Az Urnak után itt ertetik az Istennek az őveire nezendő kegyelmes cselekedete, melyet veghez visen csudalatoson az ő igazságával es irgalmasságával azoknak habnokra, mivel ő neki minden utai igazság, es irgalmasság. Pfal. 25. 10. Azt jelenti azért hogy

hogy azért terjesse kegyelmét Isten az ő neperre, kedvezven es meg áldvan őket, hogy minden emberek e feleken vegyek es megh tapasztalják minemű csudalatos igazságával es irgalmaságával bírja őket nekik idve sseges háfnokra.

II. Meg ismerjek minden pogany nepek között az te szabadításodat, azt akarja, hogy az Ur az ő neperre kegyelmét úgy terjesse, hogy még az külső poganyok-is meg tudják hogy ő az Izraelnek kegyelmes Istene, es az ő szabadítását ő velle közli az ő háboruságában.

III. Tisztelnék teged a nepek, Isten tisztelnék teged minden nepek, azt jelenti, hogy az Ur az ő kegyelmét az Izraellel azért közöllye, hogy azt tapasztalhatóképpen megh ismerjek, nem csak az Izraelnek nemzetsegi, hanem minden egyéb nepek-is, es őket tisztelnyek magasztalják, az ő kegyelmes jó tetemenyiert. Ez az igeknek magyarázattya.

T A N U S Á G.

Mindeneknek felette a Ker. embernek

H 4

az l.

az Istennek kegyelmét fűk segh kevas-
ni es kerni az ő könyörgésében. *Az mi ha-
missagink tesznek Isten között es mi közöttünk külömbse-
get. Esai. 59. 2. Minekokaert az igaz I-
sten mi tőlünk bűnös emberektől méltan
megh vonsa kegyelmet az mi álnoksa-
ginkert, Rom. 3. 23. Mindnyajan vetkeztenek
es az Isten dicsőségével maradtak, sőt azon igaz
Isten az ő csudalatos, de igaz irileriből lat-
tatik gyakorta az ő kegyelmét megh tar-
toztatni, még az ő kedvesítől is, mikor
őket somoru es siralmas állapotra bocsat-
tya, ugy kesergetven őket mint ha el hat-
ta volna tellyességgel, hog annal nagyobb
buzgósággal siessenek ő hozzá, azért mō-
dotta, Hof. 5. 15. *Elmegyek, visssa terek az en
helyemre, mind addig, mig meg nē ismerik magokat,
bogy vetkeztenek en ellenem, es mig nem meg keresik
az en orcsamat, mikor az nyavalya raytok lessen meg
keresnek engemet.**

Ez felette igen nagy keserűsége es
siveknek gyötrelmere vagon az hi-
veknek, annyira, hogy panaszkodással
is nyullyanak dolgokhoz, mint David,
Psal. 13. 2. *Uram, miglen seletekzel el en rollam*

minde

mindenesül fogvan? Miglen reyted el orcsadat en töl-
 lem? Az hivek Esai. 49. 15. El hagyot enge-
 met az Ur, es az lehova el seletkezet en völlum; mely
 somoru sorsban felső es első gondgya az
 Ker. embernek az, hogy könyörögjön I-
 stennek buzgóságoson, es könyörgeseben
 kevannya es ohaytsa az Istennek kegyel-
 met es irgalmaságát, mellyel megh bo-
 csattya a bűnöket, es átka helyet-is áldá-
 sat terjeszi az öveire, mivel ő nalla vagyon a
 kegyelmesség, os böfegsö nalla a szabaditas, es ő saba-
 dittya meg az Izraelt minden bűneiböl, Psal. 130.
 7. 8. Ember, latod amaz halakra senten-
 tiazot bűnösök mit cselekesnek, tudgyak
 jól gonozsakokat, lattyak előttök melto
 büntetefeket, azért ha hadnak sollaniok
 nyavalyafok *gratia non ius* kegyelmet
 es nem igaztetelt kernek fűrü könyhul-
 tafokkal-is. Az Istennek előtte minden
 ember igazan meg sententiaztatot bűnös.
 Mit cselekesik azért? Szükség hogy I-
 stentül ne kivannyon *just* igaztetelt hanē
gratias gratias kegyelmet kegyelmet.
 Mert ha *just* kevan, el kell vesni egyáral-
 lyaban mint megh vallotta David, Psal.

130 3. Ha az Isten megtartya az bünöket, senki ö elötte meg nem alhat, Psal. 143. 2. Ha pöröl az ő szolgáltaival, egy igaz-is nem talaltatik az elök között ö elötte, Iob. cap. 9. 3. Ha az ember akar pörölni ö velte, neki ezer között-is egy meg nem felelhet.

Ertette volt ezt David, azért ime az Istennek kegyelmeit kívánta az Izraeltet. *Az Isten könyörüllyön mi raytunk, &c. Magának-is azt ohajtotta, Psal. 51. 3. Könyörülj en raytam en Istenem áte irgalmassagodert. Így amá Publicanus-is, Luc. 18. 13. Legy kegyelmes Isten ennekem bünösnek. Ugyan erre nevezve Daniel-is az ő könyörgésében az Isten kegyelmet ohajtya, Dan. 9. 19. Uram, halgas meg, Uram, legy kegyelmes, Uram legy figyelmes es ne kesedelmezzel en Istenem. Joel-is azt tanacsollja, hogy az papok sirvan igy esedezzenek Istennek, Joel. 2. 17. Legy kegyelmes Uram áte nepedhez, es ne bocsássad bídalomra á te öröksegedet.*

Debreczennek meg keseredet es á rettenetes felelem miat el epedet lakosi, ez iszonyu sörnyűségben, mellyel az igaz Isten igaz ítéletiből latogatot bennünket, magunk felől mit itilhetünk? Bizonyára á test azt dictalhattya, hogy az Ur el hagyot

hagyot minket, az Jehova el feleltkezet
mi rolunk. Mit cselekedgyünk azért?
Könyörögjünk eyjel es nappal az Urnak,
es ő előtte óncsúk ki á mi bűvünket, es
könyörgesünkben ohajcsuk es kevan-
nyuk az Istennek kegyelmet, mely által
bűneink meg bocsáttatnak mi nekünk, es
ez az Urnak főrnnyú ostora-is meg cse-
desedik mi raytunk.

Oh Jehova minden irgalmassagnak es kegyelemnek
Attya, vagyha mi bűnös fiaid felszegednel kegyelmet ra-
latnánk, mindgyarast ez nagy retteges ottan ottan va-
lo tűz gyuladások meg csendesednenek romlot vara-
sunkban, Uram, hissem nekünk egysser meg kegyel-
meztel amá Berelmesben az Iesus Christusban, kerünk
azert az ő érdemeért, kerünk keresztsan ki omlot vére-
ért hagy beket az jusnak, hanem gratiad á te kegyel-
med szallyon mi reánk. Uram, hogy Daviddal sol-
lyunk, Psal. 130. 3. 4. Ha meg tartod á mi bűneinket,
kicsoda alhat meg? De te nallad vagy az kegyelem,
hogy böcsülettel u szeltesse. Uram te vagy amá Jeho-
va, Jehova, irgalmas kegyelmes, kesedelmes az harag-
ra, nagy irgalmassagu, ki meg tartod az irgalmassa zo-
ezer iziglen, el veszed az hamissagot, á bunt es az vet-
ket, mint magad mondottad, Exod. 34. 6. 7. Mineko-
kaért, könyöruly mi raytunk, aldoy meg minket, vila-
gosits meg á te orcsadat mi hozzánk, hogy meg ismer-
jek az

jek ez földön a te utaidat, es minden pogany nepek kö-
zöt a te szabaditasodat. Tisztelnek teged az nepek, oh
kegyes Isten, tisztelnek teged minden nepek.

Meg erők mostan, 1. 2.

Az Iehova Isten, kivel bőseges az ir-
galmassagh, es kegyelmét ezeriziglen
meg tartya az őtet felőkön, ne tartoztas-
sa immár tovab mi tőlünk az ő kegyel-
mét, hanem szerelmes fiaban az Ur Iesus
Christusban terjen kegyelemre hozzánk,
immár könyörüllyön meg raytunk es ál-
dgyon meg minket, vilagosítsa meg mi
hozzánk az ő orcsáját, hogy mi az ő ú-
rait es szabaditasat raytunk meg ismerven,
minden nepekkel őtet fel magabtal-
lyuk es tisztellyük minden idő-
ben. Amen, Amen.

VIII. PRÆDICATIO.

Psal. 80. 4. 5. 6.

Isten, mutasd-meg a te orcsádat es meg szabadulunk.

Seregeknek Ura Istene, meddig haragszol a te nepednek könyörgése ellen?

Meg-elegítetted őket siralmas kenyérel, es siralmas italt adts nekik nagy mértékkel.

AZ Iehova Isten, mikeppen természetbe vint igen irgalmas es kegyelmes, az ő bűveihez, azonképpen kemény es rettenetes az gonoszokhoz, mint David jelentti, Psal. 18. 26. 27. Az irgalmashoz te Uram irgalmas vagy, es az tökéleteshez tökéletes vagy. Az igazsághoz igaz vagy, es az igazságoshoz igaz vagy, mely keménysegét es iszonyu rettenetességét meg jelentette a gonoszokhoz, elei-til fogvan kemény befedivel, rettenetes fenyegetéssel es iszonyu cselekedetivel. Az igaz Istennek a gonoszok ellen valo keménysege nyilván vagyon, mindeneknek előtté imez ő kemény befediből,

Deut.

Deut. 4. 24. *A te Urad Istened megh emeztö tüz
erös bosszu-allo Isten. Exod 20. 5. En vagyok az
Ihova erös bosszu-allo Isten, ki meg latogatom az A-
syaknak vetkeket a szakban-is, harmad es negyed izig-
len azokban, a kik gyüölnek engemet. Továbbá a-
zon kemenyseget ki mutata kemény fe-
nyegetesekkel, nevezet serint, mikor azt
mondotta, Hos. 13. 7. 8. En mint az oroszslany
ollyan leszek raytok, mint az leopard leselkedem utok-
ban utannok; Eleikben futok mint az modre melynek
kölyket el vettek, megh szaggatom sziveket béteket, be-
nyelem őket mint az oroszslany, a mezsei sene vad el szag-
gatya őket. Ier. 15. 2. 3. Mennyen ki a ki balatra
valo, balatra, es az ki segyverre, segyverre, es ki ehseg-
re, ehsegre, es a ki fogsagra, fogsagra. Es eleikbe vetek ne
kik negy felet, segyvert az meg ölesre, ebeket a meg szag-
gatafra, égi madarat es ez földi bestiat a meg evesre es el-
veszesre, buydosókka tessem őket ez földnek minden or-
szágiban. Ezeknek felette azon rezzene-
teségét ki jelentette kemény büntetési-
vel, mellyeket veghez vitt a gonoskokon,
az ő istentelensegekert. Az első vilagh-
ban élő latrokat hallatlan viz-özönnel
törle el ez földről az élő állatokkal eg-
gyüt. Gen. 7. 11. Sodomát es Gomor-
rhat, az egész lapatsal, közel valo Vára-
sokkal, városoknak lakosival, az földnek
tűvé:*

füvevel együtt kénkőves tűz által veste
 és süllyeste el, Gen. 19. 24. 25. Az Egyptus-
 iusokat külömb külömbféle csapással
 gyöttré es vegre kiralyokkal minden hadi
 kezületekkel együtt a tengerben el veste.
 Exod. 14. (Mit söllyak az Chananeu-
 sokon, az Izrael tiz nemzetsegin, az Juda
 fiain es a külső pogányokon veghez vite
 kemény itéletirül) es reteneres cseleked-
 tirül, mellyekben *az o haragja nyilván volt az*
egböl azoknak hitetlensegek ellen? Rom. 1. 18.
 Hogy ezeket el halgassam, imc az Urnak
 keménysege a mi bűneinkert mi raytunk
 ki mutatá magát, annyira hogy ha harag-
 jaban meg nem emlekezik irgalmassaga-
 rul, ezennel mint egy megh emeztő tűz
 megh emest beonunket. Ez kemény es
 megh emeztő tűz gyanánt velünk báno I-
 stennek fel lobbant haragjat, hogy mi le-
 sállichasuk arrul melto mi nekünk söl-
 lünk. Es arrul-is akarok mostan söllo-
 rövideden.

Az kegyelemnek Atya ki haragjaban-is meg emle-
kezik irgalmassagarul, kedvezzen mostan mi nekünk,
es cselekedye velünk azt kegyesen, hogy az ő igje-
ből töl-

ő igéjéből tanulván, az ő haragjának leballitására is
gyekezhesünk, Amen.

MEg hallottuk ide fellyeb hogy ez mi
mostani siralmas állapotunkbā Isten-
hez folyamodvā kel mi nekünk ő neki e-
fedeznünk, es könyörgenünk, es az len ā
kerdes: Micsoda dolgoknak meg nyere-
seért? Melyre azt felelők, hogy ez ke-
serves sorsoak mivolta feriot ime negy
dolgokert, 1. 2. 3. 4. Az elsőül mivel
sollank ez előt, most az másodikul hal-
lyunk rövideden.

Ez mostani siralmas állapotban, azt
mondottam ide fellyeb, hogy mi nekünk
másodszor esfedeznünk kell Istennek az ő
fel lobbant haragjának leballitasaert.
Meltan bizonyara mert mint femeinkel
tapasztalhatókeppen lattjuk, rettenetes
az Urnak haragja, mely miat meg indul es resket
az föld, es az hegyeknek fundamentumi meg habero-
d-
nak, Psal. 188. Az miat meg emeztetnek es meg rom-
lanak az emberek, Psal. 90. 7. Az előt mi-
den erőiseg erőtelenleg, ā nagy es csifras
eppületek, hamuk es polyvak, mellyek

femmi-

sámmive lesnek, mint várasunknak mostani siralmas pusztulása nyilván ki mutatja, melyről ha voltaképpē elmelkedünk bizonyára mostan méltan esedezőnk Istennek az ő haragjának leballitásáért. Míkeppen cselekedgyük pedig ezt? Azt mondom hogy elegegesen azt veghez vhettyük az híveknek fel vert lmasággokkal, melyben, panaszkodvā az Istennek, az ő nepe ellen fel lobbant haragjárul esedezőnek a seregének Urának Istennek kemény büsbu-állásának leballitásáért. Az igeknek világossab értelmeért es az tanúságnak kedveért, az igekhez közeleb sálvan azt mondom, hogy azokban kettő vagyon.

I. Az híveknek ahitatos esedezősek, ver. 4.

II. Az Urnak kemény haragjárul való siralmas panaszkodások, ver. 5. 6.

Ez másodikul söllok elsőben, az után az elsőül.

Az hiveknek az Jehovának kemény haragjarul való siralmas panaszok vagy ő imez igekben: *Seregeknek Istene, meddig haragszol, &c.* Itt kettő a dologh.

I. Ki előtt panaszolkodnak?

II. Micsoda dolgon es formán?

A. mi az első nezi: Az hivek ki előtt panaszolkodnak? befedekből nyilván vagyon, hogy az Jehova, Isten előtt kic *seregeknek Uranak Istenenek* nevezünk, mellyel ki jelentik az Istennek mindenek-feleté való meltságot es Uraságot, mellyel mindeneknek parancsol meonyen es földön; mindenek engednek az ő befedenek úgy mint Uroknak teremőjőknek havanak, es a ki szabadon mindē terēptet állatokkal, mint szolgáló seregivel az ő akarattyanak veghez vitetese az ő hiveinek szabaditásban, es ellenszegenek bünteteseben. Ez hatalmas Ur előtt, micsoda panaszolkodnak es micsoda formán? Egy soval, az Ur haragjának isonyu rettenetes voltán, azért mondgyák: *Meddig haragszol a te nepedek könyörgese ellen? Meg-elegitted, &c.* Ke-

meny

menny panaszkodásnak siralmas példája ez, melyben a hűvek az Istent ismerik és vallyak mind meg hargut Fejedelemeok, mind peoigh kemény mostoha cseledek gazdanak.

Meg hargut Fejedelemnek, így vallyak az Istent: *Meddig haragszol a te nepe könyörgése ellen? vagy mint mások fordítottak és a bűtűnek-is tulajdonlaga tartya: Quo usq; fumaturus es contra orationem populi tui. Meddig füstölög a te nepednek Imadsága ellen? Hasonlítták ebben az Istent amà bossu-állásra fel gerjedet kemény Fejedelemhez, ki az ő haragjában busul, fu és csak nem füstöt és meg emestő tüzet bocsát ki orrából, és szájából mint egy tatykozvan haraggal az ellen, a ki őtet meg bántotta és haragra fel indította, minekokaert azon panaszkodnak, hogy az bossu-álló Isten az ő busult haragjában annyira meg keményítette magát ellenek, annyira haragszik az ő nepe ellen, hogy még könyörgeset-is nem akarja meg hallani, hanem az ő busulásában tellyességgel el akarja őket történi, hasonló ehez az Jeremiasnak*

miafok panaszba, Thren. 3. 43. 44. *U-*
ván, vetkezünk es engedetlenek volunk, azért te nem
kedveztel. Ellenünk iamaztottad haragodat, üldöztel
minket, meghöltel es nem kedveztel. Fölyhöt vetöttel c-
lödben, hogy által né mennyenek te hozzád a mi Ima-
sagink. Továbbá azon Istent kemény mo-
 stoha cseledes gazdanak így vallyak,
 vers. 6. *Meg elegitetted őket siralmas kenyerral, es si-*
ralmas italt adsz nekik nagy mertekkel. A siral-
 mas kenyeren es keserű italon ertik a ked-
 vetlen es somoru dolgokat, mellyekkel
 az Isten az ő igaz itéletiből naponkent la-
 togatta es sanyargatta az ő nepet, es így
 hasonlittyak az Istent amà kemény csele-
 des gazdahoz, ki naponkent az ő csele-
 det háza nepet siralmas kenyerral tap-
 lallya es keserű itallal itattya, vagy sirva
 écteti es itattya, es így azon panasfolk od-
 nak, hogy az Isten az ő haragjában tel-
 lyességgel mostoha lett hozzájuk, annyi-
 ra keményen bánik velük, hogy az siral-
 mas es kedvetlen állapotokkal mint egy
 siralmas kenyerral es keserű itallal taplat-
 tának naponkent es a nagy bánat keserű-
 seg tölcse bé síveket. Hasonlo dologrul
 follos

Sollot David-ts, Pſal. 42. 4. *Az en könyhul-
lataſom ennekem kenyereſem eſzel eſ nappal, midõn
mondgyak ennekem minden napon: Hol vagyon à te
Iſtened? Illyen ſomoro beſedekkel pana-
ſolkodnak az hivek!*

De azért az Urnak mind illyen ke-
meny haragja eſ buſulafa-iſ õket az Ur-
tul el nem rettentí, noha azt mondgyak,
hogy az Ur haragſik az õ könyörgefeſek
ellen, mindazáltal még-iſ õ hozzá eſnek,
õ neki eſedezoek, eſ haragjanak meg eny-
hiteſet kevannyak, verſ. 4. Ezt mond-
van: *Iſten, mutasd meg à te orcsadat, eſ meg ſaba-
dulunk.* Rövid de buzgo Imadſag, mely-
ben igen kegyeſen az hivek, I. Meg je-
lentik kit hinak ſegítſegül, tudoi-illik az
Iſtent à ſeregeknek Urat, kí õ reájok meg
haragut eſ buſſu-állafat õ reájok terjez-
tette, ugy mindazáltal, hogy kéſ legyen
az engedeleſre eſ rollok haragjanak el for-
ditafara, mivel õ Iſten, az az: mikeppen
David ötet le írja, Pſal. 103. 8. 9. 10. *Irgal-
mas eſ kegyelmeſ, keſedelmeſ az haragra eſ igen ke-
gyelmeſ, kí nem ſeddõdik mind örõkke, eſ nem tartya
meg mind örõkke az õ haragjat. Nem à mi hûneink*

Berint cselekedik mi velünk, es nem fizet mi nekünk a
 mi alnokságink Berint, &c. II. Ki fejezik az ő
 kevaságokat, mikor azt mondgyak: *Mu-
 tassa meg a te orcsadat.* Neznek itt a meg hara-
 gut embernek sokasara, ki mikor haragra
 gerjed valaki ellen, háttal fordul reá, fe-
 meit sem akarja reá venni, hogy valami
 módon az ő siralmas állapottyaban sive
 rayta meg ne essek, ne keferüllye somo-
 ruságot es ne kedvezzen ő neki, azt ke-
 ványak azért, hogy ezt ne cselekedgye
 az Ur haragjaban, ne forditcsa el ő tőlők
 orcsajat, sör inkább kegyelemre fordul-
 van hozzajok, az ő szabaditasaban mutatssa
 megh nyilván hogy el vette haragjat rol-
 lok, es akar ő nekik kedvezni, es jo tete-
 menyit ő vellek közleni. III. Eonek has-
 nos gyümölcsöt is megh jegyzik azért
 mondgyak: *es megh szabadulunk,* mellyel
 azt jelentik, hogy ha az Ur az ő haragjat
 rollok el vesi es kegyelmet közli ő vel-
 lek, azonnal kebb leßen nekiek az szabadu-
 las, azonnal megh szabadulnak az ő siral-
 mas állapottyokból, mert mint David
 mond:

mondgya, Pſal. 130. 7. 8. Az Urnalvagyon a kegyelmesség, es böseges önalla az Sabadulas. Es ő meg Sabadittya az Izraelt minden bűneiből. Ez az igeknek meg vilagosítása.

T A N U S A G.

Az Istennek haragjának es bossu-állásnak leballitásaert wélto a Ker. embernek Isten előtt könyörgeni es esedezni. Rettentés es isonyu az Istennek semel előtt a bűn, gonofsag es istentelenség, mely meg sokot sokasodni es megh nehezeden annak kiáltása, felhat Isten eleiben, mint az Sodomának fertelme slegerül folla az Ur Abrahamának, Gen. 18. 20. Mellyet voltakeppen meglátvan es meg tudvan, vers. 21. az igaz Isten, mivel a bűnök ellen ő megh emeztő tűz, Heb. 12. 29. Hirtelenséggel, hamar felgerjed haragra, Pſal. 2. 12. es nyilván vagyona az ő haragja méyből az embereknek minden b. telenseges hamissagok ellen, kik az igazságot hamissan fogva tartják; mely fellobbant haragja miat az Urnak hirtelenséggel mindenek megh emeztetnek es semmive lesnek, melynek leballitásaert a Ker. embernek wélto Isten előtt esedezni es könyörgeni, hogy

attul egy sem pillantásban meg ne emez-
 selsenek. A Coreh tamadása miatt, mikor
 az Izrael fiaj ellen az Urnak haragja fel-
 gerjede, es nemellyeket a föld elevenen el nye-
 le mint az Dathan es Abiramot es valamellyek Core-
 e valanak es minden marhajokat, Num. 16. 27.
 32. Nemellyeket az Urtulki jö tuz meg emezte,
 mint a ket szaz es ötven férfiakat, akik jó illatu füstel al-
 doznak vala, vers. 35 nemellyeket vegezetre
 az Istenek kemény csapása meg ronta a nép között, vers.
 26. az Aaron pap az ő temjenező edényt kezében ve-
 ven es jó illatot teven meg uszította a nepet es ugy szunek
 megh az csapas, vers. 47. Valamikor az Ur-
 nak haragja fel gerjed az emberek ellen a
 Ker. embernek az ő temjenező edényt
 melto fel venni, es azzal kell illatozni,
 az az, az ő könyörgeset, mely az Iesus
 Christus által, jo es kedves illat-gyanant
 vagyon Istennek elötte, Apoc. 8. 4. 5 I-
 stenhez kell bocsatani, hogy az által le-
 fallitassék az Urnak haragja es megh ün-
 nyek a csapas, mellyet haragjabol bocsá-
 tot az emberekre. Ertettek jól ezt az hi-
 vek, es azért a fel vett igekben mind pa-
 rasfolkodtanak az Istennek fel lobbant ha-
 ragja?

ragjarul, mind pedig annak leballitata-
ert kegyesen esedeztének, azért mondot-
tak: Isten mutasd meg a te orcsadat, es meg szabadu-
lunk. *Meddig haragszol, etc.* Így Daniel is lát-
ván az Urnak rettenetes haragját Jerusa-
lemben es az juda maradékio ennek le-
csendesítéseért esedezet, Dan. 9. 16. U-
ram, a te minden igazságid szerint tavozzék el kerlek a
te haragod es busulasod az te Városodról Ierusalemről
a te szentleges hegyedről, mert az mi bűneinkert es a
mi Atyainknak hamisság kert Ierusalem es az te ne-
ped gyalazátra vagyon mindeneknek mi környulunk.
Es mostan halgald meg mi Istenünk a te szolgádnak kö-
nyörgeset es Imadságot, es világosíts meg az te orcsa-
dat az te Szentuariumodm az Uert. David is
bűnei ellen látván az Urnak gerjedeze-
set, azért esedezet, Psal. 6. 2. Uram, a te bu-
sulasodban ne segy meg engemet, es az te haragodban
ne ostorozz engemet, Psal. 38. 2. Iehova, ne segy meg
engemet az te meg busult gerjedezeledben, se ne osto-
rozz engemet a te haragodban.

Ez mostani siralmas állapotban látván
az Ur haragjának ellenünk valo bőrvü
gerjedezeset, mely miat maydeges Va-
rasunk meg fog emeztetni, mi hivek mie-
cselkedgyünk? A fel tett tanuság fe-

zinc sallitsuk az Urnak haragjat buzgó
könyörgésünkkel es süntelen való esede-
zelünkkel, mondgyuk az hivekkel: Se-
regeknek Istene, meddig haragszol a te nepednek kö-
nyögése ellen? Meg elegitettel minket sivalmas kenyere-
vel, es keserü italt adts nekunk nagy mertekkel, azért I-
sten, mutasd meg az te orcsadat es meg szabadulunk.
Ahitozzuk Daniellel: Uram, a te minden igassa-
gid szerint tavozzék el az te haragod es busulasod ez te
Varasodrol, etc. Daviddal pedig azt mond-
gyuk: *Iehova ne sedgymeg minket az te haragod-
ban es a te busulasodban ne ostorozz minket.* Forgas-
suk penigh ez mi könyörgésünkben,

I. Az Istennek dicsőseget, mely
megh káromlattanatik az mi ellenfegink-
tül, ha az ő haragjanak kemenysege
s szerint cselekezik mi velünk, azért sir-
van azt mondgyuk, Joel. 2. 17. *Legy ke-
gyelmes Uram, a te nepedhez, es ne bocsassad sida-
lomra az te örökségedet, hogy ne mondgyak a poganyok:
Hol vagyon az ő Istenek?* II. A, Jehovának ve-
lünk tett Atyai frigy kötelet, melyben i-
gerte hogy az Jesus Christusban edes A-
tyánk es Istenünk leben mi nekünk es ő
benne meg engedtetik mi hozzánk, azt
mondgyuk azért Daviddal, Psal. 84. 9. 10.
Se, egeknek Ura, es Istene, halgassd meg az mi könyör-

gesünk, balgasd meg Iakobnak Istene. Te mi paisunk
 vagy Isten, tekintés reánk: es tekintés meg a te meg kent
 Kiralyod is, az az, a Messiasert tegy kegyel-
 mesen mi velünk. III. A' mi gonob a-
 karainknak es ellenseginknek istentelen-
 segeket, kikre melto hogy forditsa mi ro-
 lunk az o haragjat, mondvan Asaphal,
 Psal. 79. 5. 6. Meddig haragzol Uram mindörökke?
 meddig gerjedez a te haragod mint az tűz? Onts ki az
 te haragodat a pogany nepekre, kik tegedet nem ismer-
 nek, es az orsagokra mellyek az te nevedet segitsegül
 nem hiyyak, vers. 8. 9. Ne emlékezzel mi ellenünk a mi
 előbbi bünainkrul, hanem elől vegyenek minket az te
 irgalmassagid, mert igen meg nyomorodtunk. Legy se-
 gitseggel mi nekünk mi szabadito Istenünk az te neved-
 nek dicsosegeert, es szabadits meg minket, es az mi bü-
 neinknek legy kegyelmes a te nevedert. Miert monda-
 nak a pogany nepek: Hol vagyon az o Istenek? Jere-
 mias regen az Utroak igy esedezet, Jer.
 10. 24. Ostorozz meg engem, Uram, de a te itiletu-
 ben, nem haragodban, hogy engemet elnerons. For-
 dits haragodat a poganyokra, kik nem ismertenek tege-
 det, es az orsagokra, kik segitsegre nem hiyyak az te
 nevedert. Mi is ma igy esedezzünk, Az
 Ur, ha immar ostoroz minket, ne csele-
 kedgye azt haragjaban es busulasaban,
 hanem itiletiben, hogy meg ne roncsos
 min-

minket , fordítsa haragját az mi ellense-
ginkre , mi hozzánk pedig mutassa meg
orcáját , es meg szabadulunk.

Meg értetük most-is az igek-
ből, 1. 2.

Az igaz Istē, kinek haragja méltā ger-
jedez mi ellenünk es az mi könyörgésink
ellen méltan haragzik , es azért elegit
minket siralmas kenyérral es keserű ital-
jal itat bennünket , kegyelméből orcáját
fordítsa mi hozzánk , haragját fordítsa el
rólunk hogy az ő büfülésének langja mi-
at megh ne emeztessünk , sőt ez mostani
romlás alól megh szabadulván ötet mi-is
vidám orcával tisztelhesünk minden
időben. Amen , Amen.

 IX. PRÆDICATIO.

Psal. 80. 19. 20.

Elevenits-meg minket, es a te nevedet segitsegül hiyjuk:

Seregeknek Ura Istene, állas helyünkre minket, es mutald meg h a te orcsadat es meg szabadulunk.

Avid Izraelnek meg h öregedtet Istent felő Kirallya Salamont az ő fiát kiralfagra cölő állatvan Izraelben, es oktatvan őtet, hogy csak egyedül Istentül varna áldast es boldog előmenetelt az ő házi es kiralyi birodalmaban, az Soltarban, mellyet tanusagnak okaert ő eleiben irt, így sollot, Psal. 127. 1. 2. *Ha az Ur nem eppiti az házat, hejaban sarádnak akik azt eppitik: Ha az Ur nem őrizi a várást, hejaban vizyaznak az őrizők. Hejaban valo dolog nektek jo reggel hamar fel kelnetek, kesön sekünnötek le, es nagy sarátsaggal kenyeret ennetek, holot az Ur Isten az ő Berelmefinek enged nyugodalhát. Azt tanította ez bebedivel, hogy Isten áldasa es boldogitasa nélkül az*

kül az embereknek minden munkajok es faratsagok vigyazasok es gond-viselesek csak semmi, mellyet regen Gregorius Nazianzenus in distich. sentent. versu. 125. tom. 2. Görög nyelvē így mondott ki:

Οὐδ' ἰδόντος, ὁδὲν ἰσχύει φρονῆς

Kai μηδ' ἰδόντος, ὁδὲν ἰσχύει πόνος. mellyet Joanna Graja Angliai orszagban az Suffolciai Hercegségnek tizenhat estendő leánya Görög es Deak nyelven tudos leven ki az Ker. vallásert à Maria kiralyne asszonytul meg öletteget, mint Joannes Foxus de persec. Anglic. p. 188. meg írta, Deak nyelvre így fordított, es à tömlöcsnek, melyben fogva tartatot, falaira felíratott volé illyen igekkel:

Deo juvante, nil valet timor malus.

Et non juvante, nil juvat labor gravis. az az,

Ketteges esfélelem, valahol vagyon Ur
segitség, (helye)

Semmit nem használ, nincsen-is annak

Hol meg vonód Uram segedelmed, munka
faratság (bizony)

Semmit nem használ, nincsen-is haszná

melyre nézet amà Nemetek tüköre Philippus

Melancthonnak imez ekés vesben foglaltatot sententiaja: Nullus

Nullius est felix conatus & utilis unquam

Consilium si non detq̄, juvetq̄, Deus. az az,

Gondos fífitanács, lőt akar mely munka
fáratslag

Nem boldogs. hasznos, valahol nincs U-
ri segitseg. Mind ezeket előttünk

viselven begeny Várasunknak ily törnyű
romlásában mit cselekedgyünk? Isten-
nek hatalmas engedelmeből es segedel-
meből meg lehet az eyjeli es nappali vi-
gyazás, megh lehet az eppitesben valo
förgalmatosság, megh lehet az fáratslagos
munka, reggel jo idejen valo fel keles, es
estve későn valo le feküves. De azok ma-
gokban hasznosok-e? Bizonyara nem I-
sten áldomása es segitsege nélkül, mert
Divid nyilván mondgya: *Ha az Ur nem ep-
piti az hazat beaban saradnak, &c.* Várasunk-
nak mai siralmas pusztulásában tífűnkbe
külső keppen is nem kell megh csökön-
nünk, de azért ebbeli fáratslagunk ugy le-
sen hasznos es foganatos, ha ahhoz járul az
Istennek áldása es segitsege, mellyet hog
buzgo esedezésel süksegh mi nekünk
meg nyernünk, arrul akarok most rövid

Énitiást tenni. Mivel' pénig ebbeli munkánk-
 ba sótalan az Ur aldása es segítség nélkül, alázatossal
 imádjuk az aldásnak Istent, hogy ez igyekezetünk
 aldgya még boldog előmenetellel, szent fiának ked-
 véért, Amen.

AZ minden kegyelemnek Atyához
 folyamodvan mostani siralmas álla-
 porunkban eyjeli es nappali esedezesünk-
 ben, azt jelentetem ide fellyeb, hogy
 mi nekünk könyörgenünk kell négy
 dolgokert, 1. 2. 3. 4. A' ket elsőül mivel
 értettünk felső ket tanításban, most
 rend berint erisünk az harmadikról is.

Várasunknak mostani siralmas romlá-
 sában, azt mondotam, hogy harmadfor
 kell mi nekünk esedeznünk az Isten előtt
 begeny várasunknak mostani romlásabol
 es pusztulásabol való feléppüleseért. Mel-
 to dolog! Mert ime lattjuk hog' isonyu
 romlása, ki beelhetetlen ily nevezetes
 várasnak tűz miat való pusztulása, mely-
 nek immár jobb es kisebb reke porrá es
 hamuvá lett, es felső hogy á naponkent
 való gyuladások miat tellyesseggel pus-
 tává legyen, melyben ha pihenést es fel-
 éppü-

Éppúlest nem vesen begeny várasunk, vá-
laki azt lattya azt mondgya tavul álvan,
à mit az Ur mond Niniverül, Nah. 3. 7.
*Elpusztult à Debreczen, Kicsoda bankodikrayta? hol
keressek te neked vigasztalokat?* Meltan esede-
zünk azért annak pusztulasbol valo fel ep-
púleseért. David regen azt mondotta az
Izrael fiainak, Psal. 121. 6. *Könyörögjetez az
Ierusalemnek bekefegeért.* Mondhatnam en ezt
ma à mi Magyar sombedinknak, kik ez
várasbol vettez nagy rebre taplalást, es à
mi leg nagyob lelki vigasztalást es idves-
seges eppületet magoknak, de ha azok
azt nem hallyak, ti nektek Debreczen-
nek meg keferedet es sivekben el lanka-
dot lakosinak azt mondom, hogy *könyörögjetez ez
meg nyomorodot Ierusalemnek bekefegeért, es pus-
tulasabol valo fel eppúleseért.*

Kerditek talam: *Micsoda besbedekkel
cselekedgyetez azt?* Az hivek fel vet ese-
dezesekkel, melyben summa ferint meg
romlot siralmas sorsokban buzgosagoson
esedeznek Istennek, az ó meg tartatafo-
kert es elebbi ep állapottyokra valo állat-
tatafokert. Hogy azért az igeket meghi-

világosítsam, az hivek abban Istentől kevének.

I. Az somoru állapotban való megtartatast, vagy meg uyjulaft, verſ. 19.

II. Az romlasbol való fel eppüleſt, verſ. 20.

III. Az Urnak jó kedvenek raytok meg maradafar. Ib. Mindenikről keves befeddél.

Az hivek könyörögven Istennek az ő siralmas állapottyokból való fel eppüleſekert, esedeznek elsőben az ő megtartatásokert vagy meg uyjittatatafokert, azért mondgyak, verſ. 19. *Isten, elevenits meg minket, es az te nevedet segítségül hívjuk.* Itt kettő vagyon, 1. Az esedezes. 2. Az esedezelnek megh halgattatásaért való hála adatolsag. Az esedezes imez: *Isten, elevenits meg minket.* Tremellius à bótúból így fordittya: *Deus, in vita conserva nos.* Isten ez életben tarts meg minket. Jeles könyöröges ez, melyben az hivek semek előt vi-

vifelvel az ő siralmas állapottyokat, ha-
 soalittyak magokat az holt elevenekhez,
 vagy azokhoz, kiknek semek előt vagy ő
 á vesedelem, melyben el kell vesniek, a-
 zert azt kevannyak hogy az Ur kegyel-
 mesen tekincsen reájok, es ne hadgya ő-
 ket vesedelmekben, hanem tarcsa meg es
 mint egy uyjonnán hozvan őket elette
 minden siralmas állapotul oltalmazza es
 mindenekben eppitse meg őket, melyre
 nezeve mondották, Psal. 85. 7. *Uram, aragy
 nem eleveniteste megh minket ismet, hogy á te neved te
 benned örvedezzen?* Ebben esedezeseket ne
 hadgyak hanem annak halgatasaert Isten-
 nek hala ado voltokat igirik, azert mond-
 gyak: *Es á te nevedet segitsegül hívjuk.* Az Ur-
 nak neveuek segitsegül való hivasan er-
 tetik itt az eges isteni tisteleat, mellyel
 tartozik á Ker. ember Istennek az ő kő-
 nyörgesenek megh halgatasaert es bo-
 rongatasiból való ki szabaditasert mellyet
 az Ur ő dicsõitetesenek nevez, Psal. 50.
 15. *Hiv engemet segitsegre az te borongattatasodnak
 napjan, es en megh szabaditlak tegedet, es te dicsõitesz
 engemet.* Mikor azert azt mondgyak:

Es à te nevedet segítségül hívják azt igirik Isten-
 nek, hogy ha õket meg halgattya könyör-
 gesekben es az õ kedvetlen állapottyok-
 ban meg tartya es mint egy megh eleve-
 nitven õket meg uyjittya, hogy boldogul
 elhessenek, tehát hala-ado voltokat õ
 hozzá meg mutattyak, es az utan-is csak
 õ hozzá folyamodnak segítségert, es õtet
 mindeneknek felette áldgyak es magabí-
 rallyak az õ vellek tett Átyai jó tette-
 nyiért:

Továbbá az õ esedezésekben így bol-
 nak, vers. 20. *Seregeknek Ura allas helyünk-
 re minket.* Ez mondasban az hivek ese-
 dezven az Jehovanak, kit seregeknek I-
 stenének az õ méltóságos uraságáert, mel-
 lyel bir mindē állatok mennyen es az föld-
 dõn, méltan neveznek, azt kevannak,
 hogy az õ romlásokból es siralmas pusztu-
 lásokból Istentül kegyelmesen fel eppi-
 tetesének, melyre nezeve helyre állata-
 tasrul bollandak, melyben neznek az Ur-
 nak haragos megh látogatására melyrül,
 vers. 13. 14. *Seregeknek Istené elvontad az te söt-
 lődnek gyöpüjet, es szaggattya azt mindenek kek az u-
 tón al-*

ton által mennek, pusztítottak azt az erdei kanok, es az
 mezőnek vadai elik azt, vers. 17. Az csemete mellyet
 à te jobb kezed plantált, es annak ága mellyet ma-
 gadnak meg erősítettél vala, meg égettűz miat, ki va-
 gattatot, a te orcsadnak haragja miat el vesünk, es
 erre nevez mondgyak: Seregeknek Istene al-
 las helyünkre miüket, m. h. mondanak: Uram,
 ki felseges Ur vagy mennyen es az föld-
 dőn, kinek szavanak engednek mindenek,
 rettenetes haragodat öntötted ki à te föld-
 örökségedre, meg vontad tölle oltalma-
 zo kegyelmedet, megh emeztetted azt
 tűzzel, es hallatlan pusztulásra jutattad, ke-
 rünk azért tegedet, hogy könyörűly ray-
 tunk, es el fordítvan rollunk à te busula-
 sodat, eppits fel az te örökségedet à rom-
 lasbol, es cselekedd azt hogy meg eppül-
 lyünk es helyre álljunk mint valánk regi
 időben. Ide tartozott Jeremiafnak-is i-
 mez esedezése, Thren. 5. 21. *Terits meg U-
 ram minket te hozzád es meg terünk, eppits fel à mi na-
 pinkat, mint vala regi időben.*

Vegezetre az romlasbol valo fel eppü-
 lesékert esedezven azt kevannyak Isten-
 tül hogy az ő Isteni jó kedvet tartsa es
 marassa meg ő raytok, azért mondgyak:

Es mutasd meg az te orcsadat, es meghabadulunk hasonlokeppen sollandak, verfi. 5. mint felső prædicationkban megertettük, holot azt jelentők, hog ott az hivek azt kevanyak hogy az Ur ő rollok el forditvan haragjat tekitsen kegyelmesen reájok az ő meghabaditafokban. Itt azt mondom, hogy noha azon igekkel elnek még-is kevanyak az Urnak jo kedvenek es kegyelmenc raytok valo megmaradasat. Az Isten mondatik valakinek az ő orcsajat meg mutatni, mikor ahoz kegyelmét es Atyai jo akarattyat bizonyos jelekkel kijelenti, es azt az ő jo kedvet meg-is tartya azon mind vegigfen, mivel az ő jo valta mind örökkön öröкке az őtet felökön, es az ő igazsaga azoknak fiainak fiain, Psal. 103. 17. Azon kerik azért az Urat, hogy ne csak kegyelemre fordullyon hozzájok, es csak kegyelmesen tekincsen reájok, hanem azt az ő kegyelmét bizonyos jelekkel-is mutassa meg hozzájok, es sokasa berint azt tarsa meg ő raytok es még az ő fioknak fiain-is, hogy így az ő romlasokból hatalmason fel eppithesenek. Melynek baltellye;

tellyesedeseben hogy sem mint nem ke-
telkednek meg jelentik, mikor azt mőd-
gyak: *Es megszabadulunk*, m. h. monda-
nak: Uram Isten, ha meg kegyelme-
sünk es iralmas romlásunkból fel eppite-
minket, es kegyelmedet rajtunk fe-
n tartod, minden ketseg nélkül a veszedelme-
állapotból meg szabadulunk, es meg ep-
pülünk derekasom mint valank reghi idő-
ben, mikor mi ellenünk a te haragodnak
tűze bossu-állásra fel gerjedet vala. Ez,
ez esedezesnek is bővű serint valo értel-
me.

T A N U S Á G.

A Városoknak es faluknak romlásból
valo fel eppülesekert az Istent fűksegh
buzgo könyörgésekkel forgalmaztatni.
Az igaz Isten az ő igazságos itéletiből az
embereknek gonosságokert es istentelen-
segekert meg haragudvan az országokra,
tartományokra, Városokra es falukra rő-
lást es pusztulást sokot gyakorta bocsa-
ni, mivel mint Amos mondotta, Am. 3. 6.
Nincsen gonosz a városban, mellyet Isten nem bocsa-

tana, es mint Moyses-is mondgya, Deut,
 28. 20. Azokra kik hatra badgyak az Urnak ren-
 delefit es parancsolatit az Isten bocsat atkot, romlast es
 veszedelmet, mig nem azok el tövöltetnek es gyorsasag-
 gal el vesznek az ő cselekedeteknek gonossagaert, mellyel
 az Urat el hadtak. Ellenben azon Isten mi-
 vel nem csak igaz hanem irgalmas-is ho-
 tot ő neki minden utai igazsagh es irgalmassagh Psal.
 25. 10. Es nem tartya megh mind öröкке az ő harag-
 jat, mert gyönyörködik az irgalmassagban, Mich.
 7. 19. Mikor meg-tér az ő haragjaból es
 kegyelemre fordul valamely orfaghoz,
 tartományhoz, varashoz es faluhoz, az ő
 irgalmassagabol es ingyen valo kegyel-
 meből viszont megh eppiti es meg uyjit-
 tyá azt, mint az Jerusalemról mondotta
 David, Psal. 147. 2. Az Ur eppiti az Ierusale-
 met, vers. 12. 13. 14. Dicsird Ierusalem az Urat,
 dicsird a te Istenedet, Sion. Mert erősitte meg az te
 kapuidnak zarjait, megh aldgya te benned az te fia-
 dat. Ki a te hataridat bekesegesse tefsi, gabonának sir-
 jaival meg elegit tegedet. Innet vagyon, hogy
 az Babylloniai fogsagbol valo meg saba-
 dulas utan az Isten az őveinek vigasztala-
 sokra a Zacharias által ottan ottan igire-
 get tett az Jerusalemnak fel eppiteserül,
 azért

azért mondotta: Zach. 1. 16. *Még tertiem az Ierusalem városához kegyelmesen, az en házam meg építetik abban, es ki nyitatik azonn a mérő linea. Ismet, vers. 17. Még az en városim felet-igen bővölködni fognak sok jokkal, minekutanna az Ur Siont meg vigasztallya, es Ierusalemet hozzá vessi. Zach. 8. 14. 15. Mikeppen el gondoltam vala, hogy veszedelmet hozzak rátok, mikor a ti Atyáitok engemet haragra ingerlettek vala, azt mondgya az seregeknek Ura, es meg nem bantam. Azonkeppen megh térvén el gondoltam, hogy Ierusalemmel jól tegyék es Iudával: Ne fellyetek. Ezekre nevezven, mivel a romlás es püstulas Istennek igaz itéletiből vagyón az bűnökert, es ismet, a romlásból való felépülés is azon Istentől vagyón az ő irgalmaságabol, az Ker. embernek tísti ez: hogy látvan valamely országban, tartományon, Városban es falun az Ur bősű állásából hármazot romlásst es püstulasst, egyedül Istenhez folyamodgyék es ő nekíesedezzek az romlásból való felépülésst, mikeppen cselekedtenek imé az Judda hív mararadeki az ő siralmas romlásokbá azért mondottak. *Eleve nits meg minket, &c.* Így Jeremias is az Chaldeusok által lett püstulasában Judanak Thren.*

§. 21. Uyjits meg Uram à mi napinkat mint vala régi időben. Mikeppen Daniel-is azon romlásban, azt mondá, Dan. 9. 17. *Halgasd meg mi Istenünk az te fogadnak könyörgeset es Imádsagát, es világosíts meg az te orcsadat à te Szentuarionmodon, mely el pusztított, az Urert.*

Ma imé lattyuk semeinkel mikeppen à mi gonoszságinkert es haladatlan-ságinkert fel lobbant az Istennek haragja mi ellenünk, az Ur haragjából gerjedet rettenetes tűz miat mikeppen meg romlot seggeny Várasunk, annyira, hogy ezennel el fog pusztulni teltyeslegesen. Az Urtul vagyó ez mindē kecség-nelkül à mi bűneinkert, Az Ur orvosolhattya meg azt egyedül, ó esendesítheti le az ifonyu tűzgyuladafokat, ó eppithei meg Várasunkat ez hallatlan rolasból. No annakokaert ó neki esedezzünk búntelen, ó eldte óncsúk ki à mi hiveinkert, es fel emelt soval mondgyuk az hivekkel: *Uram, eleveníts meg minket, &c. Vessük-c eanek valami hasznat:* Az hivek esedezésekben így solnak: *Uram teríts meg minket, es meghabadulunk. Istennek hivei, mi-is hidgyúk el,*

el, hogy ez mi mostani romlásunkban való könyörgésünk és fohazkokasunk nem lehen fogatlan, hanem az által hatás. Ugye-
 ken és nyugalmas nom lehen, mig nem el közelget, és
 meg nem sünik migh nem meg halgattya az Isten. Syr.
 35. 18. 19. Es megh felel az Ur arra mi nekünk, hogy meg szabadítson minket, iwe ez
 ő kegyes igireti szerint, Psal. 50. 15. *Hiv engemet segítségre a te Borongattatásodnak idején, és en megh szabadítottak tegedet, és így mi-is az hív-
 veknek remen-segek szerint megh szabadulunk,*
 meg szabadulunk a sok inségből, meg szabadul Várasunk ez rettenetes romlásból és pusztulásból, megh szabadulunk bizonyoson, mert az mi Istenünk, ki igaz íté-
 letiből ez siralmas pusztulásra bocsátott minket, irgalmasságából Atyai jó sokasá-
 sá szerint barátságban-is megh emlékezik irgalmassága-
 rul, Hab. 3. 2. és mint az edes Atya fiain, könyörül mő-
 rayunk, Psal. 103. 13. Es nekünk is azt mőd-
 gya az mi romlásunkból való felépüle-
 sűnkre a mit regen mondott Jerusalemnak
 Zach. 1. 16. *Meg tértem Jerusalembhez, kegyelme-
 sen és ki nyújtatik ő rayta a mérő linea, cap. 2. 4. Je-
 rusalemet kerites nélkül fogják lakni az ő benne való
 embereknek és barmoknak sokasága miatt, En pedig, az*

mondg ya az Ur : lessek ő neki tűz-fal körös-környül, es
dicsősegere lessek ő neki ő közepette.

Hivek meg hallatok mostan, 1.2.3.

A seregeknek Ura Istene kiaz orszago-
kat es Városokat igaz itéletiből meg rő-
tya es el pusztittya, es kegyelmesegeből
ásmet meg eppiti, mi raytunk mostan kő-
nyörüllyön meg, es mivel minket harag-
jaban meg rontot, Városunkat keserve-
sen meg pusztította, az ő kegyelméből ele-
venicsen meg minket, állafson helyünk-
re minket, es meg szabadulunk, meg aba-
dulván pedig az ő kegyelmeseget fiurol
fiura, nemzetsegrül, nemzetsegre nagy
hala-adással magastallyuk es dicsői-
tyúk, Amen. Amen.

X. PRÆDICATIO.

Pfal. 140. v. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

Oltalmaz meg engemet Uram az gonosfoknak kezektől, a kegyetlenektől őriz meg engemet; arrul gondolkodnak hogy labamról el-tántsanak.

Az kevelyek tört vetetnek ennekem és köteleket, hálót vetettek nekem az en ősvenyemre; és ártalmat csináltak nekem.

De en azt mondom az Úrnak: En Istené vagy te. Halgald meg az en könyörgésemet befedet.

Uram Isten, en meg tartasomnak ereje, be fedezted az en fejemet az hadnak napján.

Ne engedgyed, Uram, a mit az gonos ember kíván az ő gonos indulatttyokat ne vigyed elő, hogy ne fuvalkodgyanak fel.

Az kik engemet környül vettek, azoknak ajakoknak mérge borítsa he az ő fejeket.

Szallyon azokra ben: Vesse azokat Isten a tűzben és az veremben, honnet meg ne szabadulnyanak.

AZ Jehovanak ki igaz es a kinek itileti igazak, *Pf.* 119. 127. bölcs tanacsabol es fedhetetlen rendelés.

delesebből, siralmas es kedvetlen állapotok forganak az hiveken ez siralomnak völgyében, kiválteppen ez vilagi istentelenek es kegyetlenek miat, kik felette sokan vannak es az hiveken gyakorta mag erőt-is vesznek, hogy lattatsanak, azokat mint egy be nyelni es meg emezteni. Sokak ez vilagi istentelenek, kik az hiveknek veszedelmekre igyekeznek, ugy hog méltan mondgya David, Psal. 3. 2. 3. *Uram, mely igen megh sokasodtanak az en ellensegim! Mely sokan vannak az en ellenem tamadók! Sokan mondgyak az en lelkem felöl: Nincsen ö neki Saba-dulása az Urul.* Ez vilagi kegyetlenek gyakorta az hiveken annyira el hatalmaznak, hogy lattatsanak azokat mayd mint egy be nyelni es meg emeztetni, mellyet David magan meg tapasztalván, azért mondotta siralmas panaszkodással, Psal. 13. 2. 3. *Uram, miglen felekezzelel en volbam mindeneftül fogvan? Miglen reyted el orcsadat en töllem? Miglen vanacskozom az en lelkemben? keserűségemet napökent miglen tartom sívemben? miglen magasztaltatik fel az en ellensegem en raytam.*

Istennek valasztot fiaí es leanyi, ez mostani időben oly à mi siralmas állapotunk,
 hogy

hogy az mi ellenseginknek sokfogat es az
 mi gonos akaroinknak ellenünk es ray-
 tunk valo dühöseget az mindenek elöte
 kiáltsa: mert ugyan-is, avagy nem sokak
 é az mi ellensegink es gonos akaroink
 avagy nem böfeggel vannak-é kik miné-
 künk romlasunkat somjuhozzák es ohay-
 tyak: avagy nem igyekeznek-é minket
 tellyesfeggel be nyelni es meg emeztenis:
 Oh bátor ez ne volna így, de oh jay, bi-
 zonyara feletteb igaz dolog az, mint imé
 az hitetleneknek minden felöl reánk va-
 lo agyarkodasa, a rettenetes égesnek gyu-
 ladozo taploja es az hallatlan inség mely
 raytunk forog, meg mutattya. De mivel
 vannak nekünk közönseges el fordult el-
 lensegink-is kik vakmerő megh-általko-
 dással es meg dühödöt vakmerőséggel a-
 karnak minket rontani es mi bennünk az
 Istennek Anyasent-egyházat es az Ur-
 nak igaz tiszteletit le nyomni es el tapod-
 ni, azokra nevezve ez siralmas állapotban
 mit kellyen cselekednünk, es könyörge-
 sünkben Istenül mit kellyön kevannunk,

arra akarom az híveket a fel vett igekből meg tanítani.

Engedgyed seregeknek Ura Istenem, hogy ebben is a te dicsőséged sorogjon előttünk, és az te Anyaszentegyházadnak idvéssége és megmaradása, Amen.

NEgy dolgokat jegyeztem meg ide fellyeb, mellyekert ez mostani siralmas állapotunkban méltó mi nekünk Debreczen lakosinak Isten előtt buzgóságon könyörögnünk esedeznünk, ugyanint, 1. 2. 3. 4. Ezeknek hármarul értetünk ez ideigh, mostan értünk az negyedikről is.

A mi begeny es nagy inség alá vett tet Várasunknak mostani siralmas romlásának idejen, azt mondtam ide fel, hogy negyedber minekünk Isten előtt esedeznünk kell a mi reánk törő hitetlen elleseginken az bossu-álló Istennek bossu-állásaert, ki azt mondotta Deut. 32. 35. *Enyim az bossu-állás es a fizetes, mikor ideje leszen.* Méltó dolog! Mert imé lattuk azt bemeinkel, a mi ellensegink es vér-sopo gonoszkároink, minemű nagy dühösseggel vannak ellenünk, titkon es nyilván követfűnak

nak es tanatskoznak azon hogy minket
 tellyesleggel el vesetsenek azt mondvan
 az Izrael ellenséggel, Pfal. 83. 5. *Iertek-el,*
vesetsük-el ezeket, hogy ne legyen nemzetseg, es ne ne-
veztessek többé az Izraelnek neve, ez vegre imé
 ottan ottan tűzes fersámokat reytenek
 házainkbá azoknak vipera erkölcsű csin-
 kusi, es tűzet gyutanak Várasunkban na-
 ponkent, mellyel házainkat haylekinkat
 hamuvá porrá akarjak tenoi, es ha lehet-
 seges Várasunkat pustasagra, magunkat
 buydosagra akarnak jutatni. Uram ke-
 gyelmes Atyánk, ne engedd ezt ő nekik
 ennyire! ezt pedig cselekefik nem egye-
 bert, hanem Ker. hitünkert vallásunkert,
 mellyet az mi romlásunk által akarnának
 el nyomni, kik ellen bizonyara méltó mi-
 nekünk Isten előt esedeznünk, kerven ő-
 tet azon, hogy azoknak dühöségektől
 az Ur oltalmazzon minket, az ő igaz iti-
 letiből, az Jehova méltatlan cselekedete-
 kert azokon állyon bossút, mikeppen cse-
 lekedet David az fel vett könyörgesében
 az ő ellenségi ellen, es az mellyet lassunk

L

mi-is

mi-is az tanúságerit, à melyben, summa
serint David esedezik Istennek.

I. Az ő ellensegitül valo oltalomert, vers. 5. 6.

II. Az ő gonosk akaroinak vér-fo-
po bandekoknak el-forditasaert,
vers. 7. 8. 9.

III. Azoknak mëlto bünteretese-
kert. Ezekrül mindenikrül rendel
sollyunk egy egy foval.

A David ez ő Imadsagaban minde-
neknek elötte esedezik Istennek az ő el-
lensegitül valo oltalomert, azért mond-
gya: *Oltalmaz meg engemet, Uram, à gonoskoknak
kezeiktül, &c.* A David itt mind könyörög
Istēnek mind penig ellenseginek vér-fo-
po dühössegeket meg jegyzi. Az ő el-
lēseginak vér-fo-podühöskeüdeseket meg
jegyzi azoknak. 1. Ellensegies gondolat-
tyokból, vagy tanacsokból, mert így söl:
*Arrul gondolkodnak, hogy labomrül el tásítsanak, m. h.
mondana: Uram, vér-fo-pok az en ellen-
segim, kegyetlen igyekezettel vannak
hoz.*

hózzám, eyjel es nappal ellenem tanaes-
 koznak, azt forgattyak elmejekben, sőt
 immar ugyan el-is vegeztek, hogy enge-
 met labomrul le eytlenek es el tapodván
 el veséfsenek. 2. Kegyetlen cselekedé-
 tekéből, melyről vers. 6. ezt mondgya: *A*
kevelyek tört vetettek, &c. Itt hasonla-
 tofsággal el, melyben az ő ellenségit ha-
 sonlittya az erdön járó vadásokhoz es
 madarásokhoz, kik az vadaknak es ma-
 daraknak tört es hálot fokrak meg vetni
 az ősvenyekre, es fokrak járó helyekre,
 mellyekben azokat megh fogván nekik
 prædaut legyenek es eledelül; Igy azt je-
 lenti, hogy az ő ellenségi igen vakmerők
 es csalárdok, kik alattomban olalkodnak,
 ő utannok es minden felől meg töröztek
 őtet, hogy megh foghassak es halalban eyt-
 hessék. Mellyet ő megh ismerven es jól
 tudván azért mindgyarast bebedenek
 kezdetiben esedezik es azt mondgya: *O-*
rtalmaz meg engemet, Úram, &c. Azt ke-
 vannya, hogy az Jehova, ki ő neki oltal-
 ma es gond-viseelője volt eleitül fogván,

ne hadgya es ne adgya őtet ellenseginek kezekben, hanem Atyai oltalmával vegye kőrnnyúl es őrizze őtet hatalmason, hog' ne akadgyon törőkben ellenseginek, es így azoktul meg ne emeztessék.

Továbbá esedezik az ő ellenseginek vér-sopo bándekoknak el forditasaert, de úgy hogy.

I. Az ő Istenben helyhezteret bizodalmat meg jelenti, vers. 7. 8.

II. Kőnyörög meg halgattatasaert vers. 7.

III. Derekas kevanlagat-is kifejezi, vers. 9.

Istenbē helyhezteret bizodalmat meg jelenti mikor így bõll: 1. *De en azt mondom az Urnak: En Istenem vagy te, m. h. mondaná: Nem ketelkedem en semmit az Urban, mert ő neki mindenkor azt merem mondani: En Istenem vagy te, azért mint ennekem Istenem meg halgat es meg h oltalmaz engemet az en ellensegemtől. 2. Uram Isten, en megtartasomnak e.*

nak ereje, befedezzed az en fejemet az hadnak napján, m. h. módans: Uram, Jehova Isten, en bizodalommal folyamodom hozzád, mert te ennekē oltalmazó Uram, jó gond-viseelő Istenem, es megh tarto erősegem vagy, ki még az harcson is oltalmaztal engemet, befedezted fejemet az en ellensegimnek fegyvere előt, azért mostan-is el hittem, hogy meg oltalmaz es szabadítas engemet az en ellēsegimnek kezekből. Ez bizodalomtul mint egy fel ebrettetven könyörögh azért f-azt mondgya, vers. 7. Halgassd meg az en könyörgesemnek beszedet, azt kevanya, hogy az Ur ne vesse meg az ő könyörgeset, hanem kegyelmes füleiben vegye es halgassa meg, kegyelmét közöllye ő velle az ő nagy búkfegében. Vegre immár derekas kevanságát-is így jelent ki, vers. 9. Ne engedgyed Uram, a mit a gonos ember kev an az ő gonos: &c. Nezet az istenteleneknek sokosokra, kiknek mikor Isten engedelmeből bándekokbā előmentek vagyon, azonnal fel fuvalkodnak

azt magoknak tulaydonitvan, megh az Isten ellen is fel tattyak bájokat, es dicsekednek azzal, hogy még az Ur is azokat ki nem szabadithattya az ő kezeiből, mint Nebucud-nezar monda az három Ifjaknak, Dan. 3. 18. Ezt forgattya azert itt David könyörgeseben, es azt kevannya, hogy az Ur az ő ellenseginek kevansagokat es gonosb sandekokat ne engedgye veghez vinni, hogy valamikeppen azok kevelysegből meg ne bantsak az Istennek dicsőséget es az Jehovat meg ne káromlyak!

Vegezetre David azonn esedezik Istennek, hogy mint igaz Isten az ő ellensegin állyon melto bossut, melrül keftöt mond, I. 10. *A kik engemet környül vettek, azoknak ajakoknak mérge bevitsa be az ő fejeket.* Az mérgen erti a veszedelmet, mellyet az ő ellensegi az ő rágalmazó ajakoknak mérgevel berzettek vala ő neki, minden felől meg környekezven őt: azt kevannya azert, hogy azon mereg es vesedelem mellyet ő neki keftettek volt állyon az ő fejekre es boritsa el őket örök veszedelmek-

re, amaz igazságnak regulája érint, Sap.
 11. 17. Valami által valaki vétkezik ugyan azon által
 kell meg büntettetni, mellyet fel vért David
 mondotta az ő ellenfeiről, Psal. 7. 15. 16.
 17. Iméhamisságot gondol, haborságra igyekezik, es
 hejabanvalóságot cselekedik. Vermet afoot es mellyen a-
 sta azt ő maga eseti a veremben, mellyet afoot. Fordul
 az ő munkája ő maga sejere, es az ő tetejere sal mindē
 ő alnoksága. 11. v. 11. Szalbyon azokra sēn: Vesse azo-
 kat az Isten a tűzben, etc. Az tűzön, es ver-
 men, ert rettenetes veszedelmet, es latta-
 tik azt kevanni Istentől hogy az ő ellen-
 fegi mivel megh terhetetlenek, tűz miat
 ugy veszenek el mint Sodomá es Gomorrhá el
 veszet az egből leballot kénköves tűz-által, Gen. 19. 24.
 25. egybem pillantásban, Thren. 4. 6. Es verē-
 ben eszenek nem különbben mint az földtől
 el nyelettetenek Dathan es Abiram es kik Corebe va-
 lanak. Num. 16. 32. Ez legyen elég az i-
 geknek meg vilagosításarul.

T A N U S Á G.

Az Isten Atyaszentegyházának es
 annak igaz tagjainak dülhöt ellenfeji el-
 len az hivek méltan esedeznek Istennek.
 Az Ur Christus mondása Math. 5. 42. 43.
 Mondom ti nektek: Szeressetek ellenfeiteket, aldgya-
 nek

sok a kik titeket atkoznak, jól tegyetek azokkal a kik titeket gyűlölnék, Imatkozzatok azokert a kik titeket haborgatnak es kergetnek, hogy legyetek a ti menyzei Atya-
 toknak fia, ki az ő napjai sel tamasztja mind a gonosbokra mind az jókra, es essét ad mind az igazaknak mind az hamissaknak. E' bebedebē Urük mivel kevā-
 nya mi tölünk a mi ellēseginknek berete-
 tit, gonosb akaroinkertvalo esedezeset, hog'
 hogy alhat meg ez tanusag: Igen-is meg,
 mert az Christus tanitasa nez es tartozik
 a magunkra nezendō ellensegekre, kiken
 nem kel mi nekünk bōsbūt-állanunk ma-
 gunktul, melyre nezve az Apostol Rom.
 12. 19. 20. 21. Magatokert bōsbūt ne allyatok, se-
 relmesim, hanem adgyatok helt az Isten bōsbūt-állasa-
 nak, mert meg nagyon irva: Enyim az bōsbūt-allas-
 en meg szizetek, azt mondgya az Ur: Azert ha ehezik a
 se ellenseged, adgy ennyi, ha samjuhozik adgy innya:
 mert ha ezt miveled az ő fejere tüzet göyteß. Ne gyö-
 zetteßel meg a gonosstul, hanem inkább az gonosst joval
 gyözd meg. A' tanusag penig bol az hívek-
 nek ollyaten ellensegirül, kik ugy ellen-
 segi azoknak hogy azokban üldöznek az
 Istent, es az ő bent tisteletit akarják el-
 nyomni, kik ellen bizonyara melto Isten-
 nek esedezni, mert azt lattatik az Ur pa-

rancsolni à minden napi Imadságban, mi-
 dőn azt hatta hogy így könyörögjünk :
Mi Atyánk, ki vagy az Mennyegeben, Iöjjon el az te
országod. Math. 6. 9. 10. Melyben be fog-
 laltatik az Isten országának az Anyasent-
 egyháznak, melynek tagjai az hivek,
 büntetése, mely szolgál az Isten orszá-
 nak előmőntere. Szolgál továbbá az I-
 sten dicsőségre, hogy afféle el-fajult i-
 stentelenek meg büntetetsenek az Isten
 igazsága berint mivel à ki az öveit bantya az I-
 stennek seme sennyet piszkallya. *Zach. 2. 8.* Mely-
 re nevezten imé à David latvan, azt hogy
 az ő ellēsegi őtet üldözvé es kergetven I-
 sten ellen tamadnak, es az ő rendelēset,
 melyből őtet Izrael kirallyává kenettete
 vala Samuel által, *1. Sam. 16. 13.* piszkal-
 lyak, esfedezik azok ellen, es kevannya I-
 stentül, hogy őtet oltalmazza meg azok-
 nak vér-sopo igyekezetektül es azokat
 erdemlet büntetessekkel büntesse meg, a-
 zert mōdgya: *Oltalmaz meg engemet, &c*

Kerded: itt Az Isten ellēsegi ellen I-
 matkozvan, Mit kell mi nekünk Istenül

esfedezesünkben kernünk : A Davidnak
 meg hallot könyörgeséből sepen esünk-
 ben vehettyük. Könyörgenünk kell. I.
 Hogy az *Izraelnek őrizője, ki né búnyadoz es nem
 aluszik*, Pfal. 121. 4. az mi ellenséginknek
 vér-sopo sándekoktól, öldözö kezeztül
 es kegyetlensegektül őrizzen es oltal-
 mazzon, Igy imé David : *Oltalmaz meg en-
 gemet, &c.* II. Hogy az mi Istenünk meg
 halgassa könyörgesünket, es megtartvan
 bennünket ne engedgye, hogy az mi go-
 nos akaróink az ő vérrel raytekozo ke-
 vanságokat es kegyetlen sándekokat veg-
 hez vihessek mi raytunk, mikeppen imé,
 vers. 7. 9. *En Istenem vagy te, halgasd meg az en
 könyörgösemnek beszedet, ne engedgyed Uram a mit
 a gonosz ember kevan, &c.* III. Hogy a mi meg
 általkodot ellenséginkre, kik meg terhe-
 tetlenek es tellyességgel arra adtak mago-
 kat, hogy a mi rontasunkban az Istennek
 tiszteletit kisébitsek, az igaz Ur büsu-
 állasat terjesse-ki, ne szenvedgye el go-
 noslagokat, hanem modot talalvan ben-
 ne büntesse meg őket, azért mondgya, is-
 met, vers. 10. 11. *Az kik engemet kárnyúl vettek*
azok

azoknak ajakoknak, &c. Így Asaphis, Pſal. 79. 6. 7. Iſten, öncs ki à te haragodat az nepekre, kik tege-
det nem ismernek, es az orſzagokra, mellyek az te neve-
det ſegitſegül nem hiyyak. Mert az Iakobot meg öttek es
az ő haylekat el puſtitottak, verſ. 10. 12. Legyen nyil-
van minden nepek elöt à mi ſemeink lattara az te ſol-
gardert valo boſſſu allasod. Es ſizes meg à mi ellenſe-
ginknek kebeleiben herkeppen à ſidalomert, mellyel il-
lettek tegedet Uram.

Iſtennek hivei, nincsen titokban az,
hogy minekünk ſok iſtentelen ellenſegink
es gonos akaroink vannak, kiknek elle-
nünk valo gonos ſándekokat, à mi öſve-
nyinkre meg vetett töröket es halojokat
mutogattyak à ſok túzes ſerſámok es ab-
bol ottan ottan fel lobbant gerjedezeſek,
es Várafunknak alkalmas reſenek hamu-
vá es porrá valo lete. Ezek tellyeſſeg-
gel nekünk dúhóttenek, ugy penig, hogy
az Iſtennek-is kinek mi ſajáti vagyunk,
ellenſegi leven, el akarjak ez ſep Ecce-
ſiajat az Urnak rontani, No azert bizo-
nyara mëlto es illendő minekünk azok-el-
len Daviddal eſedeznünk, mëlto ſün-
ten azt kevannunk, hogy az Ur oſtalmaz-
zon megh minket az ő vér-ſopo ſán-
dekotk.

kóktul, azért mondgyuk: *Oltalmaz meg min-
 ket Uram az gonosbaknak kezektől, &c.* Hogy az
 Ur ne engedgye, hogy az ő kevanfago-
 kat mi raytunk veghez vehessek, így föl-
 lunk: *Ne engedgyed Uram a mit az gonos ember
 kevan, &c.* Hogy az Ur őket erdemlet bün-
 rétesekkel megh büntesse azért így föl-
 lyunk, *A kik minket környül vettek azoknak ajakok-
 nak mérge buritsa-be fejeket, &c.* Ezeket ke-
 gyeseu veghez viven vessük-é valami
 hasznat? David aláb, vers. 13. 14. azt
 mondgya: *Bizonytal tudom, hogy az Isten a nyo-
 morultnak pörít fel vessi, es a segenyert bosszút áll. Az
 igazak pedig a te nevedet dicsirik, es az igazak lakoz-
 nak az te orcsad elöt.* Ez lehen haszna a mi Isté-
 hez nyujtot fohazkodásinknak! Bizo-
 nyos dolog az, hogy az Jehova Isten, ki-
 nek mi tulajdoni lét immár szerelmes fiaí
 vagyunk az Jesus Christusban, minden
 gonos akaróink ellen fel vessi pörünket,
 es mivel meg nyomorodot segenyek va-
 gyunk bosszút áll azokon mi erettünk,
 minket pedig azoknak vér-sópo fände-
 kóktul megh oltalmazvan azt cselekeksi,
 hogy az igazakkal az ő orcsaja elöt la-
 kozz;

kozunk, es az ő nevet dicsirjük, aldigyuk
es magasztaljuk.

Igy meg ertők Hivék, 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, ki mi nekünk-is Iste-
nünk, es à mi meg tartasunknak ereje, ki
még az mi fejünket be fedezte à vesede-
lemnek napjan, azért kegyelmesen vigya-
zoz mi reánk, őrizzen es oltalmazzon
minket à mi ellenségeinknek gonos bände-
kottul es kegyetlensegektül, ne enged-
gye hogy gonos gondolattyokat raytunk
veghez vihessék, sőt mi erettünk bös fut-
álvan mioket hatalmason tarszon meg,
hóg az ő szabaditasaban őrvédezven az ő
nagy nevet dicsirhessük es tisztelhessük
mind örökkön örökke, Amen.

Amen.

XI. PRÆDICATIO.

Thren. 2. 19. 20.

Kely fel, kialts eyjel első alomkor, &c.

Postoli mondás, Rom. 8. 26.

A Lelek segelli a mi erőtelenségünk, mert mit kellyen kernünk, a mint kelene nem tudgyuk, de az Lelek esedezik mi erettünk, meg mondhatatlan szóhazkodásokkal. Szollot ez őp mondásbā mind az emberi erőtelenségről, mind penig annak meg orvoslo segedelmerül. Az emberi erőtelenség, oh bizonyára sokakban, ki mutattya magát, es a többi közöt az Istenhez valo könyörgésekben, mellyekben mint az Apostol mondotta, mi emberek a mellyeket Istentül kellene kernünk a mint kell nem tudgyuk, nem tudgyuk, mert mi valami jonak még csak meg gondolására-is mi magunktul alkalmasok nem vagyunk, ugy mint magunktul, hanem hogy alkalmasok vagyunk, Istentül vagyunk. 2. Cor. 3. 5. Honnet vagyunk azért ez erőtelenségnek meg orvoslása? Meg mondgya: A Lelektül, ki az Istennek lelke, kit ki bocsatot a mi szívünkben, ki által azt kialtyuk: *Abba, az az, édes Atyánk,*

Atyánk, ki minden jó dolgokat cselekeſſik az ő ede-
 nyiben oſtogat van az ő ajandekit kiválteppen min-
 deneknek, à mint akarja. 1. Cor. 12. 11. kirúl azé
 mondgya: hogy ſegelli à mi erőtelenſegúnket es eſede-
 zik mi erettünk ki beſelbetellen ſohazkodafokkal, az
 az, elő ſegit minket à mi erőtelenſegúnk-
 ben es meg tanit az ő ajandeki által, hog
 az mellyeket meg akarunk nyerni Iſten-
 tül könyörgéſünkben tudgyuk azokat jól
 kerni, es azokert eſedezzünk Iſtennek
 beſő ſivbeli buzgo ki-mondhataatlan fo-
 hazkodafokkal. Ez moſtani ſiralmas rom-
 laſában ſegeny Várafunknak meg tanul-
 tuk ide fel, az Jeremiaſnak tapats adafa-
 bol, hogy minekünk nem csak ſirankoz-
 nunk kell à mi bűneinken es bűneinknek
 büntetéſén, hanem egy ſer ſ-mind búkfeg
 Iſtennek eſedeznünk ez ſomoro állapot
 ſerint kiválteppen, az Iſtennek kegyel-
 mejert, haragjanak rollunk el forditaſa-
 ert, ſegeny Várafunknak moſtani romla-
 ſabol valo fel eppüleſejert es reánk törő
 hitetlen ellenſeginken az Úrnak boſſu-
 állafaert. Ekkeppen azért tudgyuk im-
 már Várafunknak javara mit kellyen ne-
 künk

künk Istentől kernünk, de az mi erőte-
lensegünk es gyarlófagink miat igen ne-
hez meg tudnunk, azokat mikeppen kel-
lyen kernünk Istentől, bűkseg annakoka-
ert, hogy azt az bñt Lelek segedelme ál-
tal meg tanullyuk. Mivel penig az bñt
Leleknek munkalkodása vagy on rend be-
riót ma az Istennek könyveböl való bñp
tanítások által, azért azt mondom, hogy
azt megh tanulhattuk à fel vet es ide fel
meg is magyarázot bebediböl az Jeremi-
ásnak, es en mostan arra tanítlak meg ti-
teket.

*Az bñt Lelek Isten bñlyon bé mostan-is az mi bñ-
veinkben es ajandekival segellye erőtelenségünket hogy
ez-is legyen idvességesen, Amen.*

AZ könyörges es Istenhez való esede-
zes, mivel bűksegeskeppen meg ke-
vantatik mi túlnk ez mostani siralmas i-
dőben, hogy az mi könyörgesinkben va-
lamikeppen Isten es az ő akarattya ellen
meg ne esünk, bñltam ide fellyebarrul,
Kinek előtte es Micsoda hasznos jognak
megh nyeresejert kell mi nekünk esedez-
nünk? Mostan az követkőzik: Mikep-
pen

pen kell Istennek esedeznünk? Erről er-
csünk mostan rövideden.

Felső tanításinkban meg jegyzet rend-
ferint az immár a kérdés: A' meg hallo-
hasnos jótért, mikeppen kell mi nekünk
Istennek könyörgenünk? Nem terjesz-
tem messze beszédemet, hanem azt mon-
dom: Könyörgenünk kell mi nekünk ez
siralmas romlásban.

I. Bölcsen es okoson.

II. Alazatoson. III. Szüntelen.

IV. Tellyes bizodalommal.

V. Hűségelen. Ezeket rend fe-
rint tanúságokban adom az hivek e-
leiben.

I. TAN. Bölcsé es okoson kel a Ker-
embernek esedezni, es könyörgeni az ő
siralmas állapottyában Isten előtt. Az
emberek között sokan könyörögnek go-
rombául es estelenül, kiknek kevaságok
fűstben megyen mint azoknak, kikről
sint Jakab, Jac. 4. 2. 3. *Kevaltok valami dol-*
got, de azért ugyan nincsen, nagy sórgalmatosággal i-
gyekertek, de ugyan nem kaphattátok, tusakodtok es
harcol-

harcsoltok, de ugyan nem nyerhetitek meg, annakoka-
 ert, mert nem keritek Istentul, keritek es nem vessitek el,
 mert nem jol keritek, azert melto bolcsen es o-
 koson könyörögni annak, à ki azt akarja
 hogy könyörgese fogadatos legyen, es
 meg nyerje azt à mit kevan: Bölcsen es
 okoson könyörög penigh az à ki az kő-
 nyörgesnek törvény serint valo csellyat
 fel talallya, es ahhoz igazgattya minden
 foházkodasit. Kictoda az? Az Jehova
 Isten egyedül, ki maga azt modotta, Deut.
 6. 13. *Az te Uradat Istenedet imadgyad, es csak ne-
 ki szolgaly, Psal. 50. 15. Hiy engemet segitsegre az te
 szorongattatasodnak idejen, es en meg szabaditlak tege-
 det.* Erre nezven Jeremias ingatyan az Ju-
 da maradokit az ő siralmas állapottyok-
 ban valo esedezesre nem csak azt mond-
 gya: *Oh Sion leanyanak kő fala, kely fel es
 kialts első alomkor, hanem azt-is eleikben
 adgya kihez kiálcsanak, azert mondgya:
 Önts ki az te szivedet mint az vizet az Ur
 elöt: Ismet, Emeld fel az te kezeidet ő hoz-
 za, mellyekkel őstékelli őket, hogy az
 Jehovahoz bocsassak fel Imadsagokat, ő
 neki könyörögjenek az ő siralmas romla-
 fokban.*

sokban. Istennek hívei, mostan, ha valaha bizonyára könyörgésnek ideje vagyō, es mēlto hogy bölcsen es igen okoson könyörögjünk, hogy az mi kiáltásunk haszontalan es hejaban valo ne legyen. Ne kiáltunk azért bolondulā reghi pogányokkal azoknak, ā kik nem Istenek; ne esedezzünk ā Pápistakkal az megh holt szenteknek, hanem az Jeremias tanatsa szerint az Iehova-elöt öncsük-kisbűveinket, ő hozzá emeljük kezeinket, ō neki esedezzünk Daviddal, Psal. 10. 1. Uram, miért állasz tavuly? Miért reyled el magadat kelletekorā ā mi nyomorúságinkban? Daniellel, Dan. 9. 18. 19. Haycsad en Istenem az te süleidet, es halgas-meg, nyisd meg ā te szemeidet, es tekints meg az mi pusztulásinkat, es ez Varasť, mely az te nevedrül neveztetik. Mert nem az mi igazságunknak bizodalmanban vettyük elődhen ā mi könyörgésünket, hanem az te nagy irgalmasságodban valo bizodalombā. Urā halgas meg, Urā legy kegyelmes, Urā legy figyelmetes, es ne kesedelmezzel en Istenem, mert ā te nevedrül neveztetik ā te Varasod, es az te neped. Effele könyörges nem fog haszontalan lenni, mert lehetetlen, az hogy kedves ne legyen Isten elöt az Jesus Christ⁹ által holot mint Chrysostronus hom. 13. in Matth. oper.

imperf. t. 3. mondotta: *Sicut thymiana bene confectum hominem odorantem delectant: Sic oratio justis suavis est ante Deum,* az az, Mikeppen az jól kebitetett jó fagu füst gyönyörkötteti az embert ki azt faggollya, akkeppen az igaznak könyörgése gyönyörűleges Istennek előtte, az honnet David-is, Psal. 34. 16. 18. *Az Urnak szemei az igazakon, es az ő fülei azoknak kiáltásokon. Az igazak kiáltanak es az Ur meghallgatja, es minden ő nyomoruságokból meg szabadítja őket.*

II. TANUSÁG.

Alázatosan kell az hiveknek a siralmas állapotban Istennek könyörögni. Az alázatosság minden dolgokban, az Istennek előtte *ki mindeneknek felette meltságas Ur es nagy Király minden isteneknek felette, Psal. 95. 3-igen kedves es kellemetes, azért mondgya David, Psal. 51. 19. Az Isten előtt kedves aldozat a töredelmes lelek a töredelmes es alázatos szívét nem utallja meg; maga-is az Ur, Esai. 66. 2. Arra tekintek a ki szegény es töredelmes szívű, es a ki az en beszedemet rettegi. Így az könyörgésekben-is az alázatosságra néz az Ur, az alázatos könyörgés kedves ő előtte, mint Gregori-*

dotta az könyörgő embernek: *Carene extol-
las te in oratione. Oratio n. humiliantis se penetrat nu-
bes.* El távoztasd, hogy könyörgésedben
magadat fel ne magasztaljad, mert a ma-
gat meg alázo hív embernek könyörgése
halsogattya meg az fellegeket. Hadgyunk
hatra azért mi-is minden negedtsegeket
es kevelysegeket a mi könyörgésünkben,
ugy nem vettetik nem utaltatik meg Istē-
tül az mi esedezésünk. Abraham esedez-
ven Istennek a Sodomának meg marada-
saert, alázatoson azt mondgya vala Gen.
18. 27. *Imé most kevanek szólni az en Uramnak, no-
ha por es hamu vagyok.* Nem vete meg az Úr
alázatos kevanlát, sőt oly kedvesen ve-
ve, hog ha tíz igazak találtak vala abban késs va-
la azoknak kedvezni, ver/ 32. A Publicanus az
Úr házához imatkozni fel meoven aláza-
toságból távoly alla, semeit az egre sem emele, ha-
nem mellyet ver ven azt mondgya vala: *Isten, legy ke-
gyelmes ennekem bűnösnek.* Megh halgattatek az
Úrtul es házához meg igazulvan mene, nem ugy mint
az negedes Phariseus, Luc. 18. 13. 14. Tanul-
lyunk mi-is ma ezektül es kiáltsunk az
Úrhoz de töredelmes lelekkel es kegyes
aláza-

alázatossággal, mely az Ur előtt kedves aldo-
zat és jó allatúságot gyánant, Pfal. 141. 2. lehen,
es meg nyerjük az Urul à mit kívánunk,
mint Syracides módgya, Syr. 35. 19. Az ala-
zatos embernek könyörgése általában az fellegen es nyu-
galmas nem lehen, miglen el közelget, es meg nem sü-
nik mig nem meg halgattya azt az Isten.

III. T A N U S A G.

Szűntelenül kell az hiveknek az Isten
könyörgésekkel forgalmaztatniok. Az
Isteni szolgálathoz à mint hogy utalatos I-
stennel elötte à tunyaság es restseg, azon-
keppen igen kedves es kellemetes az se-
renység es à szűntelen való buzgóság, mel-
lyet kíván az Ur Abrahamtul, Gen. 17.
1. *En vagyok az erős mindenható Isten, jary en előt-
tem szűntelen, es legyalbatatos, mely dicsírtetik*
Enochban, Gen. 5. 24. *Az Enoch mivel szűn-
telen Istennel jár vala, nem találtatek sobul, mert az I-
sten félragada ötet.* Az Isteni szolgálathoz mi-
vel pedig nem utolsó része az könyörgés
es az Ur nevének segítségül való hívása,
abban is Isten előtt kedves, nem az rest-
seg tunyaság hanem az serenység es szű-
ntelen való buzgóság, mely áll nem az a-

jakoknak meg bűnes nélkül való zaygasi-
 ban, hanem az elmenek serenysegeben,
 Chrysofomusnak hom. 79. ad popul. An-
 tioc. deorat. t. 4. imez mondása zerint:
*Non in verborum multitudine sed in mentis solertia po-
 ssum est, ut exaudiamur.* Nem az beszédeknek
 soksakaban, hanem az elmenek serenyse-
 geben helyheztetet, hogy meg halgat-
 tassunk, melyre nevezten az Jeremias, azt
 tanacsolvan à Juda maradékinak hogy az
 Urhoz folyamodgyanak könyörgések-
 kel, az bűnetlen való buzgóságot keván-
 nya tőlők, azért mondgya: *Kialts eyjel
 első alomkor, mellyel azt kevannya, hogy
 akkoron-is megh ne bűnyenek az Isten-
 hez való kiáltástul à mikor nyugalom-
 nak ideje vagyon, es az emberek leg ked-
 vesben szoktak alunni es nyugodni: Az
 Ur Christ? maga-is ezt előnkben adgya ssep pel-
 da beszéddel, hogy mindenkor kell imadkozunk es nem
 kell abban meg restsülnünk, Luc. 18. 1. & seq. ezt
 mondvan: Vala egy biro egy neminemü varasban,
 ki az Istent nem séli, es senkit nem bocsúl vala. Vala pe-
 nigh abban az varasban egy özvegy asszonyi-allat,
 melyhöz mene, mondvan: Aty bocsút en erettem az en
 ellenfegeben. Amà penig nem akara sok ideig.* Az
 utan

utan penig monda ö magában: Iollehet az Istent nem
 selem, es senkit nem bocsüllök, Mindazáltal mivel nekő
 bantatomra vagy on ez őz vagy asszonyi-allat, meg sa-
 baditom ötet, hogy süntelen veam jar van ne unta szon
 engemet, Monda penig az Ur: Halljatok mit mond ez
 hamis biro? Az Isten nem all é bossbut az ő valasztot-
 tiert, kik ő-hozza kialtnak eyjel es nappal, ha evettek
 valo bossbu-allasat el halasztya-is? Azt akarta ez-
 zel az Ur hogy süntelen könyörögjünk,
 eyjel es nappal meg ne sünyünk, ha azt
 akarjuk, hogy ő bossbut állyon erettünk
 azokon, kik mi nekünk veszedelmünkre
 igyekeznek, arra ne zve az Apostol-is 1.
 Thes. 5. 17. Süntelen Imatkozzatok, mindenek-
 ben halakat adgyatok, mert ez az Istennek akarattya,
 az Iesus Christus által ti hozzatok; azért Cassiodo-
 rus-is in Psal. 119. vers. 124. In assiduis precibus,
 perseverandum est, & petendi nunquam debet esse fa-
 stidium, quia largitas donatoris non potest habere de-
 fectum. Az süntelen valo esedezésekben
 állhatatosnak kel lenni, es az keresbē nem
 kell unalmasnak lenni, mert soha fogyat-
 kozas nem talaltatik az adakozo Istennek
 bősleges kegyelmében. Mivel azért ma
 veszedelmes állapot forog raytunk, mit-
 den sempillantásbā felünk es rettegünk,

nem tudgyuk honnet micsoda riadás, tűzgyuladás támad romlásunkra, azért az Urnak kemény ítéleti mikeppen meg sünes nélkül vagyon Varásunkban, azonképpen megh sünes nélkül kell Istent farasztanunk eyjel es nappal mig nem megh halgat es kegyelmet közli mi velünk jó voltabol. David azt mondotta, Plal. 55. 17. 18. *En az Istenhez kiáltok, es az Ur meg szabadit engemet. Estve reggel es delben Imatkozom es bollaok, mig ne megh halgatágya az en bomat.* Mi-is ekképpen estve, reggel es delben, az az, süntelenül Imatkozzunk es bollyunk az Urnak mig nem megh halgatya à mi fonkat; Igy bizonyara könyörgesünk foganatos leszen az Ur elôt, hogy Daviddal dicsekedven azt mondgyuk: *Mi az Istenhez kiáltottunk, es az Ur meg szabaditot minket.*

IV. T A N U S Á G.

Tellyes bizodalommal illik az híveknek à nyomorúságokban is Istennek esedezni. Az hit mikeppen kutfeje es búló annya az jószágos cselekedeteknek azonképpen az Isten azt kevannya az embercül es főképpen annak belső velejét es e-

rejet, az Istenben való tökéletes bizodal-
 mat, mely teszi az embert igazan boldog-
 ga, Jer. 17. 7. 8. Boldog az férfiú ki bizik az Ur-
 ban, es kinek az Ur az ö bizodalma. Mert hasonlatos
 a vizek mellett plantaltatot sához, es a ki az folyó viz mel-
 let meg gyökerezik, es ingyen sem erzi mikor el-jö az he-
 seg es leszen az ö levele zöld, a szaraz estendőtül nem
 sél, sem az gyümölcsözestül meg nem sünik. Ez az
 tellyes bizodalom kevantatik meg a kő-
 nyörgésekben-is mivel miat Bernardus
 de inter. Dom. cap. 48. mondotta. *Oratio*
cordis est non labiorū: Neq. n. verba deprecantis De⁹
intendit, sed orantis cor adspicit, az könyörges
 nem az ajakokra hanem a szívre tartozik,
 Mert az Isten nem néz a könyörgőnek
 bebedire, hanem siverre, Inonet imé Jere-
 mias azt mondgya: *Ónts ki a te sivedet az*
Ur elöt, a belső sívbeli indulatot es bizo-
dalmát kevánvan a Sidoktul az ö könyör-
gésekben, azért mondotta Sz. Pál-is, Heb.
4. 16. Tarullyunk bizodalommal az kegyelemnek siki-
hez, hogy irgalmasságot nyerjünk, es kegyelmet talál-
lyunk, az alkalmas időben való segitsegre. Ez siral-
 mas sorsban azért mit használ a mi sájunk-
 nak kiáltása es ajakainknak zaygása: Sem-
 mit sem, mert az Ur azt kiáltya, Es. 1. 15.

Ha ugyan sok szóval imatkoztok-is, meg nem halgatlak. Mivel azért szívvel kevan az Ur, Prov. 23. 26. Szerelmes fiam, adgyad nekem az te szivedet, azért szívvel szívünknek tellyes bizodalmaival könyörögjünk az Urnak, es ámbator bájunkal ne kialcsunk, hanem szívünkkel fohazkodgyunk is, kialtas gyanant lefen az Ur előtt mint a Moyses suhaytasának foganatos volta mutattya, Exod. 14. 15. Igy bizonyoson megh haltattatunk imez bebede serint Augustinusnak serm. 22. ad frat. in Eremo t. 10. *Clamate non solum voce, sed etiam mente, Nam et tacentes ore, mente a. orantes exaudit Dominus.* Kialcsatok nem csak szóval hanem inkább szívvel. Mert az Ur megh halgattya azokat-is a kik bájokkal halgatnak, de elmejekkel könyörögnek, mivel mint David mondotta, Psal. 145. 19. Közel nagyon az Ur mindenkhez, kik ötet segítségül hiyyak, mindenkhez kik ötet tökelltetességgel segítségül hiyyak. Az ötet felöknek akarattyaokat teszi, es azoknak könyörgéseket megh halgattya es őket megh szabadittya.

V. T A N U S A G.

Hivsegesen es álhátatoson kell az híveknek keferésegekben Istennek könyörögni.

rógni. Az igaz Isten az ő bölts tanácsa-
 bol neha még azokat-is meg nem halgat-
 tya à kik ő neki kegyesen könyörögnek.
 Miért? Nem azért mint ha utalná azok-
 nak könyörgéseket, vagy nem akarná az
 kevant jokat megadni, hanem hogy az
 ővei annál buzgobbak, hivebbek es álha-
 tatossabak legyenek az ő könyörgésekbé,
 azért mondotta Chrysothomus hom. 10.
 in Matth. cap. 3. t. 3. *Non vult Deus sua dona
 differre, sed tardius dando quod petimus, instantiam
 orationis nobis indicit.* Az Isten à mi kere-
 sünkben kevant ajandekit el nem mulat-
 tya, hanem kevanlagunkat későbbben bé-
 tellyesítven minket az esedezésre serken-
 get. Miénk azért az, hogy az Chana-
 neával Matth. 15. Akarmely kemény vá-
 last vegyünk-is, akarmint halgasson-is az
 Ur, de azért meg ne bűnyünk, hanem
miserere Domine t. kiálcsunk mig nē meg
 halgat minket es kegyes valast tésen mi-
 nekünk. Ez mostani siralmas állapotunk-
 ban penig mivel eleget kiáltottunk eyjel
 es nappal fohazkodtunk de még az Ur à
 meg

meg halgatast el háláftotta, megh lástuk
 hogy el kezdet jó igyekezetünkben meg
 ne csökönnyünk hanem mind addig esede-
 dezzünk az Urnak míg nem megh halgat,
 mellyet bizonyára meg cselekefik, mert
 mint Bernhardus mondotta: *Quando fidelis
 & humilis & fervens fuerit oratio; cœlum sine dubio
 penetrabit, unde certum est, quod vacua redire non
 possit.* A könyörgés wikor hűleges, alá-
 zatos es buzgo minden ketseg nélkül, az
 egeket megh hálógattya, honnet, bizonyos
 dolog, hogy hálfontalan meg nem terhet,
 az honnet sent Jakab-is, Jac. 5. 16. *Igen
 hasznos az igaznak buzgoságos könyörgése.* Ez öt
 sep. tanuságok berint formalvan könyör-
 gesünket ha Istenhez bocsattjuk esede-
 zesünket, bizonyára minden ketseg nél-
 kül megh halgattatunk es ez Jehová tul-
 kevant jokat meg nyerjük mint követkö-
 zendő prædicationinkban megh halljuk,
 mert arrul szóllok ez után à mi vigasztal-
 tásunkra.

Meg hallok ímez öt dolgokat, 1. 2. 3. 4. 5.

Az Jehova Isten, kinek kavanfaga az,
 hogy

hogy ő előtte bölcsen, alázatosan, süntelen, tellyes bizodalommal es alhatatossaggal könyörögjünk, sent Lelke által segellye a mi erőtelenségünket, hogy ez sent kevanfogat tölthessük, es csak egyedül ő neki nagy alázatosan, megh süntes nélkül, tellyes bizodalommal es alázatossaggal könyörögghessünk es ő tölle kegyelmesen megh halgattatvan kevant kegyelmes áldasiban bőségesen rebesülhessünk, Amen. Amen.

XII. PRÆDICATIO.

Jer. 31. 20.

Avag nem kedves fiam-é nekem az Ephraim? Avagy nem kedvere tartor gyermek-é? Mindazáltal miulta sollottam ő felöle, megh emlekezem ő-rola, azert az en belső tagaim meg indultanak ő-rayta, könyörülvő könyörülők rayta, azt mondgya az Ur.

Z mindé könyörültessegek es vigasztalások Istene, ki még az tűz langh es vizek-közöt-is jelen ragyon az örcével, Es. 43. 2. Minden nap ri-

nap világ végeig. Matth. 28. 20. Soha nem hatta, nem-is hagyta az ő valasztot fiait es leányit vigasztalas nélkül még az siralmas állapotban-is. Innet lőt az, hogy mikor az ő kedves népét az Juda maradékát az ő gonoszságokért kezekben akarna adni az Chaldaeusoknak, még-is profetait küldötte azokhoz mindē nap jo reggel felkelvő es küldven. Jer. 7. 25. kik olyan keserves állapotokban vigasztalnák őket, à kik hogy abban serenyek lennének ugyan eztekelte es serkengette őket Esaias által azt mondvan: *Vigasztallyatok, vigasztallyatok az en népemet, azt mondgya à ti Istentek. Szallyatok az Ierusalemnek kedve szerint valokat es hirdessetek nekik hogy el tölt az ő elrendelt idejek, hogy meg bocsattat az ő bűnök, hogy ketkeppen valójutalmat-is el vőt az Ur kezéből az ő bűnejert. Es. 40. 1. 2.* Ez cselekedetivel az Ur peldát mutatott, sőt inkább parancsolatot adott, minden kegyes folgainak hogy az ő meg keseredet, somoru inseguekben es nyomoruságokban forgo népet vigasztallyak siralmas sorsokban bűnöknek bocsáttatyaival es az Urnak kegyelemre hozzájuk való fordulásaival.

Isten

Istennek hívei, látván ma bemeimmel
 es jól tudván Varasunknak ilyen sómo-
 ru romlását, meg bűncsülhetetlen kárát, es
 lakosának hallatlan felelmet rejtgeferet,
 eyjeli nappali nyughatatlanságot, tistem
 ferint cselekedem en az Ur Jესusnak hí-
 vatalos szolgálja leven ez Ecclesiaban, há
 vigasztalo tanításommal biztatom es báto-
 ritom hívekben meg keseredet, es à nagy
 retteges miat csak meg-nem emeztetett
 sómoru halgatoimat. Mivel penig ez i-
 deig megh mutattam ez siralmas allapot-
 ban mit kellyen cselekednünk, mostan vi-
 gasztalásnak okaert azt jelentem meg: Mi-
 csoda haszna lehen abbeli kegyes cseleke-
 detünknek? Errül akarvan penig follani
 Imadgyuk az vigasztalásnak Istent, hogy
 sent Lelkevel minket mindenekben ve-
 zerellyen es sent igyekezetünket is for-
 ditsa az ő dicsőségere, minékünk penigh
 hathato vigasztalásunkra, Amen.

EGynehány Prædicatiókban megh er-
 tettük ez ideiglen, hogy Varasunk-
 nak mostani siralmas allapottyaban az Je-

remias tanaes-adafa ferint.

I. Sirnunk kell mi nekünk es kesereg-
nünk.

II. Buzgóságoson kell könyörögnünk.

Meg hallottak azokhoz tartozo dolgo-
kat-is. Es immár csak az vagy on hatra,
hogy folyunk abbeli kegyes cselekedet-
tinknek hafnos es foganatos voltarul-is.
Arrul-is hívek, töllem egynehany fep
tanitasokat hallotok, mellyekben elő sám-
lalom a mi Isten előt bűneinken es bűne-
ink büntetésin valo siralminknak es Isten-
hez nyujtot esedezesinknek hafnos gyű-
möléseit. Mellyek azok? Im azokat-is,
egy egy soval le irom.

I. Az Istennek raytunk megh kö-
nyörülése, Ier. 31. 20.

II. Az mi keserves siralminknak
el törése, Esai. 25. 8. 9.

III. Az mi buzgo könyörgésünk-
nek kegyelmes megh halgattatása, Es.
65. 24.

IV. Az

beli locufokbol leſen ennekutanna
tanitafuok rend-ſerint.

Moſt laſſuk az elſöt keves beſeddel.

Elſő jeles háſon, mely követi az Jere-
miás tanacs-adafa ſerint à mi moſtani ſi-
ralmas romlafunkbã valo keſerűſeginket,
ſiralmainkat es buzgo eſedezeſünket, nem
egyeb à mint mondam, hanem az Iſten-
nek raytunk megh könyörűleſe; Könyör-
űletelſegét az Ur ha valaha valakihez,
bizonyara eleggè meg mutata az ő nepe-
hez az Izraelhez, mikeppen azt ő maga
imé à fel vet ígekben igen ſepen magab-
tal, à mellyeket az tanuſagnak kedveért
mélto meg latnunk. Abban penig à Pro-
feta megh jegyzí ez gyönyörűſeges ige-
retnek ſerzò okat, mikor beſedenek utol-
lyan azt mondgya: *azt mondgya az Jeho-
va: Az Jehovanak beſedenek mondgya
ezt ki ötet el hitta vala az Profetai tiſtre,
es ő neki azt mondotta volt Jer. 1. 7. Va-
lamellyeket en parancsolok teneked azokat megh mond-
gyad.* Ez Jehovanak mivel Auguſtinus
mondafa ſerint medit. cap. 39. t. 9. *pro-
prium*

prium est misereri semper & parcere tulya-
 dona az könyörülethez es kedvezes mi-
 vel ö irgalmas es kegyelmes, kesedelmes az haragra
 es igen kegyelmes, nem mind örökre feddödik, es nem
 tartya meg mind örökre az ö haragjat. Nem az mi bi-
 neink szerint cselekeßik mi velünk, es nem fizet minc-
 künk a mi alnokságink szerint. Mikeppen könyörül az
 Atya az ö fiain, azonkeppen könyörül az ötet felökön,
 Psal. 103. 8. & seq. azért könyörülethe-
 get mutattya az ö nepehez, azért mon-
 dotta az Jeremiás-által: *Avagy nem kedves
 siame nekem az Ephraim? Avagy nem kedvere, &c.*
 Mely bebedeben az Jehova kettöt foglal-
 be, I. Az Izraelnek az ö könyörülethe-
 gere valo méltatlanságot. II. Ahoz noha
 méltatlanhoz az ö könyörülő kegyel-
 messeget.

Az Izraelnek Isten könyörülethe-
 gere valo méltatlanságarul keserves panas-
 sal ö maga az Jehova így szól: *Avagy nem
 kedves siame nekem az Ephraim? avagy nem kedvere
 tartot gyermeke? Az bötüben csak így vagyon:
 An filius preciosus mihi Ephraim? An filius oblecta-
 tionum? Avagy dragalatos fiuc nekem az
 Ephraim? Avagy gyönyörkötteteknek
 magzattya-é? Nyilván valo dolog, hogy*

à Tudósok küzzül nemelleyek nevezten az felső 18. 19. versekre, azt itülik, hogy itt az Ur ez hathato kerdezkedessel azt állattya, hogy az Ephraim kedves es gyönyörűseges ő előttte, kire méltan terjesztü az ő kegyelmet es könyörületességet, m. h. így follana: A' sok nyomoruságok között kicsoda itülné hogy kedves volna az Ephraim en előtttem? Bizonyara igen kedves es gyönyörűseges magzat, azért örömezt könyörülők rajta, hogy megharcsam őtet. Ez magyarázatot az ő helyen hagyvan, azt mondom, hogy itt az Ur panaszkodik az Izraelnek az ő könyörületességere-valo méltatlaniságarul. Ugy vagyon az Ur it az Ephraimot módgya ugyan fiúnak amaz frig-kötésre nevezve, mellyet tet vala regen az Atyakkal, Abrahamnak ezt mondvan, Gen. 17. 7. *Ez à te magod között te utannad es en közötttem az örökke valo szövetség, hogy legyenek teneked Istened, es à te maradékidnak te utánad; es így mint egy megengedi hog' az Ephraim az Atyakkal tet régi frig-kötés herint fia, de azért azon sudakozik ha kedves dragalatos fia-e? ha győ:*

ha gyönyörködtesnek magzattya-e? Mely kérdésben ragadálnak ereje vagyó, es azzalazt jelentí, hogy noha az Ephraimot az Atyakban magának válastotta es fiu-is immár az Atyakkal tet fővetsegre nezeve, de méltatlan rófiu, nem méltó hogy à tekozlo fiu bebede ferint, Luc. 15. 19. többbe fiunak hívattassék es à ki kegyelmét vegye az Urnak; mellyet az Urmas hasonlato ssaggal így mondor ki ezen Profeta által, Jer. 2. 21. 22. 23. En plantaltalak vala tegedet, ugymint valástot szőlöt, es mindeneskül igaz es hív magot. Mi módon változtal azért idegen szőlő vesszőre? Mert ha magadat jaleirrommal megmosnad-is, szappannal sejerítsed-is magadat, mindazáltal jegyeztetve vagyon à te alnok sagod en előttem. Mi módon mondhatnad nem undokitattam meg? Lásd meg à te utaidat, es gondold meg te mit cselekedtel? Te olyan vagy mint az gyors nősten Teve, mely az ő utáiban széllyel folyat, olyan vagy mint az pusztaboz szőke nősteny Samar, mely az o kevan sága ferint szabadójár széllyel, mellyet à bujalkodásnak alkalmatos sagatul kicsoda tartozathatna-meg? melyben m. h. így follót volna: Te Izrael nekem kedves válastot szőlőm voltal, de el-fajultal, es akar mint titkollyad undok sagodat mind-

az által à nyilván vagyon en előttem. Így az Ur it mikor azt kerdi: *Avagy dragalatos fíu, &c.* Vallya úgy vagyon azzal, hogy az Ephraim à fríg-kötefre neze, mellyet tet az regi Atyakkal, fíu ugyan, de nem dragalatos nem őtet gyónyórköd-tető fíu, hanem él-fajult roš hitvan fíu, ki őtet csak bossontya, neki mint edes Atyának ellene jár, őtet naponkent haragra ingerli es így méltatlan arra hogy ő velle atyai kegyelmességet közöllye.

Ezt az Ur ebben nem hadgya, hanem David befede berint, Psal. 98. 3. *Meg emlékezven az ő jo voltarul es az Izrael harához- való tökelleteffegerül, noha méltatlanokhoz az ő kegyelmességre, mindazáltal könyörülő kegyelmét mutattya hozzájok, az melyrül rend-berint hármat mond, I. Mindazáltal miulta szollottam ő felöle, megh emlékezem ő rolla.* Ez igeket akar mint faggassak ket-felè es magyarázzák mások, en azokrul azt mődom; hogy azokban az Ur azt jelenti, hogy az miultatul fogva ő az Izrael felöl sot tet es kegyelmét ajánlotta ő neki, hog őtet megh nem rontya, el nem vesti, ha-

nem

nem oltalmazó kegyelmevel be fedezi, az után né ohatta, hanem meg emlekezett őrolla, és látván meg terefét, melyről állott, vers. 18. 19. el vegezte magában hogy meg kegyelmezzé ő nekie, és haragjából el hánt büntetefet rollok el fordítsa amaz ő kegyellege berint, melyről azt mōdotta, Jer. 18. 7. 8. *Ha álllok valamely nép es ország ellen, hogy ki-gyomlalom, meg rontom es el vesstem egy bémpillantásban. Ha meg tér az gonoffagból a nép az mely ellen álllok, en is meg bbanom a gonofst, mellyet el vegeztem vala, hogy ő-velle cselekedném.* Mely kegyelme az Ephraimhoz honnet legyē meg jelenti mindgyarast, azért mondgya.

II. *Azért az en belső tagaim meg indultanak ő rayta.* Mások az bōtūt így fordittyak: *sonuerunt viscera super eum,* meg zendültének az en belső rebeim ő rayta, vagy mint Tremellius: *Idcirco perstrepunt viscera mea propter eum,* annakokaert zörögnek vagy fel háborodvan zōngenek az en belső rebeim ő-erette. Az halhatatlan es meg foghatatlan Istenrűl, ki Lelek, Joh. 4. 24. kemény befedez, melyben ő neki belső rebe es tagok tulaydonittatnak, de nem tulaydon keppen, hanem emberi mod berint ez állasbaa mi hoz-

zánk sabja az Ur magat, es azt jelenti, hogy oly belső buzgo es ki befelhetetlő indulattal vagyon az Izraelhez mint az ędes Atya es Anya sokot lenni az ő ędes magzattyához, kihez oly szeretettel gerjedez, hogy könyörületellegeböl mindenekben javára igyekezzek ő neki, azért mondgya, *III. Könyörülven könyörülök rayta,* vagy mint Tremellius: *omni no miserebor ejus* egy átallyabon meg könyörülök rayta, azt jelenti, hogy oly buzgo indulattal indult az Izraelhez, hogy ugyan lehetetlen dolog legyen, hogy megh ne bánnya őtet, azért az noha méltatlan az ő kegyelmere, mint *el fajult siu*, *Esaia 1. 2.* mindazáltal seme elől elnem veti tellyesleggel hanem meg könyörül rayta, hogy jól tegyen velle az ő irgalmassagabol. Ez az igek értelme.

T A N U S A G.

A^o kegyelmes Isten, az ő kegyelmere méltatlan embereken-is sokot könyörülni kegyelmesen. A^o minden kegyelemnek Atya, kegyelmét közlőtte vala re-
gen

gen az emberrel, midõn õtet az õ kepere es hasonlatosságára teremté Gen. 1. 27. es minden kezének munkáin õtet Urra téré, tisztességgel es dicsőséggel megh ajandékozvan õtet, Psal 8. 6. 7. de az õ Istenhez valo engedetlensegevel az Urnak kegyelmé mellõl el-esek feát Pálnak imé beéde berint Rom. 3. 23. Mindnyajan vétkezének es az Istennek dicsősége mellõl el marattanak, Elia 59. 2. Az mi alnokságink tessnek különbseget Isten közöt es miközöttünk. Igy leven az dolog a nagy irgalmassagu Ur, Exod. 34. 6. es mivelõ nalla böseges a kegyelmesség es irgalmassagh, Psal. 130. 7. kegyelmét közli annakokaert még az méltatlanokkal is, es mikor vesedelembe forganak is könyörülven könyörülök raytok, hogy megh szabadítsa õket azokbol, mellyet imé nyilván jelent magaz az Ur, midõn az Ephraimnak az õ kegyelmere valo méltatlanságát megh jegyzi ugyan, mindazáltal az õ könyörülete sseget igéri õ neki, azért mondgya: *Avagy nem kedves fiam-é nekem az Ephraim? avagy. &c.* Mellyet sepen magaztal David, Psal. 103. 8. & seq. *Irgalmas es kegyelmes az Ur, kesedelmes az haragra es igen kegyelmes. Nem mind örökre feddõdik, es nem tartya meg mind örökre az õ haragját, &c.*

Ebben

Ebben az mi mostani siralmas állapotunkban, ha valaha, ma bizonyára mi felette igen bűkölködünk az Jehovának könyörületessege nélkül. De arra mi mel-
 tok vagyunk-e? Bizonyára sokkal mel-
 tobbak az Istennek haragjára es haragja-
 bol bírniazot utolsó büntetefere, hogy
 nem kegyelmere es Atyai könyörületes-
 segere. Mert: A mi bűneinkert, mel-
 lyeket nem csak ez előt cselekedtünk, ha-
 nem ez isonyu romlásban-is őregbittyük
 Istennek bossúsagára es sokaknak megh-
 botrankoztatásokra, mert mi megaláz-
 tuk ugyan magunkat az Ur előt, de nem
 mint a Ninivebeliek az Jonas Prædica-
 tiojára, Jon. 3. 5. hanem mint az Achab
 csak külfő szívöl, 1. Reg. 21. 29. megh-
 ugy-is sokan csak keseritesből; Noha
 így vagyon a dolog mindazáltal az ő ke-
 gyelme fenn vagyon, es noha sokak az mi
 bűneink mindazáltal bővölködik az ő ke-
 gyelme mi hozzánk, kik az Jeremiás ta-
 nácsa szerint valoban közelitünk Istenhez
 szívöl valo megh- teres által Jakab Apo-
 stol-

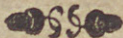
stolnak amaz bebede serint, Jac. 4. 8. Kö-
 zelgesetek az Istenhez, es ő közelget ti hoz-
 zatok. Az Ephraim, mikor sirvan azt
 mondotta volna az Ur elöt, vers. 18. 19.
 Meg vertel Uram engemet, es meg verettetem mint a
 tulok, mely az jármot nem sötta. Terits megh engemet
 es meg térek, mert te vagy azen Uram Istenem. Mert
 minekutanna meg térítettel engemet, meg bantam: es
 minekutanna meg ismertem magamat, vertem az en
 csombomat, meg segyanültem es elpirultam, mert vi-
 seltem az en ifjusagomnak gyalazattyat, azonnal az
 Ur neki meg felelven azt mondotta, *Avagy
 nem kedves siame nekem az Ephraim? Avagy, &c.*
 Meg vert jay, minket az Ur, meg veret-
 tettünk mint az tulok mely az jármot né
 sötta, ma visellyük mi a mi ifjusagunknak
 gyalazattyat, Oh vayha valoban esünk-
 ben vennök magunkat meg ismernök ma-
 gunkat, meg píruolánk megh segyenle-
 nök magunkat es sirvan az Ur elöt azt
 mondanok: *Terits megh Uram minket es
 meg terünk, mert te vagy a mi Istenünk, bi-
 zonyára a kegyelemre haylando Isten no-
 ha méltatlanok vagyunk az ő kegyelme-
 re, mindazáltal kegyelmét nyujtaná mi
 hozzánk es azt mondaná: Avagy nem
 kedves*

kedves siame nekem, Debreczen lakosa?
 Avagy nem kedves magzate? Mindaztal,
 miulta, &c. David azt mondya, Pſal. 103.
 13. 14. Mikeppen könyörül az atya az ő ſian, azenkep-
 pen könyörül az Ur az őtet felökön, mert ő tudja hogy
 romlando edenyek vagyunk, meg emlékezik rolla hogy
 porbol volok vagyunk. Iſtennek hivei, kik ſel-
 lyük az Urat minékünk-Is edes Atyánk
 az Jehova ug vagyō méltatlanok vagyük
 az ő kegelmere, mindazáltal tudvan azt
 hogy romlando edenyek vagyunk, megh
 emlékezven rolla, hogy porbol valok va-
 gyunk, beſő könyörületelſegre inditra-
 tik mi hozzánk hogy jól tegyen mi ve-
 lünk. à mi ſiralmas romlafunkban. Amã
 kegyes ſereg az puſtában à Christus mel-
 let ehſeget ſenvedven az Ur az ő tanít-
 vanyinak azt mondá, Marc. 8. 2. 3. Keſe-
 rülöm ez ſokafagot es ehſegeken meg e-
 legite őket. Ez ifonyuſagot à Christus
 mellett, az ő neveért ſenvedgyük mi, mert
 az ő igaz vallasaert igyekeznek minket
 ez hallatlan ſűz által à hitetlen emberek
 meg rontani, bizzunk azert az Urban,
 meg keſerül minket, könyörülven könyör-
 rül raytunk, &c

es kegyelmét közli mi velünk à mi saba-
ditatafunkra, mint ez után mag halljuk,
hogy magunkon megtapaftallyuk imez
Salamon mondásának igazságot, Prov. 16.
20. *A' ki bizik az Urban, O ki boldog az!*

Hallok imez dolgokat, 1. 2.

Az Jehova Isten, kinek belső részei
meghindulnak es könyörülven könyörül
az méltatlan fiakon-is, mivel mi méltat-
lan fiak vagyunk, ne tekincse méltatlan-
ságunkat, hanem az ő fiában à Jesus Chri-
stusban kegyelmezzen minékünk es kö-
nyörüllyön raytunk, es az ő kegyelmet
terjesse mi reánk ez siralmas állapotból
valo ki menekedésünkre. *Ő neki dicsőséges
hala-atlas mindörökre, Amen, Amen.*

XIII. P R Æ D I C A T I O.

Esaie 25. 8. 9.

Eltörli az Ur Isten a köny-hullatast minden orcsákról, es az ő nepenek gyalázattya el veszi mind az egész földön. Mert az Ur follor.

Es ezt mondgya a nép akkor: Imé ez mi Istenünk, vártuk őtet es meg tart minket, ez az Isten a kit kívántunk, örüllünk es örvendezzünk az ő szabadításában.

Rgalmas az Isten felette igé, es az őveihez kegyelmet megmutattya bősegesen, mely jó akarattya az bent Irásban sok sepe hasonlatosságokkal ki-jelentette az mellyek között sepe es gyönyörűseges az, hogy magát hasonlittya cdes Atyához es Anyához, imez cdes Iseges befedek fe-rint, Plal. 103. 13. *Mikeppen könyörül az Atya az ő fiaim, azonkeppen könyörül az Ur az őtet felökön, Es. 49. 14. 15. 16. Hogy ha ezt mondgya a Sion: Elhagyot engemet az Ur, es az lehoval el seletkezhet enollá, en azt mondom: Vallyon el seletkezhetik-e az anya az ő kis gyermekéről, hogy ne könyörülljön az ő méhenek*

fiané

fián? Ha azok el seletkeznek-is, en el nem seletkezem. Imé az en kezemre fel irtalak tegedet, es a te kö-salaid sünтелен en előttem sorognak. És bizonyára az Jehova Isten cdes Atya es Anya gyanánt vagyon az öveinek, mint imé dolgokból nyíltan vagyon; I. Az cdes Atya es Anya belső kegyes indulattal es sűbéli buzgosaggal vagyon az ő kedves rayzattyához. Igy az Ur belső buzgosaggal buzog az öveihez, mint felső tanításomban jelentem, azért mondotta: *Avagy nem kedves fiamé nekem, &c.* II. Az cdes Atya es Anya kegyes befedekkel sólnak megh el fajult magzattyoknak-is, es jora akarvan őket vinni cdesdeden intik azokat. Avagy nem így cselekedike az Ur az öveivel, kik erőtelenségből el hajolnak az ő öveiknek kívánságira? Bizonyára akkepven, azért mondotta: Jer. 3. 12. *Tery megh vissza vono Izrael es en el vessem te rollad az en haragomat, mert kegyelmes vagyok en, nem tartok haragot mind örökre. Ezech. 18. 32. Miért halnátok meg Izraelnek hara? Nem gyönyörködöm az halálra valónak halalában. Terjetez megh azért, es ellyetek.*

III. Az cdes Atya es Anya az ő kedves magzattyat silyagszert neha megh

szok.

sokta suytolni, mindazáltal ismet hozzá-
 ja fordul azt öleiben veti es semerül si-
 ralmas köny-hullatásit el törli. Ezt csele-
 kefi à kegyelemnek Attya-is, ugy vagyó
à kiket szeret meg dorgallya, es à kiket fiaiva fogad meg
ostorozza, Heb. 12. 6. mindazáltal visót öket
 kegyelmevel elől es hozzá veti, es meg
 vigasztalvã öket, semekrül köny-hullatáso-
 kat el törli es öket meg örvendezteti hog
 nagy örömmel dicsekedgyenek az ő sa-
 badításaban, mikeppen Esaiás az fel vet
 igekben igen sepen előnkben adgya.
 Hogy azért mi-is mostan az Istennek il-
 lyen edes Atyai indulattyat hozzánk
 meg ismerjük es ez siralmas állapotban
 magunkat azzal vigasztallyuk, bollyunk
 rövideden az igeknek értelmerül es abbol
 à mi köny-hullatásinknak el törleserül.

*Az Iehova Isten mint nekünk edes Atyank es An-
 nyank mostan-is könyörülljön vayunk, es mostani i-
 gyekereztunket-is kegyelmesen baldogitsa, Amen.*

AZ Jeremiás Profetának ide fel megh
 jegyzet tanáts-adásának bizonyos
 hasznait es gyümölcsseit jegyzettem meg
 ide fellyeb. Az elsőül bollyottam, mostan
 à ma-

à másodikról is emlékezem rövideden.

Második háson, mely követi az Jeremiás tanács-adásának kegyes véghez vitetése, mint meg jelentetté nem egyéb, hanem az mi siralmas köny-hullatásainak seméinkről való el töröltetése. Meg hallottuk az Jeremias befedéből, hogy mostan minékünk sirnunk kell à mi bűneinken es bűneinknek büntetésin. Az pedig imánár az kérdés: *Ha azt cselekeßsük kegyesen vesszükbe valami hássnat?* En azt mondom: Igen is, mert az Jehova Isten meg könyörül raytunk es azt à mi köny-hullatásainkat el törli az mi seméinkről, mellyet imé az Esaias Propheta fejen meg jelent az fel vet igekben, midón az Istennek valasztot neperül az Izraelről, avagy inkább az Anyasent-egyháznak igaz tagjairul azt jelenti, hogy az ó sanyarufagokban megh könyörül raytok, köny-hullatásokat semékrül el törli, es à gyalázat alol meg szabaditya, hogy az ó szabadításában es kegyelmességében dicsekedgyenek az ó dicsőségere. Fel tet

cselom érint való tanuságnak okaert laskuk az igeket, mellyekben kettő vagyon.

I. Az Istennek az ő nepevel cselekedendő jó teteménye, vers. 8.

II. Az híveknek azon való halado örvendezések, vers. 9.

Első dolog az fel vet igekben, az Istennek az ő nepevel cselekedendő jó teteménye, mely kettőt foglal be magában.

1. Az hívek siralmának el töröltetése. 2.

Azoknak gyalázattoknak el fordítását.

Az elsőről a Propheta így szól : *Es el törli az Ur Isten a köny-hullatast minden orcsakról.*

Az Isten az ő igaz itéletiből az ő saját fiait es leányit-is keserűsegekre es siralmas állapotra bocsátta gyakorta, melyben azok könyveznek es kesergenek mint Urunk mondotta az ő tanítványinak, Ioh. 16. 20. *Bizony mondom ti nektek: Sirtok es jaygattok ti, az honnet David, Psal. 6. 7. El saradok s. b. az*

kodásimban meg mosom minden eyjel az en ág yamat es köny-hullatásimmal megh öntözöm az en nosolyamat. Psal. 42. 4. Az en köny-hullatásom enneké eyjel nappal kenyérem, midön mondgyak ennekem minden napon: Hol vagyon a te Istened? Ily siralmas állap-

pott yok.

pottyokban az hiveknek, az Isten edes Anya gyanant vagyon, mert mikeppen az edes anya latvan kedves rayzattyanak keferu borongatasat es az miat suru köny-hullatasit kezevel vagy kefkenőjevel lefokta orcsajarul annak köny-hullatasat törteni, azonkeppen az Ur-is az ő hivi- nek el törli köny-hullatasokat, meg vigasztalvan őket síralmokban mind idő ferint ez életben, mind ez élet utan mind örökke. Idő ferint el törli az őveinek köny-hullatasokat, midőn azoknak síralmokat es keferves köny-hullatasokat örökre forditya, azt mondvan nekik, a mit amaz özvegynék monda az Naim kapujánál mikor sírankoznek eggyetlen eggyenek halálan, Luc. 7. 13. *Ne síry,* es fiát az halalbol fel taramá. El törli pedig ez élet utan mind örökke mikor azokat ki sabbadittya minden keferusegekből, es azo cselekefi hogy soha többé őket bánat es keferusegh ne illesse, melyrül, Apoc. 21. 4. *El töröl az Isten minden köny-hullatást az ő szemekrül, es az halal többé nem leszen, sem az keferuseggel való síras, sem kiáltás, sem semmi saydalom nem leszen többé, mere*

be, mert mind azok el mulnak. Mind ezeket azért egyben foglallya az Profeta mikor azt mondgya: *El törli az Isten a köny-hullatast minden semekrül.*

Továbbá a másodikról így szól: *Es az ő nevének gyalazattya el veszi mind az egész földön. Az igaz Isten az őveit nem csak keferű-segre hanem még emberek előtt való gyalazatra-is engedi az ő bölcs tanacsabol, melyrül panabolkodással boldnak az hivek, Psal 80. 6. 7. Seregeknek Istene, meg elegitetted az te nepedet siralmas kenyerral, es siralmas italt adts ő nekik nagy mertekkel. Adtal minket sidalomra a mi somszedisaginknak es az mi ellenjegink csusolnak minket, Psal. 44. 14. 15. 16. 17. Isten, vetettel minket sidalmassagra az mi somszedinknak, meg csusolásra es nevetésre a mi környülünk valoknak. Vetettel minket példabeszedül az poganyoknak, es fő csusolásra minden nemzetsegeknek. Az en gyalazatom naponkent előtté vagyon, es az en orcának pironfaga elboritot engemet. Innet mondott az Apostol magarul es az több Apostolokrul, 1. Cor. 4. 10. & seqq. Mi löttünk csudaja ez vilagnak es az Angyaloknak es az embereknek. Mi bolondok vagyunk az Christusert, erötelenek es gyalazatosok, sidalommal illettünk, haborusagot szenvedünk, gyalaztatunk, ez vilagnak sőprei letünk es el vetteti allatok mind ez ideig, mely*

gya.

gyalazatos sorsban az Isten ugyan nem hadgya el az öveit hanem teajok forgalmatos gondot visel, hogy az Profeta beszede berint mind az egeß földön elforditsa rollok azö gyalazattyokat, annyira hog mint a Bölcs írja, Sap. 5. 1. & seq. az igaz ember nagy bizodalommal meg-allyon azok-elöt kik otet nyomorgattak es az kik meg vetettek azö munkajokat, kik azt lat van meg habarodnak nagy felelemmel es almélkodással azö meg tartatafan, es ezt mondgyak ö magokban meg terven, es sohazkodnak azö lelkeknek sorongattatási miatt. Ez az, a kit mi regenten tartunk vala gyalazatnak es közönseges csusfnak. Mi balgatagok ennek eletet boldogsagnak tartjuk vala, es azö ki mulaszt gyalazatosnak. Imé mimodon samlaltatot az Isten fia-i-közzé es az szentek közöt örökseget vet.

Ezek az Urnak jo tetemenyi, mellyeknek be tellyesedeseben hogy senki ne ketelkednék az Profeta mindgyarast utanna tefi: Mert az Ur szolloc, mellyel azt jelenti hog a mit ö mond az híveknek köny hullatafoknak el töröiteteserül es gyalazattyoknak el forditafarul bizonyosan meg leben, be tellyesedik, mert az mondasá a Jehovanak, kibel nincsen változás, nincsen az változásnak még csak árnye-

ka-ís, Jac. 1. 17. Es az ki nem olyan mint az ember hogy hazudgyon, nem olyan mint az embernek fia, hogy el változtassa igiretit, hanem a mit bol meg cseleketi, es az mit mond veghez viszi, Num. 23. 19.

Masodik dolog az igekben az hiveknek az meg nevezet jo tetemenyiert valo hala-ado örvendezések, melyrül így bol, vers. 9. *Es ezt mondgya, az nep akkor: Ime a mi Istenünk, &c.* Az nepen ertetnek az Istennek választot fiai es leányi, kiknek az Ur igireti sertat semekrül eltörli köny-hullatafokat, es el fordittyá gyalázattyokat, kik ily kegyelmes jo tetemenyet magokon latvan, hala-adafsal fognak örvendezni hivekben es örömökben sájokkal azt mondgyak: *Ime mi Istenünk, vartuk ötet, &c.* Mely örvendözö befelekben, 1. Vallast tesnek az Jehováru, ötet kialtván oly Isteneknek, kit nagy kevanfaggal vártanak es a ki el jöt alkalmas idöben az ő meg tartatafokra. 2. Az ő hivekbeli örömökrül bollandak, mert azt mondgyak, hogy ők kegyessen örülnek
es ör.

es örvezdenek az ő Isteneknek meg szabadításában, melytől viseltetven ugyan serkengetik egymást az Urnak szabadításában való örvezdesre. Ez az Esaiás vigasztalo befeje.

T A N U S A G.

Az hivek mikor Isten előtt sirnak es keseregnek, az Ur el törli siralmokat, el fordítja gyalázattokat, hogy az ő szabadításában hala-adással örvezzenek. Ez siralomnak völgyében minden embereknek siralmas az élet, ha azt életnek szabad mondanom, holot Euripides in Alceste azt mondotta: ὁ βίος, ἔβιος ἀληθῶς, ἀλλὰ συμφορᾶ. Ez élet igazan nem élet, hanem nyomoruság, Siralmas, mivel nagy nyomoruság rendeltetett minden embernek, es neheziga vette az Adámnak fiaira, az ő annyok méhetül fogva mig meg térnek az ő annyokhoz a földben, Syr 40. 1. az ember nyomoruságokra sülettetik mint az madar a repülésre, Job. 5. 7. az ember, mint Solon mōdotta Croesus Király-előt Herodotusnal, lib. 1. p. 38. totum quod est, calamitas est, tellyesleggel valami, nem egyeb, hanem

nyomorúság, az ember életének *stintem à leg ja-
va-is* munka es fáradság, P^{sal.} 90. 10. Mineko-
kaert az hivek, mint regen az Izrael fiaí
à p^ustaban, eleget sirankoznak es kefe-
regnek es iszonyu gyalazatokat szenved-
nek, mellyekben csak ez vigasztalások,
hogy az könyörületességnek Istene *édes*
Atya es Anya gyanánt levent ő nekik, az
ő szemekrűl el törli köny-hullatafokat es
gyalazattyyokat el fordittya, hogy azok
latvan magokon az Istennek Atyái ke-
gyelmét őtet hala-adással dicsirjek, ald-
gyak es magastallyak, es szívbeli öröm-
mel örvendezzenek az ő szabadításában,
melyrűl *bol imé* az Jeremias vigasztalo
beséddel: *Az Ur Isten el törli à köny-hul-
latást, &c.* Idvőzítők-is az ő tapitványi-
nak Joh. 16. 20. 21. 22. Bizony bizony mondom
tinektek: *Sirtok ti es jaygattok, ez világ penig örűl, ti so-
morkodtok, de à ti keserűsegtek örömré fordul.* Az asz-
sönyi-allat mikor *szul* saydalma vagyon, mert eljöt az ő
oraja, de mikor on *szűl* az ő gyermeket az után nem em-
lekezik meg az ő saydalmarűl, mert örűl hogy ember
születet ez vilagra. *Tinektek-is most keserűsegtek va-
gyon, de ismét meg latlak titeket es örűlni fog az ti szű-
vetek, es à ti örömeteket senki el nem vessi ti tölleitek.*

Ezt

Ezt pedig az Ur veghez viszi az övein.

I. Ez életben, mikor őket az ő siralmas állapottyokból meg szabadítja, es megörvédezteci, mint regé Davidit meg vigasztalá, mikor buydosásból hazájában meghozá, es az ő népé Kirallya tetete, es így siralmat el törle, melyrül mondotta vala, Psal. 56. 9. *Uram, az en buydosásimnak számot jolt tudod, az en köny-búllatásimat a te tömlödben raktad, a vagy nem tudnadé azoknak számot?*

II. Ez élet után, mikor ez siralomnak völgyéből őket ki vesi es be viszi amà tökelletes boldogságban, melyben Augustinus bebede serint, Manual. cap. 7. t. 9. *Lesseu, gaudium sine mœrore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine langvore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione & beatitudo sine calamitate,* az az, öröm keserűség nélkül, nyugalom fáradságos munka nélkül, meltság retteges nélkül, gazdagság kár nélkül, egessege lankadás nélkül, bősege fogyatkozás nélkül, élet halál nélkül, állando boldogság romlás nélkül, es boldogság minden nyomoruság nélkül, mellyekben az

hívek

hívek nagy dicsekedéssel azt mondgyák Daviddal, Pfal. 116. 8. 9. Uram, megh szabadítottad az en lelkemet az halaltul, az en szememet az könyhullatastul. Iarok az Urnak orcsaja elöt az elöknek földében. Pfal. 30. 12. 13. Fordítottad Isten az en siralmimat örömré, levetetted az en gyász ruhámat es beövedzedtel engemet örömmel. Ennekokaert enekelteneked az en lelkem, es nem vestegel, en Istenem örökre dicsirlek tegedet.

Debreczeni kegyes hívek, à mi állapotunk elegendé siralmas mostan, mellyön méltó mi nekünk sirnunk, méltó hogy à mi könyhullatastoknak vize le folyjon à mi orcsákon eyjel es nappal, mivel sokak az mi bűneink, sokak bűneinknek büntetési es oly nehezék hogy ha azok Istennek irgalmasságabol meg nem bűnnek, az Ur haragjának keménysége miat meg emésztetünk ezennel tellyelsséggel, mely ellen az à vigasztalás, hogy vagyon mi nekünk edes Atyánk Istenünk az egekben, ki edes atyai indulattal vagyon hozzánk, ki könyörülven könyörül raytunk, es el törli az mi orcsánkrul könyhullatastokat, el veszi gyalázatunkat, hogy haladással dicsirjük őtet, es hível örvendezünk

zúnk az ő szabadításában. Az kis Ismael mikoron buydosnek à Paran pustajában es keservefen sírna à nagy bómjúság miat mennyiſer gondollyatok hivek, hogy Haggár az ő annyi törtelte el köny-hullatásig miglen azt mondana: *Nem akarom latni mikor az gyermek meghal.* Gen. 21. 15. 16. Az Jehova ki edes Anyaiſſivel vagyon mi hozzánk, Esa. 49. 16. lattya az mi síralminkat, es mint Haggár Ismaelt nem hágy el minket, hanem velünk leven az halál völgye arnyekában-is, Psal. 23. 4. el törtli síralmas köny-hullatásinkat, hogy meg tartsen minket. Az Jehova Izraelről Pharahonak azt mondotta, Exod. 4. 22. *En ſiam es en első ſülöttem az Izrael,* melyre nevezve az Izrael à pustában az ő sanyarúsági közöt valamennyiſer síra ő elötte mind annyisor kegyelmesen tekintette őtet hog síralmokat el törtlene vigasztalási val es szabadításival. Hivek, mi is ez hatalmas Urnak amàſserelmesben Ephes. 1. 6. az Jesus Chistusban *hit által ſiai vagyunk,* Gal. 3. 26. Ő neki első ſülötti vagyunk, azért valamikor sírunk es kesergünk

fergünk ő előtte à mi siralminkat eleiben
 vébi köny-hullatafinkat tömlőjeben tebi,
 es könyörülven könyörül raytunk, megh
 vigasztal es meg szabadit minket. Az I-
 stennek háva, Pfal. 12. 6. *Az nyomorultaknak*
puftitatasokert es az segenyeknek sohazkodasokert
mindgyarast fel kelek, meg szabaditom azokat, kik tör-
ben eytettek. Imé mi nyomorultak vagyunk,
 es segenyek, jay törben eytettek minket,
 nagy az romlás puftulás mi raytunk, jay
 csak sohazkodunk es sirunk, Miert nem
 kelne fel az Ur? miert nem szabaditana
 meg minket? Mivel az Ur à meg nyomorított-
 nak fel magasztalás, es idejekoran valo segitsege az nyo-
 morusagokban, Pfal. 9. 10. Lehetetlen dolog
 hogy el mulassa à mi könyörgesünket, es
 meg ne tekincse kegyelmesen az mi nyo-
 morusaginkat, minekokaert Atyai keppé
 el törli az mi köny-hullatafinkat, el for-
 dittyá gyalazatunkat, hog meg szabadul-
 van örvendezzünk az ő szabaditasaban es
 azt mondgyuk: Imé ez à mi Istenünk, vartuk ö-
 tet es meg tartot minket. Ez az Isten à kit vartunk, ö-
 rüllyünk es örvendezzünk az ő szabaditasaban.

Meg hallok mostan-is, 1. 2.

A' min.

A minden vigasztalásoknak Attya, ki az öveinek kegyelmesen gyalázattyaokat el fordította, köny-hullatafokat el törli, mivel mi elég gyalázatban vagyunk, az siralmas sors miat, köny-hullatafink bőfeggel folynak alá orcsankon, könyörüllyőn raytunk, minden gyalázatinkat fordítsa el, siralminkat idő berint es örökke töröllye el hogy az ő szabaditásban örvendezven, őtet hala-adással Istenünknek es szabaditonknak valhassuk, es mind örökke dicsirheffük, Amen, Amen.

XIV. PRÆDICATIO.

Esaie 65. 24.

Minekelőtte kialtanának en megh halgatom, még mikor folnának, en meg-hallom.

Z keferűlegnek haylekaban es halat árnyekaanak völgyebē nincsen egy-is az Adám rayzati közzül, kiket nemzet az ő kepere es hasonlatossagara, mint Sethrül soll Moyses, Gen. 5. 3. à ki üres volna sorongá-

rongatásoktól es nyomorúságoktól, annyira, hogy Augustinus, serm. 31. ad frat. in eremo. t. 10. azt merete mondani: *Dicant omnes, loquantur cuncti, surgat venerabilis pater Adam cum omnibus filiis suis & uno ore loquantur: Num in hac vita gaudium habuerint sine dolore, pax sine discordia, quietem sine metu, sanitatem sine infirmitate, lumen sine tenebris, panem sine dolore, risum sine fletu?* az az, Szollyanak noba mindenek, es mondgyak meg, kellyen fel amà tífteletes Atya az Adam, minden magzatival es egy fájjal jelentsek meg: Ha volte ez életben örömök fáydalom nélkül, bekefegek háborúság nélkül, nyugodalmok felelem nélkül, egessegek gyengeség nélkül, világosságok homály nélkül, kenyerék bánat nélkül es nevetsegek sírás nélkül & m. h. mondaná. Senki külömbet némondhat. Hallottam nemellyeket hogy dicsekedtenek, életékbe betegseget megfejek fajásat-is nem szenvedtek, Polycrates Sámjufok Kirallyarul írja Strábo lib. 14. Hogy életében semmi bút kárt nemvállot, hané drága aray gyűrűjét-is, melyet a vegre hajítot volt az tengerben, hogy

hogy azon mint kedves jószágban valamē-
 nyire bánykodhatnak, fakácsa egy kony-
 hajára vétetet halnak gyomrában meg ta-
 lalta, hogy azon-is ne fomorkodnek. Így
 leven a dolog, en bizonynal nem hihe-
 tem sőt nem-is kell hinni, hogy ezek ki-
 csinysegekről fogva valami kedvetlense-
 get nem szenvedtek volna, noha azt a bol-
 dog ferenceses állapotra nevezve csak igen
 kicsinyek sőt ugyan semminek tartottak.
 Nem kell hinni azt mondom, Miért
 Mert akar mit mondgyanak az emberek
 magok felől bizonyára igen igaz a mit
 mondott Moyses, Psal. 90. 10. *Az ember gle-*
tenek sinton az leg' java-is munka es faratsag. Sy-
raidés, Syr. 40. 1. Nagy nyomorusagh rendelettet
minden embernek, es nehez iga vettetet az Adamnak
fiaira, &c. mellyet eheben veven, igen iga-
 zan módotta Gregori° Náziánzenus lib.
de extrem. hom. vilit. t. 2. Vita hæc plus
molestiæ quam voluptatis habet, ez élet in-
káb bővölkedik nehelsegekkel mint gyö-
nyörűsegekkel. Igazan Seneca-is Epist.
99. Si arumnas, labores et pericula à vita demas e-
tiam in longissima vita minimum est quod vivitur az

az. Ez életből ha ki fogod, az nyomorúságokat, faratságokat es veszedelmeket az embernek még hosszú életében is igen kicsiny hagyatik, mellyet jól t volna. Ily siralmas állapotban, az híveknek tisztekvallyon micsoda? A könyörgés bizonyára mint az Ur maga kegyelme, Pál. 50. 15. *Hiv engemet segítségre à te szorongattatásodnak idején, es en meg szabadultak tegedet.* Mely könyörgés hogy Isten előtt hasonlatlan ne legyen, hanem az Urul kegyelmesen meghalgattassék azt adga maga az Ur előttben az felvet ígekben, à melyrül akarok en is mostan tanitást tenni, az mi vigasztaltatásunkra. Az könyörülő Ur halgassa meg mostan is kegyelmesen könyörgésünket, es cselekedgyek velünk minden idvőseges dolgokat, Amen.

MEgértők két tanításunkban, hogy az Jeremiás tanács-adása szerint, ha ez mi mostani siralmas állapotunkba kegyesen sirunk Isten előtt az mi bűneinken es bűneinknek büntetésin, es buzgóságoson könyörgünk Istennek abbéli kegyes cselekedetünket imez háfnok követik, ugy-

mint, t. 2.

mint 1. 2. Mostan az harmadik háson kö-
vetkezik. Ercsünk mostan arrul keves
besédekkel.

Harmadik dragalatos háson a mi felső
megh jegyzet kegyes cselekedetünknek
veghez vitetesenek né egyéb, hané az mi
mostani siralmas könyörgésünknek megh
halgattatása. Az Jeremiás a Juda mara-
dekít az ő romlásokban így tanácsla: *Kely-
fel, kialcs eyjel első álomkor, önts ki mint az vizet a te
szivedet az Ur elöt, emeld fel az te kezeidet hozzá, ezt
mondvā: Uram, lásd meg es tekincs meg kívül cseleked-
tel ilyen keppen?* Ennek magyarázattyabol
meg tanultuk azt, hogy ez mi mostani si-
ralmas állapotunkban bűntelen kell kö-
nyörgésünk es esedeznünk az mi Iste-
nünknek, minekoksért immár a kérdés az
itt: *Az mi kegyes es buzgó könyörge-
sünk fogantatos leszen-e az mi Istenünk-
nek tekinteti elöt?* Az Jehova Isten ő
maga imé elő beséddel felel meg ez ker-
desre az Esaiás által, mikor ez besédeben
oly kegyelmét igeri az őveinek, hogy
oly bizonyoson megh halgattya azoknak
kiáltásokat, hogy még könyörgések elöt-

is kevéfagokat jól tudgya es kevé azoknak
megh halgatására es be tellyesítesere , **z**-
zert mondgya: Minekelőtte kiáltanának,
&c. Csudalatos es gyönyörűseges igire-
te ez Istennek, melyből vigasztalo tanusá-
gunknak meg jegyzeséért, Lassuk 1. Az
Isten abban mit iger az hiveknek : 2. Mi-
kor visí veghez azt az ő igeretit : Mel-
lyeknek megh értese biztat minket à mi
mostani keserves könyörgesünknek meg
halgattatása felől.

Elő kérdés ez val: Az Isten mit iger
à (Elő kérdés ez val: Az Isten mit iger
val: meg hallgat, vagy az ő könyörge-
seknek megh hallását, mert így áll : *En*
meg halgatom en meg hallom, vagy mint
Tremellius: *Ego respondebo, ego exaudiam*,
en meg felelek, en meg hallom. Nincsen
meg jegyzésre melto hathatóság nélkül,
hogy az Jehova Isten bolvan az ő hivi-
nek könyörgesének megh halgattatásarul
azt mondgya meg kettőztetett bebeddel,
En En, mellyel meg jelentí hogy mikep-
pen az ő hiveitől azt kevannya hogy **z**
ő sor.

ő Borongattatásokban ötet hívják segítség-
 re, Pfal. 50. 15. Akkeppen egyedül ő az,
 à ki azoknak könyörgéseket meg halgat-
 tya, hogy őket nyomorúságokból meg h
 szabadítsa imez mondasá berint Davidnak
 Pfal. 145. 18. 19. Közel vagyon az Ur mindenek-
 hez, kik ötet segítségül hívják, mindenekhez kik ötet tö-
 kellestességgel segítségül hívják. Az ötet felőknek aka-
 rattyokat teszi, azoknak könyörgéseket meg-halgattya
 es őket meg szabadította, azt mondgya azért: En
 meg halgatom, es meg hallom. A vegheretlen
 Isten halgatást hallást tulajdonit ő magá-
 nak, de nem tulajdonkeppen, mert no-
 ha à füleket ő plantalta es hall ő, Pfal. 94.
 9. mindazáltal ő neki fülei nincsenek
 mint az embereknek es egyéb hallo te-
 stes állatoknak, es mikor az Irás ő neki
 füleket tulajdonit es hallást, azzal nem
 azt akarja jelenteni hogy az Isten effele
 külfü testi fülekkel hallyon es ertsen, ha-
 nem érti azon az Istennek hathato ere-
 jet, mellyel mint mindeneknek tudója
 es által lato Istene jól tudgya es érti az
 őveinek minden könyörgéseket es meg
 sívbeli foházkodásokat es suhaytasokat.

hatalmat-is jól tudgya mit tésen, mikor azért ezt mondgya hogy az öveinek *kialtasokat es szollasokat halgattya es hallya*, azaz azt jelenti hogy azoknak kegyes kevanlagokat jól erti tudgya es meg felel azoknak kegyelmesen be-teltyesitven azoknak kereseket es minden javaival azokat be-teltyesitven imez ő tsep befede serint, mellyet mondot az ötet felő embernek, Psal 91. 14. 15. 16. *Mivelez engemet szeret, meg-sabaditom ötet, fel magasztalom ötet mert izméri nevemet. Segitsegül hivot engemet, meg-halgatom ötet, vellek vagyok haborusagaban, megh-mentem es meg-dicsóitem. Hosszu napokkal betöltöm ötet, es meg-mutatom ő neki az en szabaditasomat.*

Második kérdés ez: Mikor víbi véghez az Isten ezt az ő igiretit? avagy hogy vilagosan folyjak: Az Isten mikor hallya es halgattya megh az ő hiveinek könyörgéseket? megh mondgya az Ur így bolvan: *Minekelötte kialtananak, még mikor szollanának. Szollasról es kialtasról emlekezik, mellyen erti az hiveknek sívből tármazot buzgo fohazkodásokat es könyörgéseket, mellyeket az hivek*

vek gyakorta foval sok kiáltással-is ki-
 lentenek, es az mellyek ha foval nem
 lefnek-is mindazáltal kiáltás gyanant vā-
 nak az Istennek füleiben, mint Moyfes-
 nek példaja mutattya, ki az veres tenger-
 nel látvan az Izraelnek nagy forulását,
 halvan kemény zúgolodását noha nem
 kiált vala, hanem csak síveben foházko-
 dik vala még-is az Ur azt mondta ő neki,
 Exod 14. 15. *Mitkiáltasz hozzám, Szoly az Izra-
 elfiainak, hogy indullyanak el.* Az hiveknek il-
 lyeten buzgo könyörgésekről azt mond-
 gya itt az Ur hogy minekelőtte sívekről
 síjokban mennek es minekelőtte nyel-
 vekkel ki mondanak immár azokat az Ur
 hallya es meg halgattya, az az, jól tud-
 gya es kés azokat be tellyesíteni melyre
 nevezve mondotta Uruak, Matth. 6. 32. *hög*
à mi mennyei Atyánk jól tudja az mellyek nélkül sü-
kölködünk. Matth. 7. 11. ha mi gonoszok leventu-
dunk jó ajandekot adni à mi magzatinknak, mennyivel
inkább ad ő minden jokat azoknak, az kik ő talle kerik.
 Vilagoson azért azt igiri az Ur az ő hi-
 veinek, hogy az ő hozzá-valo kiáltaso-
 kat es kéréseket soha hejában el nem mu-

latta, mert még minelőtte fivéből
 es bájokból ki bocsattak kevanlagokat,
 tudgya mit kevanak ő tölle, es így vel-
 lek azt cselekebi à mi ő neki dicsősege-
 re es azoknak lelki örömökre es idvesse-
 gekre fogal. Ez mind à ket kérdesekre
 való felelet es az igek magyarázattya.

T A N U S A G.

Az kegyelmes Isten mindē ketseg nel-
 kül meg halgattya kegyelmessen az ő hi-
 veinek könyörgéseket. Az siralmas es
 kedvetlen állapotban nincsen háfnosab
 ezközé à Ker. embernek az Istéhez nyuj-
 tot kegyes könyörgésnel, mellyet az Ur
 maga kevant, Psal. 50. 15. *Hiv engemet segít-
 segre à te borongattatásodnak idejen. Matth. 7. 7. Ker-
 jetek es meg adatik ti nektek, keressetek es meg találja-
 tok, zörgessetek es meg nyittatik ti nektek; Mincko-
 kaért az hivek ezt halván mikor az nyaralya ray-
 sok vagyon meg keresik ötet ezt mondvan: Iertek eltér-
 jünk vissza az Urhoz, mert ő szaggatot-meg es ő zyo-
 gyit megh minket, megh vert be köti à mi sebeinket,*
 Hos. 5. 15. azért mondgya Esaiás Es. 26.
 16. 17. *Isten az ö nyomorúságokban megh látogatnak
 tegedet, alázatofon könyörgöttek teneked, mikor az te*

ostorod raytunk volna. Mint az nehezes afßsonyi-allat
mikor elközelget az sülesnek ideje saydalmat feüved,
kialt az ő saydalmiban, ugy voltunk te eletted Ur Isten.

Itt ez aránt az hiveknek igen nehez,
hogy az Ur lattatik gyakorta az ó könyör
gesek ellen haragvoni es ó töllök meg tar
toztatni fület hogy meg ne halgassa őket
es mindgyarast megh ne felellyen nekik
esfedezesekre, mellyet nehezen feüved-
ven mondottak az hivek, Psal. 80. 5. Sere-
geknek Istene, meddig haragbol à te nepednek könyör-
gese ellen? David Psal. 22. 2. 3. En Istenem, en I-
stenem, miért battal-el engemet? Miért avorttal el az
en meg tartasomtul, es az en jaygatasmnak beszed-
tul? En Istenem, kialtok mind nap estig, de nem halgats
meg, eyjel-is nincsen nekem vesztegtesem. Ieremias
Thren. 3. 43. 44. Uram, ellenem tamasztottad à te
haragodat es üldoztet minket, meg-öltel es nem kedvez-
tel. Fölyböt vetettel elödben, hogy által ne mennyen te
bozzad à mi Imatsagunk. Igen nehez, ez à mint
mondam, az hiveknek, de azért annak suly
saga miat nem kell tellyesseggel el nyo-
mattatni elméjekben, nem kell hivekben
el faradni mint ha ugyan megh nem hal-
gattatnának Istenül, mert bizonyara
minden ketsegh nélkül à kegyelmes Isten

meg halgattya az ő hiveinek esedezeset, ezért mondgya: *Minekelötte kiáltanak én meghallom, &c.* azt jelenti, hogy mikor az ő hivi esedeznek ő neki megan-nakelötte-is jól tudgya kevanlagokat, erti kereseket es megh felel ő nekik alkal-mas időben es azoknak kevanlagokat cselekeksi es könyörgeseket meg halgattya, hogy őket meg szabadítsa. Psal. 145. 19. mellyet Asaph magán meg czapafalvan azért mondotta, Psal. 77. 2. *Az en szommal az Ur hoz kiáltottam, Az en szommal az Istenhez kiáltottam es meghalgata engemet. Az en nyomoruságónaknapján az Istent meg keresem, az en kezeimet egyjel ki terjesztem, es el nem saradot, mikor az en lelkem vigasztalast nem akarna be venni. Da-vid-is Psal. 34. 5. 6. 7. Megh kerestem az Urat es meghalgatot engemet, es minden rettegesimből megh szabadított engemet. Akik ö reáneznek es ő hozzáfut-nak, azoknak orc sajok meg nem pirulnak. Imé ez a be-geny kiáltot es az Ur megh halgatta ötet, minden ő ha-boruságiból meg szabadította ötet.*

Ha az Ur illyen igen kés az ő hiveinek könyörgéseknek meghalgatásban, miért tehat hogy mindgyarast meg nem felel a-zoknak? Miért hallasztya el gyakorta az ő segitseget? Oka ennek nem egyéb, ha-

nem

nem az ő bölcs es jó tette, mely érint
 noha minekelőtte kiáltanak az ő hívei
 meg halgattya, es minekelőtte szollanak
 meghallya, mindazáltal nem ad kedvek
 érint valaszt nekik. Miert? Nem azért
 mint ha azoknak könyörgéseket nem er-
 tette volna, es azoknak esedezéseket ú-
 taltatna, hanem imez okokra. I. Hogy a-
 azoknak bekezeses türeseket szenvedese-
 ket megh proballya es az kerest által fok-
 tassa őket az ő igajanak viselésere. II.
 Hogy fel indltsa őket az buzgó könyör-
 gesre, mely kedves ő előtt. III. Hogy
 az sokáig valo varakozas által gyakorol-
 van az őveit azoknal az ő jó teremenyit
 annal böcsőletesebekke tegye. Mellyet
 mikor az Ur cselekefik az Ker. ember
 mit cselekedgyek igen fepen meg mutat-
 ta Chrysoftom⁹ mikor hō. de prof. Evāg.
 t. 5. megh szollitvan az Imarkozo embert
 azt mondotta: *Exauditus es, gratias age Deo,
 quod exauditus es. Non exauditus es, persevera, ut
 exaudiaris. Et si differt aliquando Dominus, non id
 odio facit, neq, te aversatur; sed differendo diutius te
 secum servare vult. Sicut patres filios indulgentius amā-*

tes quo illos diutius apud se detinent, quos desides vident, dedita opera, morantur aliquid daturi, az az:
 Meg halgattattal-é, adgy hálat Istennek, hogy megh halgattattal. Nem halgattattal meg, legy álhataros, hogy megh halgattassal. Az meg halgatást ha mikor az Ur el hallástya, nem gyúlólsegből cselekefi azt es azzal tegedet nem útal, de tovább hallástyan tegedet maga mellet akar tartani mint az cdes Atya magzattyat, hogy annal több javait közöllye azzal.

Istennek hivei, oh jay bizonyara siralmas ma à mi állapotunk, melyben mind keservefen sirankozunk, mind penig fűntelen fohazkodunk es könyörgünk az mi Istenünknek. De hol vagyon à meg halgatas? Bizonyara az Ur meg haragut az mi könyörgésünk-ellen, felyhőt vetet eleiben hogy kiáltasunk eleiben ne mennyen, melynek oka à mi gonofsagink es Isten ellen-valo bűneink, melyrűl ha ma elne Esaiás minékűnk meltan moodana, Esaiæ 59. 1. 2. *Imé az Urnak keze nem rövidult meg hogy meg nem szabadithatna, es meg nem siketűltek az ő fülei hogy meg nem halgatna. De az ti hamisfagtok*

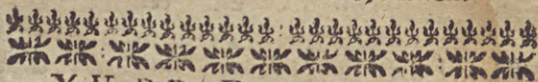
sagtok tettek kölömbseget ti-köztetek es az ti Istenek kö-
 zöt, es az ti büneitek miat reytezet el az ő orcsaja ti e-
 löttetek, hogy meg ne halgatna. Így leuen à do-
 log, avagy ketseghben esünk-é az megh
 halgatás felől? Ha el hadgyuk gonofsa-
 ginkat es az Urhoz tibra sivel megh te-
 rünk es tellyes bizodalommal esedezünk
 ő neki bizonyara minden ketsegh nélkül
 kedvez minékünk, es kegyesen meg hal-
 gatvan könyörgésünket minden irgal-
 malságot közli mi velünk. Az Izrael fi-
 ai mikor az Ægyiptomi inségben kiálta-
 nanak siralmason Istenhez, halljad mit
 mondot az Ur Moysesnek, Exod. 3. 7.
Bizonyyal lattam az en nepemnek nyomoruságot mely
vagyon Ægyiptomban, es az sarcsoltatok miat valo kí-
altasokat meg hallottam es az ő nyomoruságokat megh
tudtam, leballottam azért hogy meg szabadítsam őket.
 Lattya az Ur à mi mostani nyomorusá-
 ginkat, megh halgattya sívbeli foházko-
 dasinkat, es lehetetlen hogy meg ne felel-
 lyen es válassz ne adgyon mi nekünk, meg
 szabadítvan minket alkalmas időben az
 mi sanyaruságinkbol, mert mint Beda
 hom. æstiv. de tempor. t. 7. mondotta:

*Non tardat cœlestis miseri cordia medici, si intenta
 precantium non hasitat nec deficit oratio, az az,*
**Nem kesik a Menyei orvosnak könyö-
 rületesege, ha az könyörgőknek nem
 haboz es meg nem bűnik buzgosagos kö-
 nyörgese. Syracides regen azt mondot-
 ta, Syr. 2. 10. 11. Tekincsetek a regi idökre, es las-
 fatok meg. Vallyon kicsoda segyenült meg a ki az Ur-
 ban bizot? Avagy kicsoda hagyatot el a ki az ő felet-
 meben meg maradot? Avagy kicsoda hitta ötet seget-
 segre es megh utaltatot ö-tölle? Nezzünk mi-is
 ezekre es hidgyúk el bizonyoson, hogy
 ha az Urban bizunk megh nem segyenü-
 lünk, ha az ő feletmeben meg maradunk
 ö-tölle el nem hagyattatunk es ő tölle
 megh nem utaltatunk, ha ötet segít-
 segre hiyjuk; No azert ahöz tarsuk
 magunkat a melyre oktattyá Cæsarius A-
 relatensis hom. 35. Bibliot. SS. t. 7. az ke-
 gyes lelket, mondvan: *O anima, qua intra car-
 nales ac fragiles parietes habitas vigila, ora, pulsa &
 quare. Vigila petendo, ore quærendo, pulsa erogando.
 Vigilanti tibi & petenti dicit Dominus: Ecce adsum,
 & si transieris per ignem, tecum sum, az az, o*
 Kegyes lelek, ki a testnek romlando falai
 közöt lakozol vigyaz, könyörögy, zör-**

zörgés és kereskedgyel. Vigyazz keresekkel, könyörögy buzgó kereséssel és zörgés sőt kívánságokkal. És így tened vigyázonak és könyörgőnek azt mondgya az Ur: Im hol jelen vagyok én, és ha az tűzön által menendés-is teveled vagyok.

Meg értők a két kérdéseket, 1. 2.

Az Jehova Isten, ki figyelmetes az ő hiveinek könyörgésekre, és meghalgatya azokat, még foházkodások és kiáltások előtt-is, mi reánk-is tekintsen kegyelmesen, és siralmas esedezesinket halgassa meg és kegyesen meg felelven minekünk tellyesítse sőt kívánságinkat, mellyere mi-is őtet vífontagsággal dicsőíthessük, mind örökkön örökke, Amen.

XV. PRÆDICATIO.

Esaia 54. 7. 8. 9. 10.

EGy semporantafig hattalak-el tegedet, de az en nagy irgalmasságimba egybé győjtlek tegedet.

Egy kis

Egy kis busulásomban el reytettem vala az en orcsámat te-tőlled egy szem pillantásig. De az en öröke-valo irgalmasságomban könyörültem te ráytad, azt mondgya à te meg válto urad.

Mert binten ugy vagyon ez nekem mint à Noénak ózón-vize, kinek megh esküttem hogy az Noé ózón-vize többé ez földön által nem menne. Azonkeppen meg eskűsem, hogy többé te-reád nem haragbom, es tegedet meg nem feddlek.

Mert az hegyek megh indulnak, es az hal-mok meg rendülnek az en irgalmasságom penigh te-tőlled el nem távozik es az en beke-segemnek fővetsege megh nem tántorobik, azt mondgya à te könyörülő urad.

Yönyörűleges vigasztalásokkal tellyes bebedekkel magasztallya à Királyi Profeta az Istennek az emberekhez való kegyelmeseget ezt mondvan,

Pfal. 103. 8. & seq. Irgalmas es kegyelmes az Ur, kesedelmes az haragra es igen kegyelmes. Nem mind öröke feddődik es nem tartya megh mind öröke az ő haragjat. Nem à mi bűneink-berint cselekefik mi velünk es nem fizet mi nekünk à mi alnoktagink-berint, mert mely igen magas az é-h a földtul olyan igen nagy az ő jóvolta az ötet felökhöz. Mely tavoly vagyon napkelet

kelet a nap-nyugattal, oly messze vetette mi tülünk az
 mi bűneinket. Míkeppen könyörül az Atya az öfiai, *az*
 azonképpen könyörül az Ur az ötet felökön. Mert tud-
 gya hogy romlando edenyek vagyunk, meg emlekezik
 rolla hogy porbol-valok vagyunk.

Ez szept beszedekben egynehány emle-
 kezetes dolgokkal commendállya az I-
 stennek kegyelme sseget az hiveknek, ne-
 vezet serint. I. Hogy az Ur az ő irgal-
 massagatul viseltetven kesedelmes az ha-
 ragra, nem mindgyarast őnti ki büsbu. ál-
 lasat az bűnösökre, hanem azokat foká-
 ig el-várja hogy meg térjenek az ő gonos-
 útoktul es ellyenek, melyre nezeve mon-
 dotta ssent Peter, 2. Pet. 3. 9. *Az Isten beke-*
segesen várt minket, nem akarvan hogy valakik el-veß-
senek, hanem hogy mindnyajan meg-térésre igyekez-
zenek. II. Hogy az Ur a kikre igaz itile-
 tiből büsbu. álló haragjat ki őnti-is, azt a-
 zokon nem tartya meg mind örökke, sem
 penig azokkal a bűnőknek mi-voltok se-
 rint nem cselekefik, hanem az ő haragjaban
 is meg emlekezik irgalmassagarul, Héb. 3. 2. *cs meg*
ostorozza őket az ő itiletiben nem haragjaban, hogy ö-
ket el ne roncsa, Jer. 10. 24. III. Hogy az
 Urnak jó volta nagy es bőseges az ötet
 felök:

Q

felsőkhöz es hogy azt azokra ki terjeszti
 mindenekben felsegessen, melyről, Psal.
 36. 6. 8. 9. 10. Uram, az egiglen vagyón a te irgal-
 massagod! es az te igaz mondasod a selyhökig! Oh I-
 sten mely igen becsületes az te irgalmassagod! Annak-
 okkaert az embereknek fia i biznak az te szárnyaidnak
 árnyekaban. Megelegitetnek az te házadnak köverse-
 givel, es az te gyönyörűsegednek folyo-vizevel meg-ita-
 tod őket, mert te nallad vagyón az cietnek kut-seje, es a
 te vilagossagod általátunk vilagossagot. IV. Hog
 az Ur az ő kegyelmének nagy voltabol el
 vegye az bűnőket, es az embereknek rő-
 lando voltokat előtte viselven, könyörül-
 lyón raytok, mint az cdes Atya magzatin
 kegyelmesen jól teven azokkal, az ő jo
 tetsefe-berint. Illyen az Isteonek az őret
 felőkhöz valo Atyai kegyelme, mellyet
 az Ur a felvet igekben-is igen sepen e-
 lönkben ad, melyről akarok mostan bol-
 lani az mi biztatásunkra.

*Az kegyelines Iehova, nyujtsa kegyelmét mi hozzák
 mostan-ú es ingyen valo kegyelmességeből vezzerellyen
 minket minden id vessleges jokra, Amen.*

AZ Jeremiás tanáts-adása berint valo
 kegyes cselekedetinknek, tudni-il-
 lik ez siralmas állapotunkban a mi bűne-
 inken

inken es bűneinknek büntésin való sirán-
kozásunknak es buzgo könyörgésinknek
három jeles hasznait es gyűmölcsseit jegy-
y-zöttük meg ez ideiglen, ugyanint, 1. 2. 3.

Immár a negyedik következik értsünk
arrul-is rövideden.

Negyedik gyönyörűseges haszna idefel-
megh jegyzet kegyes cselekedetinknek
nem egyéb, hanem a nagy kegyelmű Istē-
nek Atyai kegyelmenek reánk való for-
ditása. Mikoron idefellyeb megh tanul-
tuk volna azt hogy ez mi siralmas állapo-
tunkban melto minékünk fűntelen es buz-
gosagofon könyörgenünk, es egyfer-
f-mind arrul tudakoznánk Micsoda dol-
goknak meg nyereséért kell azt cseleked-
nünk, a többi közöt azt mondám hogy
az Istē kegyelmenek reánk fordításaért,
minékokaert az immár a kérdés: Ha mi
kegyesen es buzgosagofon könyörgünk
Istennek az ő kegyelmenek reánk való
fordításaért vesűke annak valami has-
nat? Meg hallottuk idefellyeb, hogy az
Isten elöt az hiveknek foházkodási es kö-

nyörgefi nem fogantlanok, mert még
 minekelőtte azok foházkodnának es fol-
 nának immár jól tudgya azoknak kevan-
 sagokat es kegyelmesen meg halgattya e-
 sedezéseket, melyből ki-jő az, hogy a mi
 könyörgeünk-is mellyel esedezőnk Istē-
 nek mostan az ő kegyelmenek reánk va-
 lo fordításaert, nem lehen hasontalan, ha-
 nem Istentől kegyelmesen meg halgatta-
 tik es be tellyesítetk, mellyet igen sēpē
 még mutat az Ur ő maga a felvet igek-
 ben, mellyekben azt hirdeti, hogy ő csak
 keves ideig tartoztattya meg kegyelmēt
 az őveitől, es örökke valo könyörületē-
 segivel veēi őket kőrnnyől az ő meg tarta-
 sokra. Mi az tanulsagnak kedveert lassuk
 az igeket, mellyekben kettő vagyon.

I. Az igaz Istennek busulásanak
 sulyfaga, vers. 7. 8.

II. Az könyörülő Istennek irgal-
 malsaganak gyönyörűsege, vers. 7.
 8. 9. 10.

Az igaz Istēnek busulásanak sulyfaga
 az hi-

az hiveken nem egyéb hanē az ō kegyel-
menek bizonyos ideig való meg vonása ,
melyrűl így szól, vers. 7. 8. *Egy szempillanta-
sig hattalak eltegedet. Egy kis buszulasomban reytet-
tem el az en orcsamat te tölled egy-szempillanta-sigb.*
Az igaz itéletű bölcs Istennek mondása ,
Hos. 5. 15. *Epl megyek vissza térek az en helyemre ,
mind addig mig nem meg ismerik magokat, es mig nem
meg keresik az en orcsamat, mikor az nyavalya raytok
leszen meg keresnek engemet, mellyel azt jelenti,
hogy az ō nepevel nem külömben fokot
cselekedoi, mint a buzgo haragra fel ger-
jedet Fejedelmi ember, ki az ellene-véte
gonoō tevőrűl orcsáját el fordította, es be-
meivel is nem akarja látni, akkeppen ō az
Izraeltűl orcsáját el fordította es messze
távozik tölle meg sanyargatván őtet az ō
gonoōsagiert, mellyet nem kell ugy erte-
ni mint ha az Isten ugyan egy általlyabā
el hánna az őveit az ō fogyarkozásokert ,
mert azt nem cselekeſi , holot mint Da-
vid enekli, Psal. 27. 10. *Ha a mi Atyánk es a-
nyánk el hagyta is minket az Iahova el nem hagy, sőt
hözza veszen minket, henem azzal jelentetik
hogy az igaz Isten meg az őveitűl is ne-**

Q;

ha az

ha az ő kegyelmenek külső jeleit megtartoztatya, hogy latta ſtek azoknak mint ha őket elhatta volna, à mellyet cselekedik az Ur egy kis busulasaban egy ſempillántasig, az az, csak keves ideigh, mivel viszont hamarlaggal kegyelmet jelenti azokhoz, mellyet megtartaytok mind végiglen, az honnet mondotta David, Pſal 30. 6. *Egy ſempillántasig tart az Ur haragja es öröкке való az ő jo akarattya, estve ſiralom vagyones reggelöröm.*

Lassuk az Isten irgalmassaganak kegyes munkáját az hiveken, mely nem egyéb, hanem az Isten öröкке való kegyelmenek az hivekre való ki-terjedése, mellyet. I. Vilagoson meg jelent, vers. 7. 8. II. Bizonyos erőſsegekkel állat, vers. 9, 10. Az Isten, hogy az öröкке való kegyelmet ki-terjedte az ő hiveire, azt így jelent meg világoson, vers. 7. *Az en nagy irgalmassagimban egyben gyűjtlek tegedet, vers. 8. Az en öröкке való irgalmassagomban könyörültem raytad, azt mondgya à te meg váltód az Iehova.* Ez beſed az Jehová-é, ki magát az hiveknek meg váltojának mondgya, mivel az ő Fiának tulay.

ulaydon vére-altal kereste es meg váltotta magának saját népül. Act. 20. 28. Tit. 2. 14. es azt jelentti hogy noha egy ideig haragjában az ő kegyelmet meg tartoztattya az őveitül, mindazáltal ismet kegyelemre fordul hozzájok es irgalmassagát terjeszti reájok, mely meg marad ő raytok mind örökke, mellyet két erősségekkel állat ugy mint ssep peldával es az ő Isteni irgalmassagának állandóságával.

A pelda vetetet az Urnak az Noéval tett sódvetsegeből, mellyet így hoz elő, vers. 9. Mert srinten ugy vagy on ez nekem mint az Noénak, &c. Nezz itt az Ur az historiara mely meg irattatot, Gen. 8, 9. c. Az igaz Isten haragra gerjedven, az első világnak istentelenségi ellen ózón-vizét önté-ki ez földre, mely tizenöt singel fellyeb emelkedven, minden hegyeknel, meg öle minden élő állatokat a földnek sinnen annyira, hogy Noé nyolcsad magával tartat nek meg a Bârkában, 1. Pet. 3. 19. Ez sörnyű vesedelem utan mikor az Isten meg emlekezet volna Noécul, selet

bocsátván az földre mely az vizet el fázta-
 rasztára, ki jöve Noé a Bárból áldozat-
 tor tón Istennek a tista állatokból, mellyet
 az Ur illatozván azt monda: Nem atkozom
 meg többé a földet az emberért, jollehet az ember síve-
 nek gondolattya gonosz az ő ifjuságatul fogva, es többé
 el nem vesstem mind az élő állatokat, a mint most cse-
 lekedtem, melyben hogy az emberek ne ke-
 telkedzenek jelül adá nekik az sívarvánt
 az fellegekben ezt mondván: Szövetseget
 tesztek veletek hogy soha ez után minden test el nem vess
 özön-víz miat, es nem lessen soha többé özön-víz az
 földnek el vesztésere. Ez lessen pedig az szövetségnek je-
 le, mellyet én vetek én közötttem es ti közöttetek es min-
 den élő állat-közöt melyti veletek vagyon mind örökke
 való idökre. Az én ivemet heyzetetem az fellegek-
 ben, mely az én közötttem es az föld közöt-valo szövete-
 segnek jele lessen. Es mikor fellegekkel az eget befede-
 zem az föld-selet, akkor meg teszük az én ivem a fel-
 legekben, es meg emlékezem az én szövetségemről, mely
 vagyon én közötttem es ti közöttetek, es nem lessen ennek-
 utanna özön víz az földnek el vesztésere. Mert mikor
 léend az én ivem a fellegekben Meg tekintem azt, hogy
 meg emlékezem az örökke-valo kötejrül Isten közöt es
 minden élő állat-közöt, mely az földön vagyon. Ezt
 hozza itt az Ur elő, ezt emliti es azt je-
 lenti, hogy mikeppen regen Noéval szövete-

vetseget tet es kőteleste eskűvelsel magát arra, hogy többbe az földet őzönvizzel el nem veti, holot az ő ivet larvan az fellegekben megh emlekezik mindgyarast arul az ő bővetsegerül, hasonlokeppen, mivel az őveivel bővetseget tet, hogy reájok többbe haragra nem gerjed, azért nem busul ugy ellenek, hogy tellyeseggel el vetene őket az földnek finerül, hogy megh felellyen Micheasnak imez befedenek, Mich. 7. 18. 19. 20. *Nem mind örökke tartya meg az ő baragjat, mert gyönyörködik az irgalmassagban. Hozzánk terven könyörül raytunk, el tapodgya à mi alnoksaginkat es az tengernek melyseges örvenyeben veti minden bűneinket, megh mutatya Iakobnak tet fogadasát es Abrahamnak igert irgalmassagát, mellyet eskűvelsel fogadot à mi Atyainknak még az régi időben.*

Tovabba forgattya itt az ő irgalmassagának allando voltat, azért módgya, vers. 10. *Mert az hegyek meg indulnak, &c. It is az igiretnek be tellyesfedesenek bizonyos voltaért jegyzi meg ez igiretnek auctorat, ezt mondvan: azt mondgya à te könyörülő Urad, mely Jehova amaz igaz Isten ki itt könyörülő Urnak neveztetik,*

mert tulaydonlaga berint kegyelmes es könyörülő, Exod. 34. 6. es miveppen az Atya könyörül az ő fiain akveppen könyörül az őtet felőkön, Psal. 103. 13. kinek irgalmaslaga es könyörületellege az hiveken allando mind örökke mint ott vers. 17. David mondgya: Az Urnak jovolta mind örökkön örökke az őtet felőkön, es az ő igazsaga azoknak fiainak fiain, mellyet it az Ur megh jelent, midön az ő irgalmaslaga az őveihez valo kegyelmét egyben veti az hegyekkel es az halmokkal, kik noha magokbā allandok az ő helyekben, mindazalcal külfő erőtül meg mozditathatnak es egy helyből a másikban vitethetnek. Né úgy az Istennek kegyelme es hiveivel tett ödvetlege, mert az soha meg nem tartoszik meg nem változik, hanem meg marad mind örökke, mivel ő oly Iehova ki meg nem változik, Mal. 3. 6. Kinek minden ajandeki meg banas nélkül valok, Rom. 11. 29. Mind ezekből azért nyilván meg tessik hogy az

Ur alj

Ur allando es örökke meg maradando kegyelmével veszi környúl hiveit az ő irgalmaslagabol. Ez az felvet igeknek vilagos értelme.

T A N U S A G.

Lehetetlen dolog hogy az irgalmas Isten kegyelmét ne közöllye az őveivel, es azt azokon meg ne tartcsa mind örökke. A' kegyelemnek es irgalmaslagnak Istene vilag fundamentomanak felvetese előt az Iesus Christuban el valasztot nemelyleket az emberek között az ő dicsőseges kegyelmessége nek dicsiretire, Eph. 1. 4. 6. Azert bizonyos időben közli-is azokkal az ő kegyelmét, de azert mivel azok-is az bűnös Adamnak kovasából valok az ő igaz itéletiből a bűnökert őket megh latogattya es lattatik neha azoktul az ő kegyelmét es jovoltat meg vonni, annyira hogy annak suysaga miat keseregjenek sivekben es panaszkodgyanak-is mint ha az Ur ő nekik ellensegek volna es tavuly állana tőlők, mellyert mondotta David, Psal. 13. 1. *Ur am, miglen seletkezel el en-vol-*

mindenestül fogva? Miglen reyted el orcsadat en töllé?
 Iob-is, Iob 7. 21. Miert tettel ki engemet mint egy
 tárgiot annyira hogy eletem-is ennekē terhemre legyen?
 Sőt inkább miert nem kegyelmeß meg az en vetkemnek?
 Miert nem töröd el az en alnakságimat, holot immar
 sinton az porban sekßem? avagy miert hogy jo idejen
 engem megb nem kerestel hogy most ne élnék? De le-
 hetetlen hogy az Ur az ó kegyelmeß tel-
 lyességgel meg vonnya az ó valasztot fia-
 tul leányitul. Miert? Mert mint maga
 mondá, I. Az óveit csak egy semporillan-
 tasig hadgya el, es hamarssággal örökke
 valo irgalmasságival veszi őket kórnyúl,
 azért mondá, vers. 7. 8. Egy semporillan-
 tashattalak el tegedet. II. Mert frigyec
 tett azokkal, mint regen Noéval hogy ó-
 rökke nem haragbik azokra es nem feddi
 meg őket haragos busulasaban azért mō-
 dá, vers. 9. Mert sinton, ugy vagy on éz
 nekem mint, &c. III. Mert az ó irgalmas-
 sága es hiveivel tett sōvetsege állandob
 az hegyeknel es halmoknal, mert azok
 meg rendülnek es meg mozdulnak, de az
 Isteenek kegyelme az óveihez soha meg
 nem indul, meg nem tántorobik, azért
 monda,

mondá, vers. 10. *Mert az hegyek, &c.* Ezt az Istennek az ő hiveihez való állandó kegyelmét es irgalmasságot előtök viselve az hívek az ő siralmas állapottyokban, á mint hogy csak egyedül Istenhez es az ő kegyelmehez folyamottanak, ugy abban-is helyhezettek minden bizodal-mokat azért ohajtotta azt David, Psal. 51. 3. *könyörűly en raytam en Istenem az te irgalmassagod szerint, es az te kegyelmességednek soksága szerint tö-röld el az en bűneimet,* azzal biztatta Ezechi-ás az Juda maradékot az Assyriai Kiraly ellen, 2. Chron. 32. 7. 8. *Erősek legyetek es bator-ságosok, semmit se féltetek meg se rettényetek az Assyriai Kiralytul, mert mi-velünk többé vának hogy sem mint ö-velle, ö-velle külső testi erőfseg vagyó, mi velünk vagyon pedig á mi Urunk Istenünk, hogy meg segellye minket es hadakozzék mi erettünk,* azzal biztata magát az halálnak borongatasiban Olevianus Doctor ezt mondvan: *Eti am si visus, auditus, sermo recedant, at Dei gratia non recedet,* bűnnyenek megh az en látásom hallásom es beszélgetesem, mindazáltal az Istennek kegyelme el nem tavozik en tól-lem, azzal erősite Pál Apostolt az Ur

az ő

az ő kesérteti ellen, 2. Cor. 12. 9. *Elegte neked az en kegyelemem, mert az en erőm erőtlenség által vegeztetik el.*

Debrecsennek megh keseredet lakosi mostan elegh siralmas állapotban es romlasban hanyargunk mi az Urnak igaz iteletiből, ma lattatik nekünk az Ur, mint ha az ő kegyelmet tellyességgel tóllünk megh vonta volna es mébbe el távozo volna az mi bűneinkert, mely keserves elmelkedesinkbē ez boldgal vigasztalásunkra, hogy lehetetlen dolog, hogy az Isten az őveit elhagyna tellyességgel es az ő kegyelmet nem terjesztene ő reájok, mert egy szempillantásig egy kis busulásaban hadgya el azokat, de az ő örökke valo irgalmassagaval környül veszi őket, meg esküt azoknak, hogy reájok örökke megh nem haragszik, es soha az ő vellek teti bővetsege megh nem tartorozik. Asaph régen bívbeli borongatásban így elmelkedet, Psal. 77. 8. seqq. *Avagy mind örökke el-vetne-é az Isten? es nem lenne-é többé jo akaro? avagy el-sogyot-é mindenestül az ő kegyelmessége? avagy megh búnnék-é az ő igaziti nemzetisegrül nemzetisegre? avagy el-seletkeznék-é az kegyelmességrül? avagy haragjaban nem tartana-é megh irgalmassagát? Effele tusakodásban az Isten-*

Istennek kegyelmevel vigyásta magat, azért mondotta, vers. 11. 12. *Ez az ennyavalyam. De ezeket meg változtathattya az magassagos Istennek jobb keze. Meg emlekezem az Istennek dolgairul, meg emlekezem eleitül-fogva valo csudalatos dolgairul.* A mi mostani romlásunkban es sibieli rettegesinkben avagy gyakorta nem tusakodik-é magaban a mi lelkünk ekkep-pen? Igen-is, de biztassuk magunkat az Istének hozzánk valo kegyelmevel meg emlekezven az ó csudalatos dolgairul, mellyeket eleitül fogvan cselekedet mi velünk. A Noé valamikor az sivarvant látta a fellegekben, meg emlekezett az Istennek ó velle tett bővetsegerül es nem retteget az ózón-viznek veszedelmetül, Megh esküt az Ur mi nekünk bővetseget reven mi velünk imé maga módgya, hogy többre reánk meg nem haragssik, es minkee meg nem fedd, azért mi-is az fellegekben latvan az sivarvant jelül tarsuk aze mi előttünk es bizzunk hogy az Ur kegyelmes leben mi hozzánk, es ha megh ostoroz-is minket, nem mind öröкке, hanem csak egy semporantafig es öröкке valo

valo irgalmassagaval környül vesen minket mivel ez keserves sorsban az kegyelmes Ur mi nekünk is megh felel, es azt mondgya: *Egy ssempillantásig hattalak el tegedet, de az en nagy irgalmassagombā, &c.*

Meg latok mostan, 1. 2.

A nagy es örökke valo irgalmassagu Jehova Isten, ki csak egy kis busulasaban egy ssempillatásig sanyargattya az őveit, de örökke valo irgalmassagaval veki környül őket, mivel minket is mostan meg sanyargatot, meg környörülven raytunk, terjesse reánk kegyelmet, ostorat vegye el rollunk, es sódvetsege serint irgalmassagat mind örökke tartsa megh raytunk, hogy igy az ő kegyelmenek áropekiban az ő sabaditasiban mind örökkön örökke vigadhassunk, Amen.

XVI. PRÆDICATIONO.

Esaie 43. 24. 25.

Szolgalattal terhelz engemet à te bűneidért, faraztas engemet à te hamissagoddal.

En va-

En vagyok, en vagyok, ki el törölöm az te
alnoklagidat en magamert, es a te bűneidrül
meg nem emlekezem.

Tövegek en-hozzám mindnyajan
kik meg farattatok, es meg terhel-
tettetek, es en meg könnyebbit-
lek titeket. Ily edesleges befe-
dedekkel hiyja az hivek meg váltoja es sa-
baditoja, az Jesus Christus magához az
bűnöknek terhe alatt meg faradot es el e-
pedet lelki ismertü embereket, Matth. 11.
28. es igeretet tesen ő nekik hogy az ő
bűnöknek terhe-alól könnyebseget en-
ged es ad ő nekik mivel találak ő nulla
az ő lelkeknek nyugodalmat, vers. 29. Az
bűnök sulyos másaja el viselhetetlen te-
reh az embereknek, mert az kik azt sem-
minek tartyak es magokrul levegni nem
akarjak, hanem meg térhetetlenül a bűn-
ben gyönyörködnek annak sulyagatul
mind az pokoliglan le nyomattatnak mi-
vel vegre ketsegeben eseszel Cainnal aze
mondgyak, Gen. 4.13. Nagyob az en alnok-
sagom, hogy sem mint en azt el hordozhat.

R

mam 3

nam; Az hivek penigh kik erzik annak sulylagat es keresnek-is az alol fel menekedest hitnek általa, igen keservesen meg nehezitettek attul, hog David azt mōdgya, Psal. 38. 4. 5. Uram, nincsen épseg az en testemben à te haragod miat, es nincsen bekeseg, az en csontaimban az en büneim miat. Mert az en hamisfagim el burítottak az en sejemet, es mint egy nehez tereh ream nehezültenek eröm-felett.

Ez el viselheterlen tereh alol melro ki menekedoi, annak à ki pokolnak örökkevalo kennyára nem akar az által leoyomattatni! Hol találhat penig az ember az alat könnyebseget, es az alol valo ki menekedest? egyedül az Iesus Christusnal ki meg szabadittya az ő nepet minden büneiböl, Math. 1. 21. Az Istennek amà baranyanal, ki el veszi ez vilagnak büneit,loh. 1. 29. Kinek vere meg mosogat minket minden büneinkböl, 1.loh. 1. 7. Kinek vere által bünenek bocsanattyaat veszi minden à ki hissen ő-benne. Act 10. 43. Ki az ő előtté bün-miat rettegő embert így biztattya, Matth. 9. 2. Bizzal jo siam meg bocsattattak teneked az te büneid, ki edesdeden az bönösöknek azt mondgya: lövetek en hozzam mindnyajan, &c. Ki ime regen Elaiás által is

azt mondotta: Szolgálatat terhelés engemet, &c. Ma bizonyára igen nehéz tereh mi raytunk és a mi Varasunkon az mi bűneinknek és álnokságinknak másaja, mely megnyoma minket, és imé Varasunkat siralmas pusztaságra, minket pedig hallatlan feleletre, eyjeli és nappali tegeésre borita. Ez nehéz tereh-alol való felmenekedést, hogy csak Istennel találjuk fel, arrul akarok most a tanítást tenni.

Az Ur Iesus Christus a mi bűneinknek terhe-alol könnyebbítsen minket, és emelje felelméinket, hogy arrul örvendetes dolgokat értsünk az mi vigasztalásunkra, Amen.

AZ kegyességg mindenre hasznos azt módgya az Apostol, 1. Tim. 4. 8. Igen hasznos ez mi kegyes cselekedetink-is, melyben az Jeremiás tanats-adása berint ez siralmas állapotban mind sirunk mi az mi bűneinken, és bűneinknek büntetésin, mind penigh Istennek buzgóságoson eszedzünk. Annak idvessleges hasznai közül hallottuk, 1. 2. 3. 4. Most az ötödikről-is szólunk rövideden.

Ötödik gyönyörűséges es kiváltképen va:

R 2

pen va:

pen való haszna es gyümölcse felyül meg
jegyzet kegy escelekedetünknek az mi
bűneinknek irgalmas meg bocsátása. Meg
mondottam idefellyeb, hogy ez mi mo-
stani siralmas Várasunkban sirankoznók
es kefergenők kell mindeneknek felette
az mi bűneinken, es sok rendbeli gonof-
ságinkon, mellyekkel érdemlettük az í-
gaz Istentől ez rettenetes romlás es Vá-
rasunknak el-vifelhetetlen pusztulást,
melynek hasznos gyümölcse ez, hogy az
Ur megh kegyelmezven mi nekünk ama
szelmes fiaban, kiben mi hozzánk megen-
gezteltet, Mat. 17. 3. meg bocsátta min-
den bűneinket, es el törli álnokságinkat,
mellyet nyilván megh jelent mikor a fel-
vet igekben igiretet tészen az hiveknek
hogy az az Ur az ó bűnökert való elég-
tétel által ingyē kegyelemből elveſi min-
den bűnöket es gonofságokat, mellyet
hog világosabban meg erthesünk, lásuk.

I. Az igirő kegyes szemelt.

II. Az igirenek summajat-is.

Az kegyes semely ki itt igiretet tészen

ncm

nem egyéb, hanem az igaz Isten, mert
 hogy jobban ezt megh ertsük mint Ber-
 nardus módotta serm. 13. de tripli. miseric.
 t. 1. *difficilis res est & soli virtuti divina possibilis,*
susceptum semel peccati jugum à cervicibus excutere,
 felette igen nehéz dolog es csak egyedül
 Isteni hatalom által vétetik le az embe-
 reknek nyakokrul a bűnnek nehéz igája,
 azért nem Angyali sem emberi semely,
 hanem csak egyedül Isten az a ki az bű-
 nököt meg bocsattya az Phariseusoknak,
 imez igaz bebedek serint, Marc. 2. 7. Ki-
 csoda bocsathattya meg a bűnt, hanem csak
 az Isten? Ez igiretben penigh mivel igé-
 ret vagyon az bűnnek bocsánattyarul,
 nyilván vagyon hogy az igiretet tévő ke-
 gyes semely nem más, hanem amaz igaz
 Isten. ki Mousesnek azt kiáltg. *Exod. 34.*
delmes az haragra, nagy irgalmassagu es igazsagu, ki
meg tartya irgalmassagat ex eriglen, es el vestti az ha- ki
missagot a bűnt s-az véiket. Kicsoda penigh az
missagot a bűnt s-az véiket. Kicsoda penigh az
 az Jehova? A bűnnek bocsánattya, az
 tellyes bent Háromsagnak tulaydon mun-
 kája, mellyet itt maganak tulaydonit az
 R 3 maso:

masodik semely az Ur Iesus Christus ki azt valoban meg szerzette mi nekünk, mikor az örökke-*való* lélek által önnön magát artatlan *le-*ven, meg *aldozta* az Istennek, hogy meg *istitana* az mi *lélkünk* ismeretit *ameg* holt cselekedeteiül, hogy *szol-*gálnak az *elő* Istennek. Heb. 9. 14. mely meg *tes-*sik abból hogy ez az Ur ki itt *igeretet* *tesen* maga felől azt mondgya, vers. 11. *En* vagyok, *en* vagyok à *Iehova*, *es* *en* *na* *la* *ma* *na* *t* *öb* *sz* *a* *b* *a* *d* *i* *t* *o* *n* *i* *n* *c* *s* *e* *n*. Ez penigh à *sz* *a* *b* *a* *d* *i* *t* *o* *e* *g* *y* *e* *d* *ü* *l* az Ur Iesus mint az ó *ne* *ve* *me* *g* *mut* *at* *t* *y* *a*, ó *sz* *a* *b* *a* *d* *i* *t* *t* *y* *a* *me* *g* *h* *az* ó *ne* *pe* *t* *m* *i* *n* *d* *e* *n* *b* *ü* *n* *e* *i* *b* *ö* *l*, Math. 1. 21. *n* *i* *n* *c* *s* *e* *n* *m* *a* *s* *b* *a* *n* *s* *e* *n* *k* *i* *b* *e* *n* *i* *d* *v* *ö* *s* *s* *e* *g* *e* *s* *n* *e* *m* *a* *d* *a* *t* *o* *t* *a* *z* *e* *m* *b* *e* *r* *e* *k* *k* *ö* *z* *ö* *t* *é* *g* *al* *a* *t* *m* *a* *s* *n* *e* *v* *e* *m* *e* *l* *y* *a* *l* *t* *a* *l* *k* *e* *l* *l* *e* *n* *e* *m* *e* *g* *t* *a* *r* *t* *a* *t* *n* *u* *n* *k*, Act. 4. 12. *A* *z* *sz* *a* *b* *a* *d* *i* *t* *o* *U* *r* *I* *e* *s* *u* *s* *t* *é* *s* *e* *n* *t* *e* *h* *á* *t* *i* *t* *t* *ig* *i* *r* *e* *t* *e* *t* *à* *b* *ü* *n* *ö* *k* *n* *e* *k* *m* *e* *g* *b* *o* *c* *s* *a* *t* *a* *s* *r* *u* *l*.

Most *l* *a* *s* *s* *u* *k* *a* *z* *ig* *i* *r* *e* *t* *n* *e* *k* *s* *u* *m* *m* *a* *j* *a* *t* , *m* *e* *l* *y* *b* *e* *n* *i* *l* *l* *y* *e* *n* *r* *e* *n* *d* *e* *l* *é* *s* *o* *l* *a* *z* *U* *r* . *I* . *S* *z* *o* *l* *g* *a* *l* *a* *t* *t* *a* *l* *t* *e* *r* *h* *e* *l* *s* *e* *n* *e* *m* *e* *t* , *E* *t* *c* . *T* *u* *d* *o* *m* *j* *o* *l* *i* *t* *t* *à* *k* *ö* *z* *ö* *n* *s* *e* *g* *e* *s* *e* *r* *t* *e* *l* *m* *e* *t* , *m* *e* *l* *y* *s* *e* *r* *i* *n* *t* *a* *z* *U* *r* *i* *t* *t* *a* *z* *o* *n* *n* *p* *a* *n* *a* *f* *o* *l* *k* *o* *d* *i* *k* , *h* *o* *g* *y* *a* *z* *I* *s* *r* *a* *e* *l* *s* *i* *a* *i* *n* *a* *k* *i* *g* *e* *n* *k* *e* *d* *v* *e* *z* *e* *t* , *e* *s* *n* *e* *m* *a* *k* *a* *r* *t* *a* *ö* *k* *e* *t* *s* *e* *m* *m* *i* *b* *e* *n* *f* *a* *r* *a* *z* *t* *a* *n* *i* , *h* *a* *n* *e* *m* *i* *n* *k* *a* *b* *m* *i* *n* .

mindenekben kedvek serint cselekedet ő
 vellek, űk pedig mit cselekedtek? Ne-
 hez faratsaggal terhelték őtet, es felette
 igen megh bántottak őtet az ő kép-muta-
 tásokkal es felebaráttok ellen valo ke-
 gyetlenségekkel mellyeket vetet semek-
 re à Profeta, Esaiæ 1. 15. *Mikor az ti kezeite-
 ket ki terjesztenditek az en semeimet el reytem ti-elöt-
 tetek, mikor ugyan sok szóval Imatkoztok-is megh nem
 halgatlak, mert az ti kezeitek rakvak vérrel.* **Ez**
**en az ő helyen hagyom, de az igek ma-
 gyarázatyabā tovab nézek, es kivaltkep-
 pē à mi szabadito Ur űknak imé módafara,**
Math. 20. 28. *Az embernek fia nem jöt hogy űol-
 gallyanak ő neki, hanem hogy ő űolgallyon másoknak, es
 adgya az ő életet váltásagra sokakert, melyre nezeve
 mondotta sient Pál 1. Phil. 2. 6. 7. 8.* *Hogy Isten
 formajaban levén nem alitotta ragadomannak lenni az
 ő Istennel valo egyenlőséget, hanem ő magát megh űre-
 site te űolgai format veven magara, es hasonlatos löt az
 emberekhez. Es emberi ábrázatban talaltatot mint
 ember, meg alazta magát. es engedelmes löt mind ha-
 lalig, az kereszt-fanak pedig halalalig, melyre nezeve-
 mikor az szabadito Ur azt mondgya: űolgalattal-
 terhelsengemet, &c. visem az Urnak amā mi
 bűneinkert valo űolgalattal löt terhelt-*

tesre es bűneinkel valo farasztasunkra ,
 melyben életet tette le az mi válttságunk-
 ra, megh halvan átkozot halállal à mi bű-
 neinkert , melyrűl vilagosan így emleke-
 zet Esaiás Es. 53. 4. 5. *Az mi betegségetek ő
 viselte es az mi saydalminkat ő hordozta. Iollebet hogy
 mi azt alítottuk hogy meg ostoroztatot es meg verettetet,
 s-meg nyomorittatot Istentul De ő meg sebesítettet à mi
 alnokságinkert , meg rontatot à mi bűneinkert : az mi
 bekeséginknek verejege vagyon ő-rayta , es az ő sebei-
 vel gyógyultunk meg. Azt jelenti azért hogy az I-
 zraelnek bűneit vállara felvette, es hordozta azt az ő
 testeben à san, hogy az bűneket megh halvan elnenk az
 igazságnak, 1. Pet. 2. 24. Es így azoknak bűnő-
 kert faradozot es terheltetet iszonyu kí-
 nokkal hogy azokbā megh halvan szerzene
 válttságot ő nekik es bűnőknek bocsanat-
 tyat az örök életnek el-vetelere. Így azért
 az Ur Christ^onak bűneinkert valo faratsá-
 ga es bűneinkel valo terheltetése lőt à mi
 bűneink alol-valo fel menekedésünk mi-
 vel mint seot Pál modgya, 2. Cor. 5. 21. *Az
 Isten ötet ki bűnt nem tudot bűnné tette , hogy mi len-
 nenk Isten igazsága ő benne.**

II. Így bol az Ur : *En vagyok en vagyok , ki el-
 törtöm à te alnokságodat en magamert, es az te bűneid-
 gúl megh nem emlekezem. Hahato beszedekkel*

bol az Ur, mellyeket rendel meg latni il-
lendő es nem hasonlatlan, azt mondgya
azert, *1. En vagyok, en vagyok*, Ez megh
kettőztetet befeddél magára mutat az
Ur, es magát a bűnnek bocsánattyanak,
meg penigh egyedül való okának jelenté-
lenoi, mivel ő kegyelmez meg az bűnöknek, meg
gyógyítvan a mi lelki betegségeinket, Psal. 103. 3.

11. En vagyok ki el-törölöm az te alnokságotat.
Igen szép es alkalmas hasonlatosság va-
gyon az Sido igében *mocheh*, mely tulaj-
donsga érint oly el törlest jegyez mel-
lyet a tálnak vagy valami egyéb esköz-
nek sennyei es molskai el töröltetnek,
avagy az laistromokkal az ados emberek-
nek adossagok kivonyattatvan el töröltet-
nek, nezen penig az Ur itt arra, hogy amā
pelda befeddél érint, mely vagyon, Math.
18. 24. mi az Istennek amā nagy Kiraly-
nak, *1. Tim. 6. 15. Adossok vagyunk tízezer-
szertalentommal*, melynek meg-fizetesere
elegtelenek vagyunk, hanem az Jehova
Isten a ki meg könyörülven raytunk, meg
engedi az mi adossagunkat es arrul való
kez-irásunkat el törli, megh bocsátvan
minden bűneinket, *ingyen kegyelemből az Iesus*

Iesus Christusban lőte valtsagnak általa, kit az Isten rendelt engesztelő áldozatul az ő-vérében való hitnek általa az elebeni bűnöknek meg bocsattata sabā való igazságnak megmutatására, Ró. 3. 24. 25. Azert mō igya.

III. Eltörtöm en magamert, mellyel azt jelentí hogy az bűnöket elveši ő, de nem az embereknek érdemekert es igazságokert, holot az elők közül egy igaz-is nem talaltatik ő-előtte, Psal 143. 2. es az bűneknek-is minden igazságok olyan mint a megferteztetet ruha, es mindnyajan olyanok mint az tisztátalan, Esaiæ 64. 6. Hanem magaert, az az, ingyen az ő irgalmassagabol es kegyelmességből, mivel ő nem egyeb, hanem merő kegyelem es irgalmasság, nagy irgalmassagu Iehova, ki elveši a bunt a vetket es az gonosságot, verf. 34. 6. Es oly nagy az ő jóvolta az őtet felőkhoz, mely igen magas az égh az földtul, mellyert olly tavuly veti mi tulunk a mi buncinket a mely tavuly vagyon nap-kelet nap-nyugottul; Psal. 103. 11. 12.

IV. Es az te bűneidről meg nem emlékezem. Rettenetesseg es utálatos dolog Isten előt az bűn, Psal. 5. 5. 6. Ha azokat előtte viselne, es azoknak érdeme berint cselekednek a bűnökkel, senki meg nem alhatna ő-előtte, Psal. 130. 3. Az elők közül egy igaz sem talaltatnék ő-előtte, Psal. 143. 2. de jól vagyon a dolog, hogy az Uraz kiknek bűnöket az ő fiabā az Iesus Christusban meg engedi, soha a zokaak

zoknak álnokságokrul meg nem emlekezik, *meßße veti azoknak bünöket, amely tavoly vagyő nap-kelet nap-nyugottul, Pl. 103. 12. Könyörülvő raytok el-tapodgya alnokságokat, es az Tengernek mélyseges örvenyeben veti minden bünöket, Mich. 7. 19.* hogy azok által ne vadoltatassanak es örök kárhozatra ne sententiázatassanak, mivel semmi karhozatasok nincsen azoknak az kik a Iesus Christusban vannak, Rom. 8. 1. Ez ez bap es gyönyörűseges igiretnek rövid magyarázattya

T A N U S Á G.

Az nagy kegyelmű Isten bant Fiáert el veti es meg bocsattya bünöit az hiveknek. *A bün, mely az emberben lakik, Rō. 7. 20. es mellyet az ő kebelebe mint egy kegyot nevel es taplal a bünös ember, főc inkább mint egy terhet visel körös környül, Heb. 12. 1. maga vesedelmevel, igen vesedelmes az embernek, mert mint Chrysostomus mondgya, hom. 87. in Joh. t. 3. gravis res & onerosa peccatū & omni plumbo onerosius est, a bün felette igen nehez es terhes terheseb mindē súlyos önnál mely*

az embert le nyomja mind pokoligh , az
 bűn szalmáson megh serti az embernek
 lelki ismeretit, *Nullus major dolor est, quam
 is, qui peccati mucrone vulnerat conscientiam,*
*neq; onus ullum gravius est, quam sarcina
 peccatorum & pondus flagitiorum,* Nin-
 csen semmi nagyob faydalom mint a
 melyben az bűnnek törítül a lelki ismeret
 meg sérterik , es nincsen semmi nehezeb
 tereh mint a bűnnek isákja, es az vetkek-
 nek masaja, azt mondotta Ambrosius, lib.
 5. epist. 18. t. 3. A bűn halált es mind idő
 serint, s mind örökke valo veszedelmet fe-
 rez a bűnösnek , mert az bűnnek soldgya a
 halál, Rom. 6. 23. az bűnert nyiltvan va-
 gyon az Istennek haragja menyből , Rom.
 1. 18. gyúlóli az Ur a gonosz cselekedőket, Psal.
 5. 6. Es mint igaz Ur, ki nem gyönyörködik
 az hitetlenségben, vers. 5. mint az orozlany
 akkeppen meg rontya a tetemeket, Esaiæ 38.
 13. Az magassagbol tüzet buccat a csontok-
 ra es uralkodik azokon, halot rot a laboknak
 el veti, ez pusztava teszi a helyeket, Thren.
 1. 13. Mely bűnnek súlyogat az hivek e-
 rezven

rezven ahitozvá fohazkodnak s^{ent} Palak
 Rom. 7. 24. *Oh en nyavalyas ember! Ki-
 csoda szabadithat meg engemet ez halálnak
 testéből? Ez szabadulást pedig nem ve-
 sik hanem Istentől, kinek eggyetlen eg-
 gye az ifonyu kenokban es atkozot ha-
 lalban faradozot à mi bűneinkert es mint
 egy solga à mi alnakságinknak terhet az Ő
 vallan sőt az ő testeben hordozta à fan 1.
 Pet. 2. 24. hogy el törle ne azokat es el
 venne mi rollunk azért mondgya imé:
 Szolgálat tal terhel s engemet à te bűneidert
 &c. En vagyok, en vagyok, ki el tör löm à
 te bűneidet &c. azért mondotta Moyses-
 nek Exod. 34. 6. Iehova, Iehova, erős ir-
 galmas, kegyelmes kesedelmes az haragra,
 nagy irgalmassagu es igazsagu. ki meg-tartya
 irgalmassagat ezeriglen el-vesti az hamissá-
 got, à vetket, à bűnt. Az hivek ezt előt-
 tők viselven à bűnőknek bocsanattyaert
 Istenhez folyamodtanak mint David
 mondgya Psal. 32. 6. Ezért minden s^{ent}
 könyörög teneked à meg talalásnak idejen,
 es így ő nalla talalták bűnők bocsanat-
 tyat*

tyat mint ugyan ot ver. 5. mondgya azon David: Uram te meg-bocsátod az en büneimnek hamisságot. Az Izrael fiaí à pütaban borju kepet öntven Isten bocsátására, Moyses az Urnak így könyörge Exod 32. 31. 32. Ez nép nagy büntet ellened, mert aranyból csenalt magának Isteneket. Mostan azért bocsásd-meg ezeknek bünöket, ha meg nem bocsátod töröly ki engemet à könyvből mellyet irtal, kedveze az Ur à népnek es noha meg saoyargata öket mindazaltal tellye Isegel el nem vezte, hanem igireti ferint à Chanaan földere öket be-vive. David meg-feddetetek Nathantul gyilkosságarul es paraznaságarul, az Urnak mindgyarast így könyörge Psal. 51. 3. Könyörüly en-raytam, en Istenem, à te irgalmasságod ferint, es à te irgalmasságodnak soksága-ferint töröld-el az en büneimet. Most meg engemet az en alnakságimból, es az en büneimből tisztits meg engemet, es mindgyarast kegyel-met nyere az Urtul, es azt halla Nathantul 2. Sam. 12. 13. Az Ur el-vette à te bünödet, hogy meg nem halss. Több példakat miert hozok elő: Nyilván vagyon hogy az Isten az egyedül, ki à bünöket meg bocsattya

az ő fiának az Iesus Christusnak aldozat-
 tyáert, mellyel tökelletesekke tette mind
 örökke azokat a kik meg-szentelietnek, melyrül a
 Sz: Lelek bizonysgot tesz, mert minek utanna elő-
 sör azt mondotta volna: Ez az en szövetségem, mel-
 lyet kötök ö-vellek az napok-utan, azt mondgya az Ur,
 az en törvényimet adom az ö sívekben, es azokat be-
 írom elmejekben; az utan így szól: Az ö bűnökrül es
 alnakságokrul többé meg nem emlekezem Heb. 10.
 14. 15. 16. 17.

Istennek hivei ez pusztulásra es siral-
 mas romlásra érkezet Debrecsenben, jay
 bizonyára igen nagyok igen sokak a mi
 bűneink, Istenhez-valo haladatlanágink
 es gonozságink, azok-miat mi-ellenünk nyil-
 van vagy az Isten haragja menyből Rom. 1. 18.
 azok miatt süst jöt-ki az U-nak orrából es meg-e-
 mező iuz az ö szajabol es eleven szenek ö tölle Pfal. 18.
 9. hogy varásunkat meg emestene nagy
 reáere, azok miatt retteg ejjel es nappal a mi sí-
 vünk, hogy reggel azt mondgyuk: ki tudgya, ha estvet
 erjúke? Es este azt mondgyuk: ki tudgya, ha reg-
 gelt erjúke? Deut. 28. 67. ezek-ellen egye-
 dül az Urnál találunk mi orvosságot, ha
 sirvan bűneinkē, azokat elhadgyuk, mel-
 lyeknek el törtéset nyerjük attul ki imé
 azc

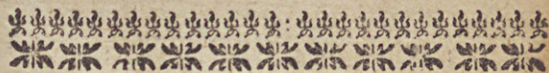
azt mondgya: *En vagyok, en vagyok, ki eltörlöm etc.* Peter Apostol az Ur Jesust megtagadá csak hamar harombor, *meg-sírata* azt keservesen Matt. 26. 75. kegyelmet nyere az Urnál ki őtet magához veve Joh. 21. 15. 16. 17. Amã bűnös Áffionyi-állat anyira sírata fertelmesseget, hogy Urunknak labait könyhullatafiával meg mosogatna Luc. 7. 38. Nem utaltatek meg az Urul, hanem ezt halla v. 46. *Meg bocsatattak teneked a te bűneid.*

A halla v. 46. *Meg bocsatattak teneked a te bűneid.*
 le A. fegeny publicanus töredelmes sível ^{me}leven azt kiáltá, Luc. 18. 13. *Isten legy kegyel-*
^{ho}*mes ennekem bűnösnek, es meg-igazulvan mene bazar-*
koz a templombol, vers. 14. Mi is így síran-
tykozvan bűneinken es azoknak bocsanat-
seg-ucinur meg-ugasztatuisa cidezet-
 sinkben, es az Ur kegyelmet terjezti re-
 sánk bűneinket eltörli es a mi alnakfa-
 giokrul meg nem emlekezik minékünk
 kárhoztatásunkra, mivel minékünk is azt
 mondgya: *En vagyok, en vagyok, ki eltörlöm a*
te bűneidet etc.

Meg-hallok mostan-is 1. 2.

Az Je-

Az Jehova Isten, kinek-ellene sokat vétettünk es naponkent-is vétünk kinek bossu-állasát lattyuk fejünkön bűneinkert, könyörüllyön raytunk, es az halalban à mi bűneinkert faradozot Jesus Christusert kedvezzen mi nekünk, bűneinket töröllye el, álnakságinkrul megh ne emlekezzen, az ő idő ferint es örökke való büntetefet mi reánk ne bocsassa, hanem sent Lelke által igazgafson hogy bűneinkert el hagyván, ő neki sentseggel es igazsággal szolgálhasunk az mi életünknek minden idejeben, Amen.

XVII. PRÆDICATIONIO.

Jerem. 18. 7. 8.

Ha szóllok valamely nép-ellen, es orfág-ellen, hogy ki gyomlálom, meg-rontom es elvestem egy semporantásban.

Ha meg-tér à nép az gonosfságból, à mely ellen szólottam, én-is meg bánom à gonost, melyet el vegestem vala hogy ő-velle cselekedgyem.

S

Támeté

Amerlánésrul az Tatárok hatalmas fejedelméről Ægyptusnak, Perliának es az kiséb-
 bik Ásiának ronto pörölyéről írja Paulus Jovius lib.2. de vir.
 illustr. hogy az ő kemény hadakozásiban
 mikor valamely erős várat vagy kerítet
 várašt meg állott, első napon fehér sato-
 rokat vonatot fel táborában, más napon
 vereseket, harmadikő feketeket. Miért?
 Meg akarta mutatni ezzel a állás miatt
 meg borítottaknak hog az kik a állásoknak
 első napján magokat megh adgyák beke-
 segben maradnak, mellyet a fehér sín je-
 lentet; a kik más napot várnak vértel
 fizetnek, mellyet az veres sín mutatot;
 a kik pedig az harmad napot is el mulat-
 ták a fekete sinnenek jegyzése ferint tellyel
 feggel eltöröltetnének. *A nagy igazságú
 es irgalmasságú Jehova, Exod. 34. 6. ne-
 mely rebben majd hasonlokeppen bánik
 es cselekedik az emberekkel az ő büntete-
 siben, mert feletteb nem hirtelenkedik
 hanem mint egy lásu lábbal megyen az*
 ember.

embereknek meg rontásokra, minekoka-
 ert elsőben-is az ő kegyelmességének fe-
 jer sátorit mutattya ki, midőn az embe-
 rekkal sok javait közli az ő kegyelme-
 nek, es azok által serkengeti őket, hogy
 meg térjenek es vegyék az ő kegyelme-
 seget, melyre nevezte bent Pál Rom. 2. 4.
*Az Isten kegyelmességének es békéséges türelének gaz-
 daglát meg utalod-e? Nem tudod, hogy az Istennek
 kegyelmessége teged megh téresre indit? Mikor az
 Ur ezzel semmit sem használ az ő harag-
 janak veres sátorit-is fel vonattya, mert
 különb különbféle ostorival suytollya
 az embereket azokkal-is serkengeti őket
 hogy megh térjenek es valamimodon tel-
 lyességgel el ne vessenek, mellyert az A-
 postol, 1-Cor. 11. 32. Mikor büntettünk az Ur-
 tult tanittatunk, hogy ez vilaggal-eggyüt el ne karhoz-
 tásunk. Végezetre mind ezeket megh u-
 talvan az emberek fekete sátorit vonat-
 tya fel az buzgó haragu Ur, mikor az
 meg terhetetlen hitetleneket el vessi me-
 vel az ő haragja nyilván vagyon menyből az embe-
 reknek minden hitetlensegek es hamisságok-ellen, kik az
 igazságot hamissan fogva tartják. Rom. 1. 18. Ut*

mindazáltal az Ur gyakorta külömben cselekedik. Az Támerlanes valamikor fekete satorit fel vonatta taborában az után semmi remensegek nem lehetet maradások felől az meg szállottaknak, elkellet vesniük egyátallyaban. Az igaz Isten ambator ezt cselekedgye-is el kezdgye az ő büntetefit, mindazáltal à kik hozza meg ternek kedvez azoknak, kiknek meg maradások felől nyujt imé maga remenseget az Profeta által mondvan: *Ha szollok valamely nép ellen, es orszag-ellen; &c.*

Mi siralmas keresztények lattuk ez ideig az irgalmas Istennek fehér satorit fe meink előtt mikor kegyelmes jo tetemenyet közlőtte naponkent mi velünk, lattuk veres satorit-is mikor sok inségekkel méltatlan sarcsoltatásokkal, sok keserves betegségekkel es nyomorgatásokkal fanyargatot bennünket; Oh jay, fekete satorát-is fel emelé közöttünk, mivel mint imé bemeinkel lattuk az hitetlen emberek által tüzet gyujta Városunkban, hamuvá tevő házainkat es ifonyu felelemmel

mel gyótri szívünket eyjel es nappal .
 Mind ezekkel az poenitentiara intene
 minket. Oh vayha azért megh ternenk ,
 bizonyara mégh az ó kegyelmeben talál-
 nank orvossgot , megh bánna ellenünk
 rendelt büntetefet es azt el forditaná mi
 rollunk. Ez vegre hogy erre fel indittas-
 sunk errül akarok oktato tanitast tenni
 mostan köztetek.

*Iehova mi kegyelmes Istenünk, segely kegyesen min-
 ket hogy erre fel indittassunk, es így a büntetefidet el ta-
 roztassuk, Amen.*

AZ Jeremiás tanats-adása berint, azt
 tanitottam idefellyeb, hogy ebben a
 mi siralmas állapotinkban sirnunk kell mi
 nekünk az mi bűneinken es bűneinknek
 büntetefin, es büntelen kell Istennek ese-
 deznünk, mely kegyes faratsagunknak ez
 ideig öt hafnos gyümölcsseit jegyzettük
 meg, ugy-mint, 1. 2. 3. 4. 5. Mostan ha-
 todikrul ertsünk rövideden.

Hatodik gyönyörűseges hafna es haf-
 nos gyümölcse meg ertet kegyes cseleke-
 tinknek az Urnak ellenünk rendelt bün-
 tetefenek megh bánasa. Szemeinkel lat-
 tyuk

tyuk naponként Varasunkban az Ur haragjának gerjedezeset, lattyuk haragjából reánk omlot kemeny büntetést, melyből esünkben vehettyük, hogy az Isten utolsó büntetéssel es romlással töröl el minket ha az mi gonof utainkrul melyek fertelmesek es utálatosok Isten előtt, megh nem térünk es Istennél kegyelmet nem keresünk. Ebben hogy rebesek lehelsünk meg tanultuk idefellyeb hogy Istenhez valo meg teressel sirnunk kel bűneinken es esedeznünk bűntelen, à többi között az Urnak melto büntetesenek el tavoztatásáert, melynek ilyen hasnat jelentetem hogy az Ur könyörülven raytunk, es hűneinket megh bocsatvan ellenünk rendelt büntetést rollunk el forditya, mint az felvet igekben maga vilagoson tanitya, melynek hasnosab értelme méert lassuk meg. I. Az Istének kemeny ütiletit az ötöt haragra ingerlök ellen, vers. 7. II. Az Urnak kegyelmet az ő hozzá meg tert hivekhez, vers. 8. melyek à felvet igekben meg jegyeztetnek.

Az I.

Az Istennek haragos itiletit à bűnűsök ellen mi nezi, arról maga az Ur így fol: *Ha Bollok valamely népnek, &c.* Az Ur Isten semmi dolgot nem cselekeszik addig míg nem meg-jelenti az ő síkat az ő Bolgainak à Profetáknak, azt mondgya Amos 3. 7. azt jelenti hogy az ő itiletit az Isten ki-jelenti elsőben az ember. k. nek az ő fogai által azoknak meg jobbulásokra. Ez az Isten mivel nem gyönyörködik az hamisságban, es nem allanak meg ő-elotte az gonosok. Psal. 5. 5. az ő haragja nyitvan vagyon menyből minden gonosok ellen, kik az igazságot, hamissan fogva tartják, Rom. 1-18. soha à bűnűst büntetes nélkül nem hadgya, hanem meg latogattya az Atyáknak alnakságokat à fiáknak es az fiáknak fiáiban-is harmad es negyed iziglen, Exod. 34. 7. annako-kaert büntetést es vebedelmet szokot rendelni az ő ellene gonosst cselekedő gonosokra, de azért mivel mint ott vers. 6. maga mondgya, *Iehova ő, irgalmas es kegyelmes, kesedelmes az haragra, nagy irgalmassagu, ki meg tartya az ő irgalmasságot ezeriglen,* az ő el rendelte büntetést nem mindgyarast szokta ki őnteni, hanem várja à bűnűsöket, nemelyleket azok közzül szaxhust esztendeig mint az első világbelieket, Gen. 6. 3. nemel-

Iyeket negyven napig mint az Ninivebeli-eket, Joh. 3. 3. es azonban meg sollittya őket az ő solgái által es ki hirdeti nekik jövendő büsbü-állását, mellyel őket meg rontya es el veszi egy szempillantásban, mellyet csak azért cselekefik, hogy meg terjenek ő hozzá, es vegyek az ő kegyel-
met az ő meg tartatafokra, mellyet meg-
is cselekefik es meg ad azoknak kik meg-
ternek ő hozzá az ő gonosb útokrul, es
igyekeznek ő neki kedveskedni jószágos
cselekedetek-által.

Az Urnak illyen kegyelmet az ő hoz-
zá meg tertekezhez így jegyzi meg, ver. 8.
Ha meg ter à nep az gonosságbol, &c: en-
nek értelmeért lassuk.

I. Az Ur az ő kegyelmet kikkel
közöllye ?

II. Micsoda legyen az ő kegyel-
me ?

Kikkel közöllye kegyelmet megh tet-
sik imez igekből: *Ha megh ter à nep az
gonosságbol, mely ellen sollottam; à go-
nossag:*

noſſagbol meg tert neprül ſol. Az Iſten
 mikor fenyegeti veſedelemmel az embe-
 reket gonofſagokert, egyſer ſ-mind inti-
 is öket az ö hozzá valo meg tereſtre, a-
 zert mondotta, Ezech. 18. 32. *Miert hal-
 natok meg Izraelnek háza? Mert nem gyö-
 nyörködöm az halatra valonak halalaban,
 terjetez meg azért es ellyetek. Ezech. 33. 9.
 Ha az hitetlen meg nem tér az ö gonofſ ut a-
 rul az ö alnaſagaert meghal, az utan azt
 mondgya verſ. 11. *Elek én nem akarom az
 hitetlen halalat hanem hogy az hitetlen ki
 terjen az ö útarul es ellyen. Terjetez
 meg azért terjetez megh à ti gonofſ utaitok-
 rul, es miert halnatok meg Izraelnek háza?
 A' kik az Urnak illyetē fenyegeteſit hal-
 lyak es magokban ſálvan meg ternek, I-
 ſten kegyelmezt vébik az ö meg tartafok-
 ra. Micsoda pedig az az Urnak kegyel-
 me? Egy ſoval az Iſtenhez megh tert
 bündöſök ellen rendelt gonofſnak meg bá-
 naſa, melyrül így ſoll: *En is meg banom
 az gonofſt, mellyet el vegeſtem vala, hogy ö
 velle cſelekedgyem.* A' gonofſon erti az
 S5 az gonofſ bunte.**

bűntetést es veszedelmet, mellyet az Ur
 ki fokot hirdetni a bűnösöknek, tudni-illik,
 ha meg nem térnek tehát ki gyomlat-
 lya, meg rontya es el vesztí őket egy sumpit-
 lantásban, minemű gonosv vala a viz-özön
 mellyet az Noé által ki hirdete Isten az
 első világban elő embereknek, Gen. 6. es
 minemű gonosv vala az Babyloniai fogfag
 a Juda el fajult maradékinak, mellyel rec-
 tente őket az Profeták által, minemű go-
 nosvul azt mondgya hogy ő meg bannya
 azt, meg banom az gonosvt, *Uc.* Masut-is
 az Istennek az Irásban meg bánas tulay-
 donittatik, mint Gen. 6. 6. *Megh bana az*
 Ur, *hogy az embert teremtette volna, es az*
 ő sivebē felette igen bākodek az *on. 1. Sam.*
15. 29. *Az Ur meg bana hogy Sault kirallya*
tette volna az ő nepen, mellyet nem tu-
 laydonkeppen kell erteni, mivel az Isten-
 ben nincsen oly indulat mellyel valamit
 meg banna es azt el változtatná, holott
 nem ember ő, *hogy valamiben meg változ-*
nek, Num. 23. 19. 1. Sam. 15. 29. nincsen
és ualla változas es az változasnak meg csak
arnye.

arnyeka-is Jac. 1. 17. azért meg bánas mō-
 datik ō rolla à mint bollandak az Görögök
 ανθρωπο παθῶς emberi mod-berint, à men-
 nyiben mi nekünk embereknek lattatik
 az Isten meg banni à gonoszt, mellyet ki
 nem terjeszt ezokra az kik az ō gonosza-
 gokból meg ternek ō hozzá, mivel az ō
 meg terefeikkel el fordították magokrul à
 büntetést, melyrűl ō-nekik az Ur ha-val
 bolland vala ha megh nem ternek az ō go-
 noszagonrul. No azért it-is mikor az Ur
 azt mondgya, hogy meg bannya az gonoszt
 mellyel megh fenyeget valamely nepet nem
 azt jelenti, hogy ō benne változas lehen,
 hanem csak azt akarja mutatni, hogy ō
 annyira gyönyörködik az embereknek
 meg terefeiben, hogy azok el hagyvan go-
 noszlagokat ō-is nem fogja reájok ōnteni
 kemény büntetést mellyet egyebkeppen
 gonoszagokkal megh érdemlettek volna.
 Ez az igek magyarazattya.

T A N U S A G.

Az érdemlet es Istentűl ki jelentetet
 büntetéseket is az Isten el fordittya a-

Rationis d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

111. 2. 2. *Handwritten notes*
275 *Handwritten page number*
Tizenheredik

zokrul, à kik gonossagokat el hagyvan Istenhez megh ternek. Rettenetes es isonyu az embereknek gonossagok, mellyek az bosszu-allo es buzgo haragu Ur semmikeppè büntetes nélkül nem hagyhat, Nah. 1. 2. 3. az mely büntetefet az emberektül el nem titkollya, hanem mint vers. 7. móda egész nép es orszag ellen-is azt kialtya: ki-gyomlatom, meg rontom es el vestë egy sempillantasban, azert kialtotta Ninivenek, Jon. 3. 4. Még negyven nap vazyon es az utan Ninive elfillyed, azert mondotta az Judz firsainak, Jer. 18. 11. Imé en keszitek ti ellenetek gonost es gondolok ti ellenetek gondolatot, vers. 16. 17. Hogy az ö földöket elpusztitsam es nevetsegeffe tegyem örökre, hogy valaki által megyen rayta elálmekodgyek es sejét csorallya. Mint à napkeleti szellel el-vestem őket az ö ellenfegi elött, hátamat nem orcsamat mutatom nekik az vessedelemnek napjan. Az illyen kemeny fenyegetest penigh csak azert cselekefi az Ur, hogy az emberek annak hallasara megh rettenyenek az ó gonos utokat el hagyvan meg térjenek az ó bündökből, mellyet az ó kívansaga serint ha megh cselekefnek

nek, oly kegyelmes ő, hog az érdemlet es
 immár ki jelentetett büntetést-is kés a-
 zokrul el fordítani mint itt vilagoson
 mondá: *Ha meg tér a nép az ő gonosz uta-
 rul, &c. Kelle pelda? A Ninivebeliek;*
 nek Jonás nyilván mondá, hogy még negy-
 ven nap vagy on es az Ninive el süllyed, nem
 vélék trefának, hanē hivenek Iste nek es mi-
 kor meg tertenek volna es az ő megh te-
 reseknek bizonyos jeleit mutattak volna a
 kirallyal es az fő fő nepekkel egyetembē
 azt írja Jonás cap. 3. 10. hogy *az Isten mikor
 látta volna az ő cselekedeteket, tudni illik hogy megh
 térték volna az ő gonosz utokrul, el változtatta a gonoszt,
 mellyel őket megh fenyegette, es nem verte el őket.*
 Így az Izrael fiaí valamikor el vetemed-
 nekvala, mind a Birak mind a Kiralyok i-
 dejében az Isten őket meg inti vala es bol
 vala nekik fenyegetven őket az ő bolgai
 által, mellyekre mikor fel serkentenek es
 Istenhez meg tertenek, az Ur-is meg tert
 hozzajok es el fordította ő rollok az ér-
 demlet büntetést-is csudalatoson neha re-
 mensegek-felet-is, mert noha az ő nyo-
 morusagokban Jeremiásnal azt monda-
 nak:

nak: Elvesztet az en erősségem es az en remenységem az Urtul, Thren. 3. 18. mindazáltal vegre megh emlekeztenek az Istennek irgalmassagirul es az által ismerték meg tartatafokat azert mondottak, vers. 22. 23. 24. Az Urnak kegyelmessége hogy tellyességgel megh nem emeztettünk, mert nem fogyatkoztak el az ő irgalmassagi, minden veggel meg ujjulnak az ő irgalmassagi, nagy az te igassagod. En öröksegem az Ur, azt mondgya az en lelkem, azert varom ötet.

Istennek hivei, ma is azon az Isten, azon kegyelme forog azokon kik ötet bérretik; es bűnöket el hagyvan ő hozzá meg térnek, azert azon jo remenységben lehetünk mi-is ha valósággal meg térünk a mi gonosb útainkrul es azonn igyekezünk hogy az Urat többé bűneinkel meg ne bántsuk. Mit cselekedenk ez előt? Az Isten elegge füllöt mi nekünk az ő solgai által, sokbor kiáltotta, hogy ki győlal, meg ront es el veszt minket egy szempillantásban. Meg terenké az ő edes Atyai intésre es kemény fenyegetésre? Nem, mert semminek tartók az ő solgait, azoknak befedeket meg vetők, azert
folla

Hólla minekünk az sok rendbeli borongatások, inlegek, méltatlan sarcsoltatások es közöttünk forgo nyomoruságok által. Használá-é azokkal? semmit sem, elcbb mene es ime leg közeleb holla minekünk a rettenetes gyuladások es egeszek által, sőt ma-is kiált az sok túzes bérámoknak fel talalása, es a rettenetes barazsag, felvelek, forgo belek es egyéb isonyuságok által a mi romlásunkra, mellyekre avagy jobbulunk? Az síveknek es veseknek vizsgáló Ura láttya azt, az berint-is fog velünk cselekedni. Enalig hihetem hog az Ur mi felőlünk azt mondgya: Ez nép meg tért az ő gonossagabol, azért en-is meg banom a gonost mellyet el vegezté vala hogy ő velle cselekednem. Ha ezt akarjuk hallani, méltó hogy valoban meg térjünk az mi Istenünkhez, mert ugy bannya meg, ugy fordittyá el a gonost má rollunk, mellyet el vegezet hogy reánk bocsáson el is fordittyá penigh latvan igaz poenitentia tartásunkat, mert nyilván mondotta: *Ha meg tér a nép az gonossagabol, &c.*

bol, &c. Az istentelen Achab Kiraly mikor meg hallotta volna Illyestül, hogy gonossagiert az Ur minden háza nepevel el törleñ meg faggata ruhait, sákban öltözök es bőytöle-is es nagy alázatossággal jára; Lata azt az Ur es azt mondá Illyesnek; *Lattade hogy az Achab meg alazta magát en előttem. Mivel azért megh alazta magát en előttem, nem hozom re a az veszedelmet az ő idejeben, 1. Reg. 21. 27. 29.* Ha az istentelen emberrel az Ur azt cselekedte à poenitentianak külső mutogatasaert, mennyivel inkább meg cselekesi mi velünk, hogy ne hozza reánk az érdemlet büntetést, ha ő hozzaja igazan meg térünk, mivel itt nyilván mondgya, *Ha meg tér à nép az gonosságból, &c.* Hofeálnak Izraelhez regen ez volt tanatsadása, Hof. 14. 1. *Tery meg Izrael az te Ur radhoz Istenedhez, mert el romlottal à té alnakságodban.* Joel is azt mondotta, Joel, 2. 12. 13. *Még sinton mostan-is azt mödgya az Ur: terjetekek megh en hozsam tellyes sivetek sberint bőytölessel-is, sirássalis, keser-gessel;*

geffel is. Es szaggassatok sziveteket nem ruha-
itokat, s-terjetekek az ti Uratokhoz Istenek-
hez. Mi reánk-is néz ez tanars-adás, meg
romlottunk mi à mi álnakságiakbá, azért
terjünk megh az Urhoz szívünk töredel-
messegevel es bizonyara az Ur-is megh
tér mi hozzánk es el fordittya rollunk az
gonost melyrül nem csak follot, hanem
immár el-is kezdet veghez vinni mi ray-
tunk, mivel ő mondotta: *Ha szollok vala-
mely népellen, &c. Ha meg tér az gonos-
sagbol, &c.*

Meg hallok mostan-is, 1. 2.

A könyörülő Isten, ki igazságabol fe-
nyegeti az embereket kemény büntetesi-
vel hogy bűnöket el hagyva meg terje-
nek, es ha meg ternek az ő fenytésere el
fordittya az büntetést irgalmaságabol,
kedvezzen mi nekünk, tericsen minket
magához az mi gonos útainkrul, es el
kezdet büntetést fordítsa el rollunk, hog
az ő oltalmazó szárnyai alatt meg marad-
hassunk. Uram edes Atyánk ne hadgy
minket ez kevanóságunknak be tellyese-
dese-nelkül bent Fiadert, Amen.

XVIII. PRÆDICATIO.

Hof 11. 8. 9.

Miképpen cselekedgyem teveled Ephraim? Mikeppen adgyalak kezben tegedet Izrael? Mikeppen cselekedgyem veled? úgy cselekedgyem-e veled mint Adamával? úgy tegyeke veled mint Seboimmal? Meg-efert en bennem az en fivem, es egyetemben meg bántam igyekezetemet.

Nem cselekefem az en haragomnak busulása-berint, nem terek Ephraimnak el-vesté-feré: Mert Isten vagyok en, es nem ember, Szent vagyon te-közötted, es nem megyek bé haragui az Városban.

Elette igen nehéz az haragal es bossú-állással gerjedező Istenek kemény itéletit viselni az Apostolnak amà befede berint, Heb. 10. 31. Rettenetes dolg az elő Istenek kezében esni. Nehez pedig azért, mert az Isten meg-mesztő tűz Heo 12. 29. megindul es rezket az föld es az hegyeknek fundamentoni meghaborodnak az ő haragja ellen. füst jő ki az ő orrából, meg e.

meg emésztő tűz az ő Sajatból, es eleven se-
nek ő tölle, Pſal. 18. 8. 9. es így az ő harag-
jában hirtelenfeggel elveſti az gonofó-
kat, mert mikor felkél az ő ellenségi elſellednek es
elſutnak az ő gyüloloi az ő orcsaja elöl, mint az ſéi el
ſeleztetik, akkeppen el-ſellegti őket, mikeppen elolvad
a viasz az tűz elött, azonkeppen el veſznek az hitetlenek
Iſten orcsaja elött, Pſal. 68. 2. 3. Illyen à meg
haragut Iſten az gonofókön! Ezt értvè
az hivek es tudvan az Urnak haragjának
meg tartoztatataſat kevánták, azért mon-
dotta David, Pſal. 38. 1. Uram, ne fedgy
meg engemet az te buſulaſodban, ſe ne oſto-
roz az engemet az te haragodban. Jeremi-
ás-is, Jer. 16. 24. Oſtoroz az engemet U-
ram à te itiletedben nem haragodban, hogy
engemet el ne ronts!

Ugy vagyon, hogy az igaz Iſten, az ő
haragjának neminemű jeleit még az ő
válaſtottira-is ki terjezti, de nem oly ret-
tenetesen mint az hitetlenekre, nem a-
zoknak veſedelmekre, hanem meg job-
bittatataſokra es idveſtegekre; Nem ollyā
rettenetesen. I. Mert haragjában-ū meg
emlekezik irgalmaſſagarul, Hab. 3. 2. es le-

gyelemre fordul hozzájuk minekutanna őket megfuytollyá, 2. Sam. 7. 14. 15. II. Mert az ő haragjat nem tartya meghraytok mind örökke, es az ő busulasaban à bűnnek érdeme szerint nem fizet ő nekik, Pſal. 103. 8. 9. 10. III. Mert vegre is elveſi ő-rollok az ő haragjat es így nem cselekeſzik vellek az ő haragjanak busulasa szerint mint à felvett igekbē maga az Ur igiri az Ephraimnak, melyből akarok mostan tapitast tenni à tſi vizgatalasuokra.

Az Ur mostan-is legyen jelen velünk, hogy mostani ſent igyekezetünk-is ſolgallyon az ő haragjanak leſal litasara, es nekünk idveſſegünkre, Amen.

AZ mi bűneinken es bűneinknek bűntetefin valo sirankazasainknak es lstenhez valo esedezesinknek ez ideigh hat gyönyörűseges hasznait es gyümölcsseit hallottuk meg, ugy mint, 1. 2. 3. 4. 5. 6. Mostan immár az hetedik következik, arrul-is ez uttal rövideden.

Hetedik hasznos gyümölcse az Jeremiás tanats-adasa szerint à mi mostani romlſunkban valo ſiralminknak es esedezesünknek nem egyeb, hanem az meg harag-
guc I-

gut Istennek fel lobbant haragjának es busulásának rollunk el fordítása. Idefel tanítvan arrul: Micsoda dolgokert kell mi nekünk ez siralmas állapotban kefer- ves köny-hullatással esedeznünk, azt mō- dottam vala, hogy masodszor azt kel cse- lekednünk az Ur haragjának es busulásá- nak el fordításaert, mellyert valo esede- zelnünk es buzgo könyörgésünk hogy ha- fontalan ne legyen, azt mutatom meg az Urnak felvet gyönyörűseges betédiből, mellyekben summa berint vigasztallya az Ur Izraelben az válastatot hivekeraz ő bűnök ellen fel gerjedet haragja es busu- lása ellen, es igiretet teben ő nekik, hogy az ő ingyen valo kegyelméből nem cse- lekedik ő vellek az ő busulása berint, es haragjában nem vetti el őket, el fordit- van rollok bossu-állasat, vagyon penig rend-berint ez igekben három dolog.

I. Az Urnak kerdezkedese arrul mit cselekedgyek az ő nepevel vs. 8.

II. Arra tett kegyelmes válastete-

T 3

le azon

le azon Urnak, vers. 8.

III. Annak bizonyos okai vers. 9.
Mindenikrül rendel az tanusagnak
kedvéért.

Mindneknek előtte az kegyelmes Istē
meg akarván mutatni, hogy az ő harag-
jat az ő néperül el fordittyá kegyelmesen,
bizonyos kerdezkedéssel el, melyben ar-
rül tudakozik magabā mit cselekedgyek,
az ő nepevel az Izraellel? Ez tudako-
zás pedig mind közönseges mind kivál-
keppen valo. Közönseges imez: *Mikep-
pen cselekedgyem te veled Ephraim? Mikep-
pen adgyalak kezbe tegedet Ephraim?* Az
felséges Isten itt mint hatalmas Királyi
meltóság latván az Izraelnek az ő tölle
valo el akadáfaban es az ő hivatallyanak
meg vereseben valo meg általkodását, mi
vel noha az Ur nagy felfőval híná őket de
senki nem indul meg rayta, vers. 7. azért
azon tanatskozik magában mit cseleked-
gyek ő velle? es hogy ha érdemek serint
az ellensegek kezében adgya-e őtet u-
tollo

tolso védelemre: Kiváltsképpen való
 tudakozása az Urnak imez: *Mikeppen
 cselekedgyem veled? Ugy cselekedgyeme
 veled mint Adama val? Ugy tegye e veled
 mint Seboimnal? Nevez itt az Ur amaz
 négy Városoknak, S-domanak, Gomorrhá-
 nak, Adamanak es Seboimnak Deut. 29. 23.
 isonyu védelmere, mellyeket az Ur ha-
 ragjábã el veszte egy sumpillantasbã, Thre.
 4. 6. mikor ő mint Iehova kénköves tüzet bocsá-
 ta az eghãl az Iehovatul, es el sillyezte azokat, es mind
 azt az egesz lapacsot es mind az Városoknak lakosit, es
 az földnek süveit-is, Gen. 19. 24. 25. Arrul
 tudakozik azért az Ur es arrul tanatsko-
 zik magabã, hogy ha akképpen cseleked-
 gyek-é Izraellel, es ha úgy véfesse é el
 őket hirtelenséggel orfagostul: melybè
 tacité meg engedi, hogy mint azok az
 Városok hasonloképpen meg érdemlenek
 a védelmet, meltok volnanak hogy egy
 sumpillatasban el sillyednenek es el ven-
 nenek, ha az ő igazságának nagysága fe-
 rint cselekednek ő vellek az ő busulása-
 ban. De mivel az Isten nem csak igaz*

hanem irgalmas-is nem csak nagy igazsága, hanem nagy irgalmassága-is, Exod. 34. 6. annakokaert minekelőtte magában így tudakozot volna igazsága ferint az Izraelnek büntetésefűl, mindgyarast maga arra kegyes válaste tésben az ő irgalmasságából.

Az Urnak penigh ez irgalmasságából fármazot válastetele vagyon imez igekpen: *Meg esett en bennem az en sívem, etc. Nem megyek haraggal be az Varasban.* It kettő vagyő I. A' tudakozásra valo felelet. II. Annak fundamentuma. Az Ur magában azon tudakozok ha az ő haragját ki őncse-é Izraelre: el vesesse-é őket hirtelességgel mint Adamát es Sebaimot: Melyre mostan meg felel es keves szóval azt jelenti, hogy nem cselekebi az ő busulásában nem vesiti el az Izraelt, mellyet három jeles sóknak nemeivel mond ki, mert vers. 9 így áll. I. *Nem cselekebbem az en haragomnak busulása ferint.* Tremelli⁹ így fordittyá: *Nō perficiam xstum irx mex, nē visem veghez az en haragomnak fellobant*

bant gerjedezeset. Néz arra hogy az ő haragja méltan fel gerjedhetne az Izraelre, méltan ki őnthetne reájok haragjának busulasat az ő gonosságokra, de azt mondgya, hogy azt nem cselekeksi, m. h. azt mondana: Izrael, te megh érdemled à te hitétlenséged miatt hogy haragom ellened fel gerjedne, es annak busulasat veghez vinnem te raytad, es az által meg eméstevelek tegedet, de imé nem cselekesem ugy veled à mint érdemleted, nem fizetek álnakságod berint, hogy az eo haragomnak túze mint semmive ne teteszel. II. *Nem terek Ephraimnak el vestesere,* mellyet Tremellius így vilagost: *Non perdam amplius Ephraim, nē vestem el tóbe Ephraimot,* melybē lattatik ez Ur nezní az Izraelnek előbbeni büntetesire, es azt akarja jelenteni; hogy uyjobban nem igyekszik veszedelmere az Izraelnek, nem visí veghez rayta az érdemlet büntetést es nem vesti el tellyesleggel az mint gonosági kevannak. III. *Nem megyek haraggal à Varasban.* Nemelleyek ezt csak így fordítják: *nem megyek be az Varasban, es azt itilek,*

hogy az Ur ezzel azt jelenti, hogy az
 Jerusalemen-kivül más helyet lakására ne
 válast, mivel azt *berette magának lakohelyül*, ezt
 mondvan: Ez lehen az en nyugodalomom mind
 örökre itt lakozom, mert ezt kevantam vala,
 Psal. 132. 13. 14. mellyet az Chaldaeus így
 mond ot ki: *Certè non per mutabo amplius Ierusa-*
lem pro alia civitate. Helyeseb az, hogy itt
 az Ur azt igiri Jerusalemeok, hog az, az ő
 felelmeben es tisteletiben meg maradvan
 immár ellenszegkeppen nem megyen be
 abban hanem meg tartya azt, hogy legyen
 abban sent mag, melyből gyarapodgyek
 es terjedgyen az Ecclesia mind az eges
 földön, mely Ecclesiara néz ez es taro-
 zik derekason mellyet nem enged az Ur
 hogy az ő haragjaban el rontassék, holott
az ellen mégh az pokolnak kapui-is diadalmat nem ve-
hetnek. Math. 16. 19.

Micsoda pedig ez, kegyelmes igireti-
 nek fundamentoma? Egyedül az Isten-
 nek irgalmassaga es Izraelhez valo buz-
 go szerelme, melytül győzettet meg az
 Ur hogy haragjaban el ne vesesse Izraelt,
 melytül így szól: *Megejett en bennem az en bé-*
vem

vem es egyetemben megh-santam az en igyekezete-
met, vagy mint Tremellius: *se versat in me ani-
mus meus simul astuant viscera mea pœnitentia*, az en
sivem forgattya magat en bennem es az
en belső resein bánattal gerjedeznek;
Az Isten itt emberi mod-berint ő maga-
nak sivnek belső forgatasat, belső resei-
nek gerjedezeset es megh bánást tulaj-
donit, es csak azt akarja jelenteni, hogy
ő oly nagy es ki befelhetetlen indulattal
vagyon az Izraelhez, es jo akarattal an-
nyira gerjedez hozzája, hogy soha nem
cselekedheti, hogy haragjat ki-oncsa ő
reá, sőt inkább, busulasat megh tartoztat-
van ő-tőlle, minden kegyelmeleggel le-
sen hozzá ő neki javara.

Kerdheti vala itt valamely kegyes Izo-
raelita: Mivel az Izrael meg átalkodot
az Istentől való elszakadasban, annyira
hogy mikor az Ur őket hívja senki megh
nem indul rayta, vers. 7. Micsoda re-
hát, az oka hogy meg-is kedvez az Ur ő
neki? Ennek az Ur mindgyarást két
sép okait adgya. I. Mert ő Isten es n-

ollyan

olyan mint az ember, azért mondgya: *Mert Isten vagyok én, s-nem ember.* Itt az Ur midőn elleneben veti magát az embernek ki igen hazug igiretiben es kemény az engedelemben, es így magát Istennek nevezi, néz az ő emberekhez való haylandóságára es igiretiben való álhatalóságára, minekokaert ezzel azt állattya, hogy az ő haragianak nagysága ferint azért nem cselekefik keményen Izraellel, azért nem veti el őtet érdeme ferint, mert ő álhatalos igiretiben es igé könyörülő Isten, ki az ő igiretit es fogadást, nem úgy mint az emberek el mulattyak, hanem álhataloson beteljesíti az ő hivein, es mint az edes Atya könyörül az őtet felőkön, mert tudgya, hogy romlando edenyek, meg emlékezik rolla hogy porból valok. Psa. 103. 13. Az honnet mondotta Bileam. Num. 23. 19. *Nem olyan az Isten mint az ember, hogy hazudgyon, es nem embernek fia, hogy el változtassa az ő igiretit, Ő mondotta, hát nem mivelne-é meg? Szállot es nem teljesíti-é meg az?* -II. Mert bentek vannak ő közöttök, kikre nevezve kedvez az Izraelnek, mely

melyrül így szól: *Szent te közéted.* Eze nemelylek úgy értik, m. ha az Isten itt ő magáról szólana ilyen értelemmel: *Izrael te igen bűnös vagy te magadban, de én Szent Isten vagyok te benned, azért teged meg bentelek es bűneidet el veszem, hogy többé haragom ne legyen rajtad, hanem meg kegyelmezek neked, hogy meg tarcsalak tegedet.* Ez magyarázat igen szép, de mivel az eredet berint való börtűben a felső es ez igek között meg különböztetes vagyon, azért az bentelek nevezetűn értem a választot benteleket, kik akkor Izraelben valának, es azt mondom, hogy az Ur azért mondgya, hogy haragjat nem terjeszti Izraelnek el vesztésére, mert vannak megh azok között ő neki választot es bentelednyi kik őtet felik, es igazan tisztelik kikre nevezve meltan kedvez neki, mint regen *Sodomának kedvez vala ha abbā tíz igazakat tanal vala, Gen. 18. 31.* Summa ezi: Az Isten Izraelt az ő haragjában tellyeséggel el nem törli, mert ő mint Isten áthatatos igiretiben es vannak

bentelek

sentek ő közötök, kiket az gonofokkal
együtt el nem vehet. Ez az igekövek
világos értelme.

T A N U S Á G.

Az Irgalmas Isten, meg az ő fellob-
bant haragja is meg mertekli az ő vála-
stot fiainak es lennyinak megh tartásokra.
*Az igaz Isten kinek haragja menyből nyilván vagyó,
minden gonosságg ellen, Rom. I 18. mivel még az
ő vála-
stot fia es leanyi is sokszor verkeznek ő-elle-
ne lac. 3 2. heíster az igaz is elefik, Prov. 24. 16.*
azoknak nehez fogyakozások ellen is fel-
gerjed haragja, annyira, hogy lattaslek a-
zoknak őket megh venni, könyörgéseket
be nem venni, es így megh rontani az ő
hamiságokert, mellyet erezven, mon-
dottak az Hivék, Psal. 80. 4. *Seregeknek I-
stene meddig haragból az te nepednek könyörgése el-
len? Davi Psal 38. 3. 4. Uram, az te nyilaid be-
lem akadtanak ennekem, es az te kezéd ballot en veam.
nincsen épség az en testembē a te haragod miatt lob-
is, Iob 7. 19. Uram, miglen nem sorditod el en rollā
haragos szeméidet? Nem tavozol-é el csak addig-ú en
töllem, miglen az en nyalamat elnyelnem? Ulyen
nehez az hivéknek az Istennek haragja,
ja mely*

ja, mely alatt nagy vigasztalások az, hogy
az Isten kinek haragját hordozzák Mich. 7.
 9. irgalmas es meg mertekli haragját ray-
 tok, hogy el ne vessenek telly esseggel,
 mint itt az Izraelnek igitte, mert ugyan
 tusakodot magában mit cselekedgyek ō
 velle, el vessesse-c mint regen Adamát es
 Sehoimot: es vegre meg emlekezven az
 ō belső indulattyarul azt igiri kegyelme-
 sen keki hogy ō rayta megh mertekli ha-
 ragját es ōket el nem vessi, azért mond-
 gya: *Mit cselekedgyem Ephraim? Mit, &c.*
 Emlekezetes dolog ez ō igiretbē, hog
 az Ur az ō haragjának megh merteklele-
 nek ezt az okat adgya: *Isten vagyok en, es*
nem ember, mellyel állattya az ō igireti-
 nek állandóságát. *Az emberek lattuk azt,*
igen hazugok. az ō igireteket el változtat-
 tyak es felebarattjókat meg csallják, Ps.
 116. 11. az emberek, mikor meg haragus-
 nak keűek az bősű-állásra, es nehezen
 engednek megh ellenek vetet felebarat-
 tyóknak, Matth. 18. 30. Nem ember az
 Jehoya, hanem Isten hogy ezt cseleked-
 né sőt

né sőt mint állattyanban úgy igiretiben változhatatlan Ieova leuen, Mala. 3. 6. be tellyesüi igiretit álhatatoson, Psal. 33. 4. es haylando az engedelmessegre hogy az ó busulasaban meg ne eméste az ó hivesit. Regen az ó haragjaban Sodomát es á több Városokat hirtelenséggel el vette, Gen. 19. egy semporantában, Thren. 4. Nem cselekefik így az ó válastot fiaival es leányival, hanem kegyelemre fordul hozzájuk hogy haragjat meg mertekelven raytok meg tarcsa őket kegyelmesen, melyre nezeve mondá: Ugy cselekedzeme veled mint Adamaval? Ugy tegyek.é veled, &c. Nem cselekesem, &c.

Istennek válastot fiai es leányi, ez rőtlot helyben, mivel bizonyara igen büdőfők vagyunk, fel gerjede hiszem az Urnak haragja mi ellanánk, avagy nem eméste.é meg minket? Mit cselekedet az Ur mi velünk, imé könyvező szemekkel lattuk es sirattuk! Azert megh tovább rezkessünke az ó haragjanak meg eméstő sebességetül? Hogy ha mi ó hozzá

nem

nem csak külső sinnen hanem *tístea sibiól* megh terünk, miveppen kevannya mi túlünk, Joel. 2. 12. bizonyára meg mer- tekli haragjat mi raytunk, es rollunk el forditvan nem emest meg bennünket tel- tyelleggel, es az ő válastot fiaiert es leá- nyiert, kik mi közöttünk vannak kedvez ez Varasnak, mint regen tiz igazakert kedvez vala Sodomának es a több Vara- foknak Gen. 18. *Szent vagyont te közötted, azért nem megyek haraggal bé az Varasbá,* azt mondá az Ur az Ephraimnak. Az Jehovanak vagyont meg bent népe, van- nak válastot fiaiert es leányi Debreczenben, tekint azért azokra az ő fiában az Jesus Christusban, minekokaert nem jó többé Varasunkban haraggal, hogy azzal az ő haragjanak busulasa berint cselekedgyek az mi el vesztésünkre, mert az ő haragja- bol hozzánk terven es busulasat megh mer- tekkelven nekünk-is azt mondgya ke- gyelmese: *Mit cselekedgyem te veled Debre- czen? Miveppen adgyalak kezben, &c. Megh esett en bennem az en siveim, meg siantam igyekezetemet. Nem cselekessem az en haragónak busulasa berint, &c.*

Ezeket így értven bizzunk az Urban és várjuk a hitatos sível az ő haragjának meg mereteletet es le fallitafat alkalmas időben, mert mi raytunk-is megh tőkelli imé mondasat Micheásnak, Mich. 7. 18. 19. *Kicsoda olyan Isten mint te vagy? Uram, el veszed a mi alnakságinkat, es az te örök seged maradéknak gonoszságat el halgatod. Az lehoiva nem mind örökke tartya meg az ő harag jat, mert gyönyörködik az irgalmasságban. Hozzánk terven könyörül raytunk, el tapodgya a mi alnakságinkat es az tengernek mely seges örvenyiben veti minden bűneinket.*

Igy meg érteők rövideden, 1.2.3.

Az hatalmas lehoiva, ki Isten es né ember, es az ő igireti ferint né cselekedik az ő haragjának busulafa ferint az ő veivel, mivel mi-is ő neki fajari vagyunk noha mostan haragja gerjedez ellenünk, könyörüllyön raytunk, az ő busulafa es bűneinknek érdeme ferint ne cselekedgyek mivelünk, ha ostoroz-is ne haragjában hanem kegyelmében mivellye azt, hogy megh ne romolnyunk, hogy így az ő oltalmazó kegyelme alatt meg maradgyunk, haragjat el tavoztathassuk es őtet nagy haladással

adással mind örökkön örökre, dicsőit-
hessük, Amen.

XIX. PRÆDICATIO.

Zach. 8. 14. 15.

Ezt mondgya az Seregeknek Ura: Mikep-
pen el-gondoltam vala, hogy veszedelmet
hozzak reátok, mikor à ti Atyatok engemet
haragra ingerlettének volna, azt mondgya
az Seregeknek Ura, es meg nem bántam.

Azonképpen meg-térven el-gondoltam,
hogy Jerusálemmel jól tegyek es ludával.

Ne fellyetek.

Z világban az embereknek kül-
ső sorsok es állapottyok mikep-
pen hogy boldog avagy boldog-
talan, azonképpē az emberi siv-
ból két kiváltsképpen valo vét-
kek szokták ki mutatni magokat, tudni il-
lik, az boldog állapotban à testi bátorfag,
az boldogtalan sorsban penigh à kicsiny
hitűség avagy gyengeség. Az testi bá-
torfag az emberekben ki mutattya magát
az boldog állapotban, mert mihelyen ő
nekik jól vagyon dolgok, es minden ked-

vek berint, folynak azonnal el hifik ő ma-
gokat, es azt itilven hogy soha meg nem
változnak boldogságokban azt cseleke-
tik a mi leg jobbnak tetfik az ő bémek elöt,
mellyet az Izrael fiaiban keserves paná-
sál jegyzet megh az Ur, Hof 13. 6. *Bő
szolare hozam őket, meg elegeuenek, meg telenek, el hi-
vek magokat, es elseletkezének en rollam. Ier 5. 9.
10. Mihelt meg elegitem őket azonnal paraznalkodnak,
es nagy seleggel a paraznak hazában gyulnek. Mint
az kőver lovak, mellyek reggel eleget esznek olly inok,
kik mind az ő seletbarattya seletsegére nyerit. Tovab-
há az boldogtalan es siralmas állapot-
ban is a gyengeseg es kicsiny hitűség ma-
gat ki murattya, mert mihelyen az embe-
rek siralomra, saayarusagra es nyomoru-
ságokra jutnak azonnal elméjeket el had-
gyak es csak nem keifegben esnek, az I-
stennek hozzájuk valo kegyelmellege-
rit, es abból kármazando gond-viselese-
rit, annyira, hogy sokan mint az Tenge-
ri haboruban a tanitványok, noha egy
hajóba voltanak a Christ^o al, mindazáltal
azt kiáltasak: Uram, el vesűnk, Math. 8. 25.*

Ez ket siralmas fogyatkozások az De-
bre

brecezeni keresztényekben avagy nem mu-
 tataké-ki elege ő magakat? Bizonya-
 ra feletteb- is. Boldog állapotya deraka-
 son begeny Varasunknak az en emleke-
 zetemre nem volt, mindazáltal, ha mikor
 valami kicsiny pihenésfetskeje es csen-
 dessege volt az testi bátorság holott volt
 há itt nem volt? Lelketek ismereti re-
 gyen tanubizonfságot rolla, mert mayd
 minden tanításinkban eleget állottunk
 arrul; mely testi bátorságot, jay el erke-
 zet immár az siralmas állapot, imé Va-
 rasunk a tűz miat mely igen meg romlot,
 mayd nagyobb része porrá es hamuvá lött,
 es annyira megaláztatot, hogy mi ennek
 lakosi méltan mondhattuk a Beniámin-
 nak vébedelmen sirankozo Izraelitákkal,
 Jud. 21. 3. *Miert lőt ez dolog, Izraelnek l-
 stene, hogy el fogyna el pusztulna ilyen nag-
 es lép rebe Debreczenben? méltan az hi-
 vekkel, Psal. 44. 26. le nyomattatot mind
 az poriglan a mi letünk, az földhez ragá-
 dot a mi hasunk. Itt az gyengeség h es kí-
 csiny, hitűség mi belőlünk aē mutatya-ē*

Uz

ki ő

ki ő magát: Sokakban bizonyára, mert az emberek ohaytvá bokrosával sápittyak hogy Debreczen soha előbbi állapottyára nem erkezik es az mint volt ugy meg nem eppül. Ez ellen nyujtok en mostan orvosagot à felvet igekből, es meg muratom hogy ha mi meg jobbulunk, segēy Varasunk remensegünk felet-is Istenül csudalatoson meg eppittetik.

Ex-kül valo ertekezésünk es elmelkedésünk hogy boldog es aldot legyen, engedged Seregeknek Istenē. Fiadnak nevében, Amen.

MEg-is azokat az jeles es hasznos gyümölcsöket magyarázom, à mellyekről azt mondtam, hogy követik az Jeremias tanats-adása berint valo kegyes cselekedetinket, tudni-illik ez siralmas állapotban à mi bűneinken es bűneinknek büntetésin valo sirankozásinkat, es Istenhez nyujtot buzgo esedezésinket, mellyek közzül meg hallottunk ez ideig hetet, ugy mint, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Most halljunk az nyolcsadikról rövideden.

Nyolcsadik hasznos gyümölcs az mi megh jegyzet kegyes cselekedetinknek

nem egyeb, hanem Varasunknak ez siralmas romlasból való fel eppítettése. Azt is jelentetem idefellyeb, hogy segény Varasunknak ilyen veletlen es siralmas romlasat es pusztulasat latvan à mi fohazkodásinkban es esedezesinkben azt is keltekevannunk Istentúl hogy azt ne hadgya az romlasban, hanem ez isonyu pusztulasból kegyelmesen eppitse fel, mely kegyes kevanlagunk hogy az Urtul kegyelmesen meg halgattassék, es remenségünk kivül is csudalatoson be tellyesítessék azt mutatom megh immár à felvet igekből, mellyekben az Seregeknek Ura es Istene à Babyloniai foglasból meg tett es hazajaban állot Juda maradokit nagy kegyelmesen azzal biztattya hogy latvan az Jerusalemnnek siralmas romlasat es pusztulasat ne féllyenek, mert ő az ő kegyelmes jo voltat közli ő vellek, es jól tessék még Judával es Jerusalemmel, hogy meg eppüllyenek romlasokból, es meg áldatassanak nem külömben mint az elöt meg romlottak volt az ő Attyoknak gonosza-

gokert; vagyon ez igekben imez három.

I. Az vigasztalásnak oka.

II. Az vigasztalás.

III. Annak fundamentoma, melyekről rend-kerint.

A' vigasztalásnak oka az Jehova Isten, kinek szolgálója vala az Zacharias es a ki ő általa biztattya vala az Juda fiait a Jerusalemnnek romlásából való feléppittetésevel, kirül megh kettőztetet befeddel így szól: *azt mondgya az Seregeknek Ura, azt mondgya az Seregeknek Ura. Az Zachariás, cap. 2. 1. illyé latsrul emlékezik: Felemelven az en semeimet latsrek egy firsfiat, kinek kezében vala egy mérő kötel; Es mondek, Hova mégy? Es felele, ennekem, hogy meg mérjem Ierusalemet, es meg lassam mind belu s-hosszat.*

Ez latsban meg ábrázoltatek, hogy az Urnak kegyelmes gondviseleseből csudalatoson meg éppittetnék az Jerusalemn Varosa mint az után meg jelentetik, vers. 3. 4. holot azt írja, hogy amaz Angyal ki állott ő velle, ki az Istennek Fiá volt, meg solitot mas Angyalt es megh parancsolta ő neki, hogy ő neki ezt mondgya: *Ierusalemet kerítés nélkül kezdik lakni az ő benne való ember*

embereknek es barmoknak sokjaga miat. Ez parancsolatra néz itt az Profeta, es azt jelentí hogy az Ur fölloz ó neki az Jerusalemnnek meg eppüleferül, Kicsoda? A' seregeknek Jehovaja. Ekkeppen nevezi az Izraelnek Istenet sokafa berint, hogy meg mutassa azzal az igiret be tellyeledesnek bizonyos es lehetséges voltat, mert noha sokan azt itilik vala, hogy a romlásnak nagy volta miat fel nem eppülne ugyan jobban Jerusalemben, azért az Profeta azok ellen így szól: *azt mondgya az seregeknek Ura*, es azzal azt állattya hogy oly Ur tésben igiretet az Jerusalemnnek meg eppüleferül, kinek hatalma vagyon Mennyen es a földön, ki parancsol minden teremtet állatoknak, azért az ó akarattya be tellyesíti minden fogyatkozás nélkül, melyre nevezte modotta vers. 6. *Ezt mondgya az seregeknek Ura, Ha ez csuda leszen a maradek népnek szeme előtt azokban a napokban, vallyon az en szemem előtt is csuda leszen-e?* m. ha mondaná: Oly hatalmas Ur a ki igiretet tésben az Jerusalemnnek fel

eppüleferül, hogy ámbator csudalkoz-
 zanak az Juda maradéki az ő igireetin es
 azt lehetetlennek itillyek, mindazáltal
 nem csuda nem lehetetlen annak be tel-
 lyesedése ő neki, mert minden ketség nel-
 kül, veghez vísi igiretit, es az emberek-
 nek remensegek felet-is meg eppiti Jeru-
 salemet.

Ez à Seregeknek Urz, mit mond az ő
 nepenek vigasztalására? Igy szól, vers. 15.
Ne fellyetek. Az Babyloniából haza fál-
 lot Sidoknak igen síralmas vala állapot-
 tyok, egéslen országok nevezet ferint az
 Jerusalē pusztaságban vala, kőrös-környűl
 ellensegek sokak valanak kik az eppites-
 ben őket megh gatollyak vala, magok ol-
 talmazására igen erőtelenek valanak, a-
 zert igen félnek es rettegnek vala, hogy
 minden remensegek es faratságok háson-
 talan hejában valo leßen, azert az Ur itt
 orvosságot nyujt ő nekik es azt módgya:
Ne fellyetek, mellyel őket kegyesen biz-
 tattya hogy senkitűl ne tarcsanak hanem
 ő benne bizzanak es bátorlással mennye-
 nek e-

nek elő az Jerusalemnak es abban az ő templomanak meg eppitefelenben.

Látluk ez ſép vigasztalásnak fundamētómát, Az nem egyeb, hanem az Iſtennek az Jerusalemmel jól tevő es őtet romlásból meg eppitő kegyelme, melyről ő maga így ſol: *Mikeppen el gondoltam vala, hogy veſedelmet, &c.*

Három vagyon ez igekben. I. Az Urnak elebbeni haragja Juda ellen.

II. Ő hozzájok kegyelemre való fordulása.

III. Annak gyönyörűſeges háſna.

Az Ur az Juda-ellen való előbbeni haragját így említi, verſ. 14. *Mikeppen el gondoltam vala, &c.* Néz itt az Ur es említi amaz iſonyu veſedelmet, mellyet ſerze Judában à Chaldæusok által az ő eleiknek gonofſágokert, az melyben el rontata Jerusalemet es abban az ő Templo-
mat el puſtitatá, az egész orſagot megrontá, lakofit fegyverrel le vagatá, az maradékot pedig Babyioniában fogſagra viteté es az poganyok közze imide-amoda

el of.

el oblatá, melyrűl sirvan Jeremias így em-
 lekezik, Thren. 2. 17. *Meg cselekedte az Úr à
 mellyeket meg gondolt meg tellyesítette sárvat, mellyet
 eleitűl fogvan megh parancsolt vala, el rontotta nem
 kedvezet, es megh vidamította te raytad az ellenséget,
 fel emelte sárvat az te ellenségednek, mely kemey
 vesedelemrűl mikor azt mondgya el gon-
 doltam es meg nem bántam, azzal azt jelen-
 ti, hogy az ő rendelése es tanarsa berint
 veghez vitte es el nē mulatta az ő szolgál-
 által tett fenyegetésit mivel ők nem ter-
 tetnek meg ő hozza, mellyet ha cseleked-
 tek volna külömben lett volna állapot-
 tyok, meg bánta volna igekezetit es el nē
 vebtette volna országokat mint meg mon-
 dotta, Jer. 18. 7. 8. Ezt veghez viven
 immár az Úr mint viseli magát hozzá-
 jok? Meg mondgya imez igeben: *Meg
 zerven, mellyel azt jelenti, hogy immar
 kegyesemre fordul hozzajok es kéő az ő
 haragjat rollok el fordítani az ő javokra,
 es így ezzel azt mondgya à mit mondot
 vala Jer. 31. 20. *Avagy nem kedves siama nekem
 az Ephraim? avagy nem kedvere tartot gyermek-é?
 Miniatul fogvan szollottam ő selőle, meg emlekezem rol-
 la, azért***

la, azért az en belső tagaim megh indultanak ö raytá ;
 könyörülven könyörülök rayta.

Micsoda pedig ez Urnak kegyelemre
 való fordulásának hátszakeves szóval: Az
 Jerusalemmel es Judával való jól-tétel, mert
 így szól: *Meg terven el gondoltam hogy Je-*
rusalemmel jól tegyek es Judával, azt jelen-
ti, hogy ő immar el vegezte, es meg nem
bannya, el nem változtatta tanatsát ha-
nem veghez víbi azt, jól tésen Judával es
Jerusalemmel es az romlásból meg eppiti
azokat hogy az ő háza meg eppülven ab-
ban bővölködjyenek lelki es testi álda-
sokkal, mellyekről így szólott vala, Zach.
1. 16. 17. Meg terven az Jerusalem Varosához kegyel-
mesen, az en házam meg eppítetik abban, es ki nyujta-
tik az mérő linia ö rayta. Meg az en Varasim selette i-
gen bővölködni fognak sokjokkal, minekutanna az Ur
Siont megh vigasztalja es Jerusalemet hozza vészi.
 Niincsen pedig hathatóság nélkül midőn
 az Ur így szól: *Mikeppen el gondoltá vala ak-*
keppen el gondoltam, mert az en itiletem
serint az elő hozot igiret be tellyesede-
senek bizonyos voltat állattya abban, ho-
 tot az el mult es megh lett dologrul így

latta

lattatik argumentalni: En, Seregeknek Ura Istene, à mit ez ideiglē el vegeztem, es az mirül fot tettem, minden meg bánas, es változas nélkül meg cselekedtem veghez vittem: Regen az ti Atyaitokra gonosságokert meg haraguttam haragōban őket meg fenyegettem, es az mit meg mondoztam ő raytok veghez vittem, minnekokaert mostan-is hasonlókeppen cselekešem, es az mit nektek igirek az Jerusalemnnek megh eppiteferül bizonyoson veghez vifon minden meg bánas nélkül, mert Seregeknek Ura Istene vagyok. Summa ferint azt igiri, hogy bizonyoson meg változas nélkül jól teven Judával es Jerusalemmel, es az romlásból meg eppiti azokat, es minden javaival megh latogattya, kívül es belől amà befede ferint, Zach. 2. 5. *En lések ő neki tűz-fal körös-környul es dicsőségere lések ő neki ő közepette.*

T A N U S Á G.

Az Jehova Isten, à kiket romlásra es pusztulásra bocsát igaz itéletiből, azokat vifont meg eppiti jól teven vellek ingyē valo

valo kegyelméből. A' bõlts Isten csuda-
 latosan cselekedik az emberekkel, azok-
 nak gonoszságokert igaz itéletiből romlást
 es pusztulást bocsát rájok, nemellyekre
 ugy, hogy az romlasból soha fel ne ep-
 püllyenek, mint *Sodomara es az több Varasokra*
mellyeket az kénköves eső által ugy el törle, hogy so-
ha emberek annak földét nem lakjak, Gen. 19.
Igy az Izrael tíz nemzetségit Salmanaxar Assyriai
Király által orságaból ki pusztíta, es az Cuthanjsokkal
ültette meg földöket, 2. Reg. 17. 6. az Juda
marádekít, Jerusalemmel egygüt a Ro-
maijak által örök pusztulásra adá Urunk-
nak imé siralmas befede szerint, Luc. 19.
44. Az te ellenségid teged a földel egyenesse téfsnek
es az te síaidat otben. Es nem hagynak te benne egy
követ mas követön, mivel nem böcsüllötted-megh ama te
meg látogatásodnak napját. Nemellyekre visonc
 az Ur ugy bocsát romlást, hogy abban ö-
 ket ne hadgya, hanem meg könyörülven
 raytok uyjobban meg eppitse őket csuda-
 latosan: Igy cselekedek regen az Juda
 maradekival, haragjában a' Babyloniusok-
 nak kezeben adá őket, orságokat el pus-
 títatá, de azért abban a' romlasban őket
 nem

nem hagyá, hanem kegyelmesen meghozvan hazájokban az rabfagból orfagokat meg eppite, melyrűl mondgya: *Miképpen elgondoltam vala, &c.* Így cselekedek à Benjámin nemzetsegevel-is: Az Levita feleséget meg seplősítő latroknak mivel párttyokatfogak, isonyu veszedelére jutának, mert az Izraelnek többnemzetsegi háddal reájok menven, minden Varafokat meghégetek azoknak, magokat fegyvernek élivel levagak kicsinytűl fogvan nagyig annyira, hogy hatfáz firfiaknal több közzűlők megh ne maradnanak, Jud. 20. 48. kiknek az Ur meg kegyelmeze, es az kikben fel eppite őket hogy első Kirallya-is Izraelnek abbol az nemzetsegből len, kí az Saul volt, 1. Reg. 9. *Mi reánk-is az Ur igaz ítéletiből imé nagy romlast bocsatot, mert az ő haragjában fűst jöt ki az ő orrabol es elevenűsenek ő tölle, hog Daviddal bollyak, Psal. 18. 9. mely imé nagy rehet megh emeste Varafunknak, mely isonyu romlasban órókke maradé segeny helyűnk & Istennek hivei, ha*

felső

felső tanats-adalomhoz tartjátok magatokat isteni felelemmel bizonyára, en ti nektek az Urnak folgaja leven az Jehovanak neveben azt merem mondani, hog nem marad sót az Istennek megh eppitő kegyelmevel biztatván titeket Zachariással azt mondom: Ezt mondgya az Seregeknek Ura: *Mikeppen elgondoltam vala, hogy tüzet hozzak reatok à ti Atyaitoknak es az ti saját gonossagtokert, es meg nem bantam, azonkeppé meg terven elgondoltam hogy Debreczennel jól tegyek.*

Tudom en azt, hogy sokan most aze gondollyak: Oh kegyes Isten, mely kevanatos dolog volna, ha az Ur azt cselekedné, es fegeny romlot hazánkat kegelme sen meg eppitené! De rettenetes romlás ez, hallatlan pusztulás, lehetetlen, hogy ez Város ugy meg eppüllyön mint ez előt volt; Nemely valos emberek meg eppitik talam házokat, de à kiknek még fájokban vető falat-is nem maradot à hirtelenséggel emestő tűz miatt, hogy hogy eppülhetnek meg? Atyam-fia, ki így el-

melkedel tencked en azt mondom, hog
ne legy olyan, mint amà Samariai fő em-
ber, ki az Varasok forulasaban mikor az
nagy dragasagban hallaná az Elifeus Pro-
fetatul, hogy mas napon egy kőből semlye
lisztet vesznek egy sicluson es két kőből arpac
egy sicluson az Samarianak kapujaban azt
monda: Ha az Ur ablakot csinalna-is az
égen hogy lehetne még is ez? Megh ére ő
azt, de az Profeta bebede serint nem é-
vek benne mert az kapuban el tapottatek à
sokasagtul es meghala. 2. Reg. 7. 2. 16. 17.
Ne legy, mondom, te-is illyen hihetetlen,
hogy valamikeppen Varasunknak te is
éppüleset latvan hitetlenseged miatt re-
setten ne legy annak gyönyörűségiben.

Vay ki jo es hatalmas az Isten, Jo az ő
hivein valo könyörűlesben, hatalmas a-
zoknak megh éppitesekben, es Varasunk-
nak lakosinak igye fogyot begenysegek
vallyon álhate az Isteenek éppitő kegyel-
me es hatalma ellen. Gondold meg em-
ber, hog meztelen jötel ki à te anyadnak
meheből, semmit ez vilagra nem hoztal.

1. Tim.

1. Tim. 6. 7. sokszor semmi jószágod, pénz, házad, örökséged nem volt, es az Isten csudalatoskeppen mind azokkal megháldot tegedet, avagy nem azon-é ma-is az Jehova? Kőnyű az hatalmas Schadainak magában mindenekre elégseges Istennek az ségenyeket megh gazdagítani az igyefogyottakat elő segíteni.

Az Juda maradeki à fogszagbol hazájokban terven es latvan az rettenetes rőlast es pusztulast, Jerusalemben es az egész orszagban, es jól tudvan az ő erőtelen igyefogyot ségenysegeket, annak meg eppitelerre avagy nem ketelkedtenek-é sokan Jerusalemnak es az orszagnak meg eppületeben? Sokan minden ketseg nélkül, de azért az Ur ugyan meg erősítette meg gazdagította őket hog meg eppüloenek, az ha csuda volt à maradek nepnek sêmei előt, né volt csuda az Istēnek sêmei előt, mint Zacharias bol, vers. 6. Csudának tessek annakokert bator minékünk-is Varasueknak meg eppülese, de az nem leszen csuda az Urnak sêmei-előt, csak hogy mi-is az

Istent nem fele, es senkit nem bõcsül vala.

Vala penig abban a Várasban egy özvegy asszonyi-állat, ki ahhoz mene mondvan: Ally bõssüt en-erettem az en ellensegemen.

Amà penig nem akara sok ideig. Az utan monda õ magaban: Iollehet az Istent nem felem es senkit nem bõcsüllök.

Mindazáltal, mivel nekem bántásomra vagon ez özvegy asszonyi-állat megh szabadítottam õtet, hogy bûntelen reám járván ne unatson engemet.

Monda penig az Ur: Hallyatot mit mond ez himis biro. Az Isten penig nem áll-e bõssüt az õ választottiert, kik õ hozzá kiáltanak eyjel es nappal, ha érettek valo bõssü-allsat el halasztva-is?

Mondom nektek: Meg-szabadittya õket hamar.

Sudalatos elmevel birnak az emberek annyira, hog meg az Istennek megh vizsgálhatatlan cselekedetiben es muokaiban is gáncsot soktak tanalni: Jonás Profeta panaszkodot az Istennek nagy könyörületessagerül, mert mikoron az Ur kedvetet volna az Ninive Várasnak, letvan lakosinak meg tereseket, nem terfek az

X 3 õ neki,
 T mind a 3. orve n-õ b. f. d. e. i. o. k. i. e. u.
 S. q. o. non ob curis f. a. t. e. m. i. d. a.
 q. n. i. l. l. y. t. h. i. e. n. e. n. z. o. p. l. l. e. b. y.
 h. e. O. e. e.

ő neki, sőt felette igen haragut magában
 Istenre az ő kegyelméért, azért mondot-
 ta: *Tuttamen, hrgy te kegyelmes es irgalmas Isten
 vagy, nagy türehető, nagy irgalmassagu, es az gonosz-
 nak el-tavoztatoja vagy, Jon. 4. 1. 2.* Amaz
 egy talentommal bíró rósi háfontalan es
 szunya bolga panáfolkodot az Istennek ne-
 hez keménysegerül, ezt mondvan: *Tudtā
 en, hogy kegyetlen ember vagy te, ki ott-is arats à ho-
 lott nem vetettel, es à holott nem vetettel ott-takarz.*
Matth. 25. 24. Mit cselekedtek ezek ez
 vakmerő elmelkedésekkel egyebet hanē
 az Isteni Felleges méltosagon bossusa-
 got tettek, mert hogy nem volna irgal-
 mas es kegyelmes az ki az ő természet-
 rül így bollowt Moysesnek *Exod. 34. 6.*
*Iehova Iehova, irgalmas, kegyelmes, kesedelmes az
 haragra, nagy irgalmassagu es igazsagu, ki meg tar-
 tya irgalmassagat ezeriglen, el-vesti az hamissagot, à
 veiket es az bünt?* Avagy kelletenel keme-
 nyeb-é az kirül David azt mondgya *Psal.*
103. 9. 11. Nem mind öröкке seddődik es nem tar-
 tya-meg az ő haragjat mind öröкке. Nem à mi büne-
 ink-berint cselekeszik mi velünk, es nem fizet mi ne-
 künk à mi alnaksagink-berint, mert mely igen magas
 az égh à földünk, olyan igen nagy az ő jóvolta az ötöt,
 felökhoz?

Oh vagy

*Occasio hujus. Az Szűz Mária onto
 meddőség. az p. 1. Minden V. me nagy
 nevelés is, mert az nagy szűz Mária nagy min.
 elvontan volt az méltóság, es abban
 az méltóság nagy méltóság. Sic de*

Oh vayha ez mai napon-is ne találkoznának az emberek között az Istennek csudalatos de igaz munkáiban gáncsolkodo emberek! Oh jay bizonyara igen sokan találkoznak, még mi közöttünk-is, ez somoru állapotban, mert nemellyek vádolyák az Urat feletteb valo kemenyseggel, hogy ilyen rettenetes csapást bocsátotta reánk Varasunknak ily siralmas pusztulásában; Nemellyek panaszkodnak az Istennek nagy irgalmaságarul, mely miat ennyire el bennedi a mi gonos akaroinknak es vér-sopo hoherinknek istentelensegeket es gonos bandedeket derekasen ki nem mutatvã meg nã bünteti õket. Boszúság-tétel ez az Jehova Istenen, mert az mit mi velünk cselekedet az Ur meltan cselekedte, sõt az õ igazsága berint sokkal többet nehezebbet erdemlettünk volna annal az mellyet reánk bocsátot; Továbbã a mi ellenszegenk valo boszú-állast noha ideig el halasztya, de el nem mulasztya, hanem az õ boszú-állásának es igaz ítéletinek ki jelenesenek napjan meg bünteti õket.

seti őket, mikeppen ímé Idvózitónk à felvett igékben igen sèpen megh mutattya, melyrűl akarok en mostan fòllani.

Az Iehova Isten sènt lelkezek kegyelmèt nyujtsa mostan-is hozzánk, es mindnyajan bennünket vezereleyen minden idveffeges jokra, Amen.

Kilencs gyönyörűseges hasnos gyűmölcsseit jegyzettem volt megh XII. Prædicatiomban az Jeremiás tanats-adasa ferint sűkseges keppen veghez vitetődő kegyes cselekedetinkok, mellyek közzűl fòllottá ez ideig, imezekrűl 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Most, mivel immar az utolso vagyon hatra, arrul-is fòllok nem hóbű befeddel.

Kilencsedik hasnos gyűmölcs az mi mostani siralmas állapotunkban vala kegyes srankozasinknak nem egyeb, hanem az mi reánk tóró hitetlen ellenséginkè az Urnak bóbű-allasa. A' sűkseges es hasnos jok-közöt, mellyekert ez mi siralmas állapotunkban melto Istènek esedeznünk, negyediknek azt mondottam vala, hogy az Ur à mi hitetlen ellenséginken bóbűt állyon, mellyet kegyesen veghez viven az Ur.

az Urnak kevesfoga serint, hogy ha lefe-
ne foganattya az Ur elõt azt akarom me-
stan elõtökben adni Urunknak felvet pel-
dabesede által tett sеп tanításabol, mely-
ben meg mutattya, hogy a kik bõbüsa-
got szenvednek es õ hozzaja esedeznek
azoknak főhazkodásokat az Ur hejában
nem hadgya, hanem õ erettek bübüut áll
azoknak ellensein. Errül való idvessé-
ges elmélkedesert lassuk ez igeket, mely-
ben kettõ vagyon.

I. Az pelda besed, vers. 2. 3. 4. 5.

II. Annak magyarázattya, vers.
6. 7. 8.

A mi az pelda besedet nezi abban e-
lönkben adattatnak két bizonyos seme-
lyek es azoknak cselekedetek. Az seme-
lyek közöttül egyik tiszt-viseleõ, a második
közönseges ember. A tiszt-viseleõ se-
melyrül így bol az Moschel a peldabesedek által
*Sollo Doctor, Mich. 5. 2. Vala egy biro egy nemine-
mi Varasban, &c.* Ez semelynek meg jegy-
zi mind tisztit mind maga viseletet, Tis-
tire nezye mondgya õtet bironak. Az

*1. Ugy Biro, az emberek között a legfőbb személy
 2. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 3. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 4. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 5. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.*

Huszadik

biro mint Asaph mondgya, Psal. 82. 1. 2.

*1. Ugy Biro, az emberek között a legfőbb személy
 2. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 3. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 4. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 5. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 6. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 7. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 8. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 9. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 10. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 11. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 12. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 13. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 14. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 15. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 16. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 17. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 18. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 19. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 20. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 21. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 22. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 23. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 24. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 25. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 26. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 27. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 28. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 29. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 30. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 31. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 32. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 33. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 34. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 35. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 36. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 37. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 38. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 39. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 40. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 41. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 42. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 43. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 44. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 45. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 46. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 47. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 48. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 49. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.
 50. 1. 2321. Huszadik dominus. 11. 2. h. b. i.*

Isten az emberek között, kinek itéletet kell tenni az ar-
 vanak es az segenynek hogy az nyomorultat es az se-
 gent meg igazítsa a segent es az bukalködöt meg men-
 cse es az gonosboknak kezéből meg szabadítsa, vag-
 mint Josaphat monda az ő tölle rendelte-
 get biraknak, 2. Par. 19. 6. 7. Oly semely, ki
 nem ember-kepeben itel hanem kepeben az Urnak, ki
 az iteletben jelen vagyon, es a kinek felelmét kell min-
 denkor elötte viselni, es az biraknak tistek az Psal.
 2. 11. hogy szolgállyanak az Urnak felelmeben es ö-
 rüllyenek rettegesben. Bironak mondgya eze,
 de csak nevel nem valósággal, mert meg
 nem felelt birosagbeli tisztinek, azért
 mondgya az Ur felöte, hogy nem felte az
 Istent, es senkit nem búcsüllöt. Nemely bi-
 rak a gonostul meg tartoztatnyak mago-
 kat vagy az Isteni felelemert, vagy ez vi-
 lagi segyen vallasnak elkerüleséért; vagy
 az búcsülletert, Amazok jo birak, ezek
 noha tinelik gonoslagokat mindazal-
 tal a gonos birak köziben, melian sám-
 laltathatnak; Ez penig telleye seggel rof,
 hamis es istentelen biro volt, mert Isteni
 felelem benne nem talaltatot, az embe-
 rek elört valo búcsüllettel is semmit sem

*hamis es ake Istent vagyis T. O. S. S. sic Ps. 70. 7. 5 gondolat
 Non ab eorum, ne ab occup. 7. 2. Sim. 5. 21. Psal. 13. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

Kodik... Hufadik... azo dolgot...
Hufadik... azo dolgot...
~~... hamis bironak...~~

... cselekedet ez nyomorult özvegy?
Még írja azt az Ur, mind az hamis bironak cselekedetivel egygút, mellyek ezek rend-berint.

... I. Az özvegy affionynak az hamis biro elöt valo esedezele, melyrül így szól:
Mely ahoz mene mondvan: Aly, &c. A:

... Birak Istentül mi vegre állattasának elő,
a köfseg közöt, jól tutta ez affionyi-állat, tudoi illik az Afaphnak bebede berint,

... hogy itiletet tegyenek az ar vanak, es az özvegynek es
hogy a begét meg mēcsék a gonosoknak kezekből, azért erőbakot, gyalazatot es boffusagot ben-

... vedven ime az Birohoz folyamodik es ő
neki azonn esedezik hogy tifti berint ál- lyon boffut az ő ellenlegen es szabadicsa

... meg ötet annak hatalma alol.
II. Az Bironak utalatos kemenysege az begeny özvegyhez, melyrül így föl,

... vers. 4. Amà penigh nem akara sok ideigh.
Itt mutattya meg, hogy nem fēlte az ha-

... mis biro az Istent, mert ha isteni fēlelem
lett volna benne, tifti berint meg könyö-

... rült volna begenyen, meg mentette volna
ellenlegitül, de habontalan lett előtte nya-

... 1. q. Elolondnak az hogyki...
... valyafnak

... azo dolgot...
... azo dolgot...

i. büsbüt áll azokert, kik ötet könyörgésekkel mind untalan forgalmaztattyak, azért mondgya, vers. 6. 7. *Monda pedig az Ur: Hallyatok mit mond ez hamis biro, &c.* Itt kétfő vagyon.

I. Az halgatafra valo serkengetes

II. Az peldabefednek értelme.

Az halgatafra valo serkengetes vagy ő imez igekben: *Hallyatok megh mit mond ez hamis biro, m. ha mondana: Megh mondan az hamis bironak a begeny özvegy asszonyi-állatnak untalan valo forgalmaztatására fel ébredet indulattyat es befedet, kerlek azt elmétekben tarcsatok mert abbol esetekben vehetitek mit cselekedgyek az Istē azokkal, kik ötet mind untalan buzgo könyörgésekkel forgalmaztattyak, hogy büsbüt állyon ellenfegeken méltatlan cselekedetekert. Mire néz penigh ez az hamis Bironak fava-nak elő hozasa? Summaja annak ez: Ha az az hamis Biro a begeny özvegynek kiáltásával fel indittator, hogy annak büsbujat meg állya az ő ellenfegin; Sok kal in-*

kal inkább az Isten ki igaz biraja az egész
 földnek, bősűt áll ellésegin az ő válastot-
 tának, kik eyjel es nappal ő hozzá kiálta-
 nak mellyet az Ur igen sепē meg jelent,
 mikor azt mondgya. *I. Az Isten penigh
 nem állé büssűt az ő, &c.?* Kérdéssel el,
 melyben állatának ereje vagyon, mert
 megh engedti ugyan hogy az Isten el hal-
 laztya neha az ő nepenek ellésegin valo
 bősű-állat, mindazáltal azt jelenti, hog
 azt soha el nem mulattya, hanem vegre
 fel két, megh fizet azoknak erdemek se-
 rint büssűt alvan válastottiert kik ő hoz-
 zá eyjel es nappal kiáltanak mert ő mon-
 dotts, Deut. 32. 35. mint bent Pal előhoz-
 za, Rom. 13. 19. *Enyim az büssű-állás es
 megfizetek, azt mondgya az Ur.* II. Mon-
 dom nektek: *Megh szabaditom őket hamar.*
 Micsoda ez **H A M A R**? Hiszem mo-
 stan azt monda az Ur, hogy Isten el hal-
 laztya az ő bősű-állat, azért hogy hog
 szabadittya meg hamar az ő válastottit &
 Hald meg it imez iget, *Hamar nem az ő
 tulajdon jegyzeseben kell venni, hanem*
 azzal

azzal az Urnak bősű állásának bizonyos volta jelentetik. Mikeppen? Mert miképpen a ki valamit cselekezik hamar bizonyoson meg cselekezi azt, de nem minden a ki valamit cselekezik bizonyoson, hamar cselekezi azt, azonképpen ez igével eleven *hamar* meg jelenti, hogy bizonyoson minden ketseg nélkül az ő idejében bősűt áll az ő választot hiveinek ellenesegin es azoknak hatalmok aiol megh szabadittya őket. Ez az igek értelme.

T A N U S A G.

Az igaz Isten, ha ideig el hallattya is, de soha el nem mulattya, hanem bősűt áll ellenesegin az ő választottinak, kik ő hozzá eyjel es nappal kiáltnak. *Az Iehova Isten, ki az Izraelnek őrizője, nem sunnyad es nem alusszik vigyazvan az őveire, Psal. 121. 4. mivel az ő simei sorognak mind az egész földön, hogy hatalmat meg mutassa azokhoz, kik ő hozzá tellyes sível vannak.*

2. Chron. 16. 9. azért vigyaz az ő választottira, es vedelmezi őket ez világi istenteleneknek dühűségeken ellen, mellyet azok az ő gyilkos attyoknak a Satannak Joh.

8. 44. sugallafabol eſekben veven, ſõt ō
 tőlle eztekeltetvē igyekeznek tellyes ſaz
 dekkal azonn, hogy azokat meg habori-
 csak ſiralmasō, es gyakorta ōket megis ha-
 borittyak külömb külömb felekepē, mel-
 lyet az Ur bocsat ō reájok az ō bēnek le-
 vō fogyatkozásokert az ō hiteknek megh
 probalására, annyira penig, hogy azok lat-
 taſſanak az hiveken telletſeggel el hatal-
 mazni, es ōket mint egy be nyelni, mint
 David keſerveſen emliti, Pſal. 143. 3. *Az*
ellenſeg kergeti az en lelkemet, a földhöz verte az en g-
letemet, az ſetetſegben helybeztetet engemet mint a kik
regen meg boltak, az honnet, Pſal. 13. 3. Milyen
magasſtaltatik ſel az en ellenſegem en vartam? Ulyē
meltatlan cselekedeteket az iſtentelenek-
nek jol lattya tudgya az veſeknek vügaló
Iſtene, Jer. 17. 10. Ugy vagyon, hogy ez
vilagi meg hizakodot kegyellenek, mi-
kor az Iſtőnek nepet rontyak es az ō örökſe-
get nyomorgattyak, az ōzvegyet es jőveveng
meg ōlik, az arvakat is meg ōlik, mint az hi-
vek elő hozzák, Pſal. 94. 7. azt mondo-
gyak: nem lattya az Iſten, es az Iakobnak
Iſtene nem tudgya. De en az hivekkel u-
 Y gyan

gyan ott, vers. 9. 10. azt mondam: *Avagy né hallya-é az a ki a sület pláialta? es a ki az semet teremtetie nem lat-é? Az ki a poganyokat meg feddi né fedd-é meg tieket? Az ki az embereket tudományra tanittya avagy nem tudna-é az semmit? Az ki tudgya az embereknek gödolatyokat hog ne venné eleiben azoknak istentelensegeket. Jay bizonyara igen-is eleiben veszi, lattya, hallya es jól tudgya mind azokat a mellyeket titkoknok itilnek az gonofok, mindenek mezitelenek es meg nyilatkozattak, az ő semei előt, Heb. 4. 13. minekokaert bosszut áll-is azokon az bosszu-allo es buzgo haragn Ur, ki nem svedhetöje az bosszunak. Neh. 1. 2. alkalmatos időben, mint itt Urunk nyilván tanita a felvet példabeszédben es annak magyarazattyában, melyben azt mōda: Hogy az hamis Biro, soha sem az Istent nem felte; sem az embereket nem bücsülötte, még-is az özvegy asszonyi-állatnak sorgalmazoztatására fel indittator, hogy bosszut állyon annak ellenegin; Annal inkább az igazságnak Istene bosszut áll az ő valóstottin kik ő hozzá kiálnak eyjel es nappal. Peldak erre az Egyptiusok,*

kik e-

élegge sanyargatják az Izraelt méltatlá-
 nul, kiknek büntetéseket el hallástotta
 ugy vagyó az Ur alkalmas ideig, de veg-
 re fel költ bobbut állot raytok iszonyu csa-
 pasokkal gyótrótte őket, es vegre az ve-
 res Tengerben-is burította őket, Exod. i.
 & seq. hasonlokeppé cselekedet az Am-
 monitakkal, Philisteusokkal es az több Ca-
 naneusokkal, akkeppen az Syrusokkal,
 Assyriusokkal es az Chaldeusokkal, kiket
 ugy vagyon nem mindgyarast büntetet
 megh az ő nepeken tett kegyetlenséget,
 mindazáltal vegre ugyan megh rontotta
 őket az ő nepeken sanyargatásáért mint
 az sent Historia az Josue, Bírak, Samu-
 el, Királyok, es Chronica könyvekben
 meg jegyzette bősegesen.

Mit gondolnak azért ma az mi hitetlő
 vér-sopo ellenségek, kik segeny Vára-
 súnkat fel perselek, es az kik ugyan azon
 igyekeznek tellyességgel hogy minkec
 Varasostul ez helyről el veséfsenek? I-
 gen tetfsenek magoknak hogy az hőles I-
 sten az ő megh vizsgálhatatlan tanacsabol

meg ez ideig őket elő nem vonta bünteté-
 seket el hallastotta, meg ellenünk forral-
 gonos praktikajokat nyilván ki nem je-
 lentette, es ujjal ki nem mutatja, kik le-
 gyenek semely érint, à kik minket el-
 vesteni akarnak. Hadjarjon jól tudgya
 az Felleges Isten mit cselekezik, es miért
 cselekezi ezt, el-jó bizonyosan az idő
 melyben ki nyilatkoztattya az ő istente-
 lensegeket es elő vonsa őket hogy erde-
 mek érint meg büntesse iszonyu csapás-
 val. Es hogy hogy mulatna azt el az i-
 gaz es bossu-álló Isten? Az hamis biro
 az egy özvegy asszonyi-állatnak büntetlen
 valo borsalmaztatását el unta es vegre bo-
 sít állot az ő ellenfelein. Ma ez vilagnak
 igaz bírójara az bossu állatnak Istene, ,
 nem egy, hanem sok özvegyek árvák ki-
 állanak, sok igye fogyot meg romlot che-
 zők fohazkodnak, Hogy hogy nem hal-
 gató meg azokat? Mi-is kik most it je-
 len vagyunk jer mondgyuk, Psal. 94. 1. 2.
*Uram, bossu-allatnak Istene jelennyel meg. Maga-
 staltal-alselöldnek bírāja, szizes meg a kevelyeknek.*
 Illy kegyes fohazkodásunk nem lehen fo-
 ganat,

ganatlan, hanem meg halgattatik az Ur-
tul es bizonyosan be tellyesittetik, mert
nyilván mondgya az Ur: *Az Isten nem
allé bosszút az ő valasztottiert kik, &c.*

Ezeket így értven hivek, à mi tistünk
itt ez aránt ez. I. Hogy ha az Ur el hal-
laztya-is à mi ellenseginken valo bosszu
állasat ne beketelenkedgyünk az Ur el-
len, es őtet ne vadollyuk, hanem várjuk
mind addigh, miglen az ő tetsele serint
veghez vési azokon igazsagat, meg bün-
tetven őket érdeme serint. II. Hogy à
segény özvegynék peldajat előttünk vi-
selven, bűntelen borsalmaztasuk az mi
Istenünket, eyjel es nappal esedezzünk ő
neki; hogy ne hadgyon minket az mi el-
lenseginknek torkabá, ne hadgyon azok-
tul be nyelettetnünk, azoknak jo tetsele
serint fizessen meg, minket pedig szabad-
cső meg, megmutatván ez világ előtt, hog
mi ő neki választot fiai es leányi vagyunk
es az ki minket bánt az ő seme-fenyet
piskallya. Habakuk à Chaldeusoknak ke-
gyetlensegek ellen biztatvan az Istennek

nepet azt mondotta, Hab. 2. 3. Ez latas bizonyos időre hallastatot es vegezetre sol es meg nem csal, ha kesendik-is várjad azt, mert ketseg nélkül megh leszen es nem kesik. En-is azt mondom, hogy a mi gonos akaroinknak büntetefek bizonyos időre hallasztatot, de vegezetre sol az bossu álló Isten es meg nem csal, ha kesendik-is várjuk, mert ketseg nélkül megh leszen es nem kesik.

Jay tenked a ki koborlaß, holot te mastul nem koboroltattal, ki mas ellen hamissan cselekesel, holott te veled hamissan nem cselekedtetek. Mikor meg süntölfoztani, te is megfoztatol, mikor az hamis cselekedetnek veget vetendeß, teveled-is hamissan cselekesnek azt kiáltya az Isten Sennacheribnek, Esaiæ 33. 1. Tüz által meg predalanak minket a mi istentelen Sennacheribink, gonosul cselekedenek mi velünk, noha ő vellek senki gonosít nem cselekedet, Jay, jay azért azoknak, mert mikor ők meg süntnek a gonos cselekedettől akkoron ő vellek mafok-is gonosul cselekesnek, az igaz Isten bossut álvan azokon, hogy el töröllye megh emlekezeteket-is ez földrül, mert

mert az vér bapók es alnakok az ő eleteknek felét is nem élék megh, Pſal. 55. 24. es mint David mondgya, Pſal. 37. 38. 39. 40. Az hitellenek egyetemben el vesznek, es az gonosboknak maradéki ki gyomlaltatnak. Az igazaknak pedig maradasok az Urtul ragyon, ki ő nekik erősegek az ő baborusagoknak idejen. Meg segíti őket az Ur, es meg szabadítja. Meg szabadítja az hitellenekiül, es megtartja őket, mert ő benne bíznak.

Meg haltottuk mostan is, 1. 2.

Az Jehova Isten, amà földnek birája es bősű-állásnak Istene, ki bősűt áll az ő választottiert, kik eyjel es nappal ő hozzá kiáltanak, mivel mi is ő neki választott fiai es leányi vagyunk, könyörűlyön meg raytunk, es állyon bősűt à mi ellenseginken, es minket hamar szabadicson megh azoknak kezekből, az ő dicsőségere, nekünk pedig idvőségünkre, Amen.

XXI. PRÆDICATIO.

Thren. 3. 21. 22. 23. 24.

Errül meg emlekezem, azért reménfégem Isten.

Az Urnak kegyelmessége, hogy tellyes-
segel meg nem eméttettünk: mert nem fo-
gyatkoztak-el az ő irgalmassági.

Minden reggel meg-uyjulnak az ő irgal-
massági, nagy a te igasságod.

En örökíegem az Ur, azt mondgya az en
lelkem, azért várom őtet.

Ehez felette igē az embernek
viselni a nyomoruságot es ke-
reftet, mely mint miképē a csi-
gazás vilagosságra szokta hoz-
ni az szívben el reytetett dolgot, akkep-
pen ki jelentí az ember, mely aránt legyē
a Credoban, hisen-ē erős hittel avág csak
gyenge az Istenben valo bizodalomban,
Innet vagyon hogy nemelleyek az kereft
alat Isten ellen panaszkodnak, es csak nē
ketsegbē esetre jutnak az nyomoruságok-
nak suysága miat. Peldaink erre bősege-
sek az sent Irasban, de en most többet
nem emlitek, hanem Jeremiást az Jerusa-
lem Várasának isonyu romlasaban, es az
Juda fiainak sórnóyú sanyaruságokban, ki
nem csak siralmason panaszkodot az Ur-
nak hozzá valo kemenysegen, hanem
csak

csak nem ketelkedet az Istennek kegyel-
 merül az sanyarusag alatt mint ez harmadik
 reből meg tetvik. Siralmason panas-
 solkodot mikor azt mondgya, vers. 1. &
 seq. En vagyok az sanyarusag latot ember, az Ur ba-
 ragjanak vesßeje miat. Engem vit az setetsegre es az
 vilagossagra. Bizonyaraream fordult, kezet ream for-
 ditotta mind nap-estig. Megh sarazotta az en teste-
 met es az en bőrömet, ösve rontotta az en csontaimat.
 En ellenem evösseget eppitet, es környul vet engemet
 mereggel es nyomorusaggal. Az setetben sekteit en-
 gemet, mint az kik regen megh boltanak. Meg rekez-
 tet engemet es ki nem saladhatok: nehez bekot vetet
 az en labaimra. Ha kialtok-is be dugta sülöit az en
 kialtasomra. Faragot kövel rekezettette be az en utaimat,
 az ösvenyimet elfordította. Ö mint az olkkodo med-
 ve en utannam, mint a reytekben valo orosslan. Az en
 utaimat elfordította, es darabokra vagdalt engemet el
 pusztitot engemet. Megh vont a kez-iyjat, es nyilván
 csellyara tett engemet. Az en vesimbenlöte be az ö
 nyilait. Az en nepemnek csasfia voltam es enekken nap
 estig. Be töltöt engemet keseruseggel, megh vessegitet
 engemet méreggel. Az köhen kitörte az en szöaimat,
 a porban nyomott engemet.

Ez siralmas sanyarusagnak súlyos ter-
 he-alatt csak nem ketelkedet az Istennek
 olalmazo es szabadito kegyelmebe az en
 mondotta, vers. 17. 18. Elcavozta az en

lelkem a bekefegtül, elfeletkeztem az jórut,
 azért azt mondtam: Elveszet az en erőf-
 segem, es az en remensegem az Urul. Il-
 lyen állapottokban az hivek, egyedül
 az Istennek Lelketül ébreztetnek es gya-
 molittatnak, hog tellyesleggel ketsegeben
 ne essenek, hanem inkab az haborusagban
 dicsekedgyenek. Rom. 5. 5. az Istennek
 irgalmasagaban, mikeppen cselekedet
 Jeremiás az hivek képeben a felvet igek-
 ben ezt mondvan: Errül meg emlekezem,
 &c. Mely bebedit lassuk mi-is mostan ez
 vegre, hogy ez siralmas állapotban mi-is
 csak Istenben vessük bizodalunkat es
 az ó irgalmassagiban dicsekedgyünk.

*Irgalmas Iehova Isten, edes Atyánk az Iesus Chri-
 stusban, segely idvességesen minket ezekre szent Lelked
 által, Amen.*

MEg ertettük ez ideiglen XX Prædi-
 cationokban az Jeremiás Profetának
 tanats-adasabol, hogy ez mi siralmas álla-
 potunkban sirunk kell mi minékünk az
 Ur elöt az mi bűneinken es bűneioknek
 büntetesin es Istenhez kel esedeznünk bi-
 zonyos joknak meg nyeresert. Megh ér-
 tettek

tettük annakutanna micsoda gyönyörűse-
ges hasznok kövessék abbéli kegyes csele-
kedetinket, es azokközül kilencset szá-
maltá elő. Most mind ezeket az en lép ta-
nításomat be akarván summálni, bollok
mind ezeknek mi bennünk való hasznos
gyönmölcszerű rövideden.

Az felső tanításomat, mellyeket az si-
ralmas állapokra nevez tettem ez bent
gyülekezetben, meg értven es jól elmeje-
ben foglalvā valamely eles elmejū kegyes
halgato azt kerdehetne en töllem: *Micsoda
haszna mind ezeknek az lép tanítások-
nak mi bennünk?* Az illyeten Isten felő
es töllem kegyesen tudakozo embernek
en azt mondom, hogy azoknak haszna az
kedvetlen állapotokba Istenhez valo re-
menseg, es az Urnak irgalmasagaban va-
lo dicsekedes; Mert ugyan-is latvan azt
hivék az ő siralmas állapotokban, hogy
nem hasontalan Istennek elotte az ő si-
rankozások nem gyönmölcstelen az ő Istē
előt valo esedezesek, mivel az Ur ingyen valo
kegyelméből könyörül rajtunk az mi keserves siral-
minkat eltörli az mi orcsánkru, a mi buzgo könyörge-
sünköt

sünket kegyelmesen meghalgaattya, az ő kegyelmet hamarsággal reánk fordította, bűneinket irgalmasan megbocsátta. ellenünk rendelt büntetést meg bannya, bűnsúlyait rólunk el fordította, Begyeny Varasunkat romlásból meg eppiti, es vakmerő ellenseginket meg bünteti mindgyarast az ő sívekben, imé két idveffeges hasznos jó nevekedik, úgy mint az Istenben való bizodalom, es az ő irgalmaságában való dicsekedes, mikeppen az felvet igekben az hiveknek példajokban a Profeta meg mutattya, mint annak magyarázattyaol meg értjük, melyben kettő vagyon.

I. Az hiveknek Istenben helyhez tetett bizodalnok es remenségek, vers. 21.

II. Az Isten irgalmaságában való dicsekedes, vers. 22. 23. 24. Mindeniket lassuk.

Az hivek mindeknekelőtte ez igekbē az ő Istenben helyhez tetett remenségek-ről bollandak es azt mondgyak: Errül meg emlekezem, azért remenségem leszen. Kettőt mondanak, mert így bollandak, 1. Errül meg emlekezem, Idefellyeb vers. 19. 20. az Jeremiás azt mondotta: Megh emlekezem az en nyomorságomról, es az en siralmimról, az mé-
regio

regrül es keserüségül; meg emlékezik es meg aláztatik en bennem az en lelkem, azt jelentette, hogy fenei előtt forgattya mindenkoron az ő sanyarúságát, mellyekkel az Ur őtet haragjában meg latogatta, es azokrul bűntelen meg emlékezven nem esik kettségben sőt inkább az nyomorúságokban is bizik az Urban, azért mondgya, 2. *Azért remensegem leszen*, azt jelentí, hogy minden ő kedvetlen állapotiban nem esik kettségben, hanem az Urban leszen remensege es ő benne helyheztetven bizodalját várja azokbol meg-sabadulását, fíntén azt mondgya azért it az hívek kepeben Jeremiás az mit; őb mondót az ő betegségiben, Job. 13. 15. *Ha meg ölne engemet az Ur, ezután nem remenlenéké semmit ő tőlle?* m. ha mondana: Igen-is remellek, avagy á mit vilagoson mondót David, Psal. 57. 2. *Könyörűly raytam Isten, könyörűly. Melyt tebenned bizik az en lelkem. Es á te sarnyaidnak árnyékában vagy az en rememensegem, miglen elmulnak az nyomorúságok.*

Továbba az hívek Istenben helyeztetett bizodaljokat meg jelentven, dicsekednek

kednek az Istennek irgalmaságában es rendel ilyen keppen bollandak kegyes befedekkel.

I. *Az Urnak kegyelmessége, hogy tellyesfeggel meg nem eméztettünk.* Itt tacitè a-lattomban vallast tesnek az ó bűnös voltokrul es bűntetéseknék nehésségerül, es azt jelentik, hogy ha az igaz Isten az ó bűnőknek érdeme szerint cselekedet volna ó vellek, immár regen oda lettek es tellyesfeggel meg eméztettek volna, hogy pedig az nem lett es úk megh nem eméztettek a védelemtül el nem burittattak, az egyedül az Istennek kegyelmessége nek munkája, mert az Jehova könyörült megh raytok es temperálvan igazságot irgalmaságával az védelemben meg tartotta őket kegyelmesen, hogy meltan azt mondhaslak, *Esaiæ 1. 9. Ha az Seregeknek Ura Istene valami keveset nem hagyot volna mi bennünk, ugy jartunk volna nint az Sodomabeliek es letünk volna hasonlatosok az Gomorrához.*

II. *Mert nem fogyatkozának meg az ó, &c. Okait adgyák itt az hivek, mellyekre nezye tartattak megh az Istennek kegyelmessége-*

gyelmessége által, ugymint 1. Mert az Istennek irgalmassága örökre való elfogy hatatlan és megmaradando örökre az híveken, az honnet mondotta David, Psal. 103. 17. *Az Urnak jóvolta mind örökkön örökre az őtet felökön és az ő igaz mondasá azoknak szíainak szíain.* Maga is az Ur Esaiæ 54. 10. *Az hegyek meg indulnak, és az halmok meg rendülnek, az en irgalmasságompenig te tölted el nem távozik, és az en békeségemnek bővetsege meg nem tantoreszik.*

2. Mert naponként az ő irgalmasságát uy job uy job jo tetemenyivel jelenti meg az őveihez, azért mondgya: Minden reggel meg uyjulnak az ő irgalmassági, az az, az kegyelmes Isten naponként az ő irgalmasságát meg uyjitya az ő hívein, mikor külömb külömbféle jo tetemenyivel meg koronázza őket new külömbé mint az egész ebtendő folyasatul mondgya David, Psal. 65. 12. 13. *Megh koronázod, vagy meg ekesited mint egy koronával az egész ebtendőt az te jóvoltoddal, és az te ősvenyid követséggel csöpögnek, csöpögnek az pusztának aklaira, és az halmok örömmel vetetnek környül.*

3. Mert az Istennek az ő igireteben való álhataratósága nagy az híveken, azért
mondg

mondgya: Nagy az te igaz mondasod, hasonlokeppen David, Psal. 36. 6. Uram az te igazságod az felyhőkig, A te igazságod mint az Istennek hegyei. Az Istennek igazságá értik az ő igiretiben valo álhatatoságot, es igaz mondasat, mellyel veghez vísi azok az ő hiveio, bősegesen meg áldvan őket minden jokkal, mivel ő, az ő igiretiben nem hazud mint az ember, nem változtattya el igiretit mint az emberek, hanem a mit mond meg cselekeksi, es az miről szól veghez vísi: Num. 23. 19.

III. En öröksegem az Ur azt mondgya az en lelkem, &c. Jeles dicsekedes ez-is! mellyet tulajdonit nem az ő nyelvenek es ajakinak, hanem az ő lelkének, mely bizvan az Urnak irgalmasságában nagy dicsekedéssel azt mondgya: En erősegem az Ur, vagy mint Tremellius: *pars mea Jehova est*, az Jehova az en részem, nem külömben mint David, Psal. 16. 5. Az Ur az en öröksegemnek es poharamnak része, te tartod Uram az en részemet, ezzel azt jelentti, hog egyedül az Isten ő neki fő java, kiben mint draga öröksegeben gyönyörködik, es az kiben meg nyugóik boldogul mind

mind örökke, azt mondvan Asaphal Pſal. 73. 25. 26. Uram, kicsoda volna ennekem mennyeg-
 bentőb te naladnal? Te naladnal egyebben nem gyö-
 nyörködöm ez földön. Elfogyatkozze az en testem es
 az en szívem az en szívemnek kösſiklaja, es en erőſſegem
 te vagy Isten mind örökke. Melyre nevezve mód-
 gya: Azert várom őtet, azt jelenti, hogy
 az Ur leven ő neki fő java, kiben megh
 nyugfik es gyönyörködik egyedül csak
 őtet várja az ő kedvetlen állapotiban az
 ő oltalmazasara, szabaditasara, es minden
 jokkal valo meg elégitelere. Ez az igek
 világos értelme.

T A N U S A G.

Az Istennek hivei, akarmely kedvet-
 len állapotban-is csak egyedül Istenben
 biznak, es az ő irgalmasſagaban dicseked-
 nek. Megh értettük ide fellyeb egyne-
 háyfor, hog az igaz Istē sokafa terint az
 ő válastot fiait es leányit-is siralmas álla-
 potra jutattya *megh dorgallya à kiket ſereſ*
meg ostorozza à kiket fiaivá fogad, Heb. 12.
 6. mely siralmas állapot noha igen nehéz
 es súlyos az hiveknek, mindazáltal abban

Z

is nem

is nem élnék ketsegeben hanem Istenben
 biznak es az ő irgalmaságában dicseked-
 nek, mint imé az Juda hív maradeki cse-
 lekedtek; Nehez vala ő nekik az Juda
 Országának isonyu romlása, nehez vala á
 Chaldeusoknak raytok valo hallatlan dú-
 hősegek, mindazáltal azoknak súlysága
 alatt-is csak egyedül Istenben biztanak, ő
 benne helyhezettek remensegeket a-
 zert mondgya kepekben azoknak Jere-
 miás: *Errül megemlékezem, azért remen-*
segem leszen. Így nehez vala Jóbnak sok
 kárvallasi után rettenetes fekelyekben
 gyótródni es isonyu kinokat szenvedni,
 mindazáltal Istenben bizot egyedül es ő
 benne remenlet, s azert mondotta, Jób.
 13. 15. *Ha megölné is engemet az Úr, még-*
is ő benne bíznam. Így súlyos vala David-
 nak á Saul Király előtt buydosni, az bár-
 langban, erdőkben kő-síklak között nagy
 felelemmel lappangani, mindazáltal meg-
 is egyedül az Úrban bizot, ő benne hely-
 hettette remenseget azt mondvan, Psal.
 57. 2. *Uram, te benned bizik az en lelkem,*

Es az

Es az te Barmyaidnak arnyekaban vagyon remenségem, miglen elmulnak az nyomorúságok. Továbbá csak egyedül az Istennek irgalmaságában dicsekednek az hivek, mikeppen itt az megromlásban azt mondgyak: *Az Urnak kegyelmessége, hogy tellyességgel meg nem emésztettünk, &c.* Így David-is az ő sok borongatási közöt Psal. 57. 3. 4. *Az magassagos Isten el vegezi hozzám való jóakarattya. El küld az menybóles megtart engemet az engembe nyelének gyalazattya ellen. El bocsattya Isten az ő kegyelmességét es igazságát.*

Istennék hivei, imé az Urnak igaz ítéletiből mi reánk is elegh siralmas es sanyaru állapot érkezet, Várasunkra rettenetes romlás pusztulás, Ker. felebarátinkra ifonyu kárvallás, küzönsegesen eyjeli es nappali felelem, retteges halot reánk, azért mit cselekedgyünk? Avagy ketsegben esünk-e ily siralmas keserűséginkben? Avagy ketelkedgyünk-e az Istennek hozzánk való jó voltában? Ha felső tanítasom szerint sirunk mi, a mi bűneink, es bűneinknek büntetése, ha ez siralmas állapotunkban büzgoságon esede-

zünk Istenhez, bizonyára, mint meghal-
lottuk, az Jehova megkönyörül rajtunk,
es az meghallot jótetemenyek ferint
minden áldásit es javait közli mi velünk,
minekokaert méltó bizonyára hogy ez
siralmas forsban, es akarmely kedvetlen
állapotban-is egyedül Istenben bizzunk,
es az ő irgalmasságában dicsekedgyünk,
mert ma mi-is méltan az jelen való sanya-
ruságot látvan azt mondhattuk: Erről
megemlekezünk, azért remenségünk lesse.
Az Urnak kegyelmessége, &c.

Sz. Pál az hivekről így szól Rom. 5. 2.
3. 4. Dicsekedünk az Isten dicsőségének remensége a-
latt. Nem csak ez penig, hanem dicsekedünk az habo-
ruságban-is, tudvan azt, hogy az haboruság bekezeses
tűrés nemz, a bekezeses tűrés meg kesert, az meg ke-
sérés remenséget, a remenség penig, meg nem segyenit.
Micsoda penig ez az dicsekedés? Meg
mondgya Rom. 8. 31. 32 & seq. Ha Isten
mi velünk kicsoda mi ellenünk. A' ki tulaj-
don sianak nem engedet, &c. Ez a mi di-
csekedésünk-is, hivek, ez mi siralmas ál-
lapotunkban, hogy az Isten nagyon velünk.
Ezért senki nem lehet mi ellenünk, ki diadal-
mat

mat vehetsen ræytunk; hogy az Iesus Chri-
 stussal az Atya minden jokat ad mi nekünk,
 annyira hogy immár senki nem vadol, sen-
 ki nem karboztat minket, kik az Christus al-
 tal megh valtattunk, es így semmi kedvet-
 len dolgok, semmi teremtet allat el nem sa-
 kasshat minket az Istennek szeretetüül mely
 vagyon az Iesus Christusban. Ezekre néz-
 ven annakokaert, tellyes bizodalommal
 dicsekedhetünk az Urban mindenek el-
 len; Dicsekedhetünk az mi ellenségink
 ellen Daviddal, Psal. 118. 6. Az Ur mi ve-
 lünk vagyon, nem felünk, mit árthatna ne-
 künk az ember? Dicsekedhetünk ez rom-
 lás ellen az hivekkel, Psal. 46. 5. 6. Az
 Isten vizének folyasi meg vidamittyak az I-
 stennek Varasat, es az felsleges Istennek bene-
 lakohelyet. Az Isten ő közepette vagyon, en-
 nekokaert meg né mozdul, meg segiti őtet az
 Isten halynal fele. Dicsekedhetünk min-
 den kedvetlen állapotok ellen a Juda ma-
 radekival, Esaiæ 26. 1. Erős Varasunk va-
 gyon mi nekünk, az ő Szabaditasat adta kö-
 szal es bastya gyanánt mi nekünk az Isten.

E keppen meg hallok, 1. 2. Sőt inkább
 hufon egy Prædicatiókban értenk ren-
 delimez három dolgokrul, 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, ki igaz itiletiből ez
 somoru állapottal látogatot minket ke-
 gyelmességeből fordullyon hozzánk ke-
 gyesen es sent Lelke által segellyen, hog
 mi az mi bűneinkben es a mi bűneinknek
 büntetesin strankozunk, ahitatoson ő ne-
 ki esedezzünk jo tetemenyiért, es így ő
 tölle kegyelmesen meg halgattatvan az ő
 áldasiban rebesülhessünk, es ekkeppen a-
 karmely kedvetlen állapotban-is ő benne
 bizhassunk, az ő irgalmasagaban dicse-
 kedhessünk, es minden jo tetemenyiért
 őtet örökke fel magasztalvan azt mond-
 hassuk: Szent, sent, sent az Seregeknek
 Ura Istene, tellyes az egész föld az
 ő dicsőségevel, Amen. Amen.

700715

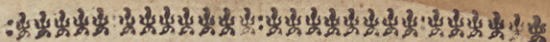
700715

Handwritten mark or signature, possibly a stylized letter or symbol.

Handwritten mark or signature, possibly a stylized letter or symbol.

200715

VALLAS - TETELES I.

madfagh. mely

AZ DANIEL KÖNYÖRGÉSE-

ből es az Szent Irasnak egynehany ahitatos locusibol egyben sbedegettetven, az Ur hazaban a romlasnak idejen, buzgo fohazkodásokkal az hivektul Istenhez emeltetett az Ur haragjanak engesztelésere.

Ehova, Iehova, Seregeknek Istene, felséges Ur minden Isteneknek felette, imé mi begeny méltatlan bűnös fiad es leányid ez mi mostani siralmas romlasunkban es keserűségünkben meg jelenünk

Felleged előtt keserves foházkodásokkal, buzgó könyörgésekkel es alázatos Imádásokkal, es az Daniel Profétával mind imádkozunk teneked mint kegyelmes Istenünknek; sőt edes Atyánknak az IESUS CHRISTUSBAN; mind penig valiást te bűnkről, ne vésd el minket a te orcsád elől, hanem inkább légyen kedves, légye kellemetes az mi ajakinknak áldozattya az te tekinteted előtt, es kerünk tégedet, tekincs kegyelmesen minket oh Ur Isten, nagy es

VALLAS-TETEL

gettenetes Ur, ki megh tartod à fogadást es az irgalmasságot azokhoz, à kik tégedet szeretnek es megh őrizik az te parancsolatidat.

Edes Atyánk, mindeneknelőtte vallást tésünk te-előtted à mi gonosságinkrul, mert ugyan-is miért fedeznök es reyténök-el te tölled az mi álnakságinkat? Uram te jól látod jól tudod minden biveknek titkait, ha akar-nok-is el nem tagadhatnok gonosságinkat, te hozzád es à te befededhez valo hálá-adat-lanságinkat engedetlenséginket, minekoka-ért orcsánkpirulásával-is megh vallyuk à bű-nös Manassessel; hog az mi bűneink az Ten-ger fővenyinek bámlalhatatlan sokaságát fe-lyül halladgyak. Igen sokak à mi hamisságink igen sokak, nem vagyunk méltok, kik à ma-gas egekre fel tekincsünk az mi hamisságink soksága miatt; azt mondgyuk Daviddal: Az mi bűneinket mi ismerjük, es à mi álnaksá-gink bűntelé előttünk forognak mi nekünk. Tenéked csak tenéked vétkeztünk, es gonof-ságot cselekedtünk à te bemeid előtt, hogy i-gaznak ítéltessél à te befededben; sőt az Da-niellel így állunk: vétkeztünk es álnaksá-got cselekedtünk, el békadtunk te-tölled es à te iriletedtül, nem voltunk engedelmesek à te solgaidnak kik soltak à te nevedben mi nekünk, mellyekert méltan ostoroztatunk te-tölled. Mit mondhatunk Uram? Mi el-vebet emberek vagyunk magunkban, útála-

ES IMADSAGH

tos es dohos emberek, kik mint az vizet ugy
 somjuhozzuk az álnakságot, azért te neked
 igazság, mi nekünk orcsánk pirulása, a mint
 ma vagyan a mi gonossáinkert, mellyekkel
 vétkeztünk te-ellened; meg-is keservefen
 azt mondgyuk: Oh Uram, te neked igazság
 minékünk orcsánknak pirulása, a mi nagy
 emberinknek es az egeß kösségnek, miné-
 künk-is te boldgainak mert mindnyájan vét-
 keztünk ellened.

Mi Urunk Istenünk, tiéd az irgalmasság es
 a bocsánat, mi szakadtunk-el te-tólled, mi né
 engedünk a te földnek, hogy járnánk az te
 parancsolatidban, mi haylottunk-el te-tól-
 led, mi hágtuk által a te törvényidet, es mi ér-
 demlyük, hogy fejünkre szállcsad az átkot,
 mellyet bé-irattál az Moyses törvényeben.
 Nem-is kedveztél sokszor, miképpen mostan-
 is nem kedvezel, mert a te fel lobbant melto
 haragodban es busulásodban megh mutatad
 magadat mi nekünk meg emésztő tűznek len-
 ni, azért füst jöve-ki a te orrodból mi-elle-
 nünk, meg emésztő senek te-tólled es mivel a
 te boldgainak intéseket meg vetők, a te bent
 innepedet meg rontók azért tüzet gyujtál a
 mi kapuinkban úcsáinkban, mely miatt Vá-
 rasunknak sine es kisebb része el püstula es
 hamuvá lön, es így a mi siveinket meg keser-
 ritéd es bennünket megh rettentel annyira,
 hogy imé, oh jay, ma a mi elciünket nem

hisztük,

*De mivel nem törvénnyel, hanem
 az mind ennyis okozta, mert a mi
 meg az, hogy az orcsánknak a mi
 köztük, kik orcsánknak a mi
 es odakélt man elvétel a mi*

VALLÁS-TETEL

hiszünk, reggel azt mondgyuk: Ki tudgya ha estvét erjük? es estve azt mondgyuk: Ki tudgya ha reggeit erjük? Mind ezekben igaz Isten à te igaz es méltó itiletedet ismerjük es azt magasztallyuk Dáviddal: Igaz vagy Uram, es igazak az te itiletid. Igaz vagy Uram es igazak à te itiletid.

Oh mi édes Atyánk Istenünk így magunkbá bálvã es bűneinket megismérven, hovátundunk máshoz menni, hanem csak te hozzád kinel bőséges az irgalmasság es soktál à te hozzád terő bűnösökön könyörölni, amà te kegyes beféded-ferint: Elek en Iehova Isten, nem gyönyörködöm az bűnösnek halalában, hanem hogy az hitetlen meg-terjen es ellyen. Ime Uram mi mostan te-hozzád meg-terünk tiŕta sívból-sírással, es keserűséssel, íót inkább te terítettél meg minket te magadhoz, nem vagyunk, meg vallyuk, méltók hogy többé fíadnak neveztesünk az hitetleniségért, mellyel el-sakadtunk volt te-tőlled; De Iehova Isten, hiszem te régenten mint az Izraelt az Egyptomból úgy à mi eleinket ki hoztad az hideg Scythiából hatalmas kezzel es az Pannoniának kies földén le telepited; hiszem Uram, te vagy az Izraelnek pástora à ki nem hunnyados, es nem alufól, vi-gyázván à te sajátidra, minekokáért amaz egyetlen eggyednek az UR IESUS CHRIS-TUSNAK érdemébé bizván ime sírunk te

előtted,

ES IM ADS AGH.

előtted, es kézünket fel emelven te-hozzád
 hívünket ki ontjuk te előtted, es kerünk te-
 gedet hogy légy kegyelmes à mi bűneink-
 nek, es bocsásd-meg à mi hitetlenségünket.

Oh Uram, miért aludol? Kely fel es ne ves
 el minket mind örökké. Miért reyted el, ha-
 talmas Isten, à te orcsádat es miért feletkezel
 el à mi nyavalyáinkrul es rőláfunkrul? Miért
 támadod ellenünk haragodat? Isten, te ö-
 dös minket, meg öls es nem kedves. Felhő-
 vetettel elődben, hogy által ne mennyen te
 hozzád à mi Imádságunk, polyvává es elve-
 tet állatokká téves minket minden nepek-kö-
 zöt. Iay jay, Seregeknek Istene, le nyoma-
 tott mind à poriglan az mi lelkünk, à földhez
 ragadot à mi hasunk: Uram tekincs mireánk
 es lásd meg kivel cselekedel ekképpen! Oh
 bizonyára fognak mi raytunk kacagni à mi
 ellenségink, ezt mondván: Hol vagyon e-
 zeknek Istenek? Iehova légy kegyelmes az
 te népedhez es ne bocsásd bídalomra à te ö-
 rökfégedet, sőt inkább kely fel az mi segítse-
 gűnkre es szabadíts-meg minket à te irgalmas-
 ságodert, hisem válastot fiad es leányid va-
 gyunk mi teneked, avág Uram, talál mi-köz-
 tünk tiz igazakat, kikre tekintven à te berel-
 mes fiadban, miért nem kegyelmeznel-meg,
 mint régen Sodomának meg engets vala? U-
 ram, ha meg-tartod à mi bűneinket kicsoda
 áthat megh közöttünk te előtted? ha porles

mive-

VALLAS-TETEL

mi velünk, többen vagyunk úgy vagyunk
megh ezernél, de egy közzülünk te neked
meg nem felelhet, ha itéletben állás az te föl-
gaidal nincsen az elők közzül csak egy-is a ki
meg igazulna te-előtted,

Uram Isten inkább tista fivel kérünk tége-
det, a te igaz mondásid-ferint, fűnnyék meg
es távozzék-el a te haragod mi rollunk, errül
az te Várasodrul, a te nyugodalmadnak he-
lyérül, es mi rollunk mindnyájan, mert az mi
bűneinkért es az mi Atyáinknak hamiságo-
kert vagyunk ez a te Várasod illy főrnyűség-
ben es a te néped gyalázatban, mindeneknél
kik környülünk laknak. Mostan azért hal-
gald-meg a te folgaidnak es folgáloidnak kő-
nyörgését es világofts-megh a te orcsádat e-
zenn a te haylékodon, az Urért, kiben mi
hozzánk meg engezteltettel.

En Istenem, haycsad hozzánk kegyes fű-
leidet es halgald-meg, nyíld-meg a te femei-
det es tekints-meg a mi Várasunknak, ilyen
firalmas romlását, tekints-meg ez Váras, mely
az te nevedrül neveztetik, mert nem a mi i-
gafságunknak bizodalában nyujtyuk előd-
ben a mi kőnyörgésünket, hanem az te nagy
írgalmasságodhoz-való biztunkban. Azért
Uram halgas-meg, Uram légy kegyelmes, U-
ram légy figyelmes es né kesedelmezzel én
Istenem, mert mi a te nevedrül neveztetünk.

Keves beféddele, fánd-meg Várasunknak

illy fi-

szentkirályi
szentkirályi
ES IMADSÁGH.

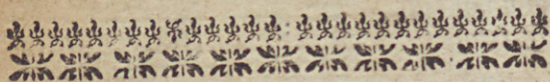
illy firalmas romlását, és többel ehhez hason-
lóval vagy mással né látogás haragodban, az
meg romlottakat éppicsed kegyelmesen, az
kiket penig jó-voltodból még meg-tartottál
tarcs megh ez után-is irgalmason. Uram,
minden gonos akaroinkat tegye Felféged jó
akaroinká, az reánk törő istentelenenek né
adgyad praédául à te gerlicsednek lelkét es à
te ségenyidnek győlekezeti-ül né feletkez-
zel-ei mindenestül-fogvá, kik veszedelmün-
ket somjuhozzák gátold-megh Seregeknek
Ura igyekezetekben, nyilatkozta-ki az ő
sándekokat, es mutasd-meg minékünk à tört-
mellyet vetettek à mi lábainknak, tölcs bé sé-
gyen-vallással őket, es jelencs-meg hatalma-
son minékünk, hogy à ki minket bánt à te sé-
med-fenyét piszkállya.

Edes Atyánk, tarcs-megh Várasunknak,
mint az tűzből ki ragadot úfőgőt meg-mara-
dott rébetskejét, tarcs-meg ennek felelem es
rettegés alá vettetett lakosít, gond-viselő ke-
restryén Fejedelmet eltesed, lelki es testi ál-
domásidban rébetsed, özvegyinek árváinak
légy kegyelmes Atya, betegit idvőségesen
orvosolljad, úton járóit bent Angyalid-által
oltalmazad, Kerestryén gond-viselőit es pol-
gárit tistekben hatalmason igazgalsad es bol-
dogicsad, az kőtséget azokhoz kegyes en-
gedelmességre haycsad, ki-menetelekben bé
menetelekben, házokban es házokon-kivül
meg áldgyad es ségeny Várasunkat minden

szentkirályi
szentkirályi

VALLAS-TETEL

Siralmas jay fotul óltalmazad. Uram az te
óltalmazó kegyelmed es jó-voltod legyen
mi-rajtunk, legyen az mi maradékinkon-is
most es minden időben, Amen.

D E B R E C Z E N

Várasanak keserves siralma es esedezése 1640
estendobeli romlásában mely bizonyos ritmusokban
foglaltatott iméz Enek notajára: Uram Tegeđ
valamikor kezd, &c.

VEghetetlen, nem kegyetlen Istene ez vi-
lágnak. Felső Ura, bölcs bírāja, teremtet
állatoknak. Fűled haycsad, meg se tarcsad,
savára sirmimnak.

Elájultam, meg fárattam, főrnnyű vesedel-
memen, Az kik látnak, csudálkoznak, ifonyu
esetemen, Sirok rivok es ohaytok rajtam
lőt főrnnyűfégen.

Szőrnnyű romlás rut pustulás, esék rajtam
véletlen, Meg hanyatlék, földre fáillek, jay
mint járek hirtelen, Ur haragja, rám buru-
la, estem bé mely veremben.

Ellenségim rut hóhérim imé rám dühötek,
Ucsáinkbā hazáinkbā tűzes taplot reytének,
Ugy égetnek es süllyestnek, Oh jay mayd
meg-emestnek.

Lothárt Soart, mely tűzet várt, régen mi-
mikent

miként meg tartad, Egy darabját, házam falát tűztől úgy oltalmazád, Azt-is feltem, hogy el-vestem, hagyattam Uram reád.

Itileted, tekinteted, haragos Uram raytam, Megh érdemlem, jól ismerem, mert bűnnel meg rakottam. Ha ram nem néb, es jól nem téb, el-vešek által lattam.

No mit tégyek, mit mivellyek? fárat el-mém nem tudgya, Sok bűneit, álnaklágic lelkem elő forgattya. Csak rettegek, es rezketek, sívem vesélyét várja.

Pünköft hava, ssep folyása, lón jay bus-kerűség, Mijot várjak? csak ohaytlak, téged mennyei felség, Ha meg nem fánb, hozzám nemlats, maydan leszek sörnyűség.

Aldot vagy te mind örökké: Ez te rólad befédem. Akar mit tégy, csak velem leg, hozzád megyen keresem. Te meg rontas, s-meg gyógyitas, vagy te hát reménlégem.

Lelkem ohayt, téged suhayt, vár hogy hangoz fűledet, Hozzám haycsad, meg mutat-sad kegyes tekintedet, Mely éppicsen, jomra legyen, né hadd-el sient helyeket.

Kicsiny nyájad, kedves fiad vagyon mégh Debreczenben, Kik tégedet, sient nevedet tisztelik kegyességben, Nézz azokra, sient Fiadba, ne hadgy vesedelemben.

Istenem vagy, kérlek né hadgy, hissem sajátod vaglók. Magyaroknak, sient nyájaidnak annya egyik én vagyok, Szent plantaid, csemeteid kegyes daykája vagyok.

Sir az Schola, s-hivek akla, mert püftulá-
fát lattya, Meg bomlását el romlását nagy da-
rab föld megh bányaa, Orvoslását el költ ja-
vát hol talallya ki tudgya?

Megh fog sünni, el kezd kelni Ifiak szép é-
neklése, Leiki ehseg, lehen ketseg, hiveknek
el esese. Aldot Isten, ne ad legyen bennem
lelkek vesese.

Az kik minket, hiveidet, keméletlen ron-
gyolnak, Egy csöp vízben, percsentesben,
el-vesteni akarnak, Iay prædául, martalekul,
né adgy ez harpyaknak.

Retencsed-meg, söt roncsad meg vér-fo-
po höherinkat Mit forraltak, meg koholtak,
boncs el roß bándákokat, Pironfággal, mint
rut nyállal burits bé orcsájokat.

Igy mi rollunk, téged kérünk, Isten, en-
gedelmeddel, Sziv ebreztő, vidámito, felsé-
ges kegyelmeddel, Haragodat, bus volto-
dat, fordics-el sietleggel.

Az püftaság, kormos rutfág, így fogrol-
lam le bálni, Szép hazákkal, palotákkal fog á
Sion éppálni, Seregeknek Ura kérlek, ne
hadd ez jót el mulni.

Itmerjek meg, es látsak megh, kik romlá-
sunkat várják, Örökféged kedves neked De-
brecezen kik ezt látták, Irgalmadat, raytam
jodat mindenek magasztallyák.

Ezt ha tesed, veghez vífed, mindenek fel-
nek téged. En-is bivel vig örömmel, dicsi-
te, n áldot neved. Amen legyen. Oh benc
Isten,

SIRALMAS ESEDEZÉS:

Isten, engedgye ezt felleget.

Ezer öt száz, negyven, s-meg száz estendő
folyásában, Szivem ronto, meg eméltő, si-
ralmas romlásában, Ezt éneklém, Urhoz kül-
dém, tellyes bizodalomban.

P S A L. CXXX.

Ugyan azon notara irattatott.

Hérubimok, Séráphimok Ura Ie-
hova Isten, Menynek földnek
mely Tengernek igazgatoja, I-
sten, En befédim ohaytásim, re-
ád néznek búntelen.

Infégimnek, búkfégimnek melyseges ör-
vényiből, Kiáltottam, ohaytottam, csak te
hozzád hívemből; Igazulást, szabadulást, töl-
led kertem mindenből.

Sies haycsad, meg né tarcsad, Iali kegyes
füleidet, Azt mondtottam, kiáltottam onkol-
ván fellegedet: Figyelmes legy, bóm halgald
meg, várom kegyeségedet.

Mi bűneink, álnakságink, sokak mint Ten-
ger vize, Más ónnál, so bádognál fulyos-
sáb nehessége, Gyalázatos, utálatos, előtted
undok bőze.

Azok-ferint, voltok-ferint, ha megh itélés
bennünket, Megh rostálod es meg tartod,

P S A L M U S.

meg-regzöt bűneinket, Mind el vesűnk, pokol helyűnk, őrdög gyētri lelkűnket.

Rád marattunk, hagyattunk, Uram nálad kegyesség, El-éstekhez, tevettekhez, vagy on engedelmeség, Hogy dicsirjűnk, téged fellyűnk, nekűnk légy kegyelmesség.

Iesus Urunk, idvőségűnk, keresztfán meg holt értűnk, Bűneinkert, fēp piros vert ontot, s-el vette vetkűnk, Igy tégedet meg engedelt, né hadgy azért el vesűnk.

Az mi rám néz, fivem rád néz, vár csak teged egyedűl, Ohaytással, suhaytással kér hog el jőy Sionrul, Szent igedben, befededben, remenlek en boldogul.

Inkáb várlak, ohaytalak, Uram, az vigyázóknal, Kik az strafan, Vár-vartáján reggelt várjak hómálnal, Az vigyázók, Vár-verraftók, nem ferenybek nálamnál.

Peldalések, à míg gēlek, házadban hiveidnek. Iora intem, hozzád visem, hogy kegyelmességednek, Bő vizeit, fēp folyásit igyák kegyességednek.

Azert intlek, téged kérlek, Izrael az Iehovát, Hiven várjad, mert te hozzád irgalmának bő javát, Mint bő-kezű, ajándeku Ur nyujtya vig orcsáját.

Lésen rajtad, mint meglátod Urtul nag kegyelmesség, Bűntűl megh ment, mert hozzád tērt, Izrael az kegyesség, Hogy őt áldgyad, es azt mondgyad: litem tijed dicsőség.

DEBRECZEN VÁRASÁ-
NAK TŰZ MIAT VALÓ MEGH
ROMLOT ALLAPOTTYARUL
RÖVID ELMELKEDESE
DEBRECZENI TISZTA IANOSNAK.

Nota: Az jó hitű emberfelid.

Ehova, Ur Isten Seregeknek Ura,
Minden állatoknak bölcsen alko-
toja, Az Felső Sionból tekincs ár-
vaidra, Az te hiveidnek köny-
hullatására.

Oh mire jutottam, kibem meg fárattam,
Az nagy veszedelmen csak el nem ajultam,
Debreczen Várasát pusztaságban láttam,
Kiesebbik részét tűztül égni láttam,
Hire vagyon mostan fegény Várasunknak,
Kerebtyén főbédink raytunk sanakoznak,
Ellenünk Practikát az kik inditottak,
Meg bünteti Isten kik raytunk kacsagnak,
Az istentetelek reánk dühöttek,
Az mi hazáinkra tüzet gerjesztettek,
Puska-port kanotot gyujtani rendelték,
Szép örökségeket hamuá tette nek.
Nálad Uram tudom ezek nyilván vannak,
Noha alattomban mostan csak halgatnak,
Az fegény romlottak csak firnak es rinak,
Mert minden javoktul úk meg fóstattanak
Nem gondollyáké megh az hitlen emberek,
a 3 Kik az

R Ő V I D

Kik az testi rúzzel minket égettének,
 Hogy az Géhennában Istentül vettetnek,
 Es ha meg nem ternek örökre ott égnék.
 Ebregy fel Ur Isten, ne hágy el bennünket,
 Hadd engefélhefsük te bent Felsegedet,
 Tarts meg Várasunknak meg maradot ré-
 Az el pusztultaknak éppits örökséget. (bet,
 Soárnak Várasát Istent-felő Lothertt,
 Te meg tartád régen Pellát az hivekért,
 Jerusálembeli válastot Sidokért,
 Minket-is Ur Istē tarts meg bent nevedért.
 Tudgyuk *Urānyilvā* hogy meg érdemellyük,
 Szörnyű ostorodat hog mēltā benvedgük,
 Az te bent igedet hallani restellyük,
 Isten solgainak intesit meg vettyük.
 Innep napjainkat gyakorta meg rontyuk,
 Tilalmas dolgokkal Felsegedet bántyuk,
 Irigység, gyűlölség, harag köztünk láttyuk
 Több fok bűneinkel nevedet busittyuk.
 Szent György napja nekünk siralomra mēlto
 Ezer hatváz negyven estendőben folyo,
 Pünkösödnek havá-is azon sorsban forgo,
 Napjaiban kérünk légy meg vidámito.
 Tekints reánk kérünk keserves nyájadra,
 Debreczen Várasnak fāmos lakofira,
 Az Istennek köztünk Ecclesiájára
 Szegény juhaidnak oltalmazására.
 Az te bent házadat tarts meg Uram köztünk,
 Nem kevés munkával mellyet építettünk
 Te tistefsegedre néked fel benteltünk,
 Tégedet solgálni abban igyekezünk.

ELMELKEDES.

Diciretre méltó veteményes kertét,
 Az Istent szolgáló ifjúságnak helyét,
 Az Musáknak fezkét díszes seregét,
 Tarts meg Urá kerünk annak tündökletét.

Ez nagy romlás után állas helyre minket,
 Kár vallásfink után építs meg bennünket,
 Szomorúság után vigasztaly megh minket,
 Kiért dicsirhelsük te bent Felségedet.

Bu bánat siralom, harmad nap el múlva,
 Rettenetes nagy tűz visontag indula,
 Nagy keserves sívás es kiáltás vala,
 Szel miatt az tűz láng nevededik vala.

Rémülés közöttünk mert igen nagy vala,
 Szép örökséginkből csak kifutunk vala,
 Mindenűt az jay so oh hallatik vala!
 Mert minden jószágunk el vesendő vala:

Espotályra az tűz mikor jutot vala, (vala,
 Szegény csonka-bonkák remenkednek
 Tűz alol hátokon ki hordattak vala,
 Némellyek közzülők ott meg sültek vala.

Csudálatos Isten az ő tanatában,
 Bokrosan csapását az ő haragjában,
 Szokta bocsátani ránk igazságában,
 Hozzája hogy vegyen irgalmasságában.

Istenem, Istenem, jay soval kiáltnak,
 Vének es az ifiak bolyogván futkosnak,
 Azonban házokbul mit kiragadhatnak,
 Az ucsán-is meg ég, oh mint suhaytanak.

Némellyek aprokkal es az czezemőkkel,
 Mezőre futottak bölcsőbéliekkel,
 Csak faladhassanak tűz elöt nagy sebbel,

R Ö V I D

Kézen fogva viszik bőrnő rezketéssel.
 Véledé azt hogy ha meg halhattak volna,
 Sokan jószágokért meg holtanak volna,
 Mert semmiék nekik nem maradot vala,
 Még raytok valo-is meg gyuladoz vala.
 Szép örökségektől sókan megh foztattak,
 Hammá lőt házoknak helyén firánkozna
 Házanként kenyeret keresnek kuldulnak,
 Mert az éhség miat meg boritattanak.
 Felelem azonban nevedik vala,
 Tűznek bőrnősege megh rettentet vala,
 Harangot csak felre verni várjuk vala,
 Mert az nagy rettegés megh eméttet vala.
 Az Isten házában gyűlni felünk vala.
 Naponként ucsákban tanítás les vala,
 Scholánkbéli tudos ifiak közzül vala,
 Örömeft jó sível Prædicálnak vala.
 Az el rakot helyen tűz gerjedez vala,
 Magát az láng gyakran mert ki veti vala,
 Vigyázván hertelen kit érthetnek vala,
 Azt nagy serénységgel verik oltyákvala,
 Csak nagy hamarfággal feltőb jószáginkat
 Némellyek bekérre hánták fel azokat,
 Tűzet látván hamar nyitnak sarampokatt,
 Szaladván mezőre mödnak nag jay sókat.
 Csapása Istennek mert raytunk nagy vala,
 Fő biránk, polgárink nē nyughatnak vala,
 Tanáts Uraink-is ugy vigyáznak vala,
 Magok semelyeben forgolodnak vala.
 Imé tanátskoznak ez vébedelemben
 Hogy hogy utat s-modot talallyanak ebbé

ÉLMELKEDÉS.

Közönséges gyűlést tesznek egyetemben,
 De nincs erő í-tanáts hidgyúk Isten ellen.
 Ez mostani romlás oh jay raytunk vagyon,
 Mely Istentúl reánk bocsattatván vagyon,
 De idveségere lelkünknek ez vagyon,
 Mely kárt most bévedünk hidgyúk jonkra
 Bizonyára tehát Istennek ostorát, (vagyon.
 Szenvedgyúk békével ilyen nag' csapását
 Adgyunk hát ezekért nekiè nagy hálát,
 Kerjük-is hogy vegye el rollunk haragját.
 Abrahám es Isák Iakobnak Istene,
 Néked könyörgőknek vagy gondvifelője,
 Az te hivednek kegyelmes vezére,
 Hozzád kiáltóknak te vagy segedelme.
 Mindenkor te voltál az mi oltalmazónk, (tők
 Sok veszedelmek közt mi nekünk meg tar-
 Es nagy inséginkben mi reánk vigyázónk
 Sok nyavalák között kegyes vigasztalónk.
 Meg ígerted Uram nekünk az Írásban,
 Hogy az bűnös ember foházkodásában,
 Mikor meg tér hozzád irgalmasságodban,
 Meg halgatod őtet imátkozásában.
 Az Izrael népét az Pharaoh ellen,
 Őrizéd kegyesen az vörös Tengerben,
 Es le telepítéd Chánaán földében,
 Téged dicsirének érette sívekben.
 Az három ifiakat égő kemencsében,
 Meg halgatád az nagy rettenetes tűzben,
 Dávidot meg tartád Saul Király ellen,
 Danielt az éh oroslánok vermében.
 Mostan azért mi-is illy nagy romlásunkban,

RÖVID ELMELKEDES.

Hozzád foházkodúk nag' kár-vallásinkbá,
Epíts meg bennünket irgalmasságodban,
Kéért dicsirhefsünk téged haladásban.
Hogy ha Uram minket meg telepítendez,
Késerves szívünkben meg csendesítendez,
Siralom helyében örömet szerzendez,
Kegyelmességében hog' ha bé vejendez.
Az te Szent házadbá nagy örömmel megyünk
Szent igéd halgatni serényben fietünk,
Meg tartói lesünk, azonn igyekezünk,
Segíts Uram Isten erre, téged kérünk.
Es így mind örökké tenéked szolgálunk,
Chérubim, Séráphim Angyalokkal áldunk,
Tudván hog' lelkünkbe túled meg tartatúk,
Az örök életre által vitettetünk.
Mert téged egyedül illet az dicsiret,
Az ki teremtetted mennyet es az földet,
Tenéked ajánlyuk testünket lelkünket,
Végý szárnyaid alá mind fejenkent minket.
Az ki ez éneket rendelé írásban,
Szive vagyon gyászban, femei firásban,
Hazájának illy nagy sörnyű romlásában,
Magát-is hogy láttya hasonlatos sorsban.
Ezer hatbáz felet negyven estendőben,
Az nagy Ur Istenhez esedezesében,
Pünkösdi innepeben írá ezt versekben,
Az mi jó Istenünk legyen velünk Amen.

F I N I S.

Ez Könyvetskeben bé-foglaltatott Prædicatióknak es meg-magyarázott locufoknak laistroma.

Prædicatiók.	Locufok.	level szám.
I.)		L
II. (Thren. 2. 18. 19. 20.	16
III. {		36
IV. }		51
V.	Pfal. 43. 5.	66
VI.	Thren. 2. 19. 20.	83
VII.	Pfal. 67. 2. 3. 4.	100
VIII.	Pfal. 80. 4. 5. 6.	116
IX.	Pfal. 80. 19. 20.	122
X.	Pfal. 140. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.	143
XI.	Thren. 2. 19. 20.	165
XII.	Ier. 31. 20.	182
XIII.	Esaia 25. 8. 9.	199
XIV.	Esaia 65. 24.	214
XV.	Esaia 54. 7. 8. 9. 10.	230
XVI.	Esaia 43. 24. 25.	247
XVII.	Ier. 18. 7. 8.	264
XVIII.	Hof. 11. 8. 9.	281
XIV.	Zach. 8. 14. 15.	298
XX.	Luc. 18. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	315
XXI.	Thren. 3. 21. 22. 23. 24.	308

EGynéhány emlekezetes dolgok Jéru-
sálem Várasárul.

Pfal. 147. 2. 12. 13. 14.

AZ Ur éppiti az Ierufálemet, es az el félledet
Izraelitákat egyben gyójtí.

Azért,

Dicsirjed Ierufálem az Urat; Dicsirjed à te
Istenedet Sion.

Mert ó erőfsiti-meg az kapuidnak zárjait,
meg-áldgya te benned à te fiaidat.

Ki az határidat békeségessé tési, gaboná-
nak firjával, meg-elégít tégedet.

Zach. 2. 5.

En, azt mondgya az Ur: lések Ierufálem-
nek tűz-fal körös-környül, es dicsőségeré
lések ó neki ó közepette.

Zach. 3. 3. 4. 5.

Ezt mondgya az Seregeknek Ura: Megh-
tértem az Sionhoz, es lakozom Ierufálem-
nek-közepette, es neveztetik Ierufálem i-
gasságnak Várasának, es à Seregeknek Urá-
nak hegye, fent hegynek.

Igy bõll az Seregeknek Ura: Meg lakoz-
nak à vén firfiak es asszonyi-állatok az Ierufa-
lemnek ucsáin, es à firfiunak pálcsa léfen ke-
zében az ó vénlége-miatt.

Es à Várasnak ucsái tellyesek lefnek firfiu
gyer-

gyermekkel es leánzókkal, kik az ő ucsá-
in játszódnak.

Psal. 46. 5. 6.

Az Isten vizének folyási meg vidámittyák
az Istennek Várasát, es az Felseges Istennek
Szent lako helyét.

Az Isten ő közepette vagyon, enneko-
kájert meg nem indul, meg-segíti őtet Isten
haynal-fele.

Psal. 127. 3. 4. 6. 7. 8. 9.

Az Ierusalém bēpen éppitetet Váras, mely
egyben berkeztetett egyenlőképpen.

Hogy oda mennyenek a nemzetsegek, az
Urnak nemzetsegi az Izraelnek bizonságá-
hoz, az Urnak tisteletire.

Azért:

Könyörögjetez a Ierusalémeke bekefegéjert.

*DEBRECZEN, én-is DAVIDDAL
tenéked ezt mondom:*

Légenek berécsések, a kik tégedet beretnek.
Légyen bekefeg a te keritesedben, es cse-
delség a te tornyaidban.

Az én atyámfiáert es barátimert kérem most,
hogy légyen bekefegh te benned,

Az mi Urunknak Istenünknek házájert kéva-
nok te néked jót.

Ezt ezzel summalom bé:

OH Ierusalémnek Felseges felső Királya,
Ki bent bārnnyad alatt bentül őrizted őtet.

DEBRECZEN, Imé tijed sajátodnak
tartod-is azt te.

Iób kezéd oltalma es bent őrizője légyen.

Mint Ierufálemnek régen javaira vigyáztál:
Ezt-is sok jókkal meg korónázád Uram.
Igy mi-is aldáfsal nevedet diesirjűk, örömmel
Hallélujáht mondunk tista sibiől teneked.
Ez jó kevaságát folgádnak bent fűleiddel
Halgasd-meg kerlek, bent seregeknek Ura.

I N T E S.

**A' Keresztén és Istent-felő ol-
vasohoz.**

Az könyv-nyomtatásbá minémű vigyázás
es terény forgalmatóság kívántatik, tudgya,
főt derekason csak az tudgya, a ki abban
munkálkodik, es annak mi voltát szemléli fun-
nyadozás-neikűl; Ezt előttűnk viselven ez
könyvetskenek ki-bocsátáfában, vigyáztunk
mi-is nem kicsiny terényfeggel, mindazál-
tal meg-is estek némely fogyatkozások, de
ollyak, mellyeket nem fűkseg laistromban
vennűnk, mivel azok nem sokak, nem-is ne-
hezek, mellyek az olvasót az ertelemben
megh-gátolnák. Ez vagyon hátra hogy
minden Ker. Olvasó illyen bent munkánkat
vegye atyafiai beretettel, es olvasa Isteni fe-
lelemmel az Ur dicsőfégere, es maga idvős-
séges eppűletire, mellyet az Ur engedgyen
Szent Fiának az Ur I E S U S N A K érdemeert,
az Szent Leleknek hathato ereje-által,
Amen.

200712